

THE WHITE BOOK

Hans van den Tol

A handwritten signature in brown ink, appearing to read 'Hans van den Tol', located at the bottom center of the page.

THE WHITE BOOK

paints / patterns / pencils / pixels / prints

1970 - 2020

Hans van den Tol

voor Alexandra

No:

UU

uitgeverij

UTOPIA

ROGET'S THESAURUS

*list 87 n.
dictionary 559 n.*

418-420 *Matter*

shaded; sunny, sunshiny; moonlit, starlit, starry; glassy, gleaming; pellucid 422 adj. *transparent*.

radiating, radiant, radio-active, reflective, reflecting.

Vb. *shine*, burn, blaze, flame, flare 379 vb. *be hot*; glow, phosphoresce; glare, dazzle, blind; play, dance; flash, fulgurate, coruscate; glisten, glister, blink; glimmer, flicker, twinkle; glitter, shimmer, glance; scintillate, sparkle, spark; reflect; take a shine, come up, gleam.

radiate, beam, shoot 300 vb. *emit*; reflect, refract; be radio-active, bombard; X-ray.

make bright, lighten, dawn; clear, brighten; ignite 381 vb. *kindle*; light up, switch on; shed lustre, illuminate, illumine; polish, burnish, rub up 648 vb. *clean*.

418. Darkness - N. *darkness*, dark; black 428 n. *blackness*; night, nightfall; dead of night 129 n. *midnight*; obscurity, gloom, shadows 419 n. *dimness*; shade, shadow, umbra, penumbra; dark-room; cavern, mine, dungeon, depths.

obscuration, obfuscation, darkening; black-out, brown-o., dim-o., fade-o.; occultation, eclipse 446 n. *disappearance*; lights out; blackening, shading,

Ooit las ik een verhaal van een Zuid-Amerikaanse schrijver (was het Luis Borges?) over een maatschappij waarin iedereen lid is van allerlei verenigingen: degenen die op 1 januari geboren waren, dan degenen van 2 januari, enzovoort. Vervolgens de mannen in een andere subvereniging dan de vrouwen, degenen die van beroep kapper waren geworden weer in een andere vereniging dan de koks, de accountants, enzovoort. Je krijgt zo een oneindig aantal verenigingen zoals notarissen met meer dan twee broers, krantenverkopers waarvan de vrouw Eva heet en in een bepaalde wijk wonen, of juist niet, etcetera... Een oneindig web waarin iedereen gevangen zit. Een Infinite Loop. We denken weer aan Kafka.

Dit idee spreekt me aan omdat het op bijna grafische wijze in beeld brengt hoezeer wij, mensen, op oneindig veel punten overeenkomen en verschillen. Het is een mijmering over een andere kijk op de realiteit, over hoe wij onszelf, de zaken in onze wereld en zelfs elkaar, willen ordenen, rubriceren en ook de maat nemen.

Tegelijk illustreert het idee van de verenigingen het gegeven van oneindige aantallen mogelijkheden voor de situatie van ons bestaan op ieder moment. Het 'Dasein' van de dag, het uur, de seconde, kent vele mogelijkheden en verschijningsvormen. Wat ik een minuut geleden besloot of deed kan onverwachte gevolgen hebben voor de volgende minuten en verder. Ik zeg hier niets nieuws, het is een vertrouwd thema. We ZIJN onderdeel van allerlei verschillende clubs en subculturen, we ZIEN iedere seconde verschillende patronen in het water en we KUNNEN op ieder moment een nieuwe keuze maken. Geschiedenis volgt geen logische volgorde, er is geen schema,

koers of evolutie, laat staan logica of een plan, het is "just one fucking thing after the other", zoals iemand ooit zei. Een mooie beschrijving van de gang der zaken, maar het betekent ook chaos en het is die fascinerende en prachtige chaos waarin ik toch orde wil brengen, wanhopig als een Don Quichote. Ik wil een catalogus zien of maken, een complete index van alles, een encyclopedie van alle mogelijkheden.

Ik denk ook aan de zandverzamelaars, een nogal gespecialiseerde groep verzamelaars, al zullen ze dat zelf waarschijnlijk niet zo zien. Deze mensen verzamelen zandsoorten uit de hele wereld, ruilen zandmonsters uit en bewaren alles zorgvuldig in buisjes, potten, zakjes, etc. Het zal mij niet verbazen als ook daar weer een vereniging voor is.

Natuurlijk zal een complete catalogus nooit voltooid kunnen worden dus het project blijft per definitie onvolledig en daar zal ik vrede mee moeten hebben. Zelfs de Larousse, Baedeker en Roget waren geen complete index van alles. En hoe is het eigenlijk met de Encyclopedia Britannica afgelopen? Ondanks dat blijft de hardnekkige neiging om alles onder controle te krijgen, te kanaliseren, in een bibliotheek onder te brengen in een fijne grafische representatie.

Nu ik dit boek in elkaar zet besef ik hoezeer al die tijd, van 1970 (en eerder wellicht) tot heden dezelfde thema's een rol speelden: patronen, reproductie, grids, matrixen, rasters, pixels en alles waardoor zaken grafisch en logisch in kaart gebracht kunnen worden. Al als jochie van pakweg 14 had ik een passie voor tabellen, reeksen scheikundige termen, lijsten met astronomische begrippen waar ik niets van begreep, zoals 'absolute parallax' en er was een typemachine waarmee ik alles nauwkeurig vastlegde. Merkwaaardig om te bedenken, zo achteraf. Ik zou dat typewerk nog wel eens terug willen zien, wat zal ik er van denken?

Ik laat niet zozeer een serie individuele tekeningen zien, het is meer een weergave van de 'sequence', het stripverhaal eigenlijk, van mogelijkheden, reëel of bedacht (dat maakt mij niet uit). Zestien tekeningen op 1 vel zijn er niet 16, maar zijn er samen één. Dat denk ik te weten. Net als de series sokken en ondergoed bij de HEMA, weer onderverdeeld in dames, heren en kinderen.

Wat voor beeld geldt, geldt ook voor geluid, tekst, eten en nog zo wat. Sinds een jaar of vijf verzamel ik ook alle Engelse woorden die ik tegenkom en waarvan ik de betekenis niet of vaag begrijp. De onvolprezen Concise Oxford Dictionary is natuurlijk strikt in de interpunctie binnen de lemma's (gelijk softwarecode), maar kan tegelijk heel poëtisch zijn. Soms zoek ik dus een woord op, gewoon om te zien hoe de COD het omschrijft en te proeven van de taal. Mijn woordenlijst is inmiddels een aardige verzameling, voorzien van de quotes vanwaar ze komen. Aldus ontstond een frisse salade van woorden en zinnen, rijp en groen door elkaar, waarin allerlei onderwerpen aan bod komen, van de Franse Revolutie tot romans van Murdoch, of iets over irrigatie in Texas.

Een andere mooie tekstverzameling vind ik Roget's Thesaurus of Words & Phrases. Taal, woorden, ingedeeld in sferen, zoals roodheid, glans, vaagheid, affectie, ambitie, etc.

Het is grappig om te bedenken dat soms mijn hand-tekeningen gebaseerd waren op de computer-gegenereerde beelden en anderzijds natuurlijk die beelden weer het product waren van mijn eigen algoritmes. Alsof er ergens een spiegel is, analoog aan de hersenhelften of zo. Misschien is het daardoor dat er eenheid lijkt te zijn tussen de pencils, die er soms 'wild' uitzien en de meer 'grafische' patterns, pixels en prints.

In mijn herinnering was het eerste drukwerk dat ik zag de kauwgumplaatjes van Bazooka Joe, met vettig-glanzend papier en primaire kleuren. Dus repro/drukwerk lag in het vooruitzicht en het is best mogelijk dat deze plaatjes me

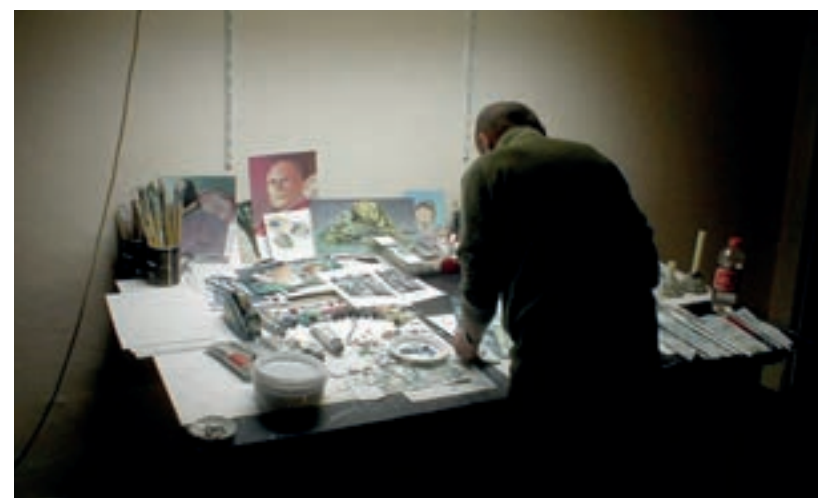
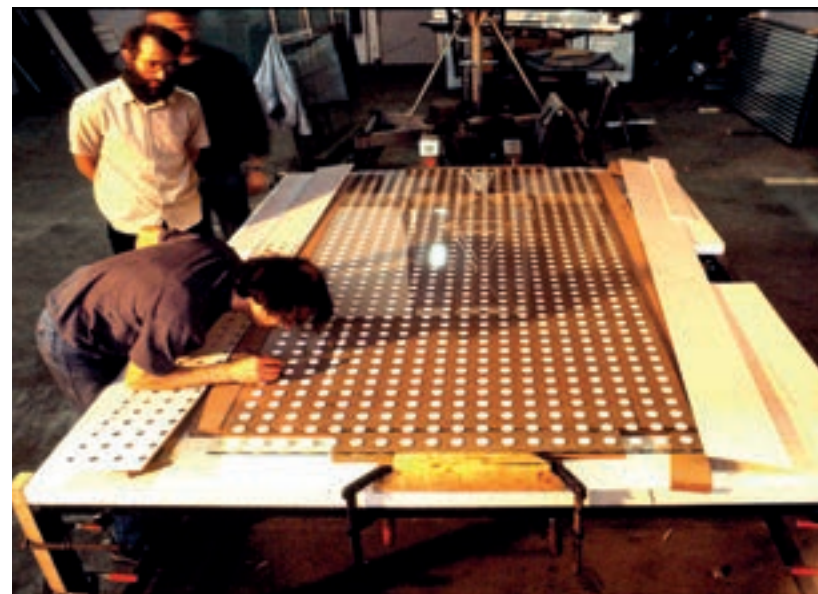
hebben bewogen om verder met drukwerk en afbeeldingen bezig te zijn. Vandaar misschien mijn wens om nog eens een compleet vel postzegels te bezitten van de beeldschone cijferserie van Van Krimpen uit de jaren '50 (1 tot 8 cent).

Het lijkt heel wat, de inhoud van dit boek, maar ik heb altijd het gevoel gehad dat ik harder had kunnen en moeten werken. Een excuus moet maar zijn dat er ook tijd nodig is om indrukken op te doen, ze te verwerken en erover te mijmeren.

Enfin, het willen samenbrengen van mijn grafische werk in dit boek is alweer een poging tot catalogiseren en dat is dan toch min of meer gelukt. Veel werk is verloren gegaan, maar nog meer is gelukkig bewaard gebleven.

Ik bedank Peter de Vette en Hans Werlemann hartelijk voor hun onmisbare medewerking en support en Annelies Bernard en Betty van den Boogert voor hun aandacht voor de tekst.

Hans van den Tol
Juni 2020

PAINTS

Het motto van de paints is reproductie. Ik voel me graficus en wellicht schilder, maar geen kunstenaar. Reproductie is een mooi gegeven in zichzelf, vind ik, en niet alleen in biologische zin. De reproductie 'An Sich' is wat me boeit en het concept van herhaling. De verhouding tussen het origineel en de nieuwe verschijningsvorm geeft stof tot mijmeringen: is een reproductie per sé minder? Bij klassieke filmaffiches, de Nachtwacht etcetera, is dat zeker zo; tegelijk is het aardig om te bedenken dat ook die eerste druk van bijvoorbeeld het 'Casablanca'-affiche ook een reproductie was (zij het dan de éérste reproductie). Zou een repro meer kunnen zijn, of iets anders, dan 'een repro'? Wat kan er achter zitten?

Bij de paints weet ik van tevoren zeker hoe het moet worden, net als bij de gouaches en, uiteraard, de prints. Alles ligt vast, in tegenstelling tot vrijwel alle pencils. Het is een technische uitdaging, niets meer of minder. De paints zijn reproducties van originelen uit allerlei bronnen en een enkele keer is het ook het uittesten van een bepaalde 'stijl' zoals Romantiek, Kubisme, etc. Ik beschouw de paints als oefeningen in reproductie, niet als autonome kunstwerken. Alles is acryl op doek of board. Het is materiaal en dat is dat.

- Uitlaten (pag. 9). Naar een foto van een Thaise uitlatenwinkel.
- Lybia (pag. 10). Is een foto uit Google Earth, zeer vlak, want vanaf grote afstand gefotografeerd.
- Mount Cook (pag. 11). Een foto van een mossoort, ontdekt in Nieuw Zeeland door mijn oude vriend Henk Greven.

- Narita (pag. 12). Naar een door 'Flow'-programma gegenereerde wandbekleding.
- Campbell (pag. 13). Foto op internet gevonden van mos op het eiland Campbell. Een van mijn favoriete doeken en een flinke klus. Om een schilderij als dit 'gelijkmatig' te krijgen moet je niet van boven naar beneden of links naar rechts werken, maar met 'eilanden' op diverse plaatsen op het doek beginnen. Vervolgens werk je die eilanden naar elkaar toe, ook weer in willekeurige volgorde en richting. Als je van links naar rechts zou werken gedurende een aantal dagen/weken zie je een verschil doordat iedere dag wel wat verschilt van de andere dagen. Je penseelvoering verandert met het humeur, het licht en dat soort onvoorspelbare zaken.
- Flakes (pag. 14). Een foto van een tabletop-installatie met uitgesneden stukjes ivoorkarton, dakpansgewijs gearrangeerd en weergegeven alsof het afgedrukt is met een vergroter met een slechte condensor (vandaar de wat donker gespoten hoeken). De kartonnetjes zijn gesneden uit een oude afdruk van mijn patroongenerator.
- Tenerife (pag. 15). Repro van een table-top dingetje, een blokje aluminium en een steentje dat ik op Tenerife had opgeraapt. Horizontaal 200% opgerekt, vandaar het vreemde perspectief. Ook met random verspreide suikerkorrels. Mijn oude met donkergroen skai beklede tafel is de ondergrond. Een darling.
- Der Bürgenstock (pag. 16). Een reproductie van een oude ansichtkaart. Hopelijk zijn rechtsonder in beeld drie iets donkere verticale banen te zien, onregelmatigheden in de gebruikte drukwals. Een oefening in de repro van Romantiek, heerlijk om te doen. Zie vooral ook het magnifieke 'The Postcard Century' van Tom Phillips (Thames & Hudson).

- Erika (pag. 17). Een krantenfoto uit NRC, zo schilderachtig afgedrukt dat ik direct besloot (circa 2006) om na dertig jaar weer te gaan schilderen. Het maken van de schuimkoppen op het water gaf me veel plezier.
- Kims (pag. 18). Repro van een Noord-Koreaanse propagandefoto, een onzorgvuldige montage van de bedenkers, want het landschap tussen beide heren is links van Kim senior geheel veranderd.
- X-15 (pag. 19). Naar een foto uit een oude National Geographic (was het 1963?) Dit vliegtuig vloog sneller dan een kogel! De man rechts heeft een airco bij zich om de juist gelande piloot te koelen, het vliegtuig is kokend heet door de luchtweerstand.
- Thanat (pag. 20). Een oude vriend op zijn 65ste verjaardag, Hij is zakelijk manager van een gerenommeerd klooster in Thailand. Naar een foto door mij.
- Innocentius (pag. 20). Een ode aan een oude vriend die verdwenen is.
- Hughes (pag. 21). Deze foto kwam ik tegen in de New York Review of Books, een heel goed tijdschrift. Alweer een reproductie en de credits voor de compositie etc. moeten naar de fotograaf. Robert Hughes zit in de beeldentuin van het MoMA.
- Sunset (pag. 22). Een doek naar een gouache uit circa 1975. Graag had ik dat origineel ook hier weergegeven maar het is helaas onvindbaar.
- Screenraster (pag. 23). Geschilderd detail uit een zeefdruk van circa 1978.

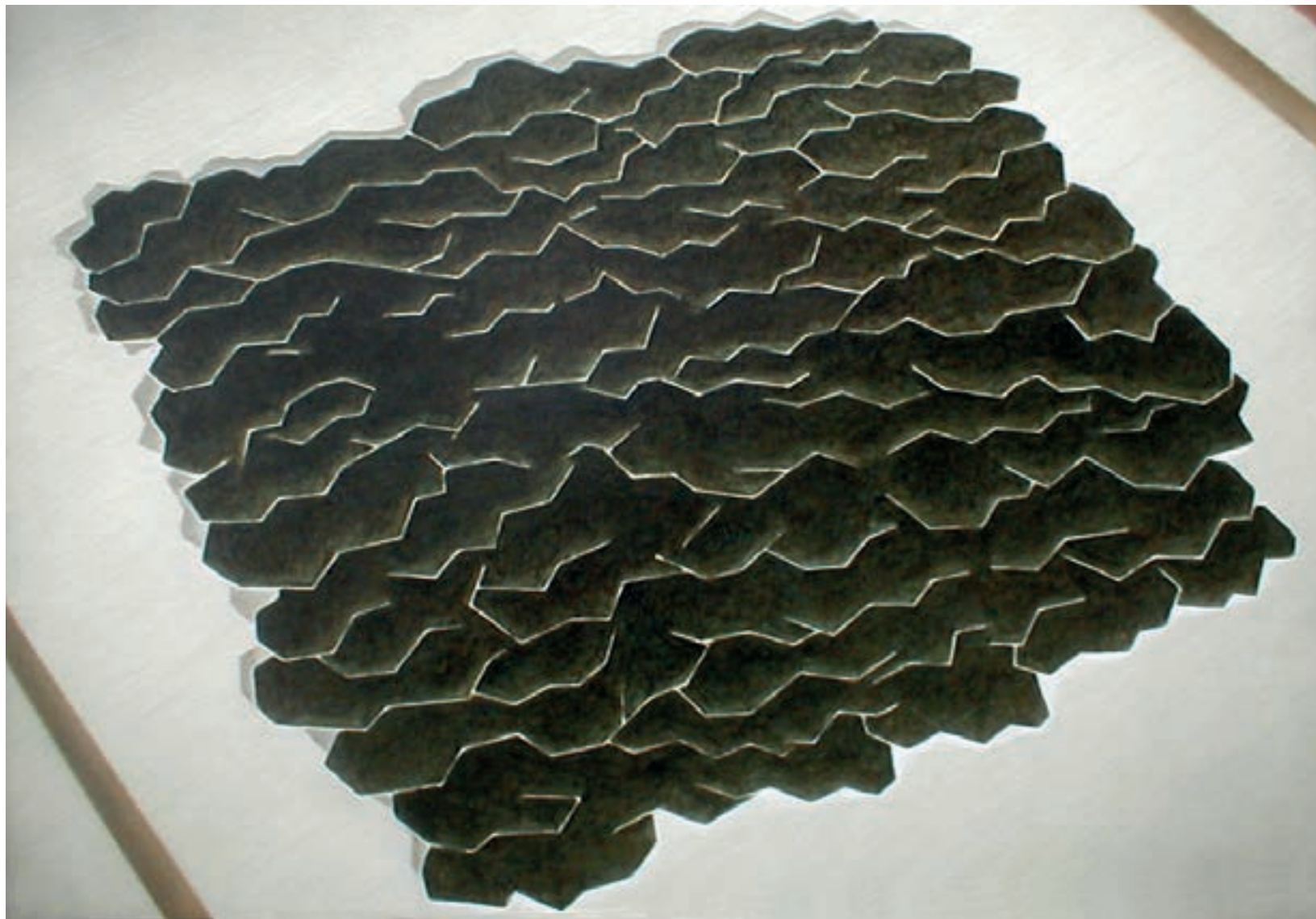

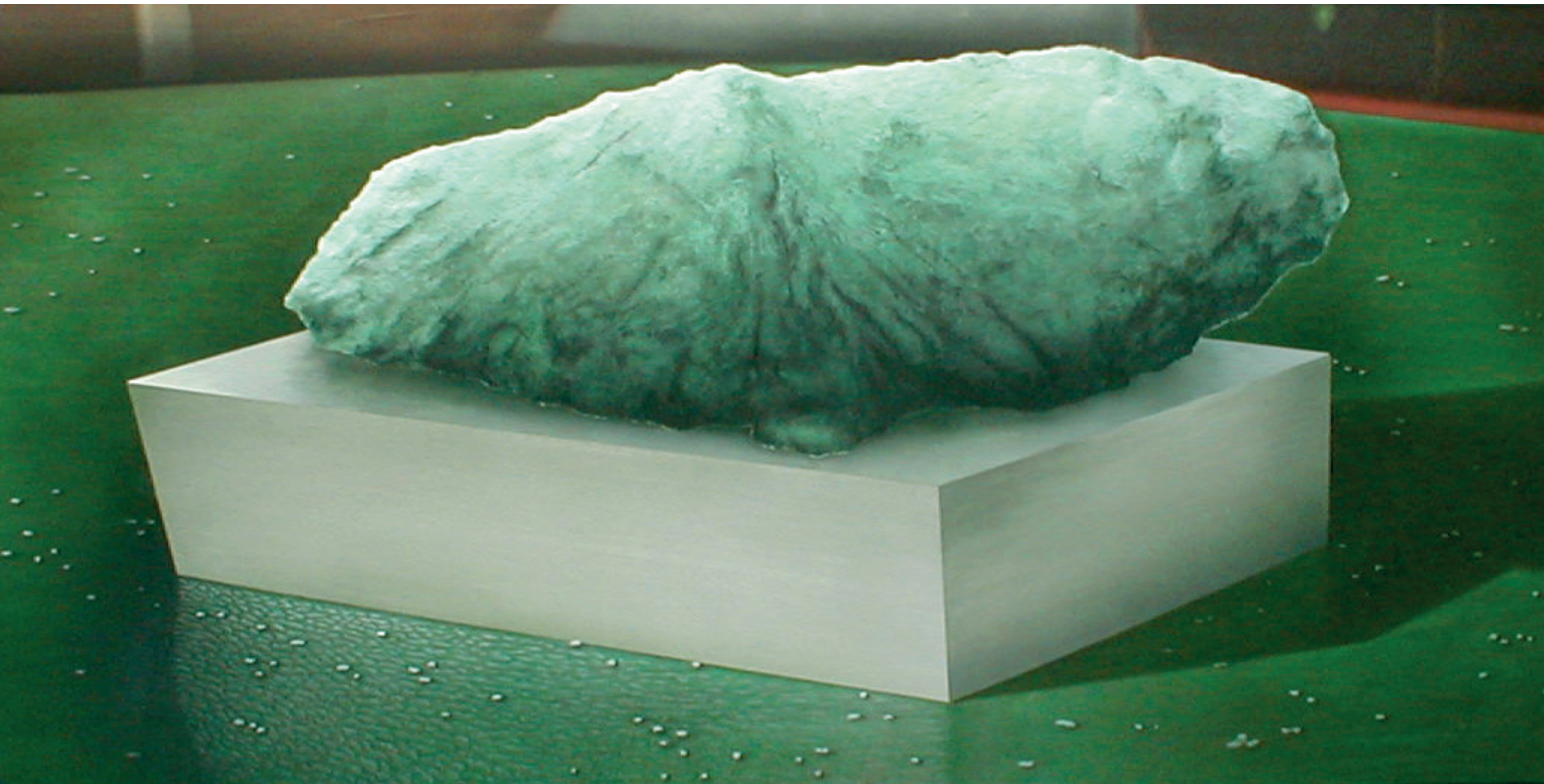

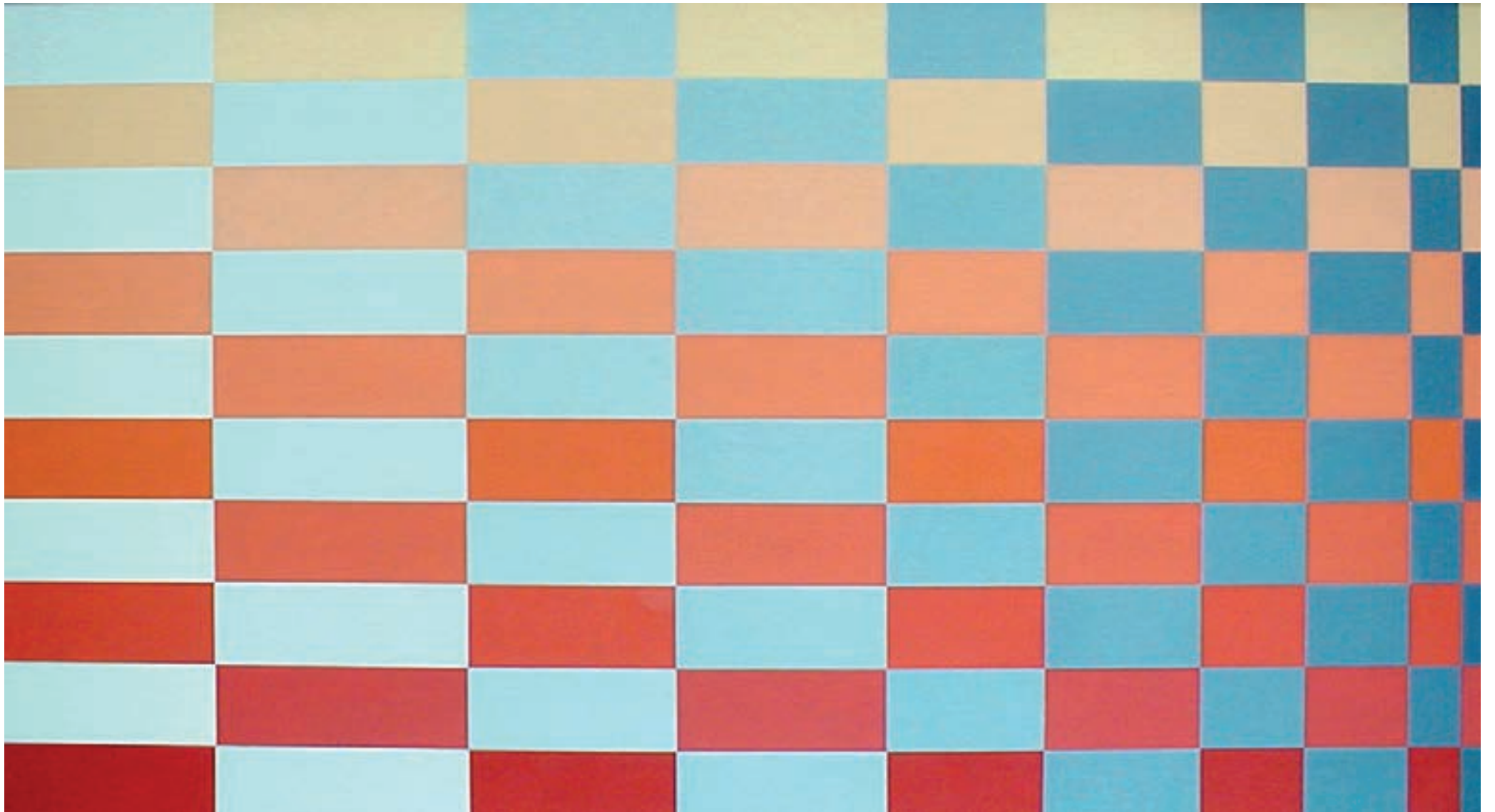

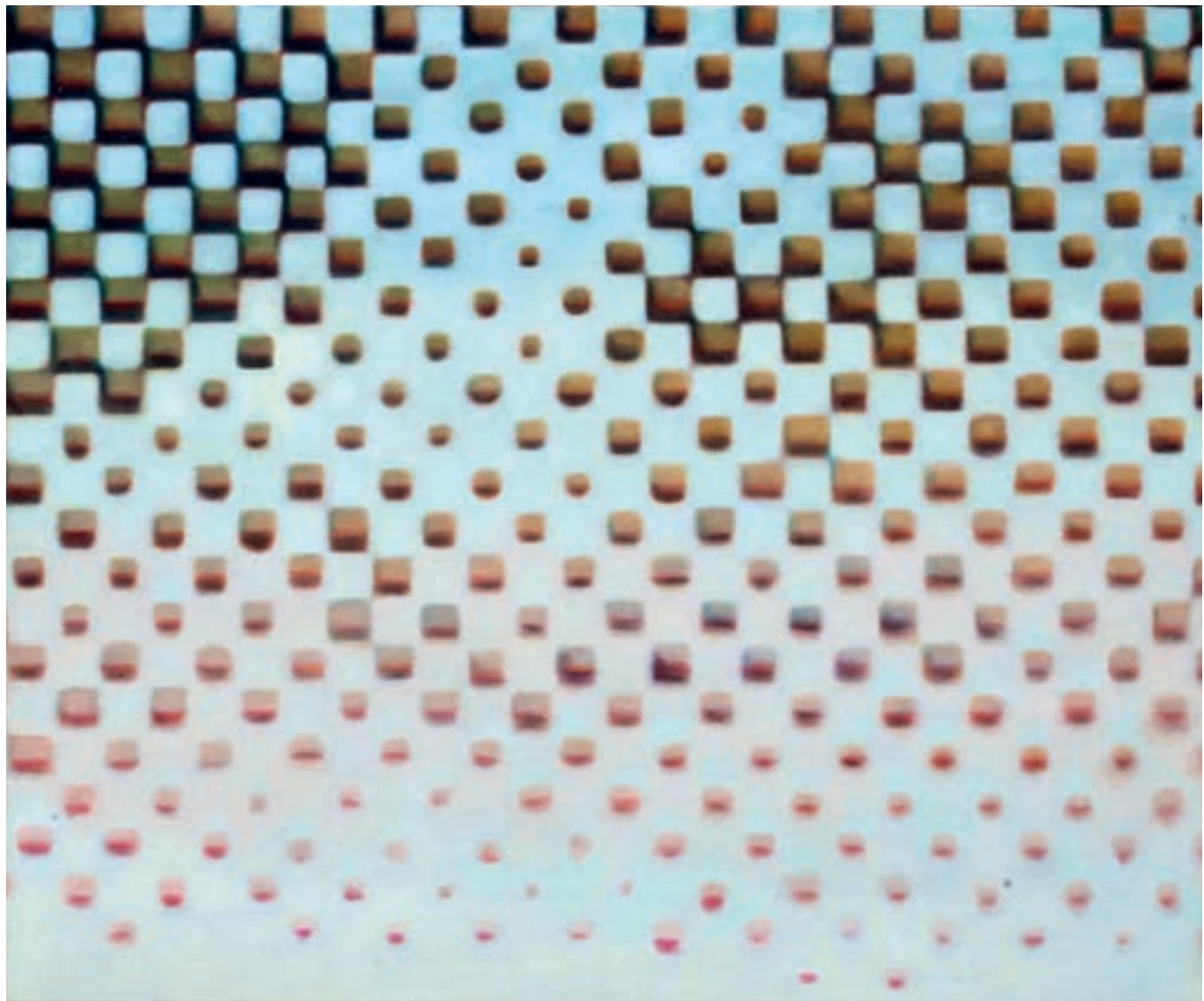

CIRKELS

In 1995 werkte ik met Hans Werlemann aan cirkelvormige panelen van 250 cm doorsnee voor een tentoonstelling over architectuur. We hebben 6 cirkels gemaakt, alle in zeer verschillende technieken, Hans had veelal de regie.

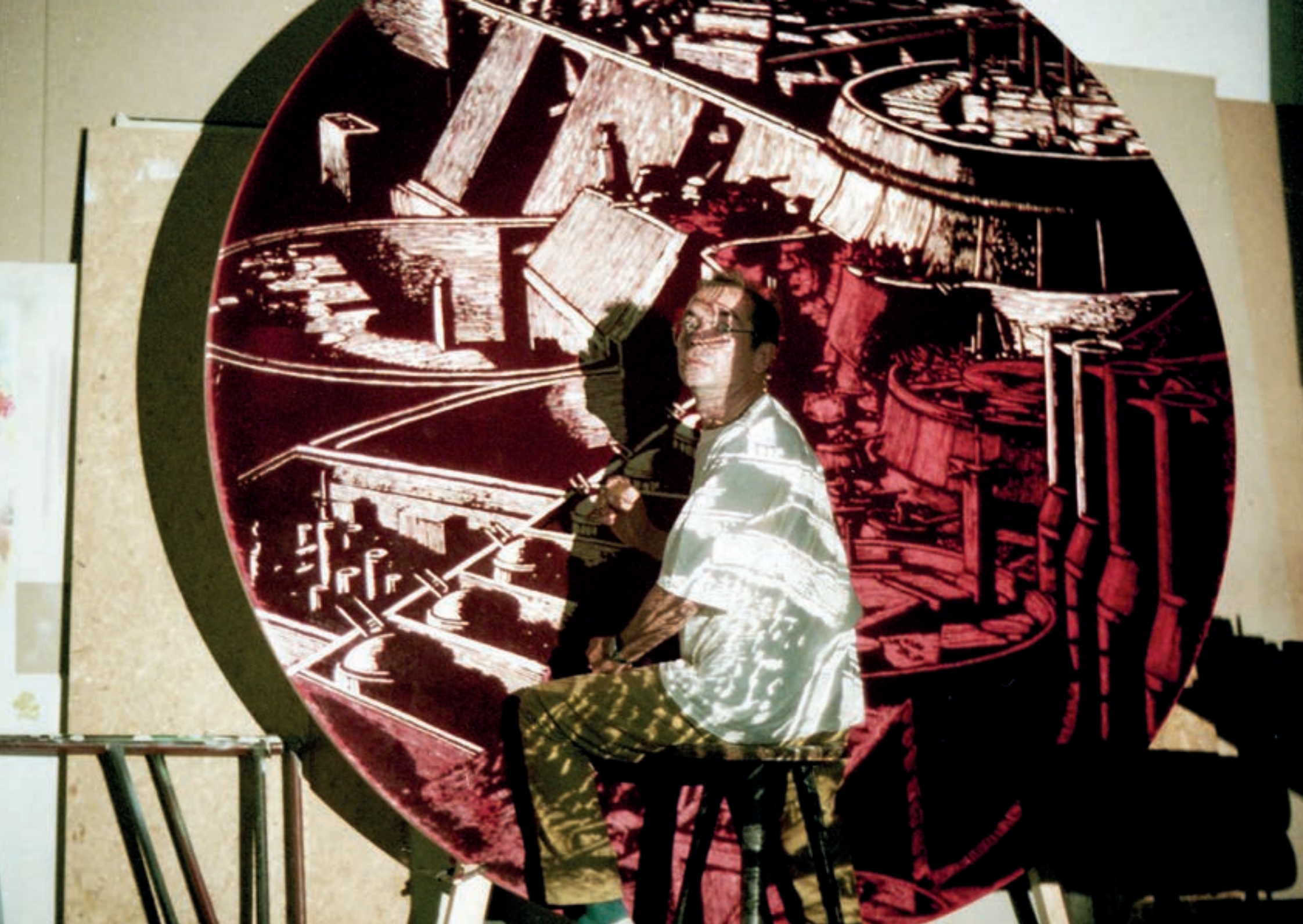
- Interessant was een cirkel die we fotogevoelig maakten met vloeibare emulsie en vervolgens met een diaprojector belichtten in Hal4, die helemaal verduisterd kon worden. We hadden toen de grootste donkere kamer ter wereld, denk ik. Na het belichten moest het beeld natuurlijk ontwikkeld worden, dus hadden we van de cirkel een soort bak gemaakt met plastic strips die er omheen geplakt zaten. Dan een emmer ontwikkelaar erin gieten en wachten tot het beeld opkomt. Nu nadert het cruciale moment: het beeld is ontwikkeld en moet nu niet donkerder worden, kortom, de ontwikkelaar moet eruit en zo snel mogelijk vervangen worden door een spoelbad en fixeerbade, om het beeld vast te houden zoals het is (pag. 28). Dat was een heel geklieder en we zijn nog een paar dagen bezig geweest om de vloer van Hal4 te ontdoen van bijtende aanslag (niet gelukt).

- Een ander idee van Hans was om een witgelakt paneel te voorzien van een laag bijenwas (gekleurd met rood pigment). Een afbeelding werd hierin uitgedrukt, gekerfd en die afbeelding was een tekening van Axel van der Kraan, van mythische fortificaties uit een imaginaire wereld. De door Hans Werlemann bedachte techniek, houtsnode-achtig, sloot wonderwel aan op de boze-sprookjes-achtige sfeer van de afbeelding.

- De Duindoorn (pag. 29) was heerlijk om aan te werken en dit paneel deed (horizontaal) nog lang dienst als vergadertafel voor onze vereniging. Een optimistisch ding.

- Natuurlijk was er ook een paneel met patterns (pag. 27), ditmaal ontleend aan het Tiger-programma van de late jaren 80. Acryl op paneel, pixel voor pixel!

De cirkels zijn enkele jaren geleden op twee na in een opruimfrenzy vernietigd.

GOUACHES

Ik maakte al met al niet veel gouaches, maar altijd met veel plezier, meestal met Winsor & Newton verf. Sommige zijn ontwerpen voor prints of paints. Het is een prettige, snelle techniek, je kan er veel mee en gewoon op papier. Het droogt snel en is vaak al in een kwartiertje klaar.

- Een niet gerealiseerd affiche voor een vintage-meubelwinkel (pag. 31).
- Ontwerpen voor twee dubbel-affiches voor Hal4 (pag. 32-33).
- Een ontwerp voor een elpee-hoes voor Ed de Vos met zijn kwartet. Ik zat aan mijn tekentafel, het was zomer, het raam stond open en jochies met blaaspijpen bliezen papieren pijltjes naar binnen. Ze belandden nog net niet op mijn werkblad. Ik kon die pijltjes goed gebruiken, want het kwartet bestond voor de helft uit blazers. Een mooie toevalligheid was dat. Toen de hoes gedrukt werd was het kwartet geslonken tot een trio, maar Ed en ik besloten om het ontwerp niet aan te passen, in een soort ironische grap naar, ja, wie of wat eigenlijk? Een knipoog naar onszelf, of elkaar, denk ik (pag. 34).
- Gouache van de TV-serie 'Dynasty' als ik me niet vergis (pag. 40-41).
- Gouaches uit een serie over Marlboro sigaretten, (pag. 42-44).
- Op zeker moment (decennia later) was mijn computer weer eens gecrasht. Op het beeldscherm verscheen een fascinerend patroon van groen en paars. Vervelend, maar het was ook weer een inspiratie en ik heb er maar een leuke gouache van gemaakt (pag. 46).

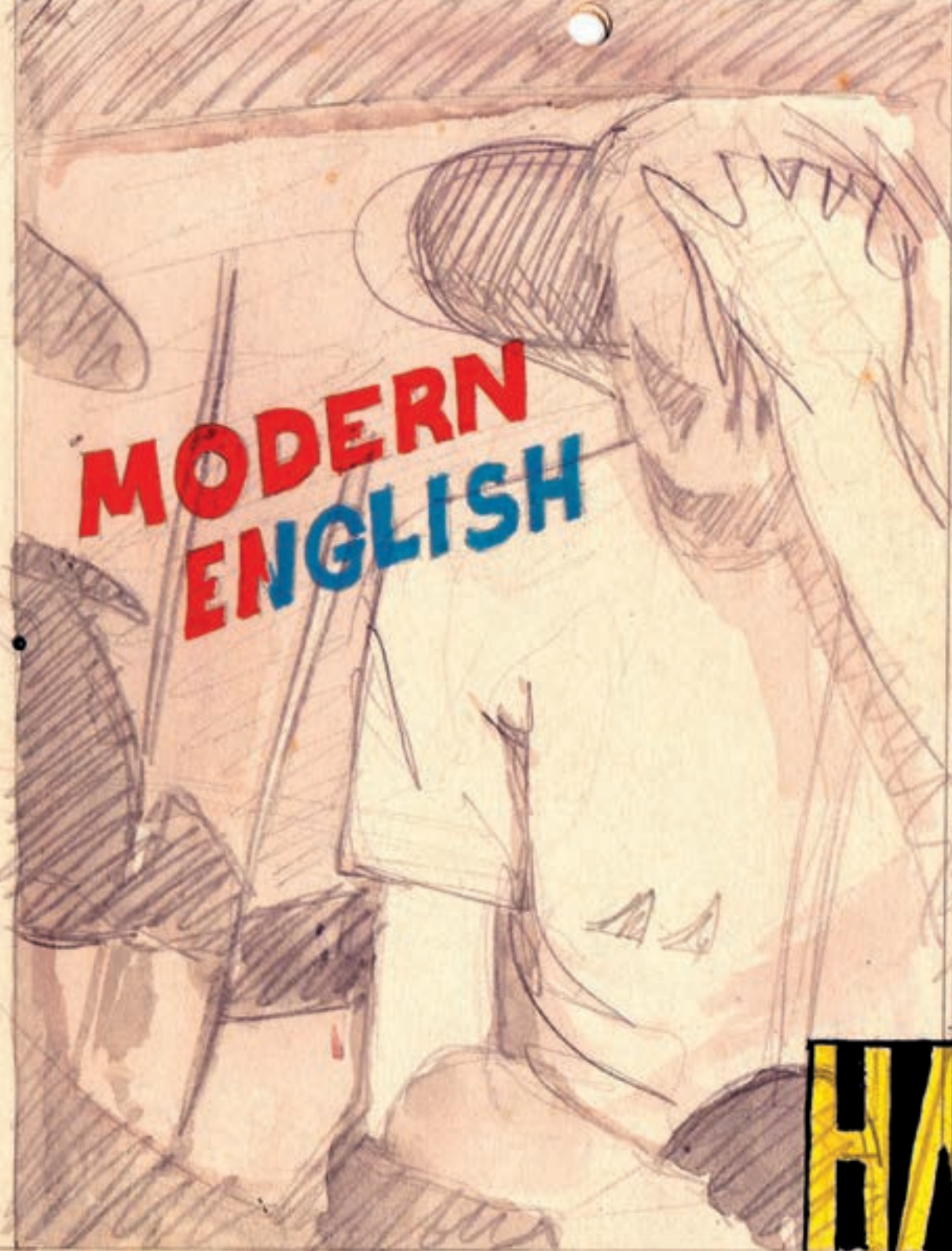

HORST
MÖBEL

HORST

אנו הן סאטוואר -
כחל

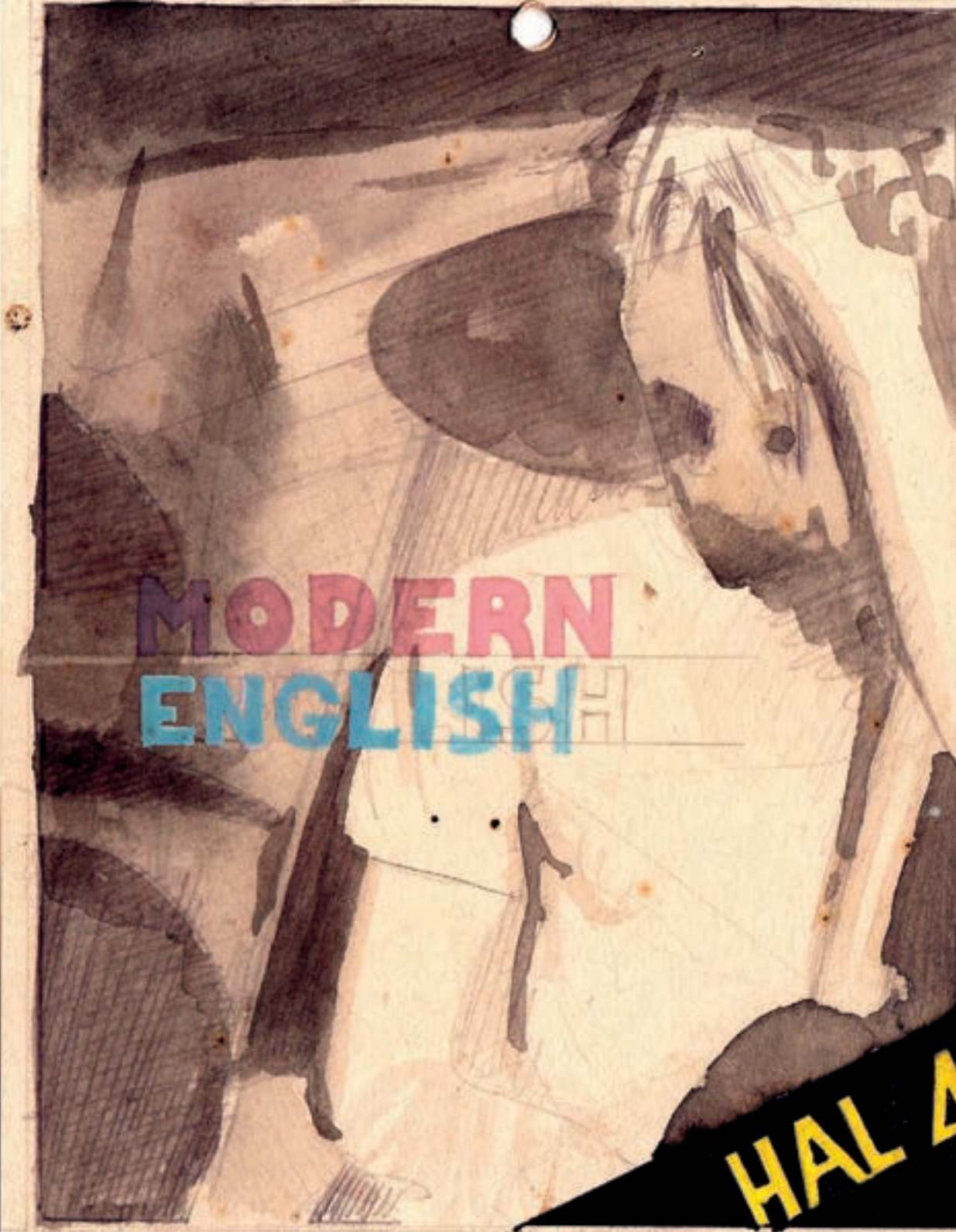
**MODERN
ENGLISH**

**lavvi
ebbel**

26sep

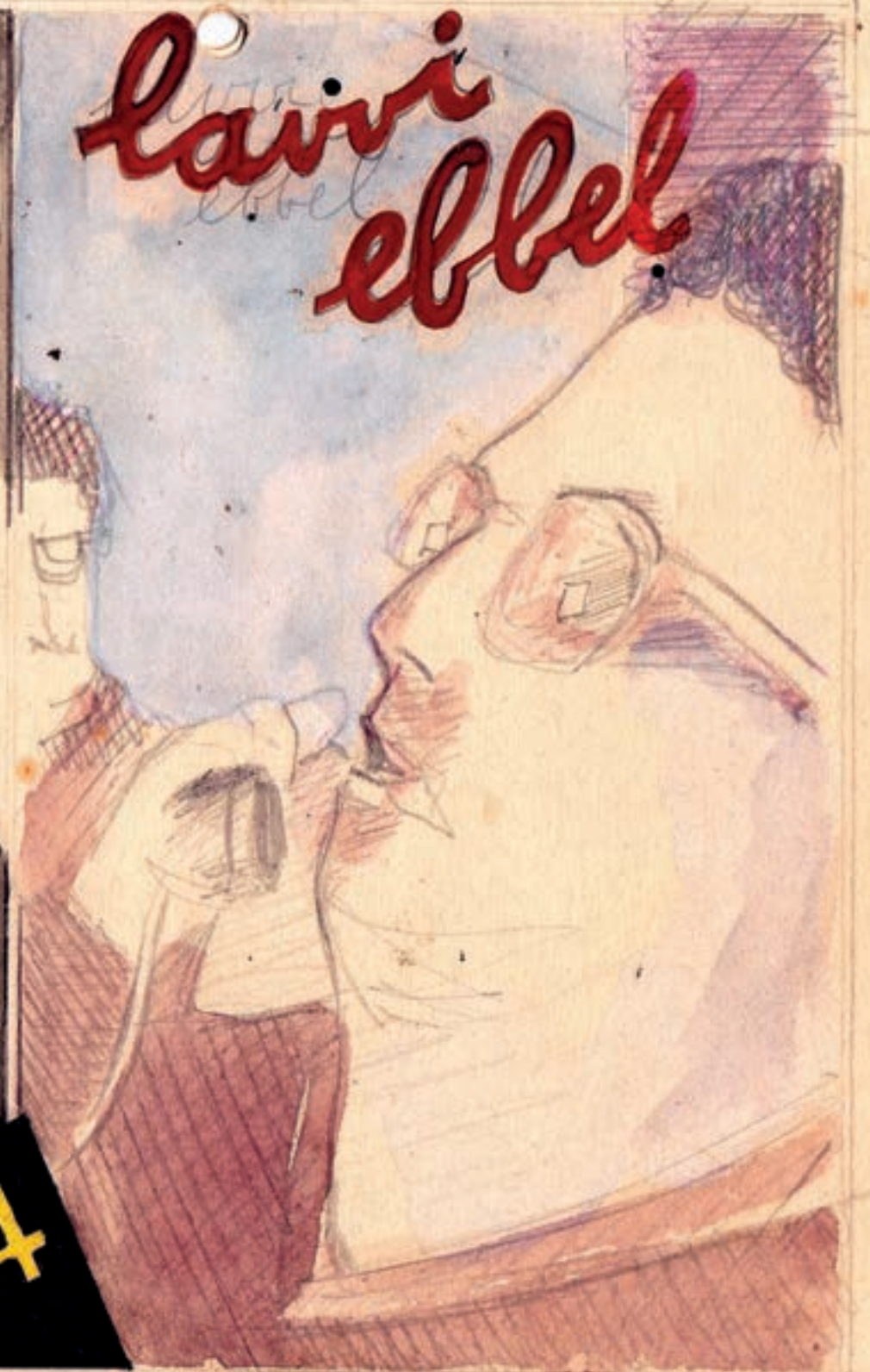
HAL 4

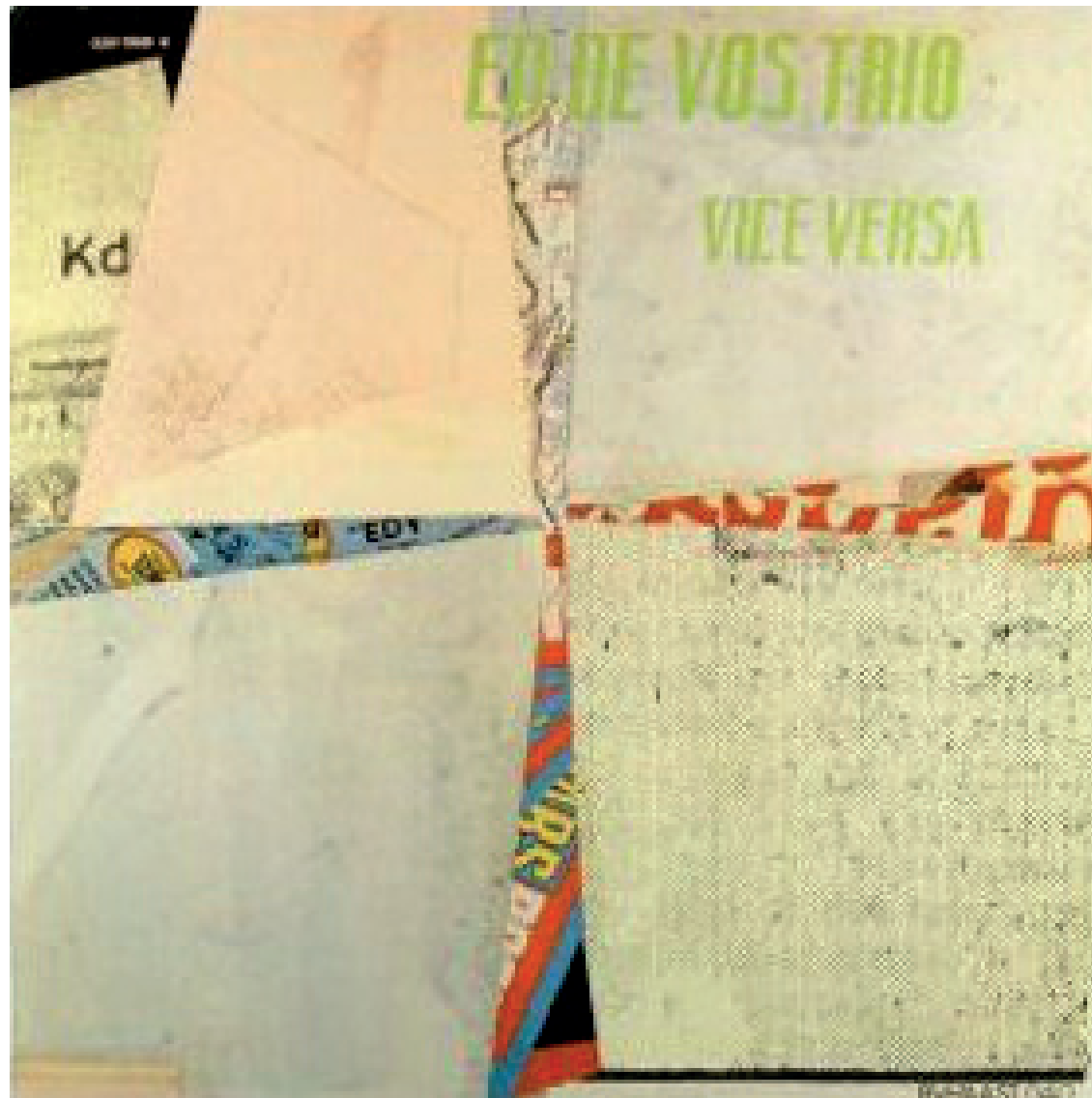
MODERN
ENGLISH

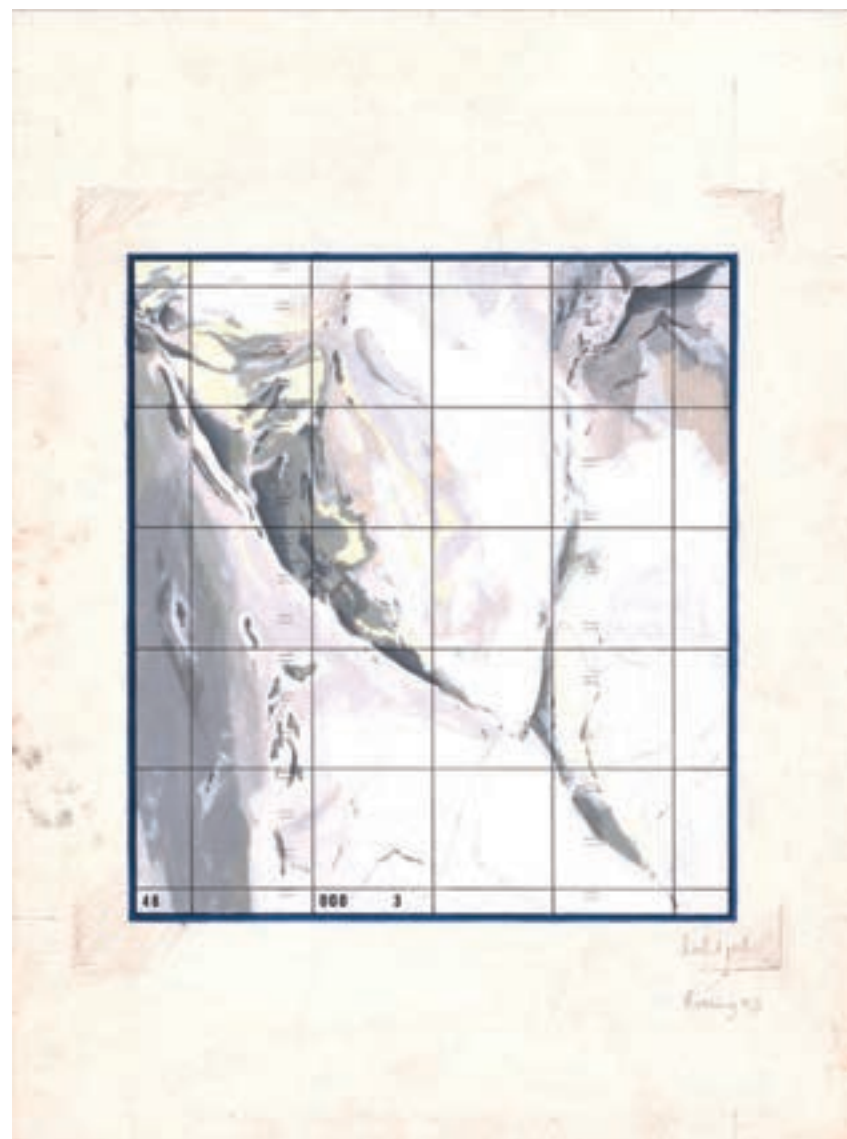
HAL 4

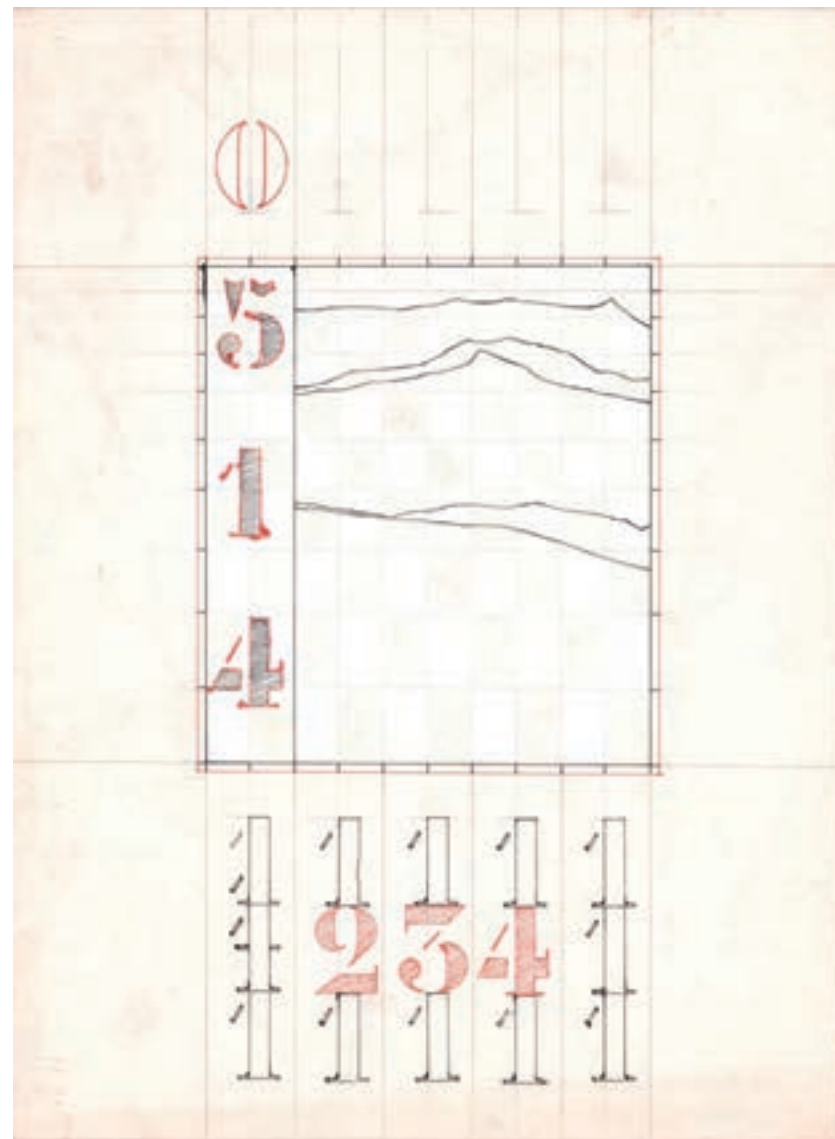
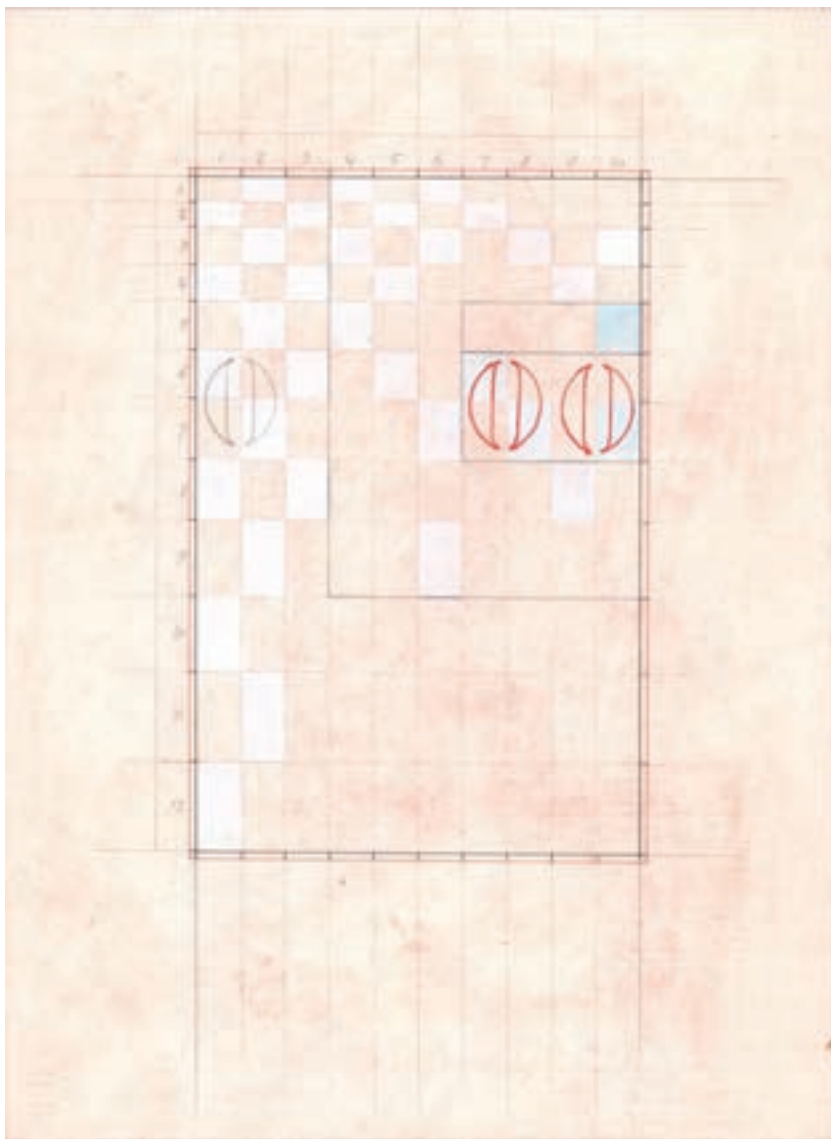
lauri
ebbel

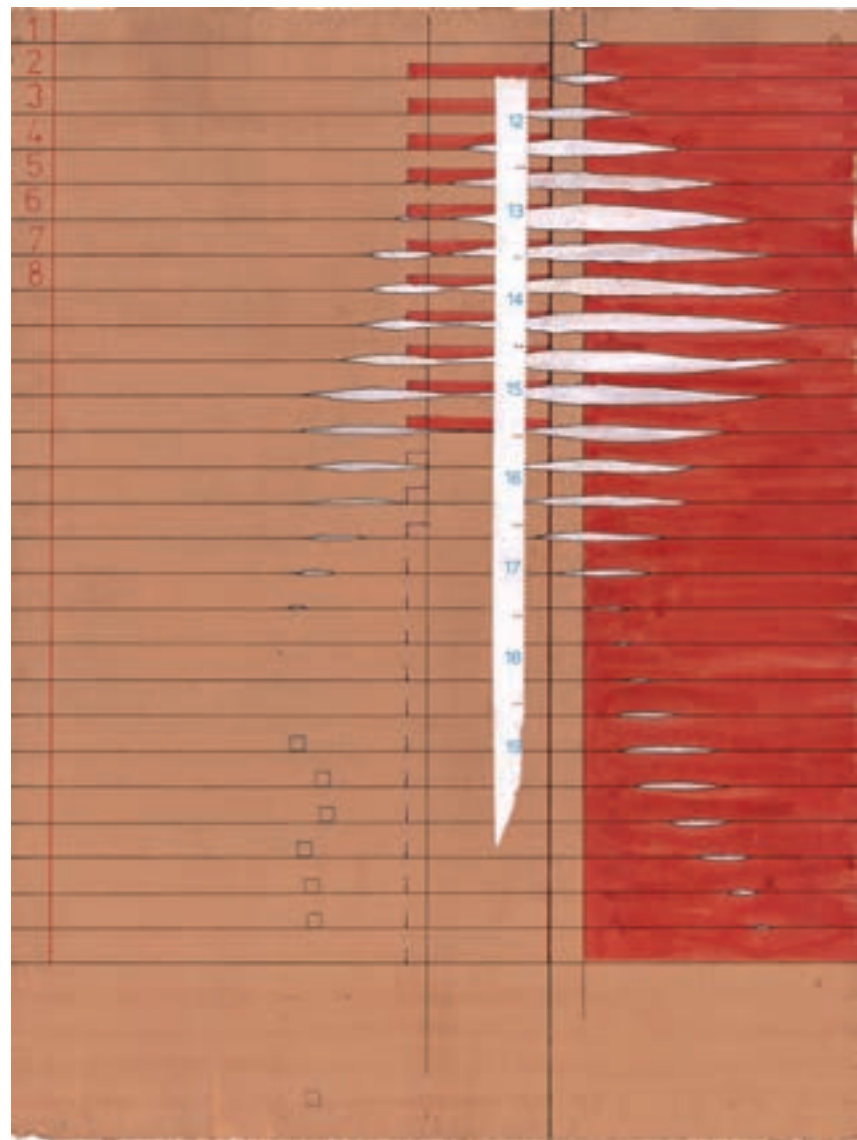

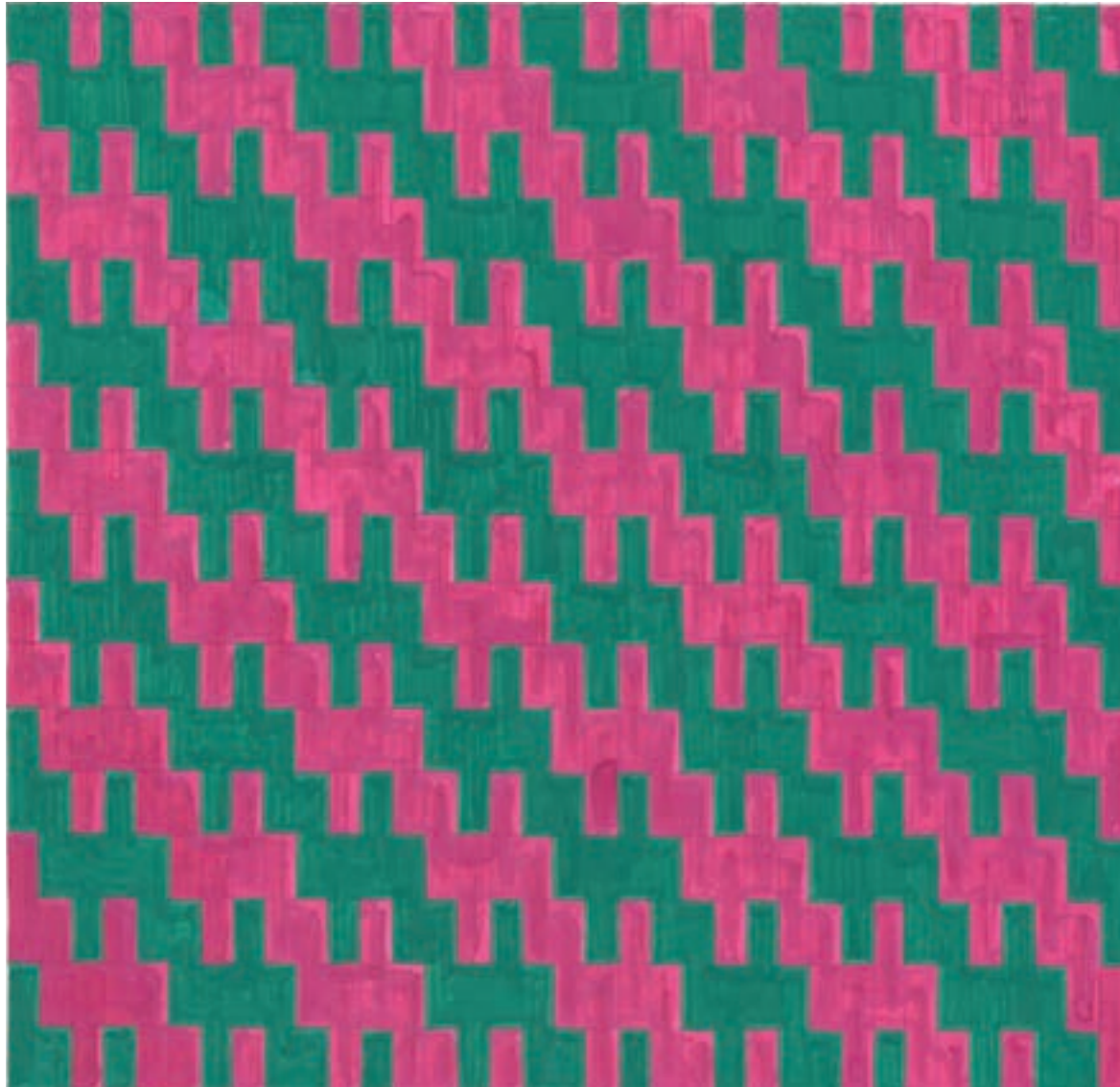

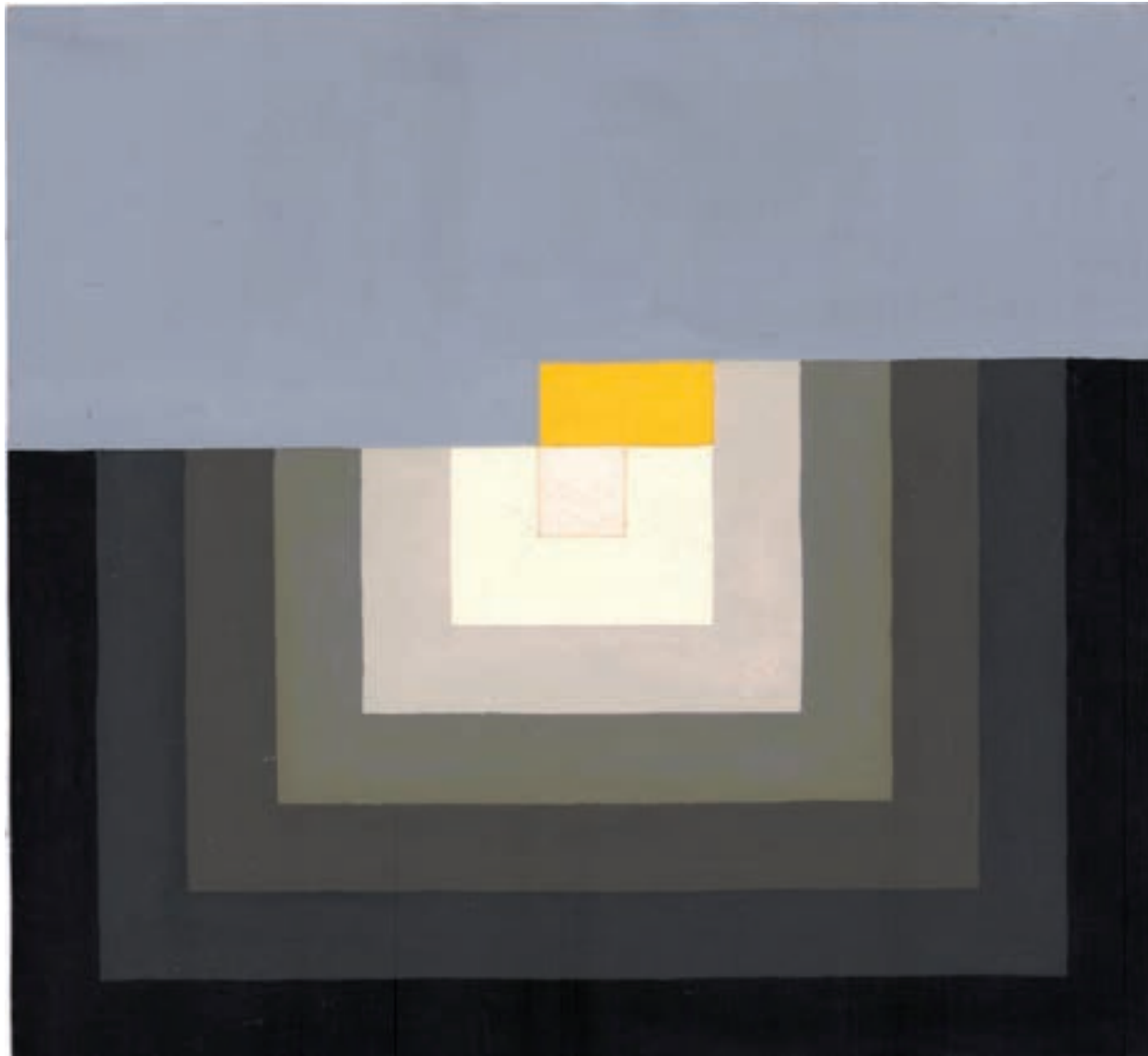

PATTERNS

Ik zeg het maar gewoon even zo: Patroonherkenning is een van de belangrijkste zaken voor mens en dier. Maar dat even terzijde.

Enfin:

Toen ik in 1986 mijn Sperry-computer kocht was mijn eerste idee om hem automatisch tekeningen te laten maken. Na tien jaar handzeefdruk was ik wel toe aan meer hoofdwerk. En dan het heerlijk vooruitzicht dat mijn machine mooie dingen zou maken terwijl ik in de kroeg zat, of zelfs sliep! Aldus ontstond mijn eerste pattern-generator, genaamd 'Tiger'. Om de tekeningen 'op te wekken', te genereren, maakte ik gebruik van de randomfunctie, die ervoor kon zorgen dat mijn programma niet aldoor dezelfde tekening produceerde. Immers, de randomfunctie komt iedere keer dat je hem aanroept met een nieuw, (pseudo-) willekeurig getal dat je als basis kunt gebruiken voor een volgende tekening. Jawel, de tekening is gebaseerd op cijfers, voor iedere tekening andere. Door de marges van het random-getal aan te passen (bijvoorbeeld: 'geef me een getal tussen 8 en 20' of 'geef me een getal tussen 30 en 50') kan je het resultaat op allerlei manieren beïnvloeden.

Ik besepte natuurlijk wel dat mijn automatische tekeningenfabriekje op deze manier geen Caravaggio (of Van den Tol) zou opleveren, dus stelde ik me als eerste doel om eenvoudigweg zebrastrepen of pantervlekken te maken, vandaar de naam, 'Tiger'.

De resultaten bleken heel geschikt voor toepassing in wandbekleding. De wandbekleding die je aantreft in pakweg liften, ziekenhuizen of op het plafond van stadsbussen hebben patronen die je alleen ziet als je er bewust naar kijkt, maar anders niet ziet. Kleine streepjes, vlekjes, alles rustig en gelijkmatig. Is dat werkelijk 'ontworpen' door iemand? Jazeker, net als 'Altijd is Kortjakje ziek'. Voordat de drukwalsen gaan draaien hebben allerlei mensen zich ermee bemoeid. Van dit soort patronen heb ik er duizenden laten ontstaan. Het was min of meer verslavend - de mogelijkheden waren oneindig... Maakte de computer nu mijn tekeningen? Nee, want ik heb de software gemaakt en voerde per tekening de variabelen in (hoewel je dat laatste natuurlijk ook kunt automatiseren en dat heb ik ook wel gedaan. Je krijgt dan een eindeloze stroom tekeningen, veelal oninteressant). Ik zie het meer als het bedienen van een landbouwmachine of bouwkraan of zo, of de directeur van je zelfbedachte fabriek zijn.

De Sperry, Atari en Mac waren machines, niet meer dan dat, wat voor software je ze ook liet slikken. Net zomin als een encyclopedie weet heeft van zijn inhoud heeft mijn computer een notie van wat een lijn is, of een beeldscherm, laat staan dat hij een besef heeft van wat of wie ik ben. Ja, ik heb het hier over hardware PLUS software. Alleen de programmeur weet wat een lijn is, of een vlak, daarna houdt het op en ben je overgeleverd aan de logica van het programma. Dat is al 70 jaar zo en dat blijft nog heel, heel lang zo, voorspel ik je. Gelukkig maar! Kunstmatige intelligentie, het woord zegt het al, is schijn-intelligentie. Laten we er voorlopig niet

teveel van verwachten. In software is vooralsnog geen sprake van intuïtie, gevoel, besef of bewustzijn. Er zijn slechts berekeningen; een goed Nederlands woord voor computer zou zijn 'rekenautomaat'. Ik vrees de terreur van algoritmen die zich met alles en iedereen zullen bemoeien, die me 'helpen'. Een wereld waarin we gereguleerd zullen zijn, ingedeeld, geclassificeerd, gerubriceerd en gekanaliseerd. We denken aan een wereld zoals beschreven door Ira Levin in 'This Perfect Day'. Huxley, Orwell en Kafka wisten er ook van.

Software maken is verslavend. Het is te vergelijken met je eigen unieke muziekinstrument maken en daarmee je eigen composities spelen. Zeer bevredigend op meerdere niveaus. Je bent een Dictator, want je een Napoleon, de Ultieme Rechter in je Eigen Wereld. Je bouwt een Ideale Maatschappij op, Utopia lonkt aan de horizon. Alles wordt tot in de puntjes geregeld. Onrecht bestaat niet, daarover is niet eens een besef. Je ontwerpt en bouwt een fabriek waarin alles loopt zoals jij wilt, op rolletjes. Alles is 'just in time'. Je gebruikt een aantal basis-gereedschappen en de gereedschappen die je niet hebt kun je daaruit weer maken. Het is een eindeloze Meccano-doo. Je fabriek is uit te breiden met nieuwe transportbanden, checkpunten, voorraadloodsen etcetera. Alles in dezelfde automatische, steriele kwaliteit.

Software maken bestaat grotendeels uit code schrijven en testen, fouten opsporen, 'debuggen'. Aardig aan het ontwikkelen en testen van grafische software is dat je vaak op het beeldscherm kan zien hoe het mis gaat. Je krijgt een grafische voorstelling van je denk- of taalfout: een vlak heeft

de verkeerde kleur, een curve krijgt een onverwachte, gekke hoek, enzovoort (pag. 110-119). Een rollercoaster van visuele verrassingen door de manifeste fouten. En reken maar dat je fouten maakt! Natuurlijk maak je fouten, maar die kan je herstellen, altijd. Een grappige misser die ik eens maakte was toen ik als test een lijn in een window wilde tekenen. Bij iedere test bleef het window wit, blanco. Na twee dagen ontdekte ik dat er aldoor een witte lijn op het witte vlak was getekend. Tsja, vergeten de lijn een kleur te geven...

De computer is een heel geschikt instrument voor het genereren van wandbekleding vanwege het precies regelbare niveau van gelijkmatigheid. Ook is een vlekkeloze aansluiting van de patronen gegarandeerd (pag. 92), mits je dat via je code regelt uiteraard. Ik deed dat door op diverse punten in het patroon de 'randomseed' te bewaren en verderop opnieuw in te voeren. De randomseed is een brongetal waarop een random-reeks wordt gebaseerd. Als randomseed gebruikte ik graag een van de interne klokken van de machine.

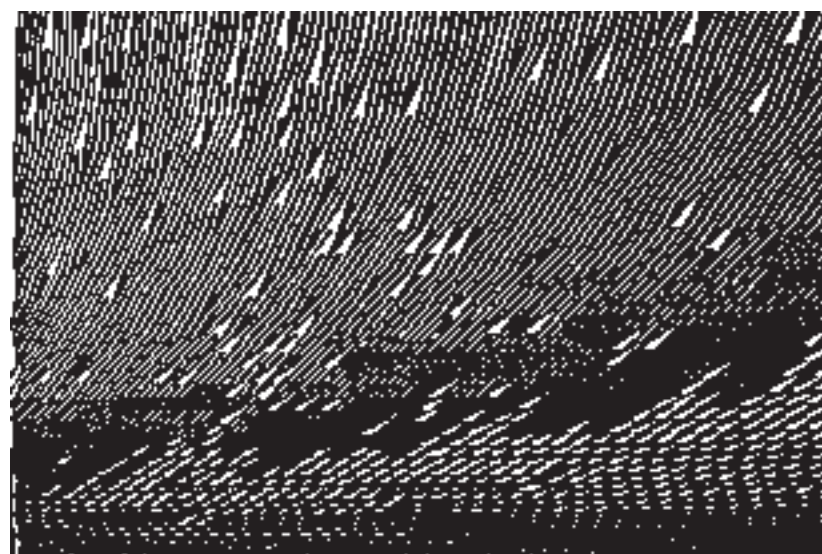
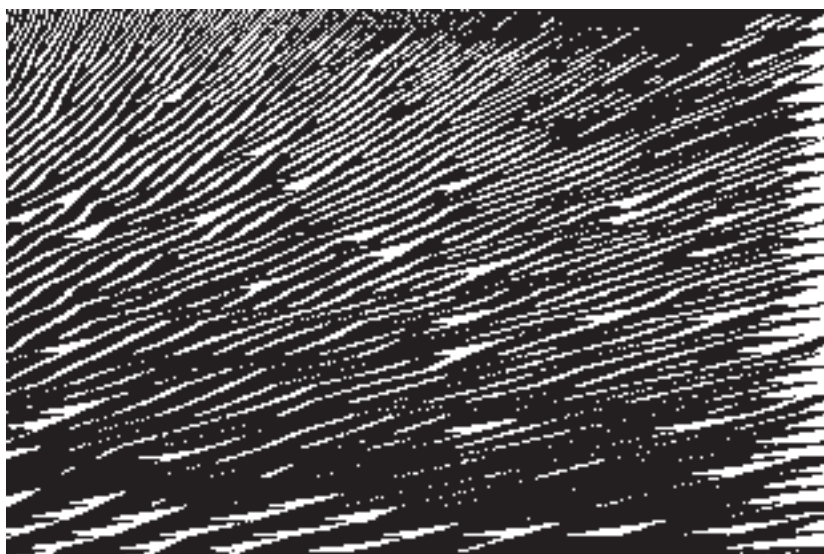
Claudi leerde me Pascal nadat ik al in de jaren '70 bij Sperry Rand Corporation kennis had gemaakt met Assembly en COBOL en ik in een klasje met een paar anderen mocht spelen met mijn damprogramma, een verhaal apart (Sperry Rand produceerde raketten, radarsystemen, computers en nog zo wat, het was een ruimdenkende firma, zeg maar).

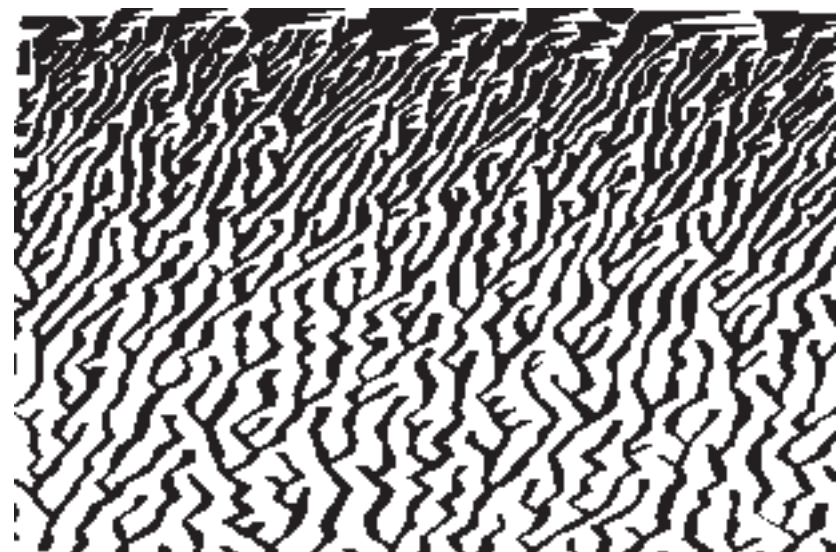
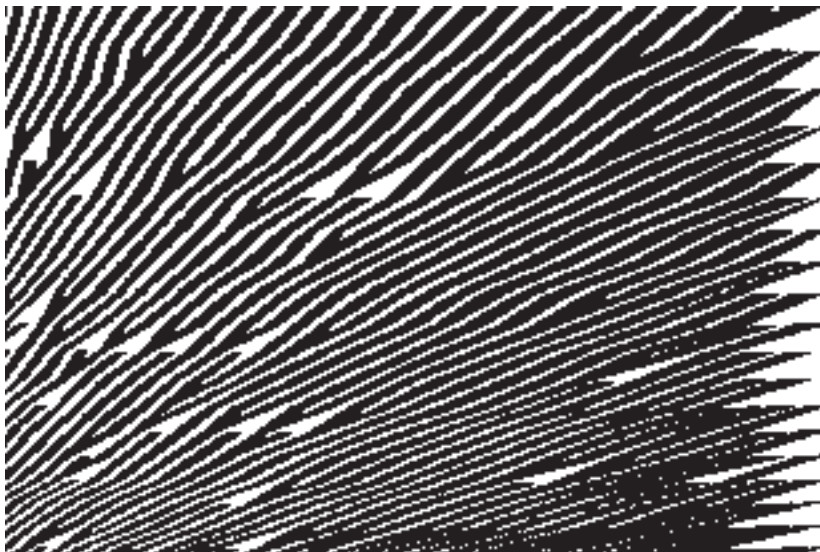
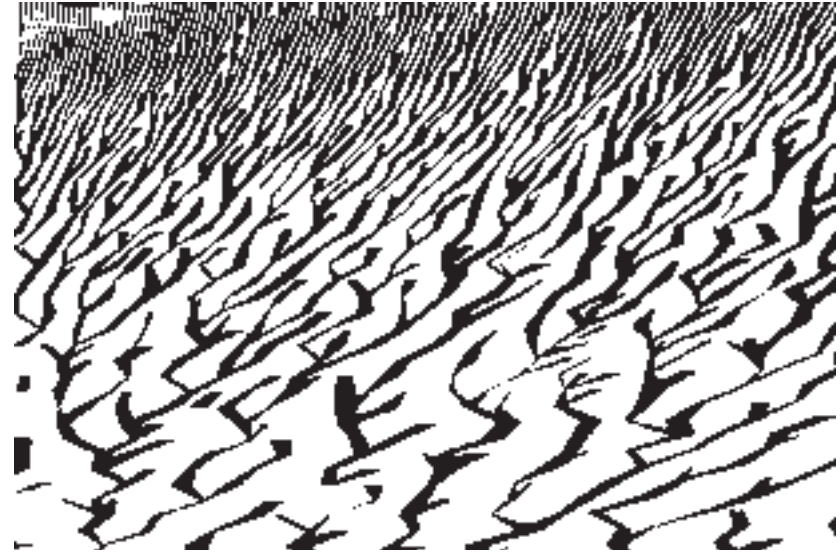
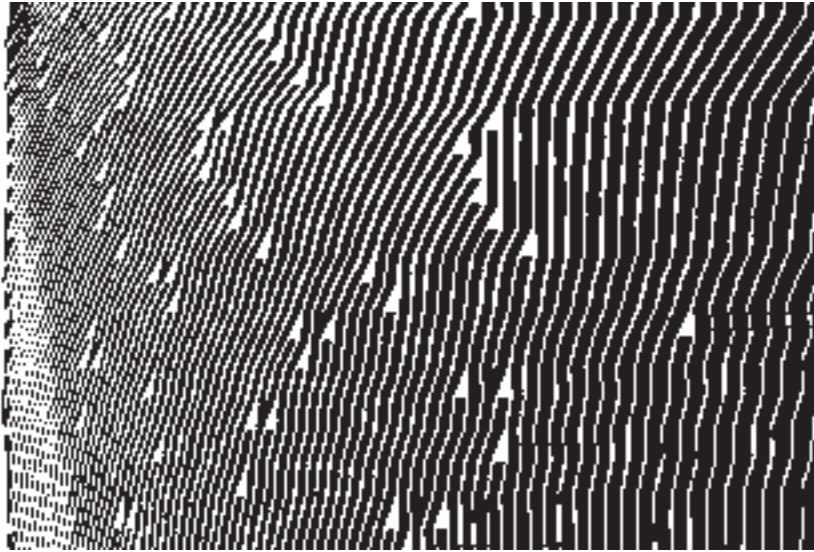
MONITOR IN KLIMSCH

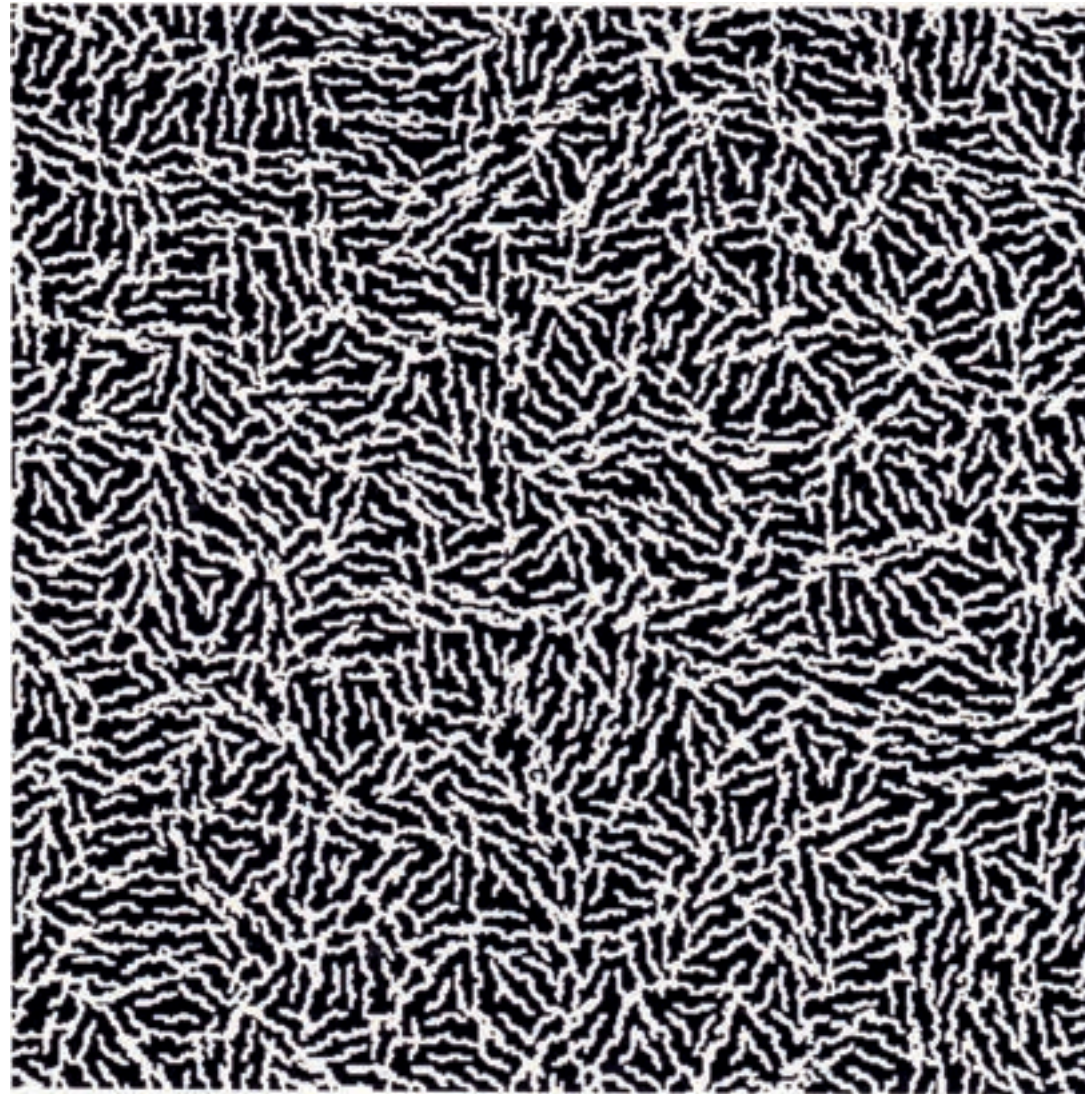
Eén van de laatste dingen die ik in mijn doka deed (circa 1986) was opnames maken van de tiger-patterns op de Atari-monitor met de reprocamera. Waar ik normaal gesproken een aangelicht model had waarvan een opname op film werd gemaakt, was er nu de monitor. Het werd een mooie serie razendscherpe opnames, afgedrukt op grafische film, daarna in contact doorgekopiëerd op papier. Hier heb ik ook nog een serie zeefdrukken van gemaakt, dat markeerde in zekere zin de overgang van zeefdruk naar software, alweer zo'n synthese waarbij technieken mengen (pag. 50-53).

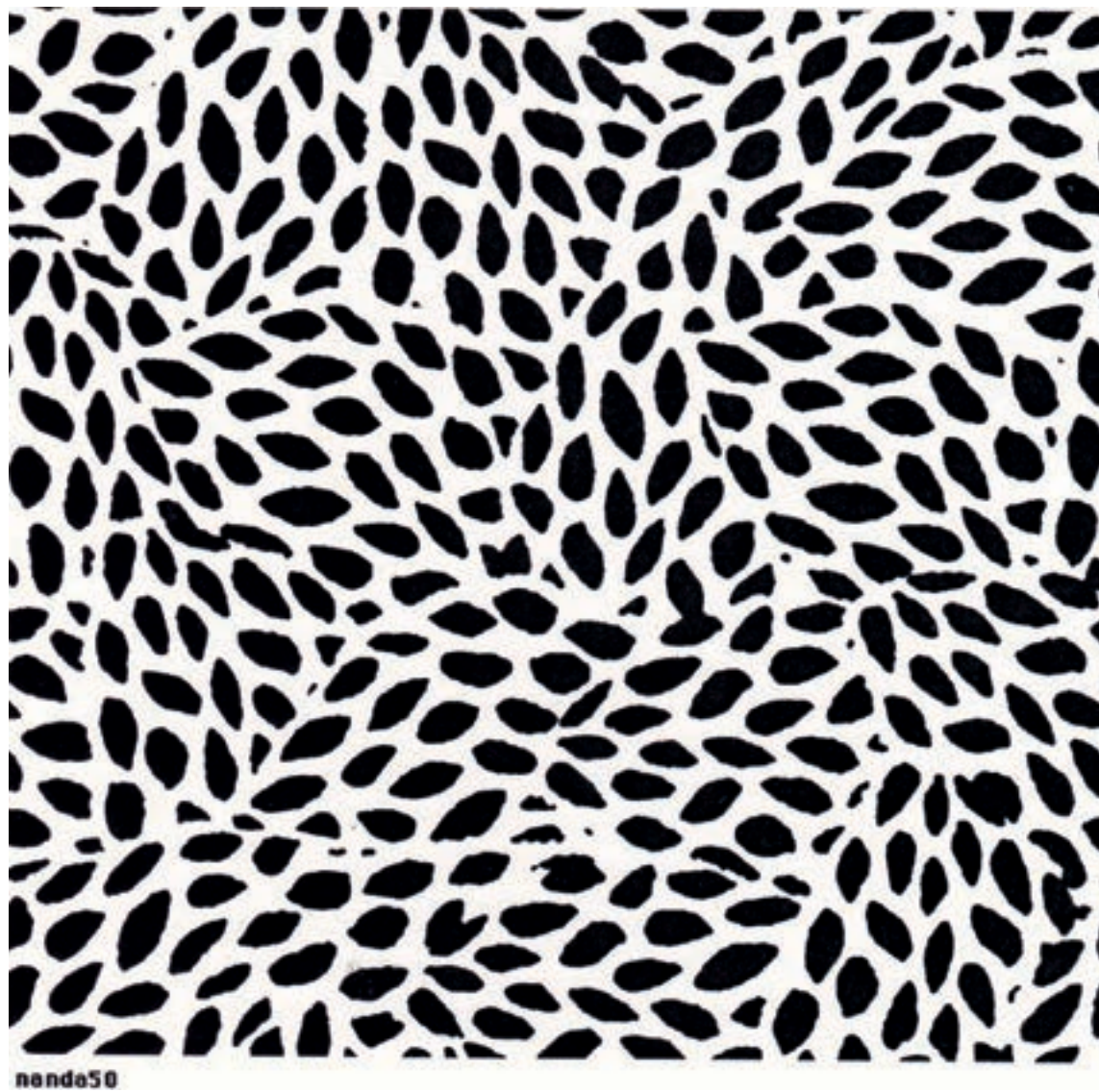

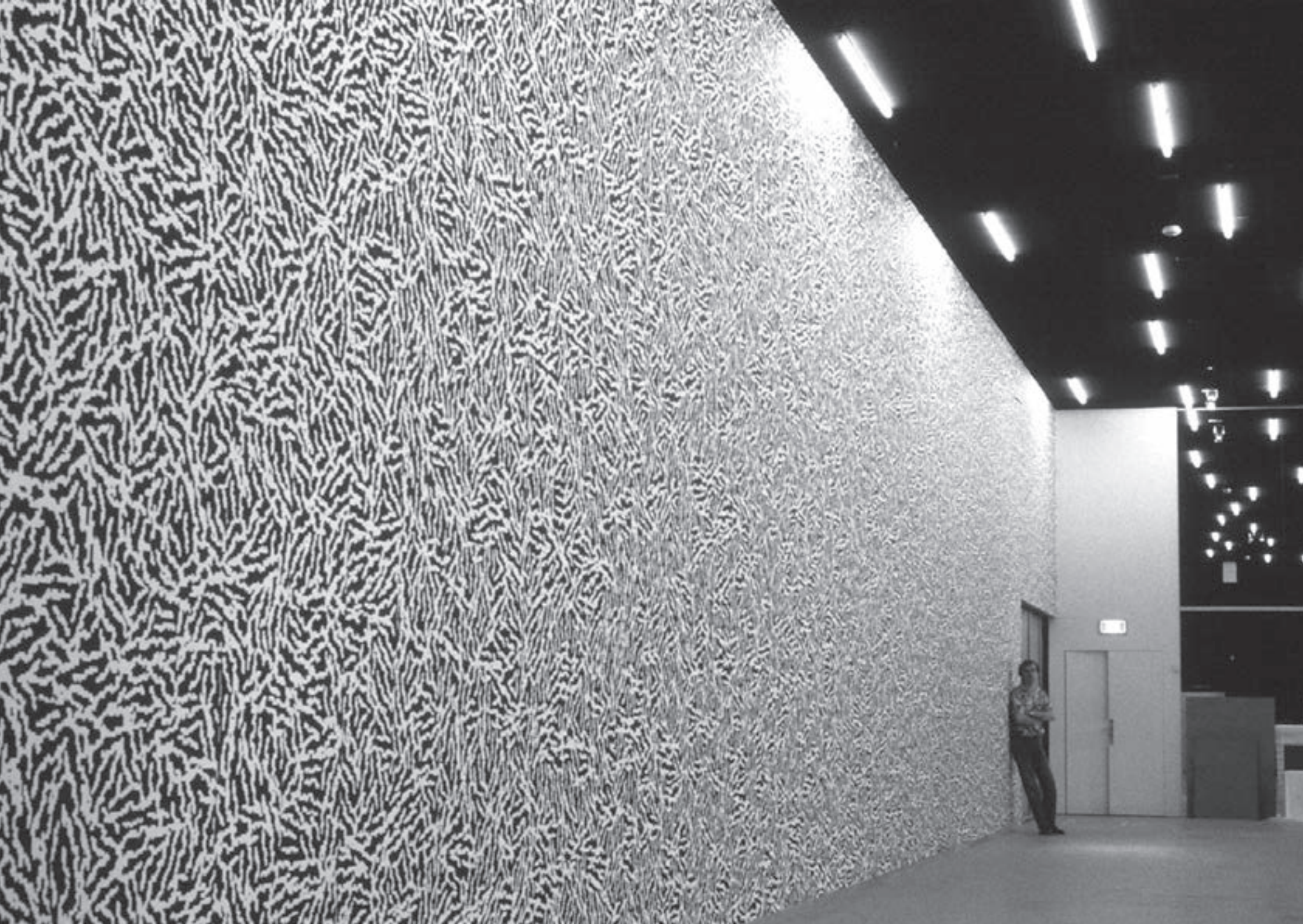

nanda48

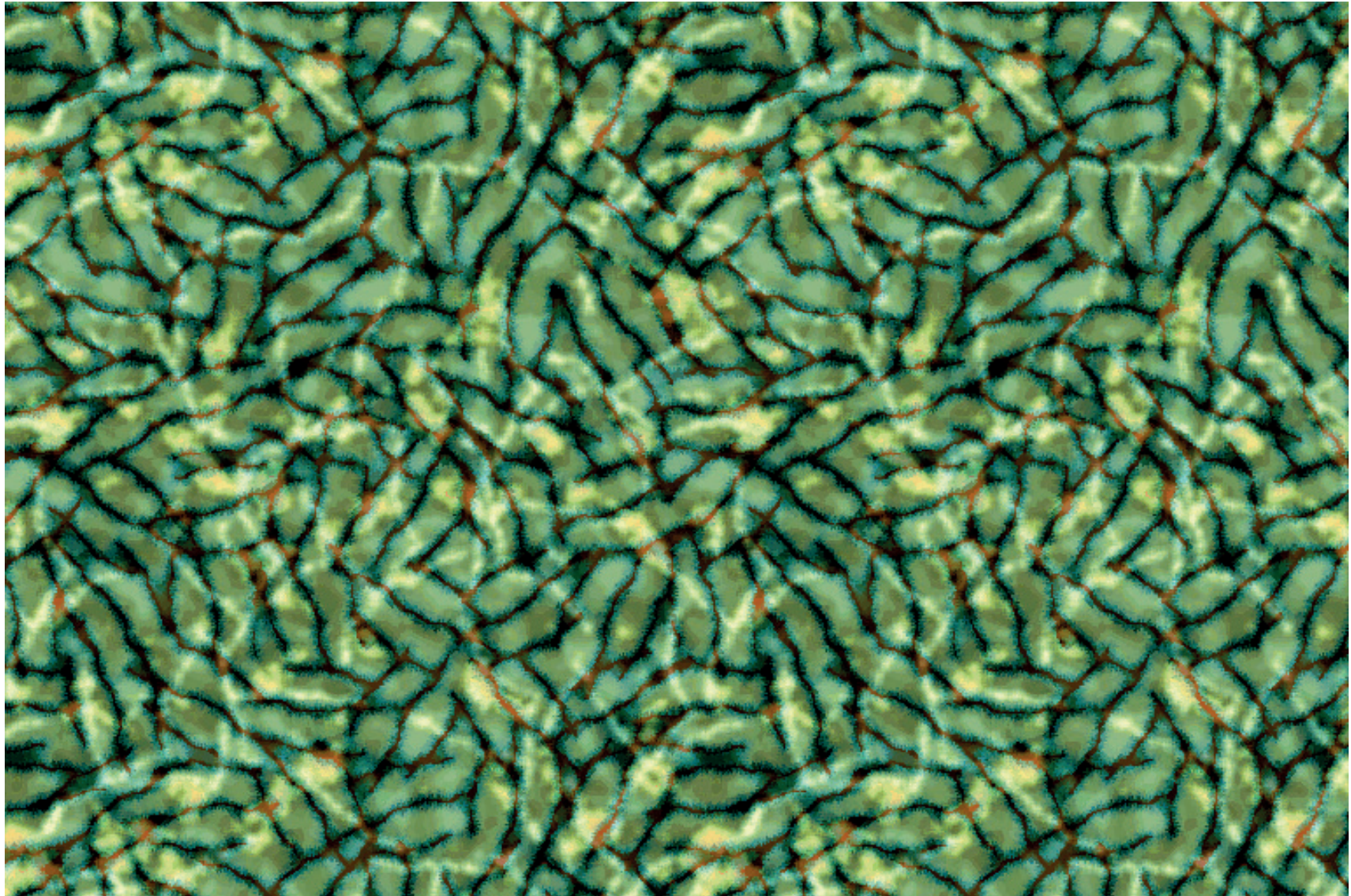

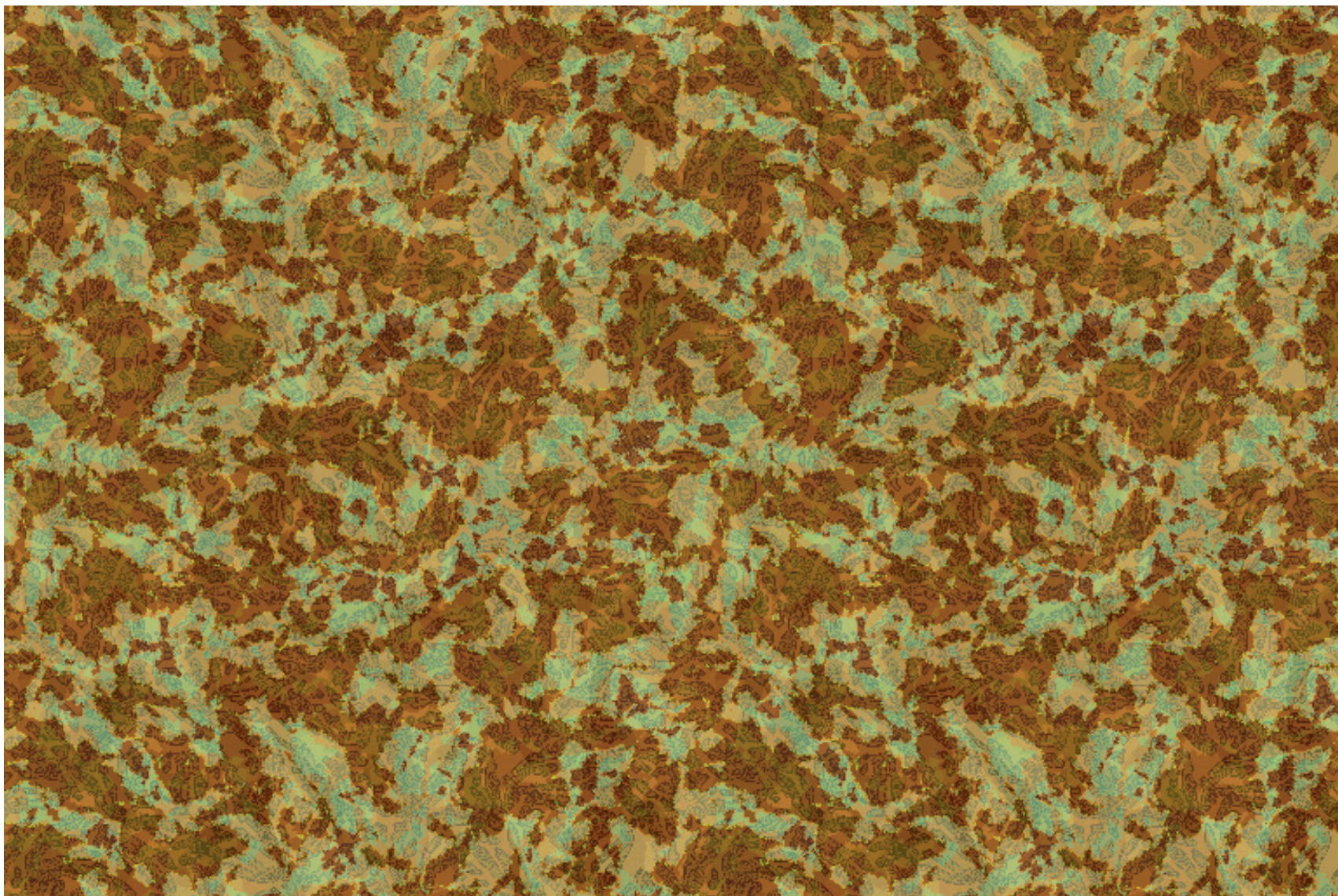

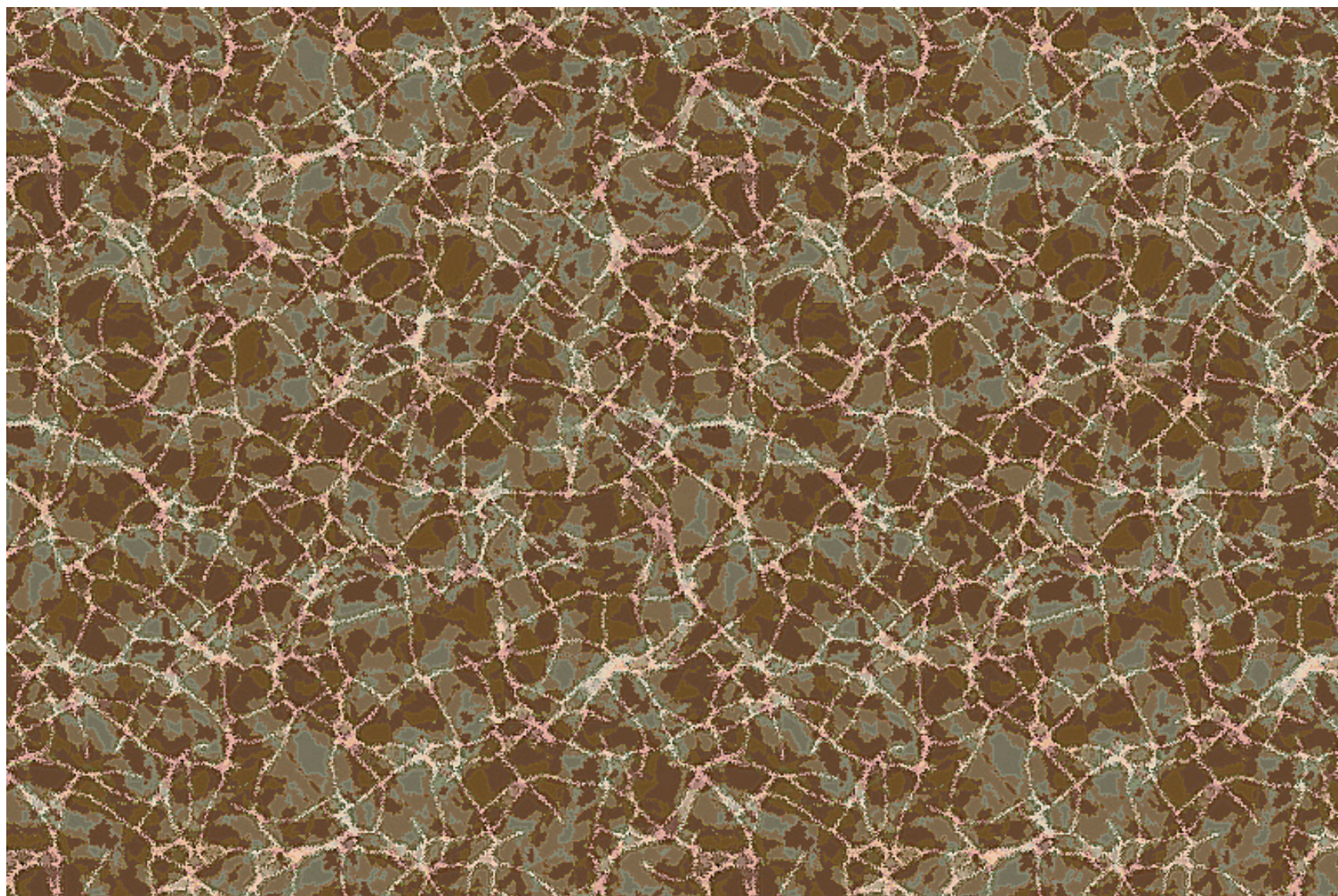

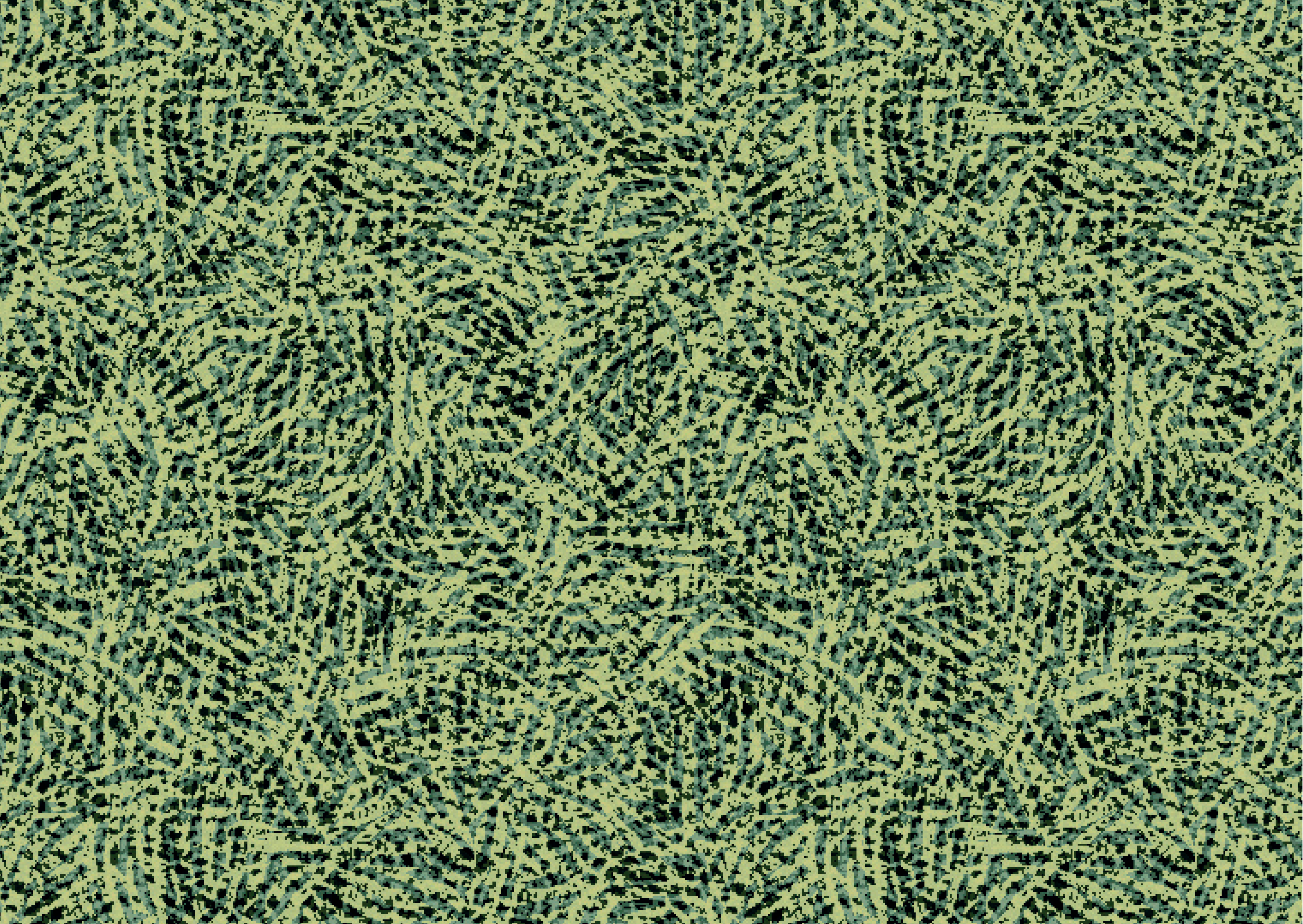

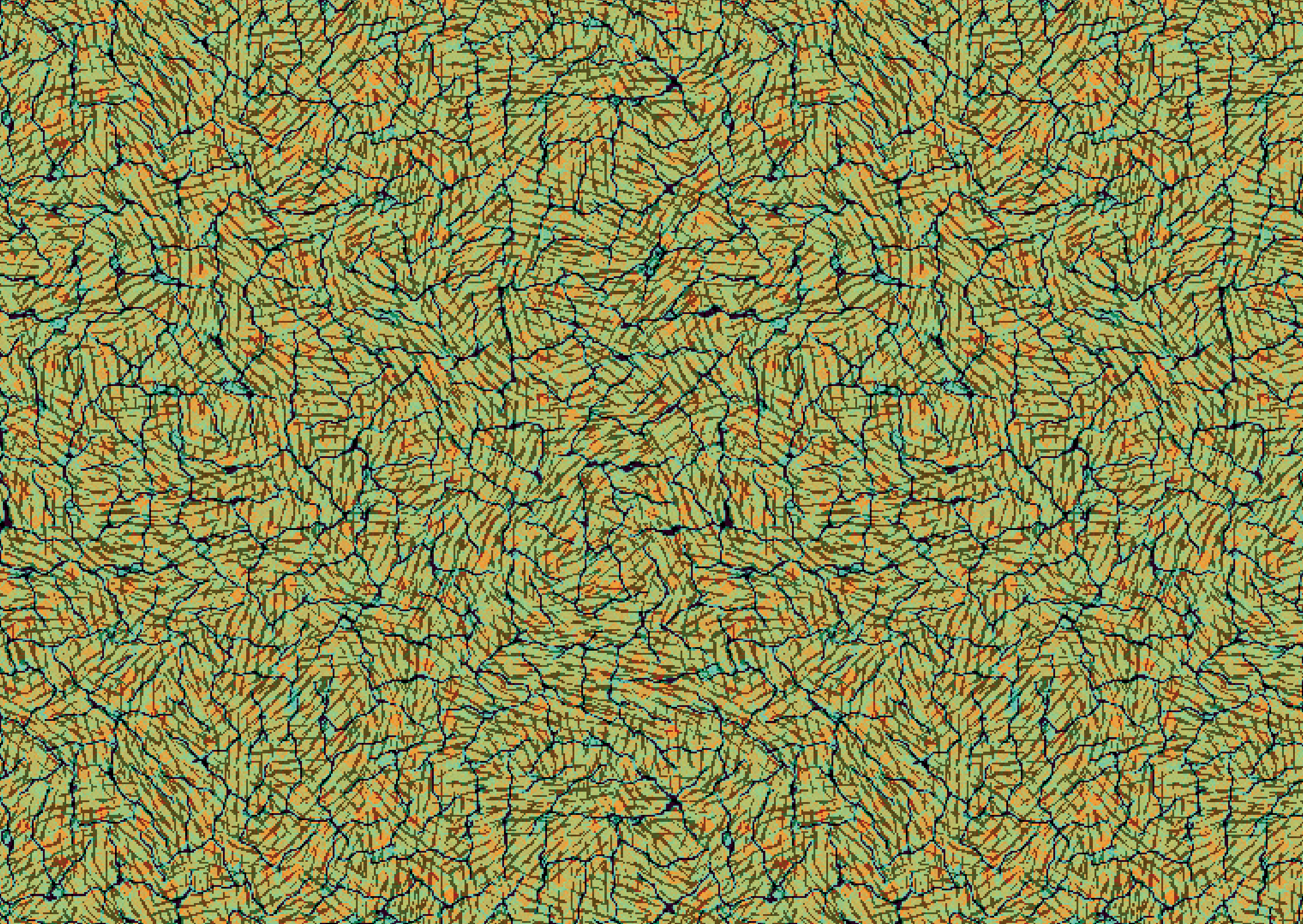

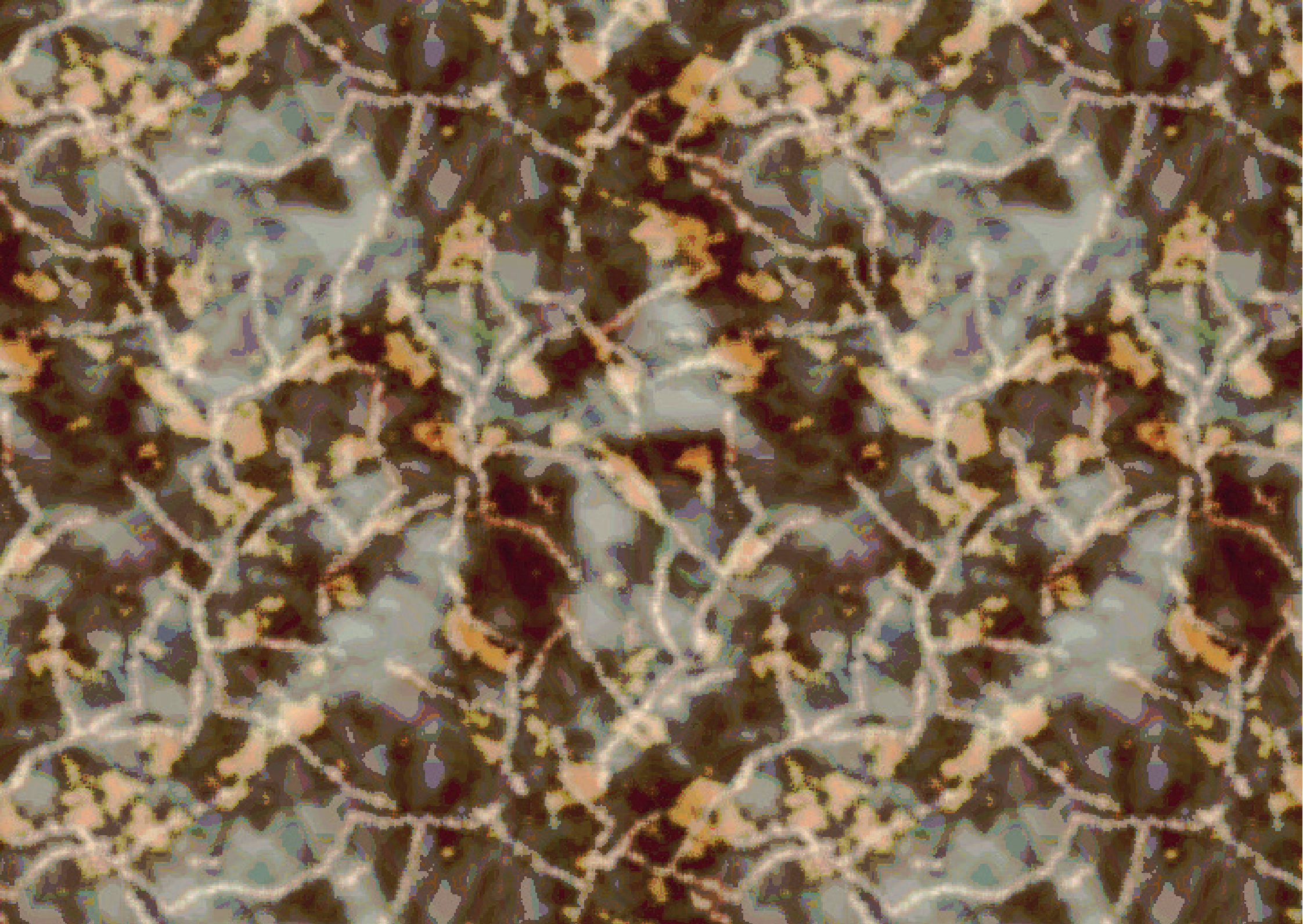

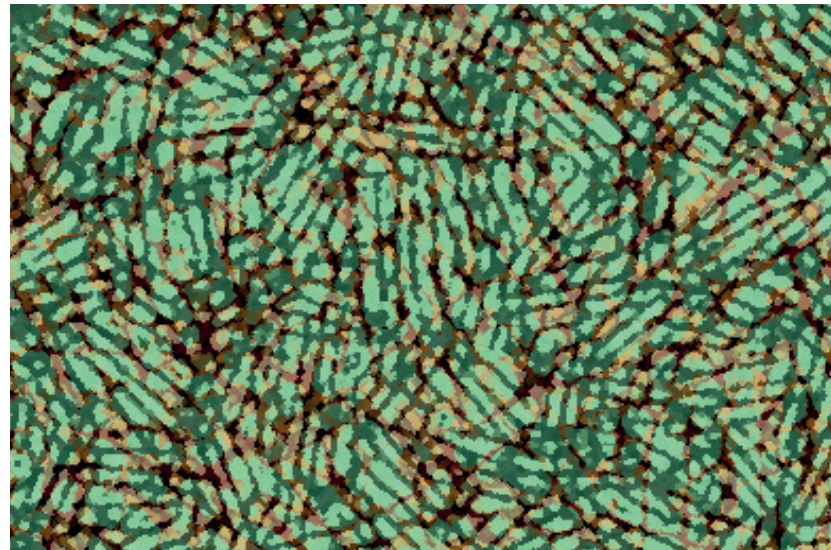
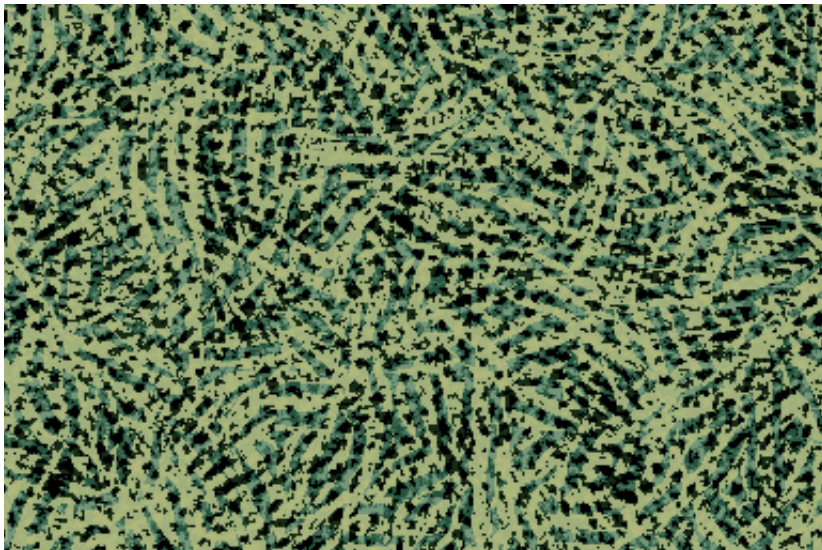
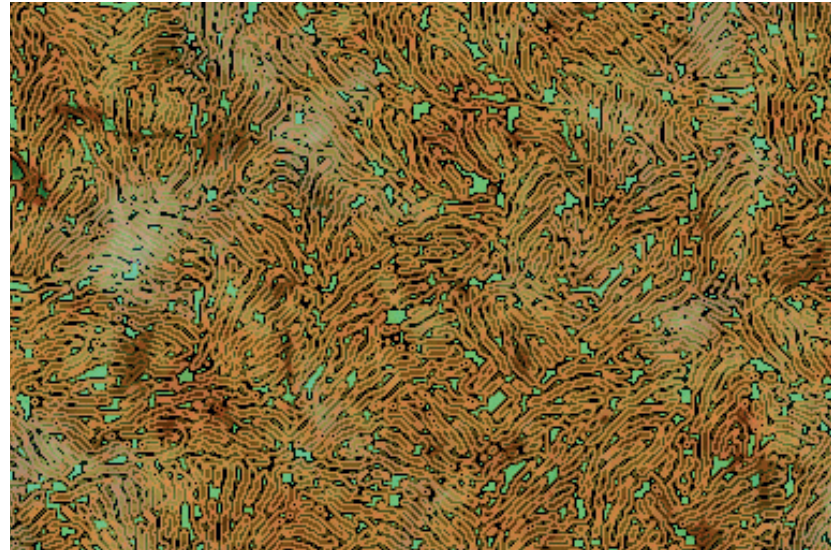
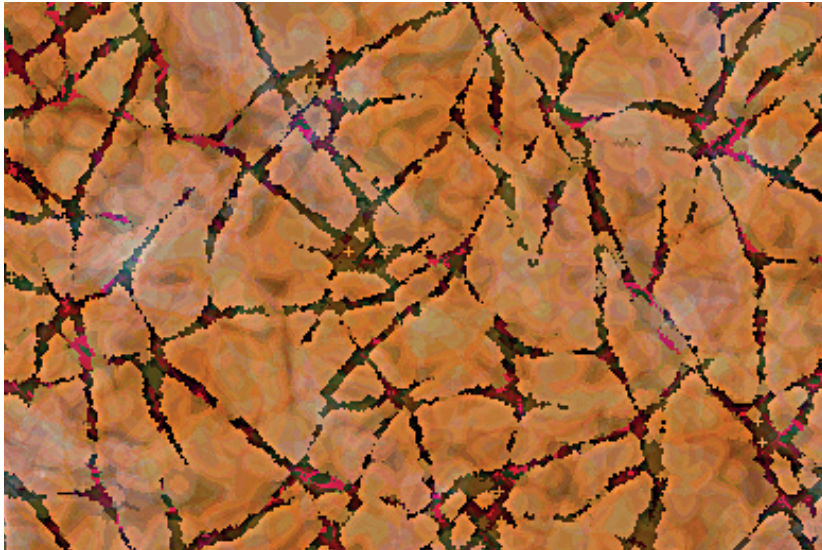

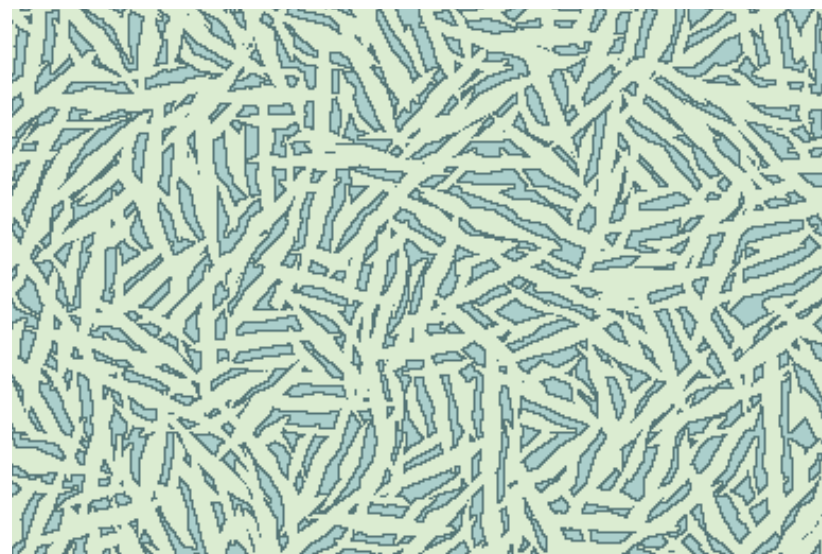
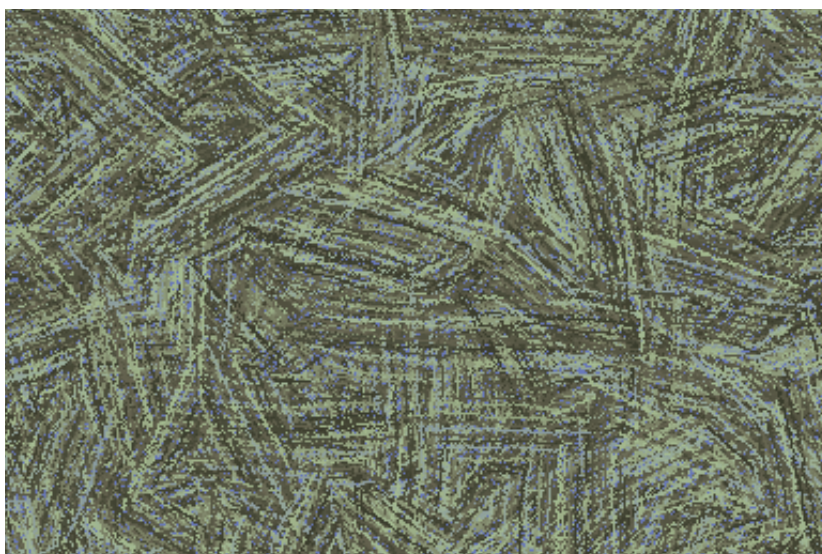
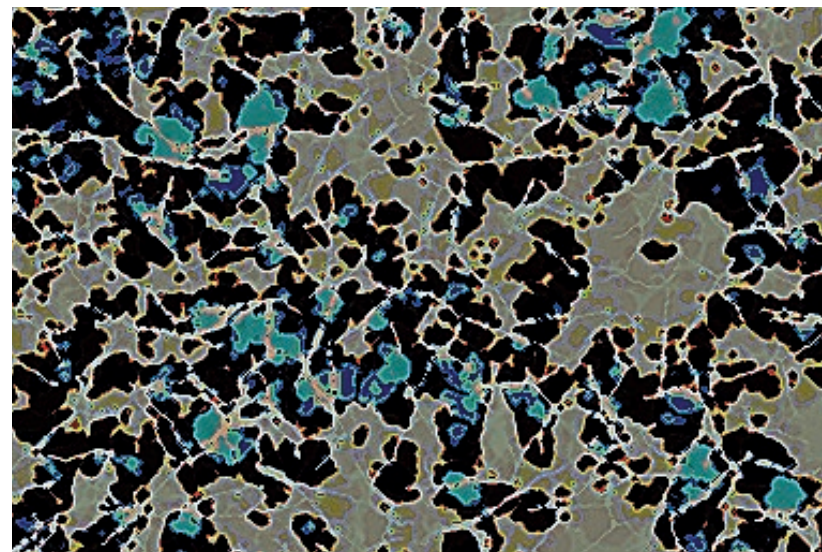
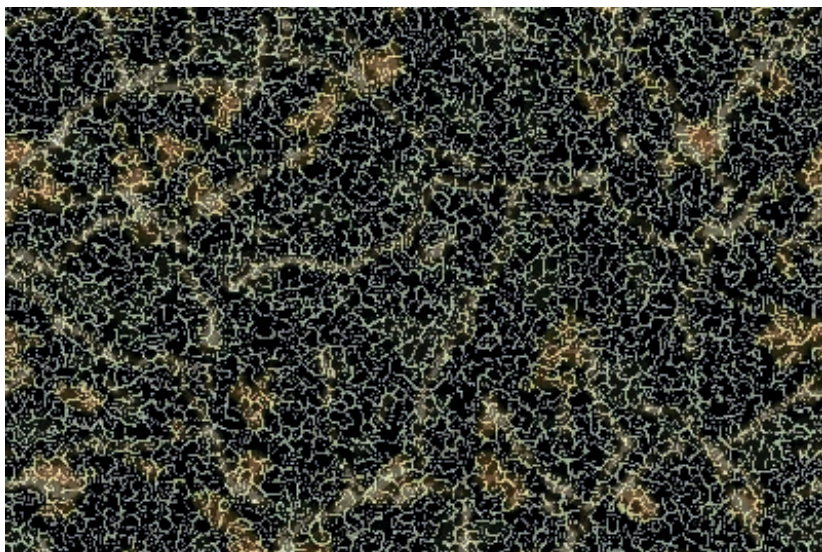

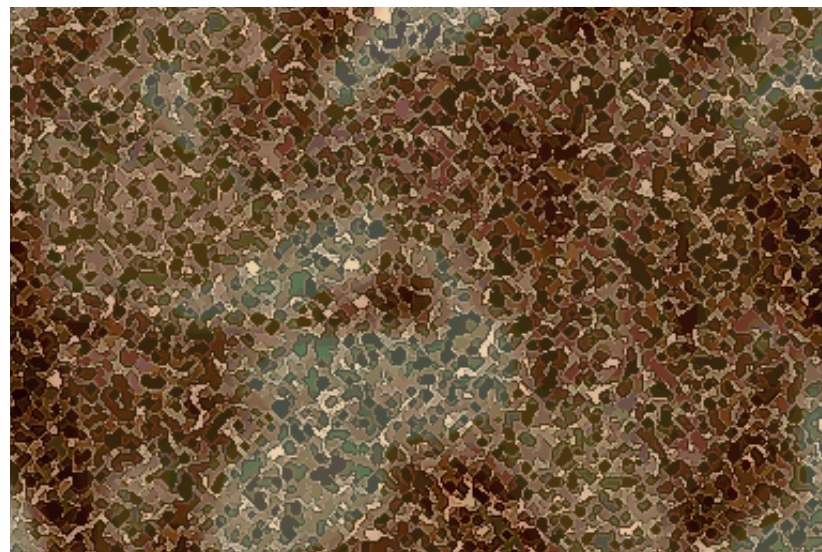
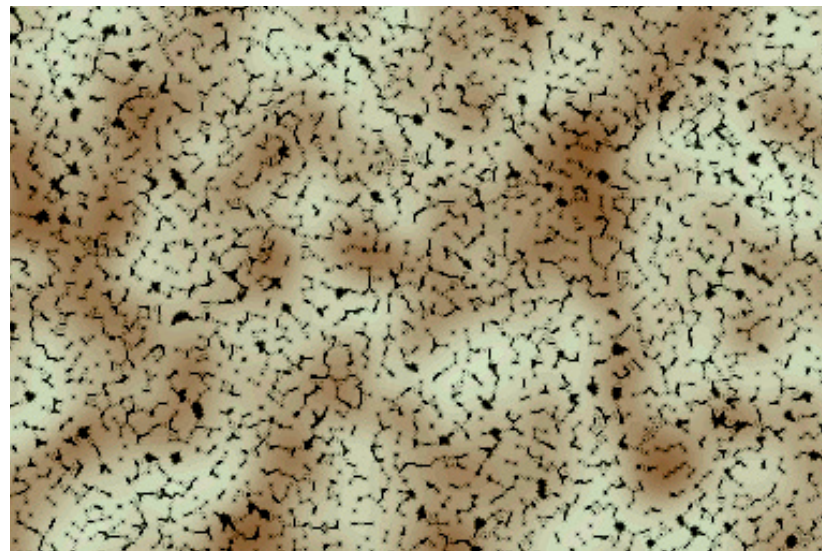
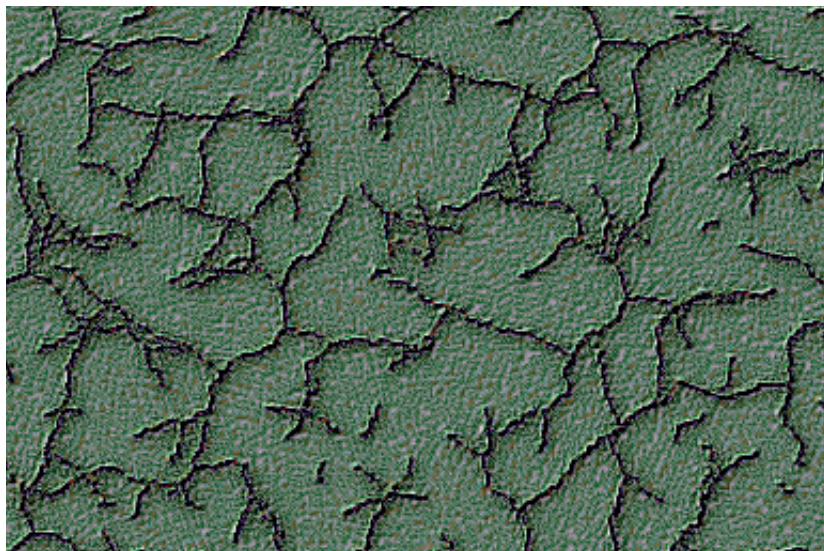

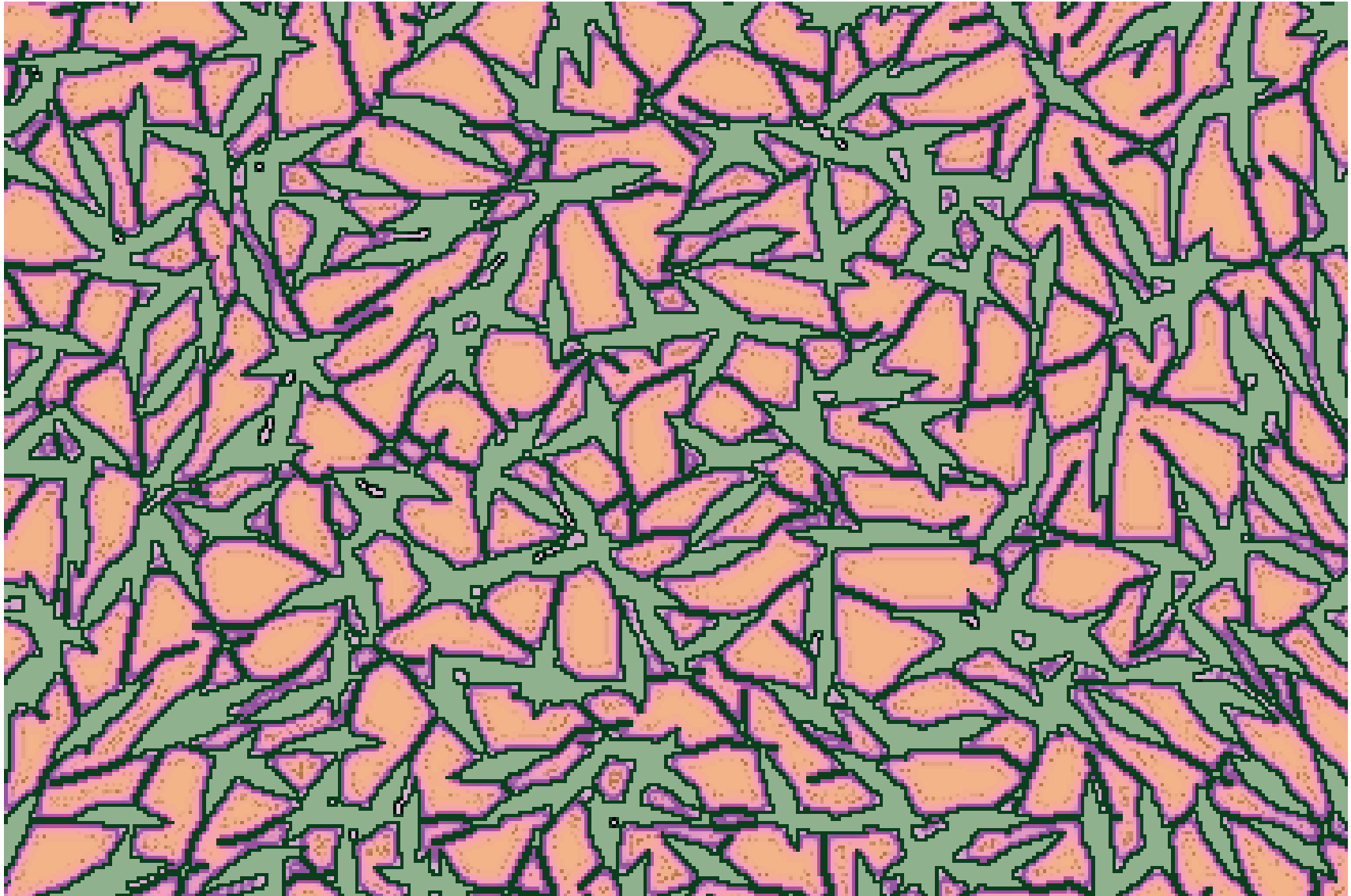

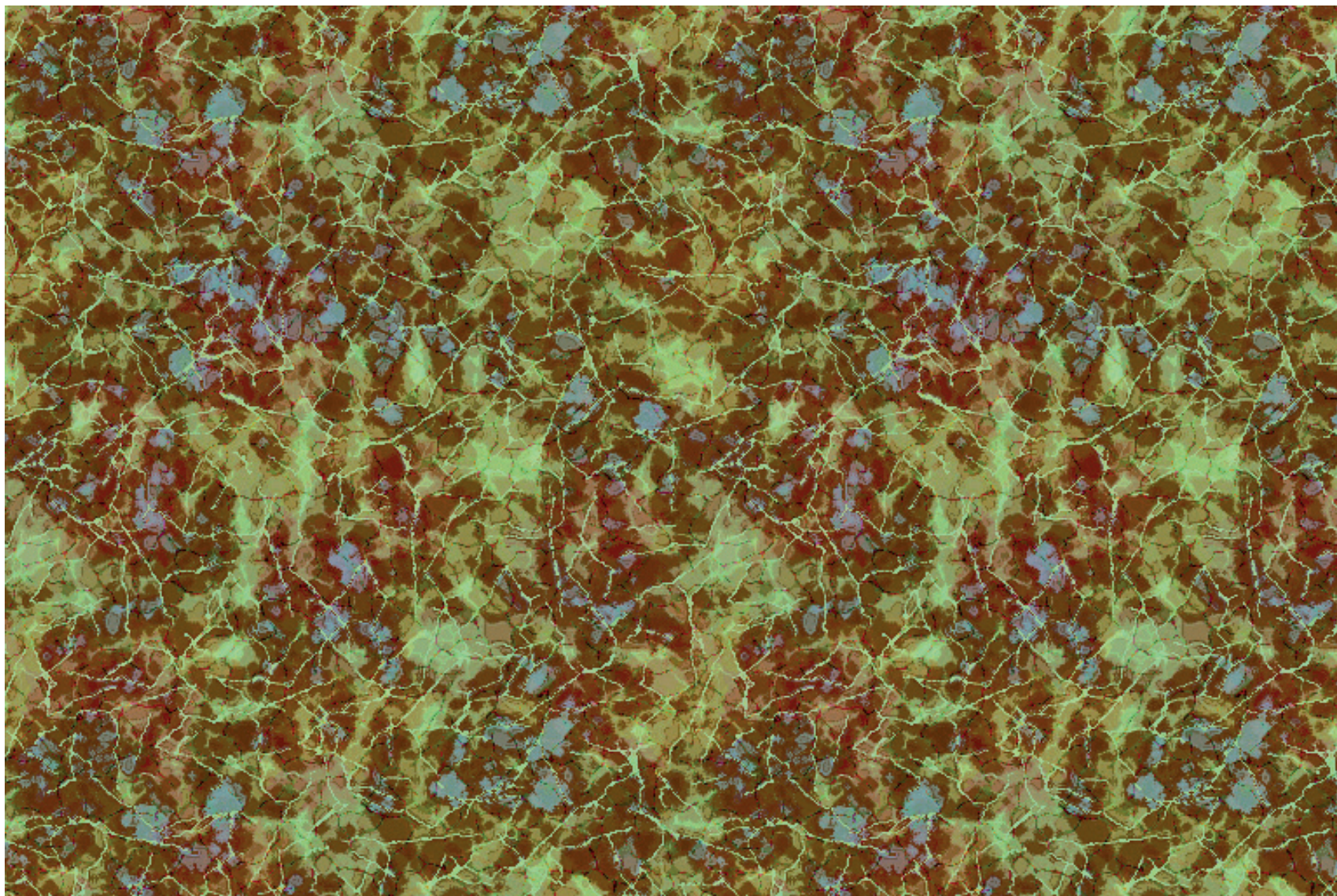

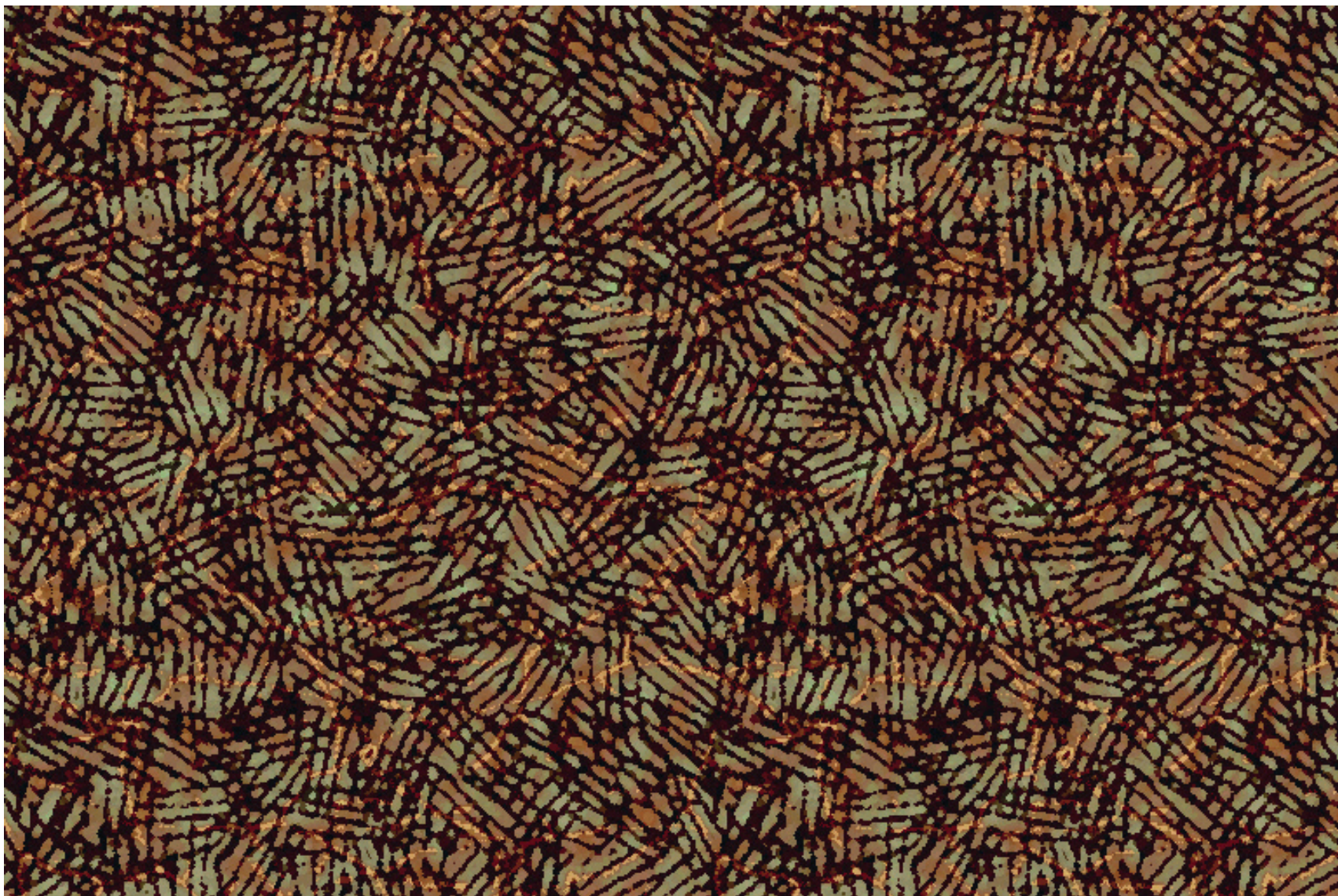

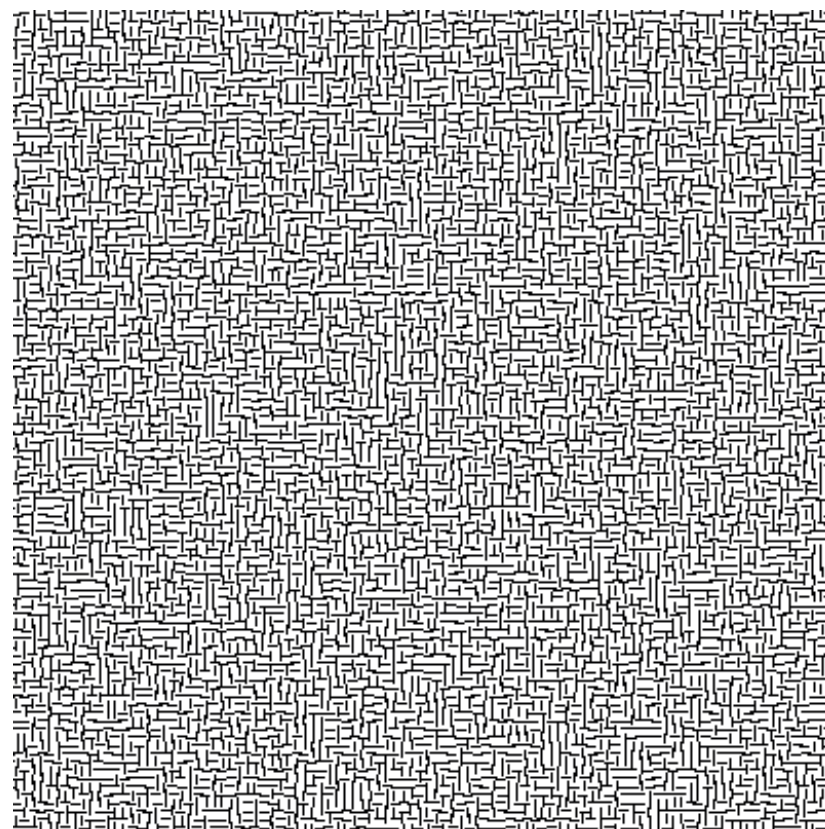
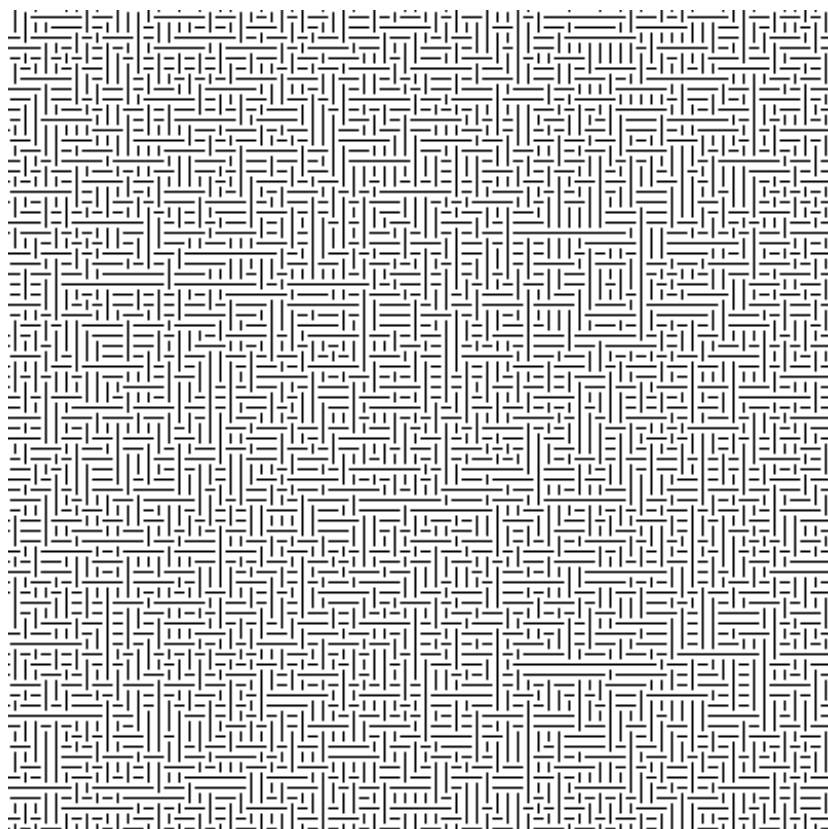

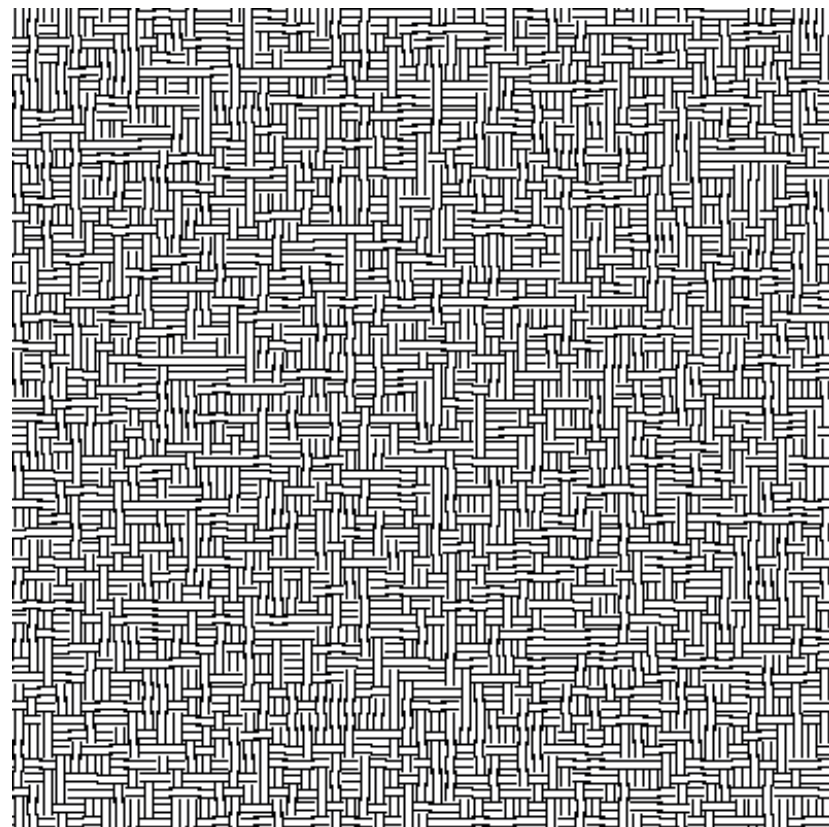
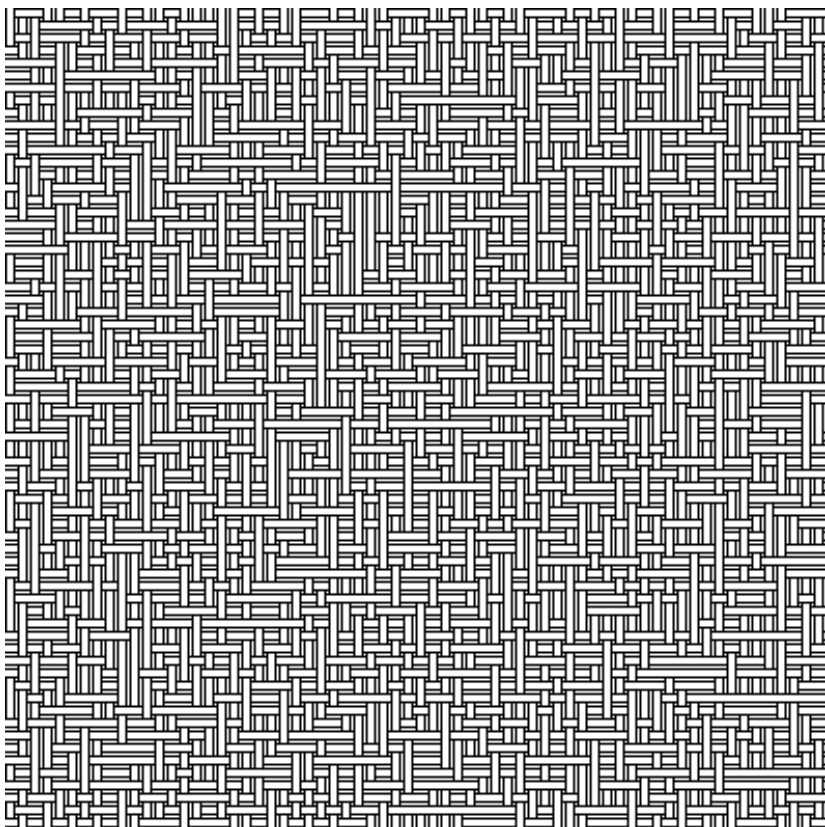

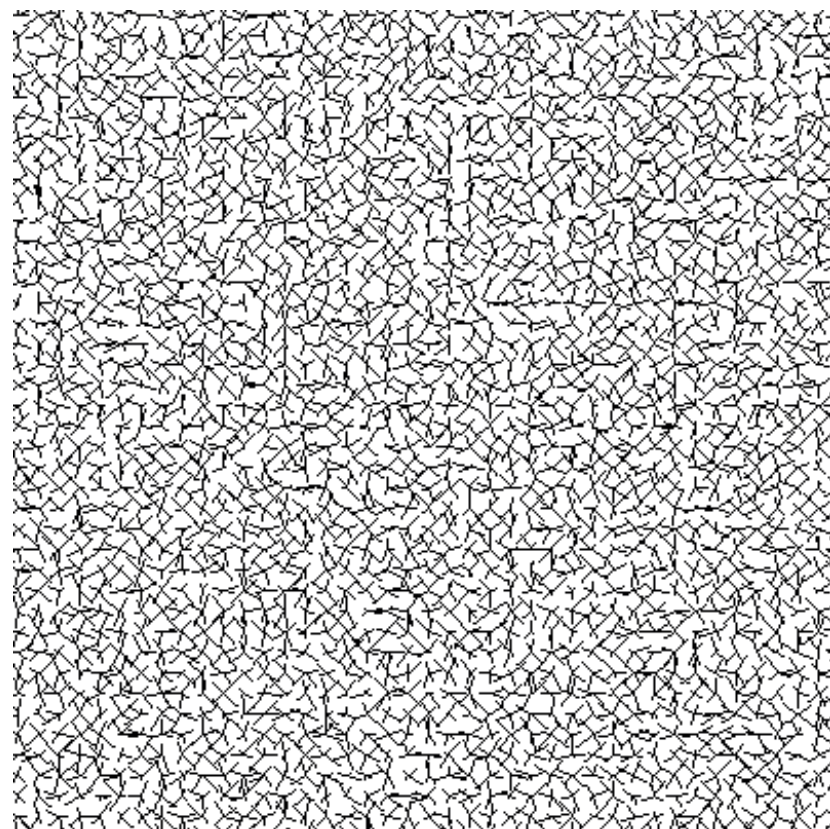
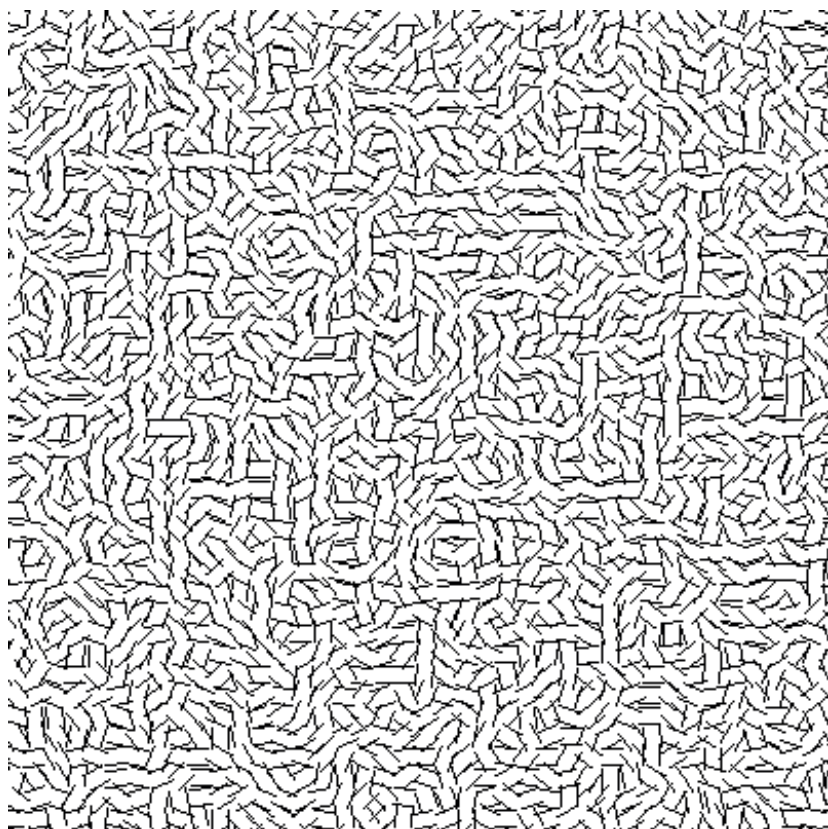

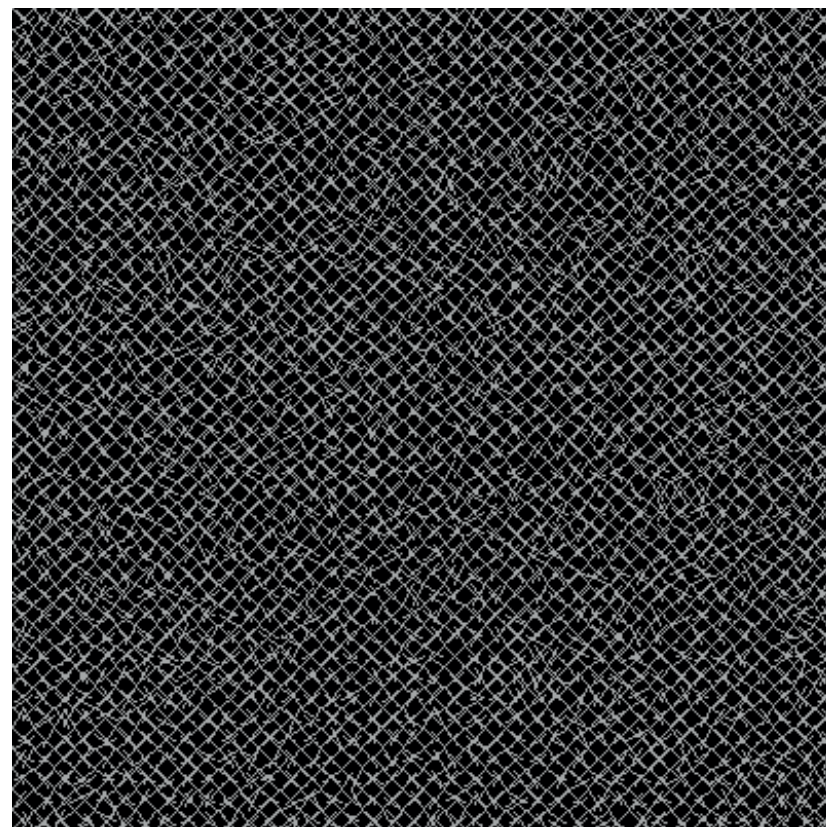
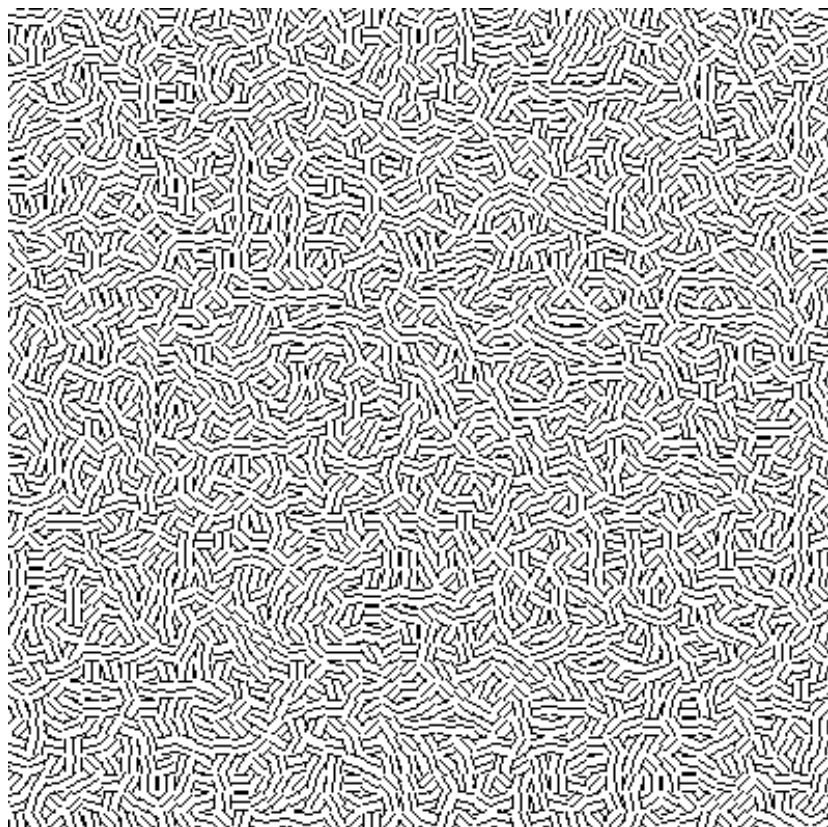

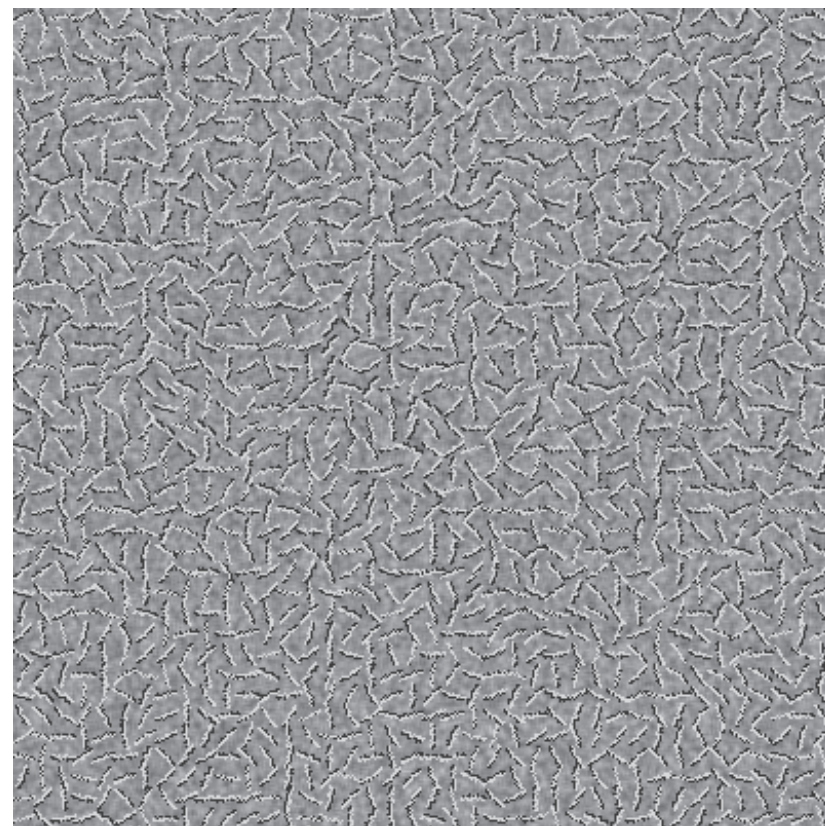
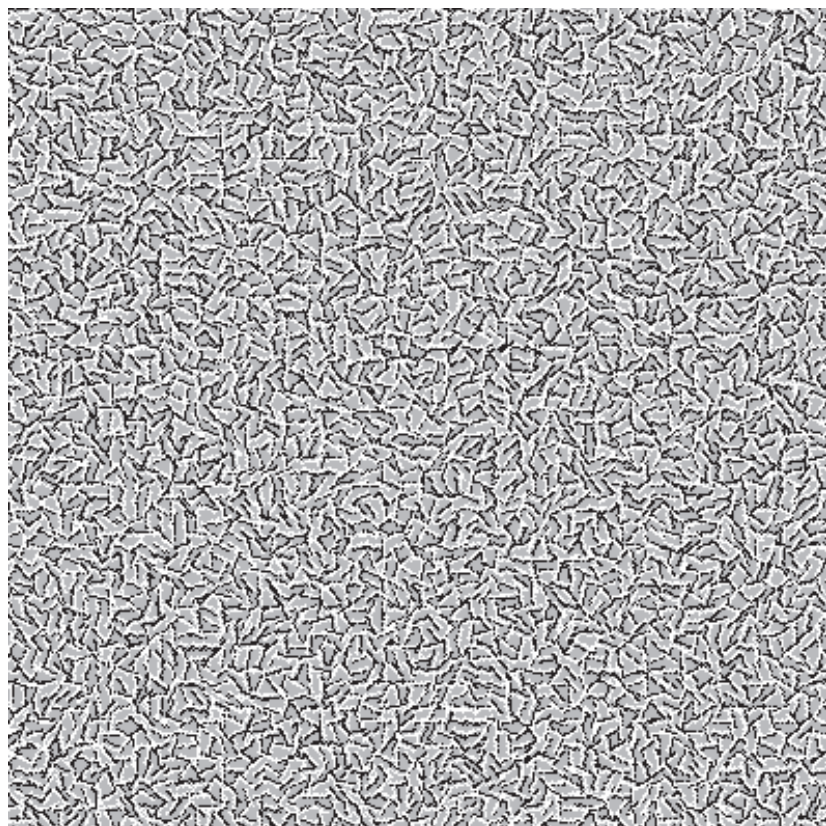

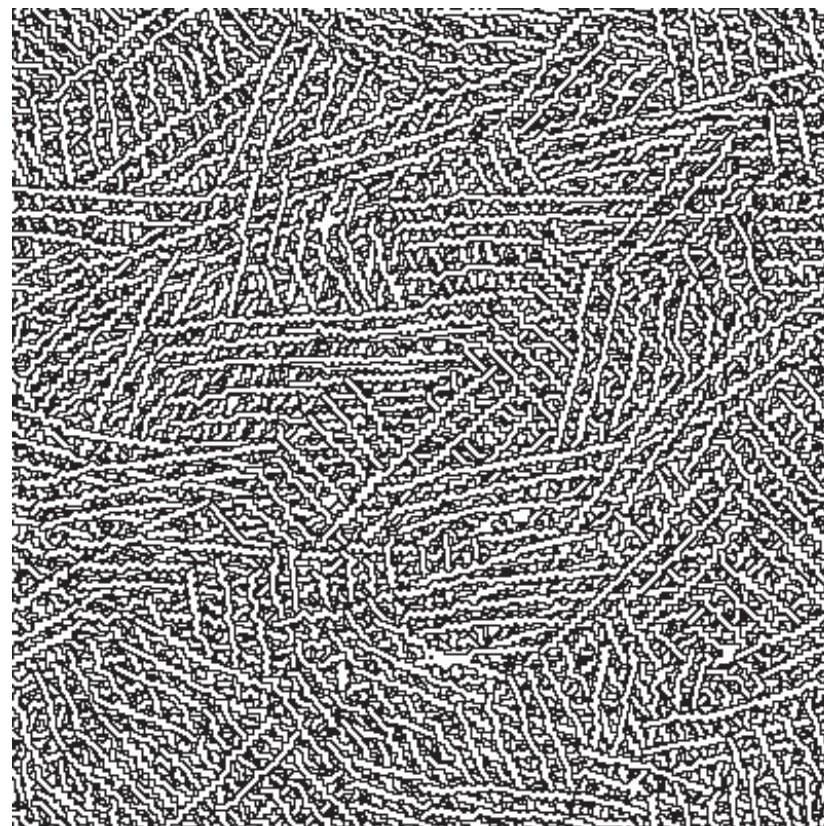
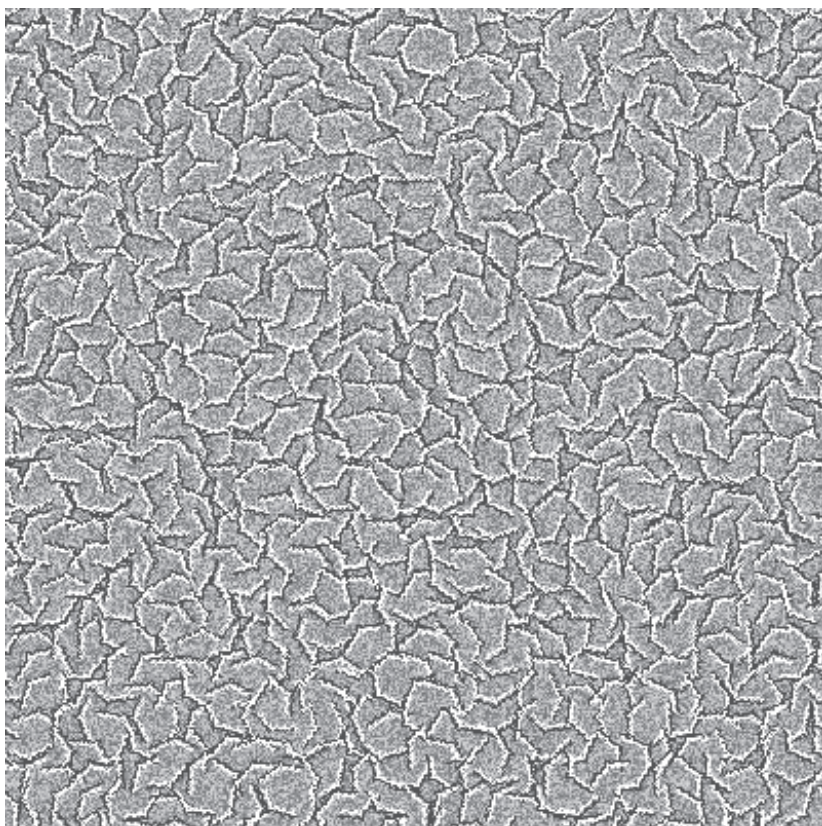

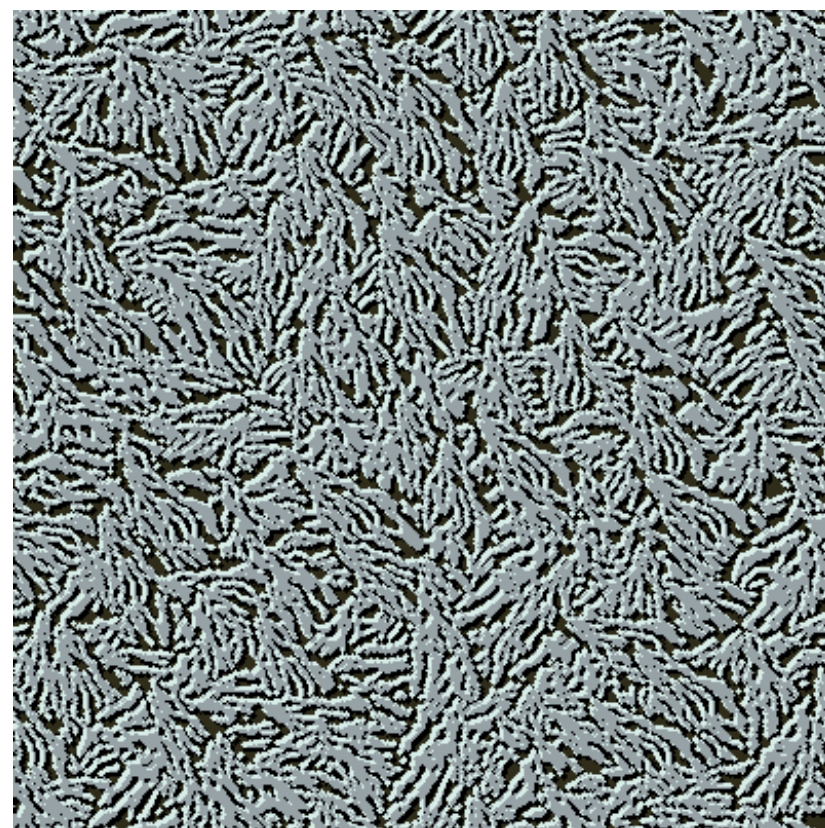
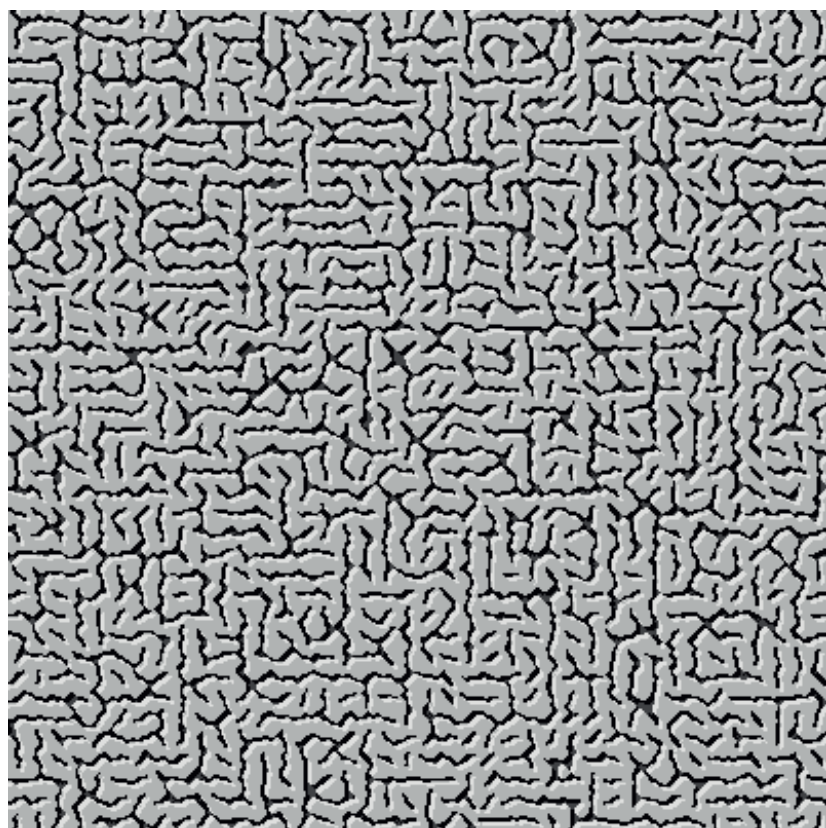

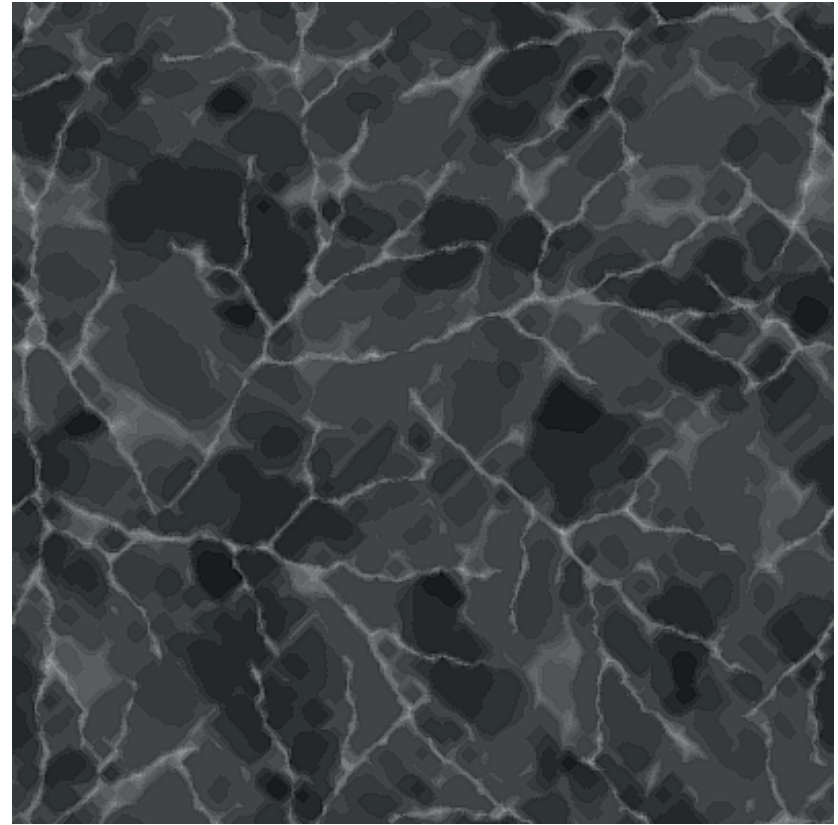
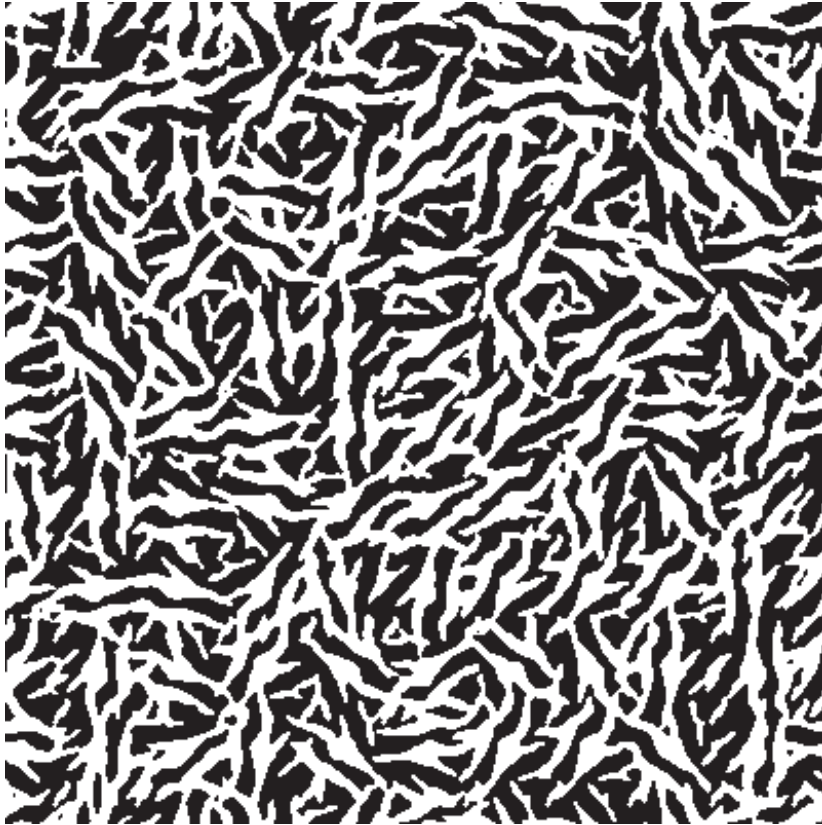

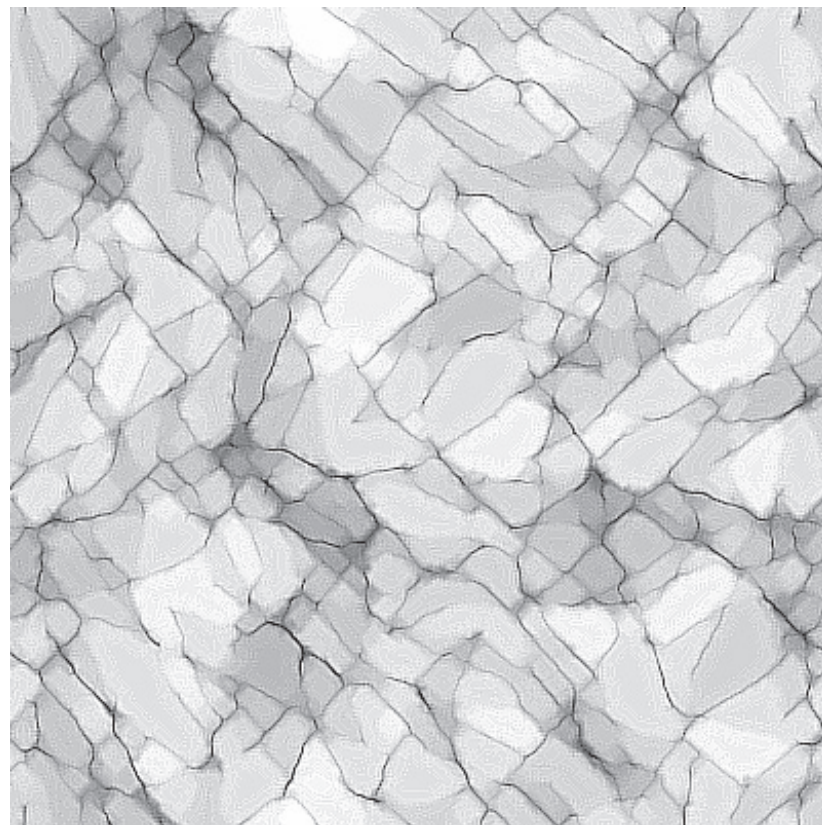
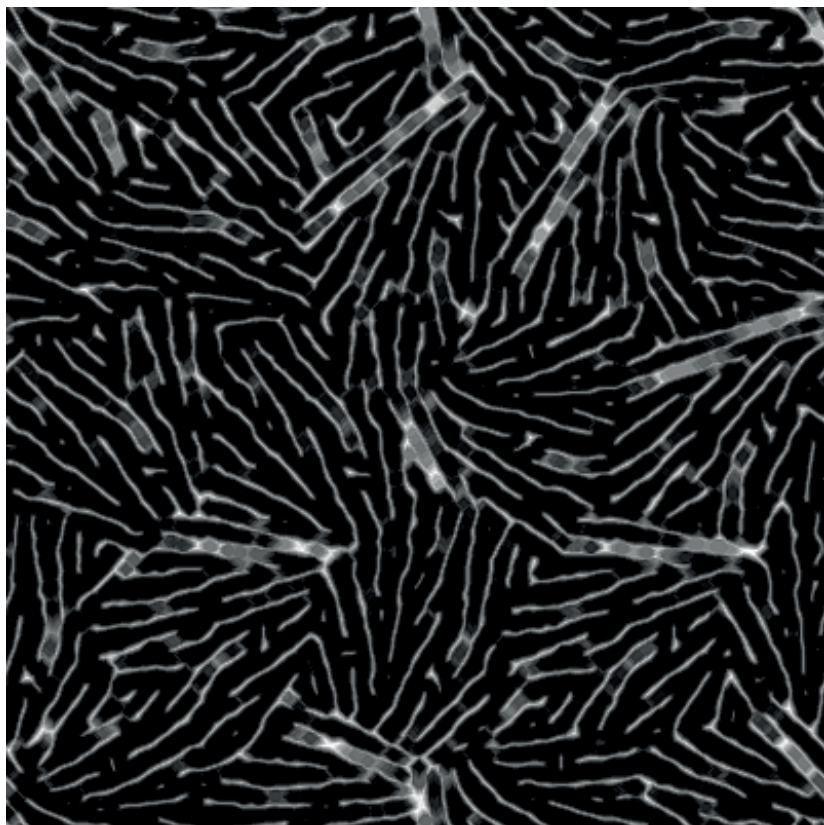

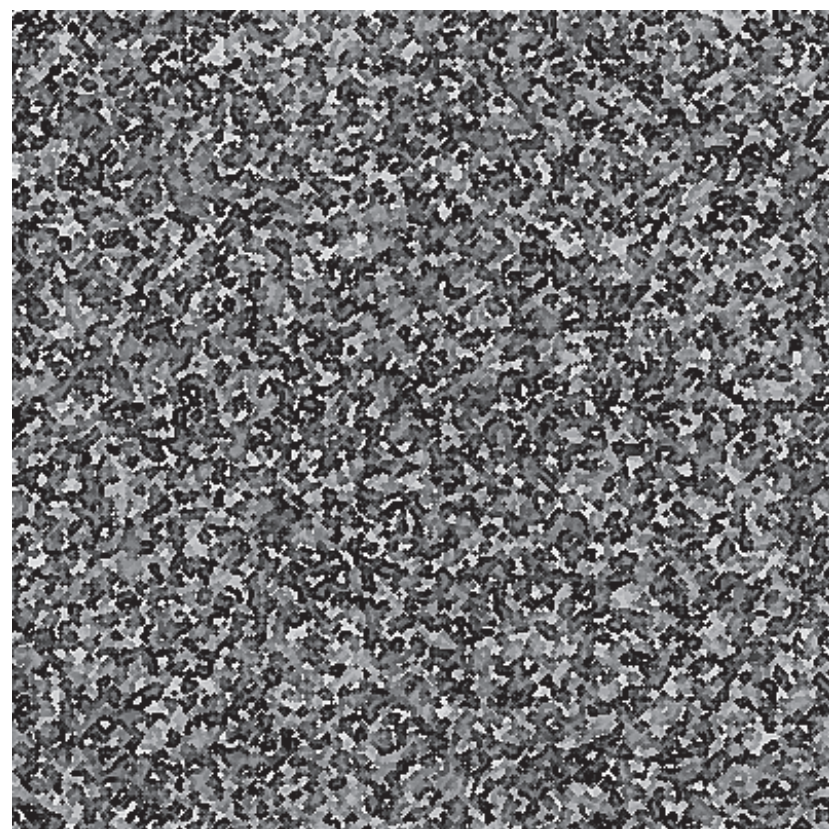
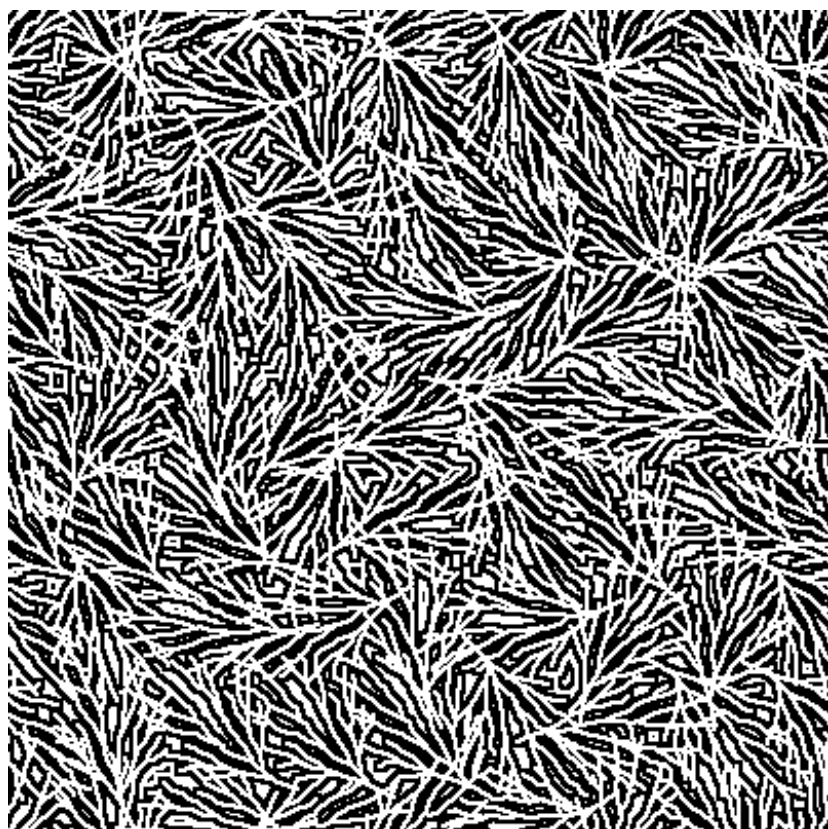

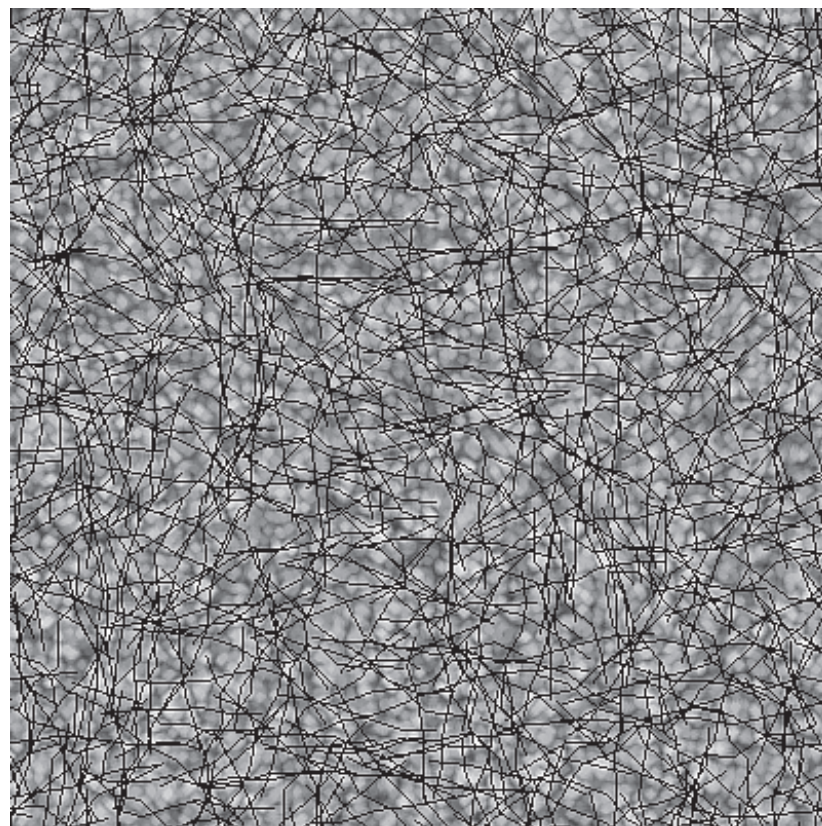
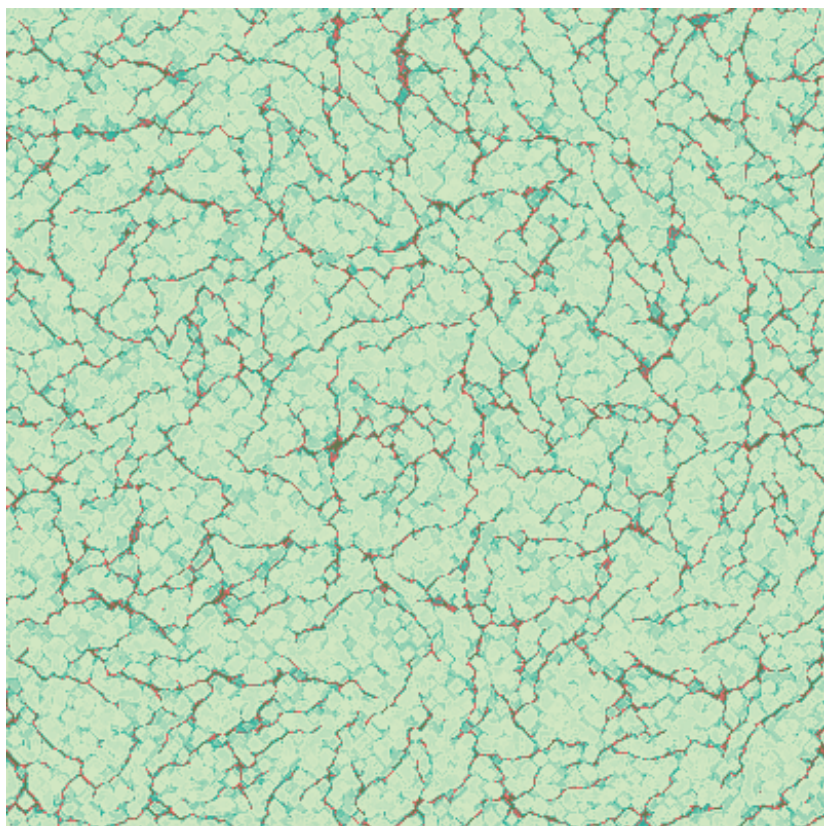

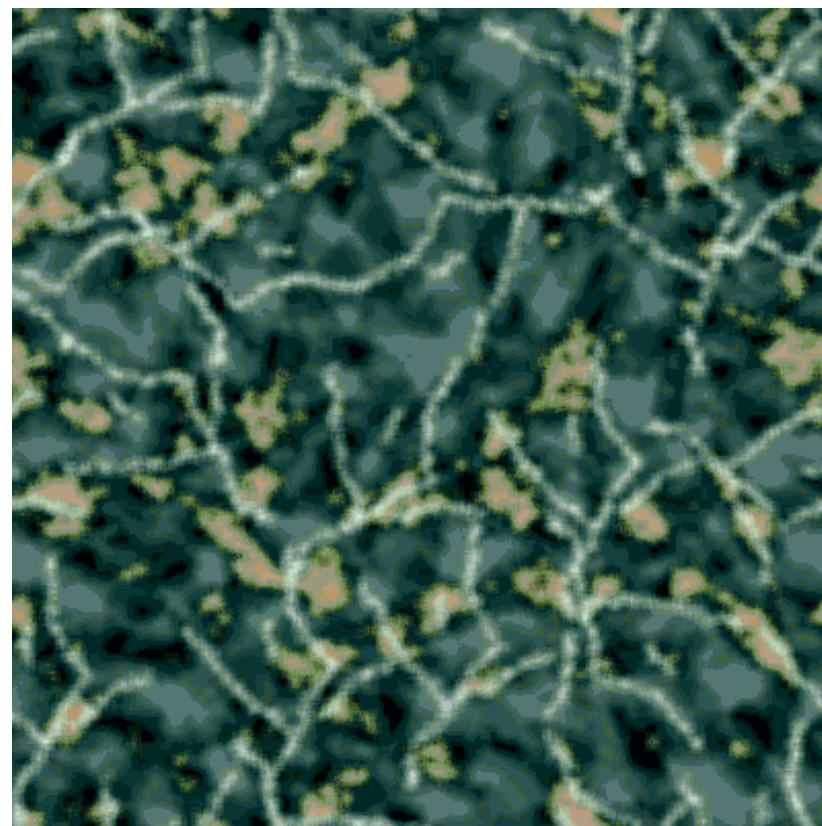
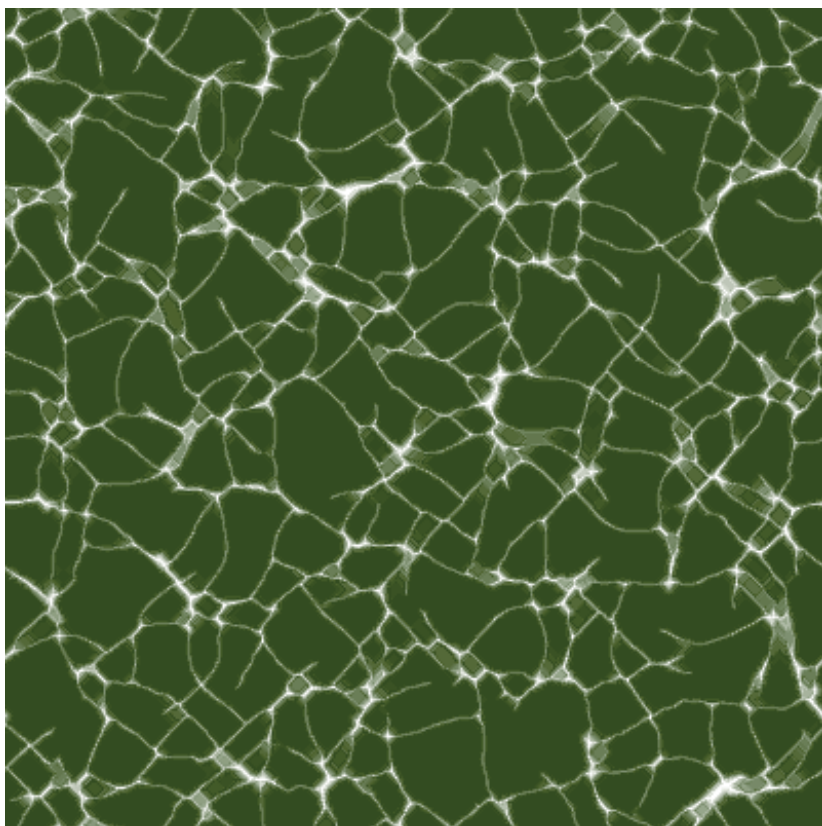

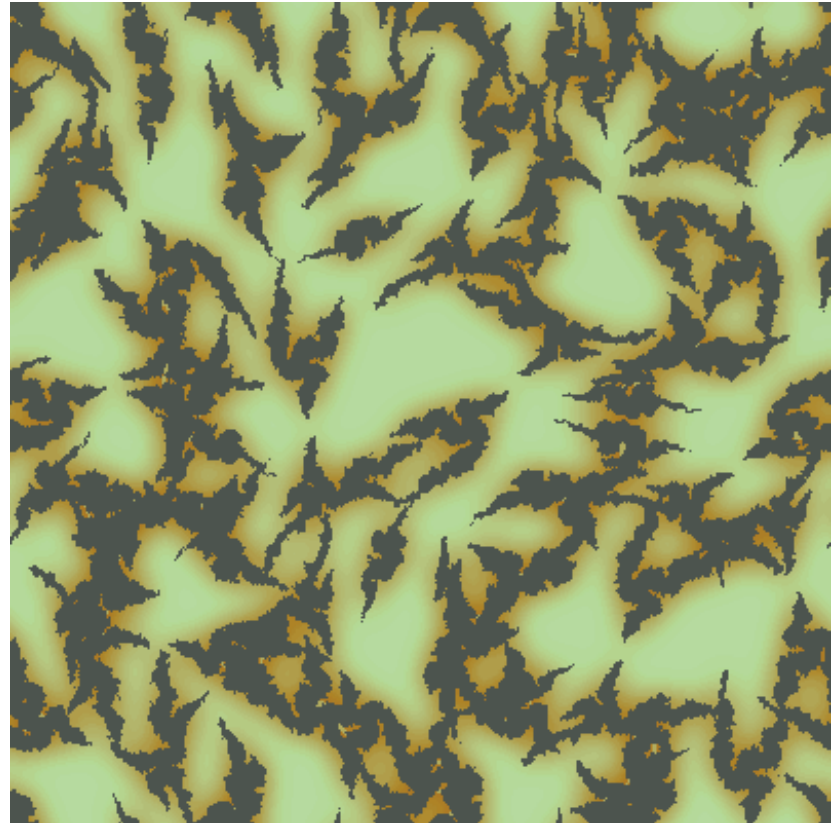
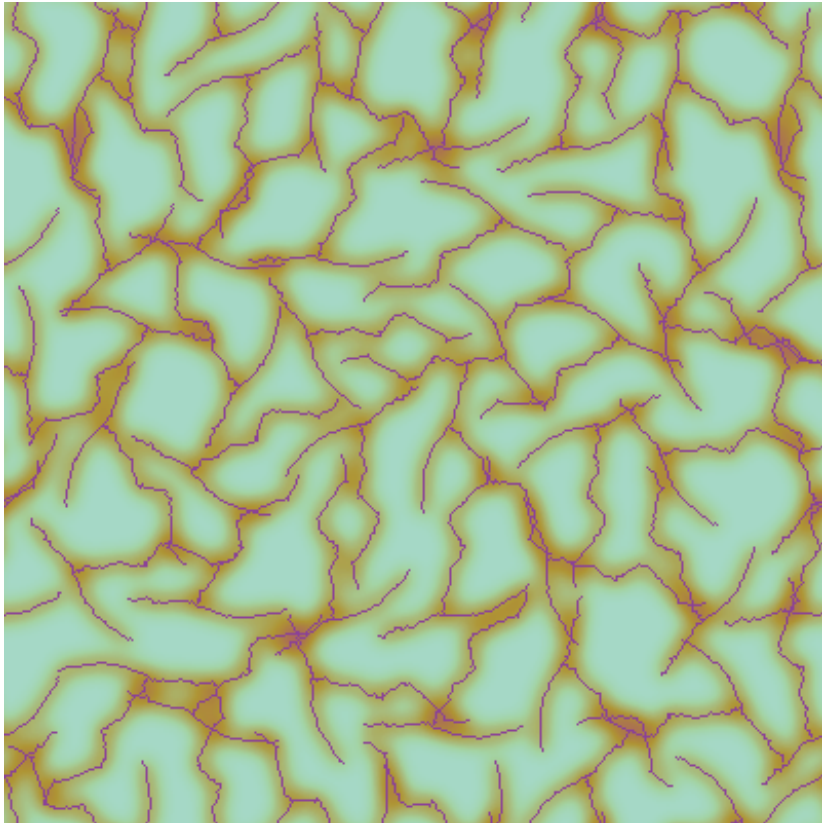

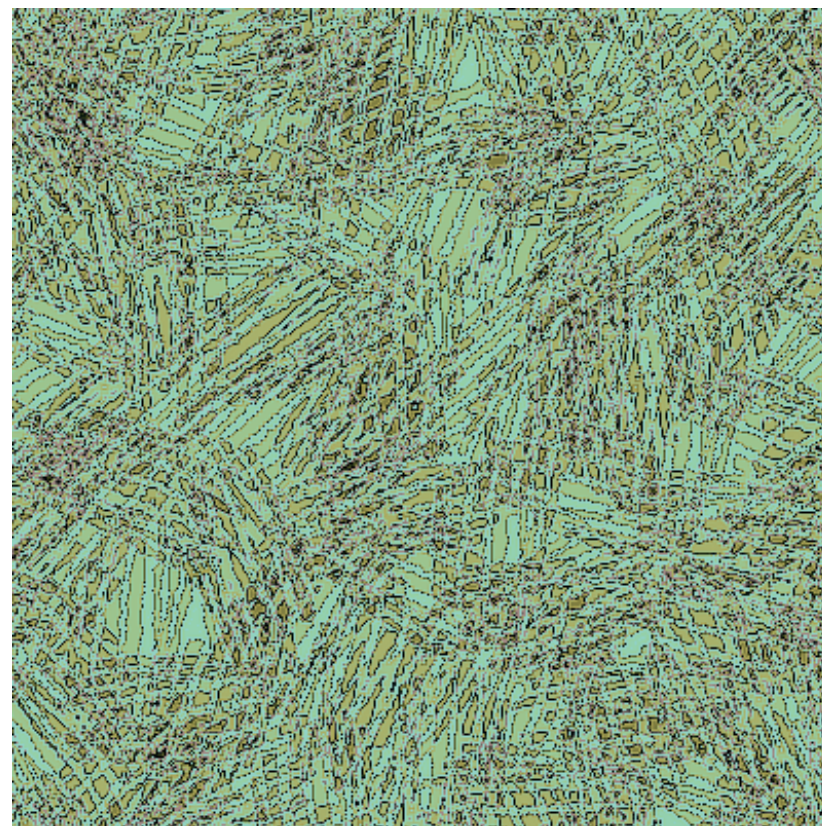
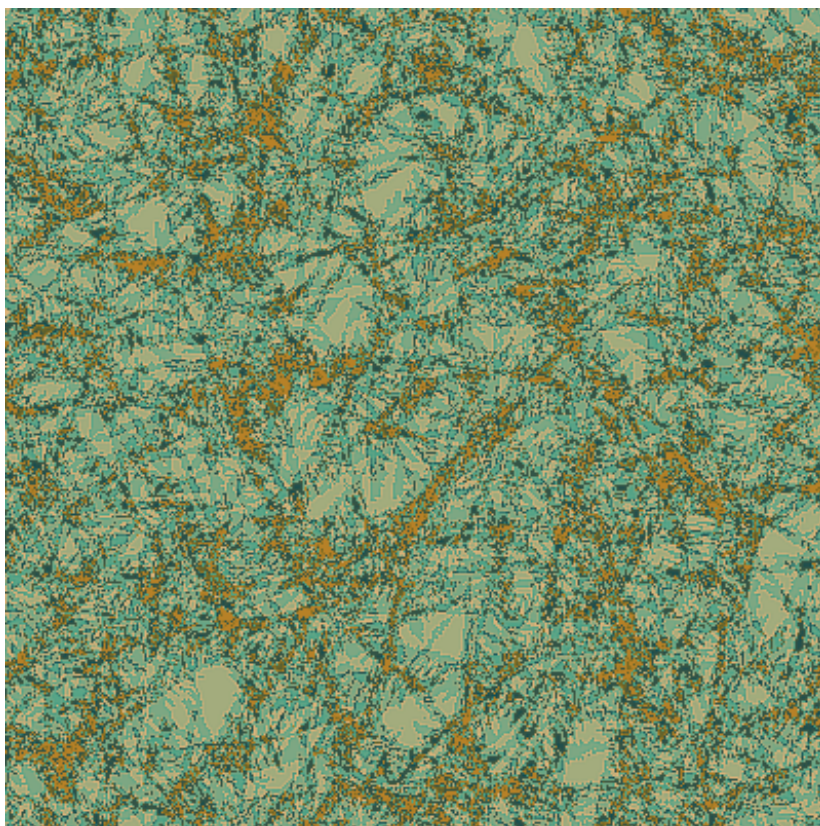

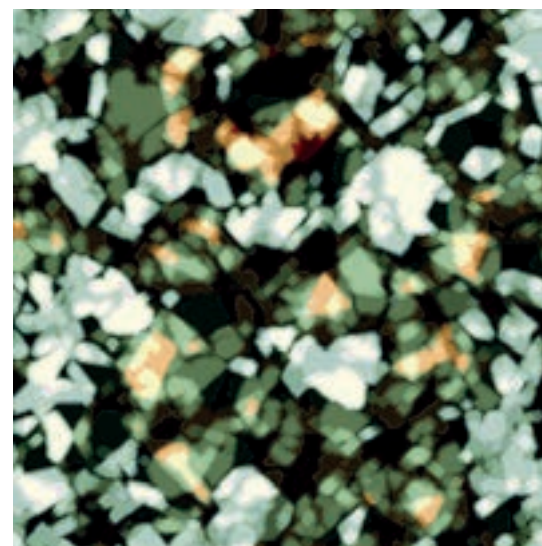
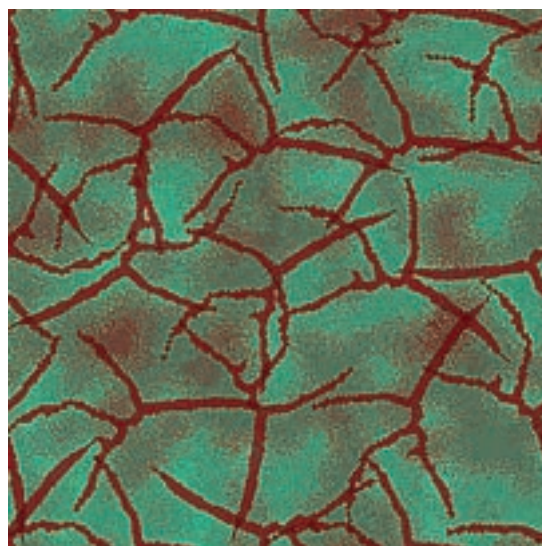
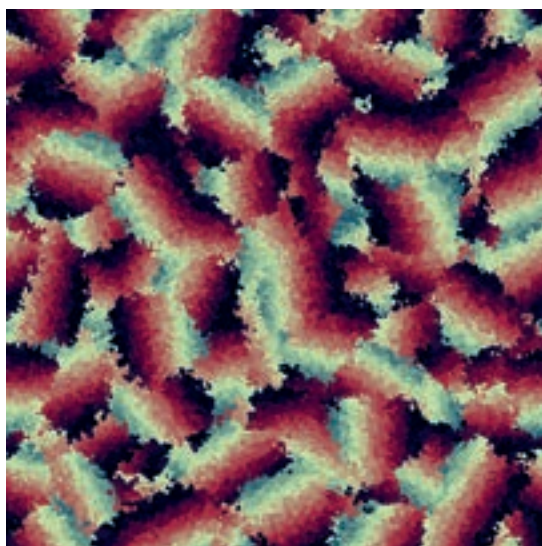
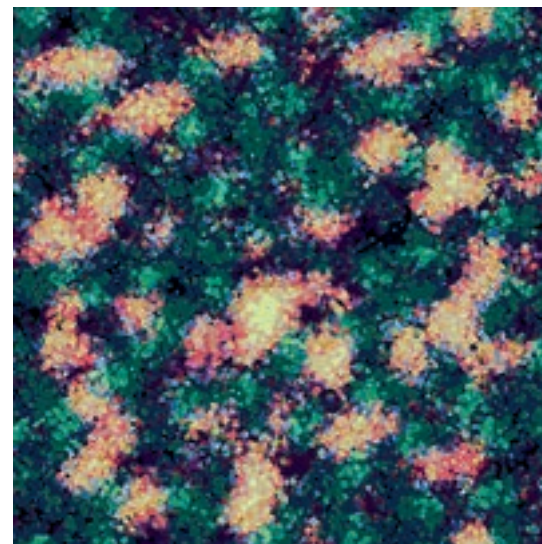
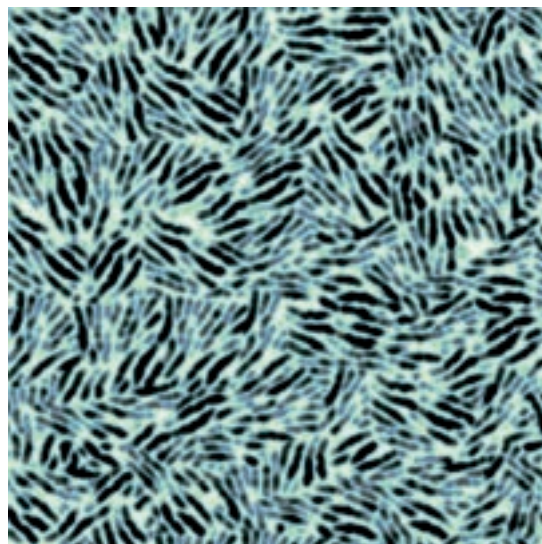

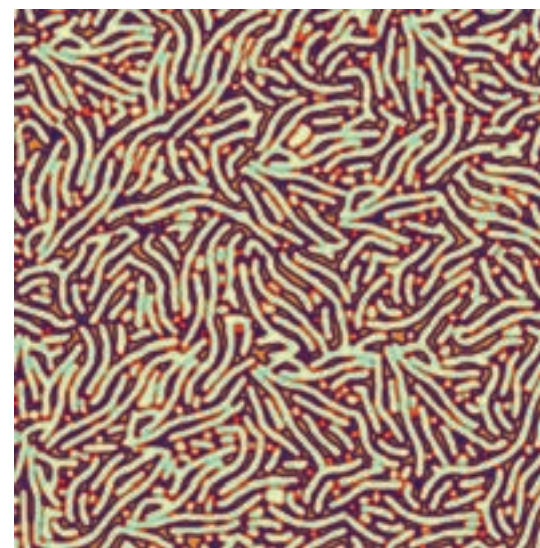
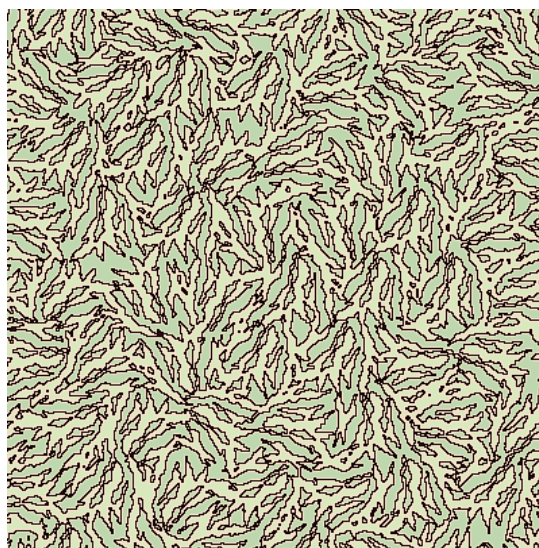
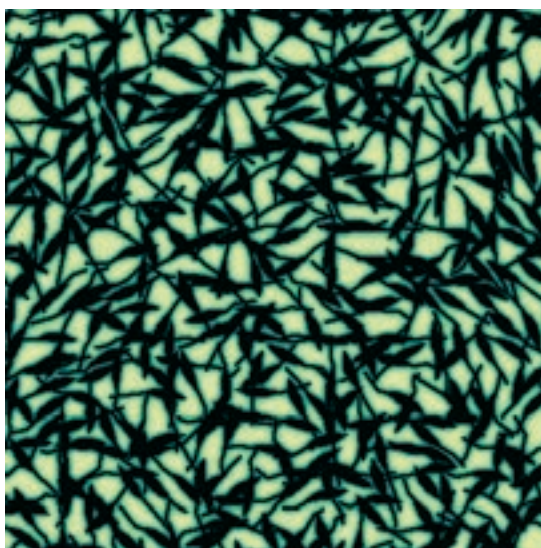
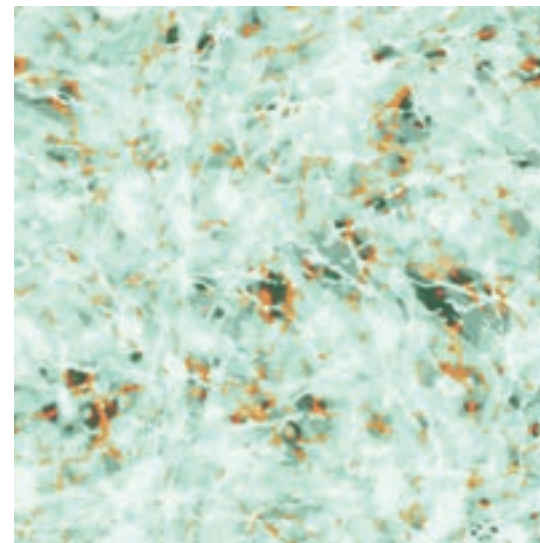
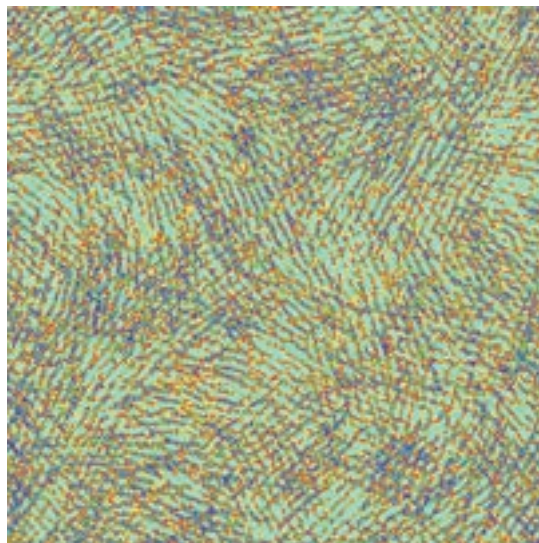
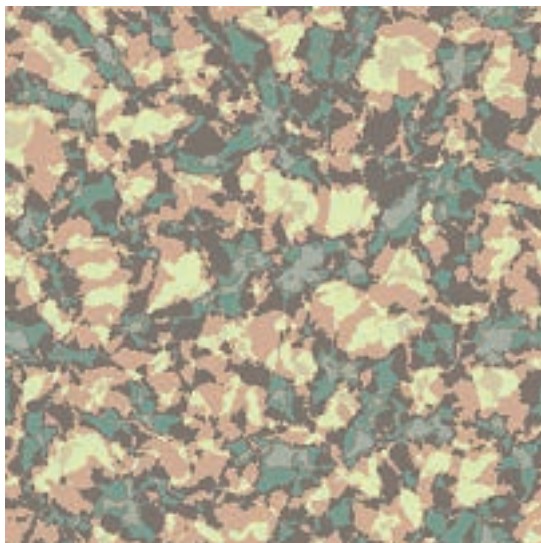

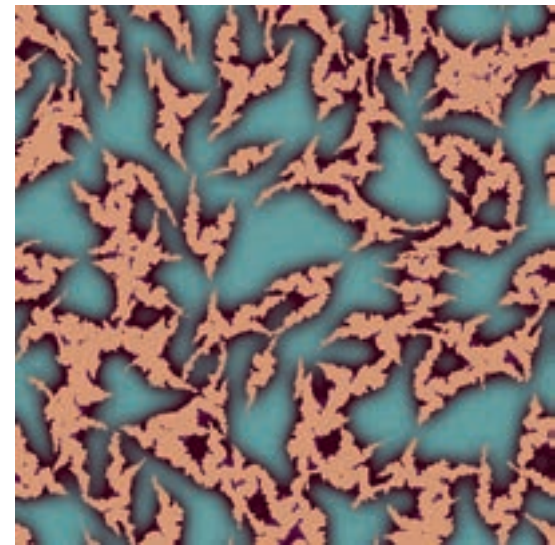
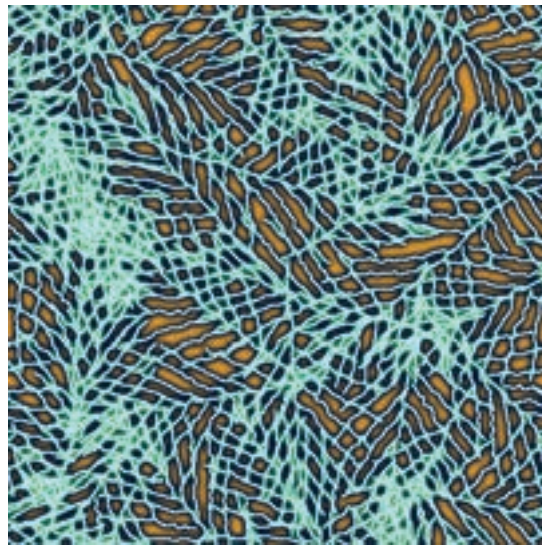
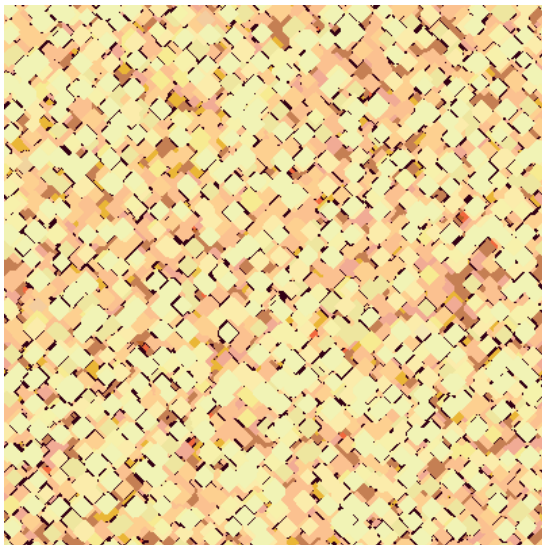
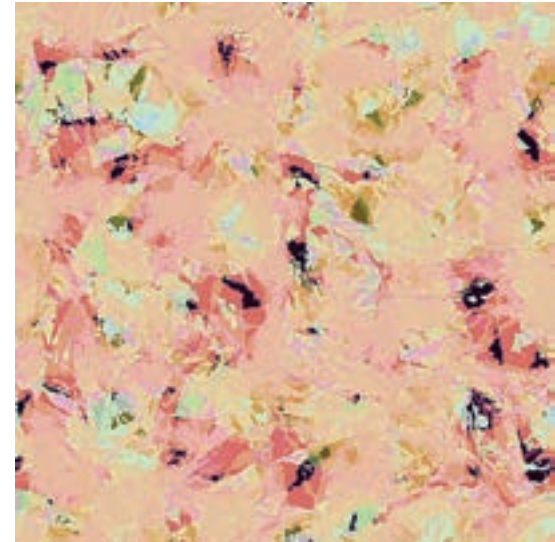
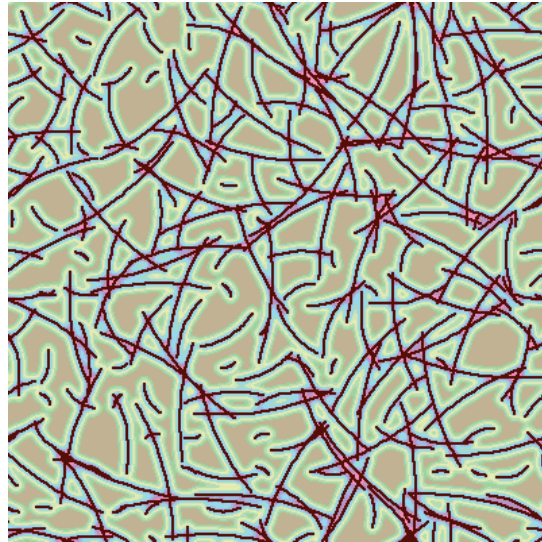
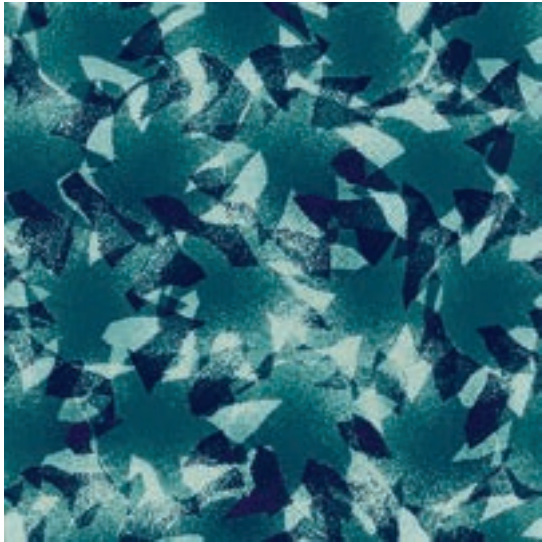

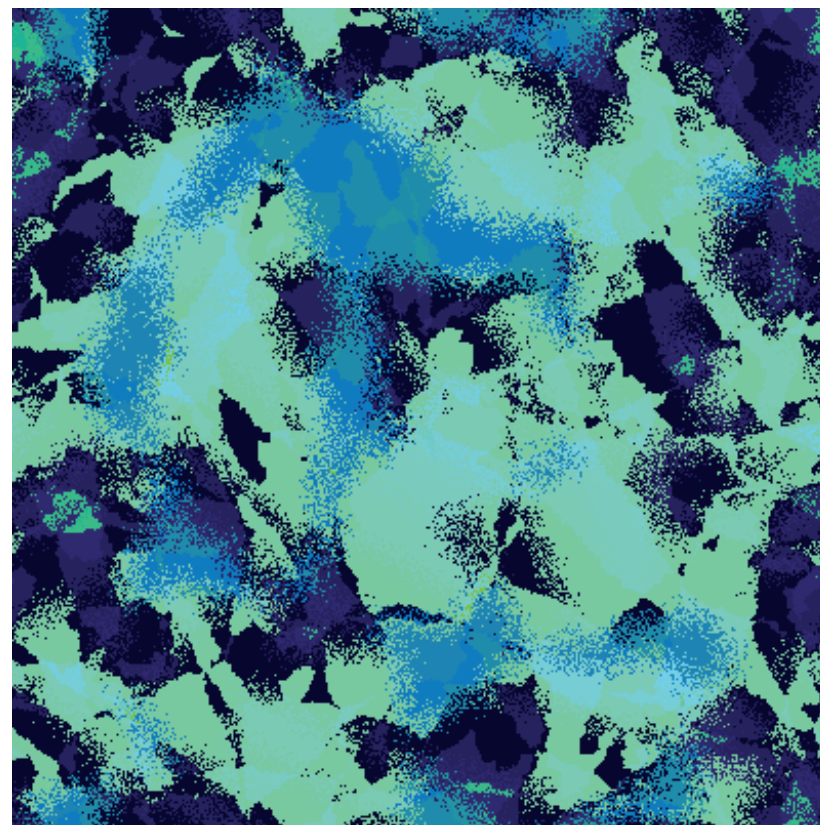
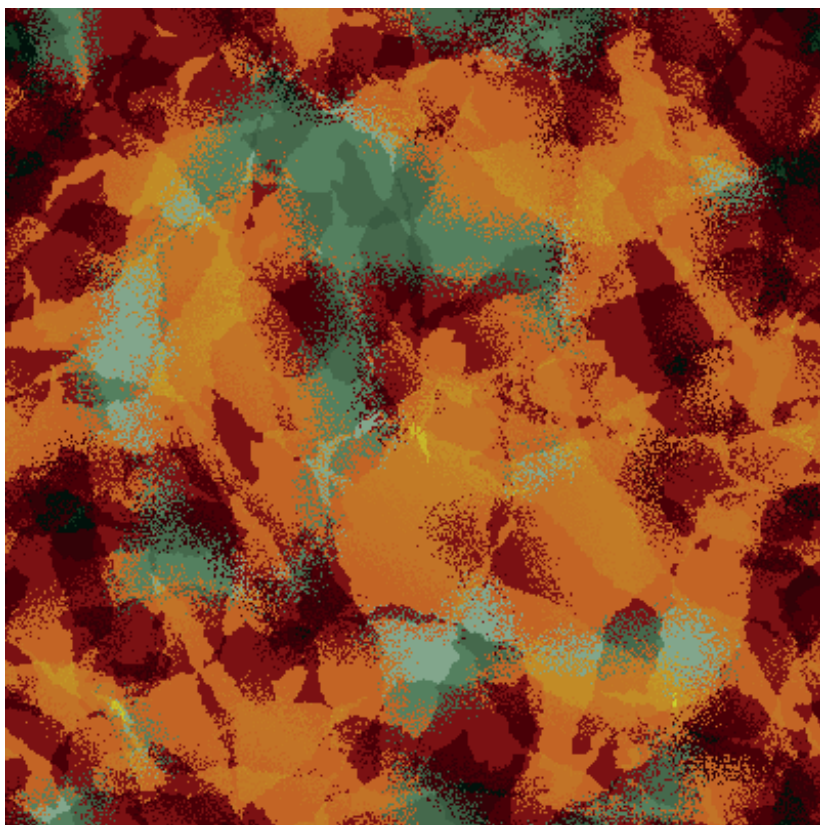

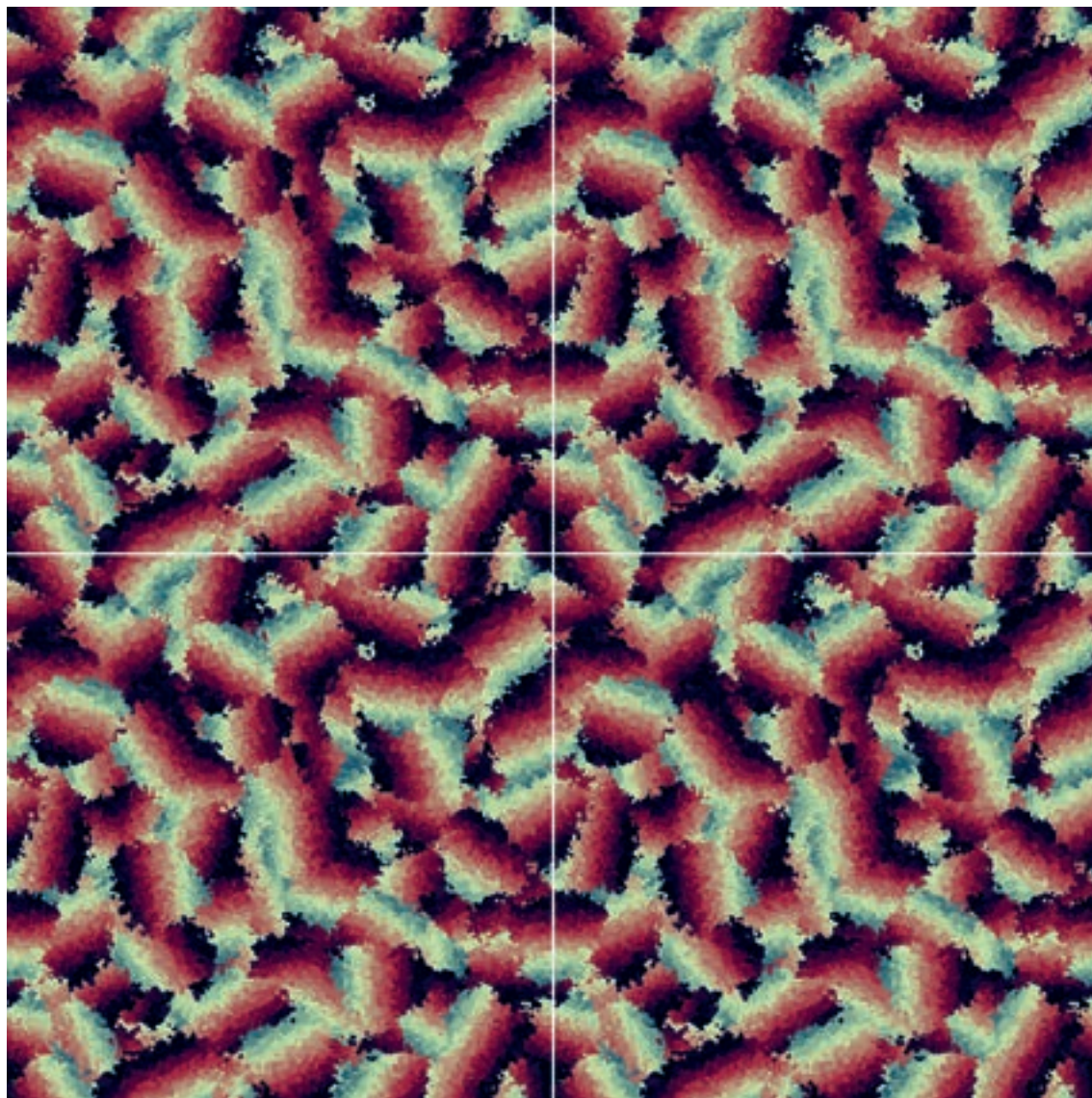

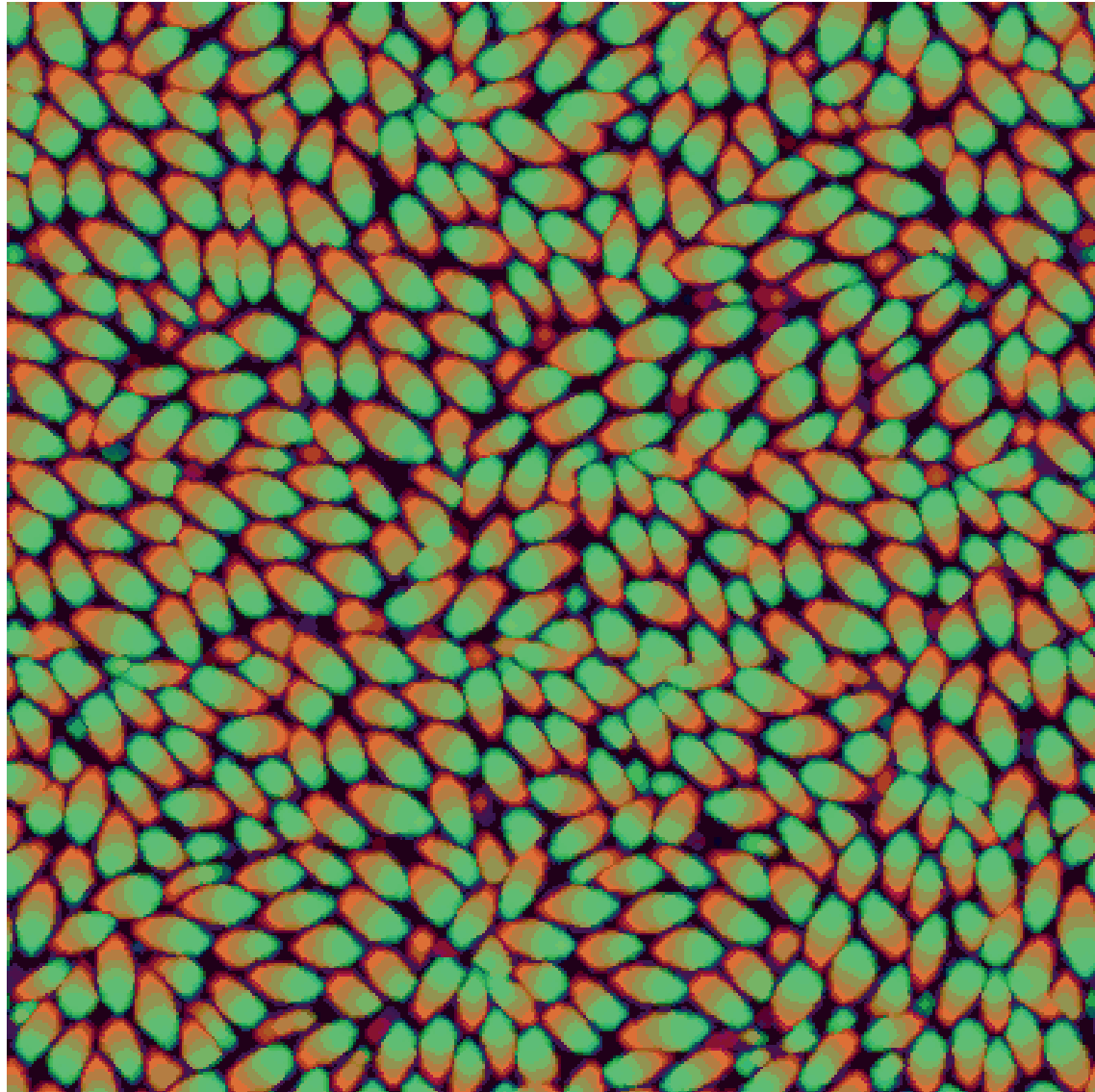

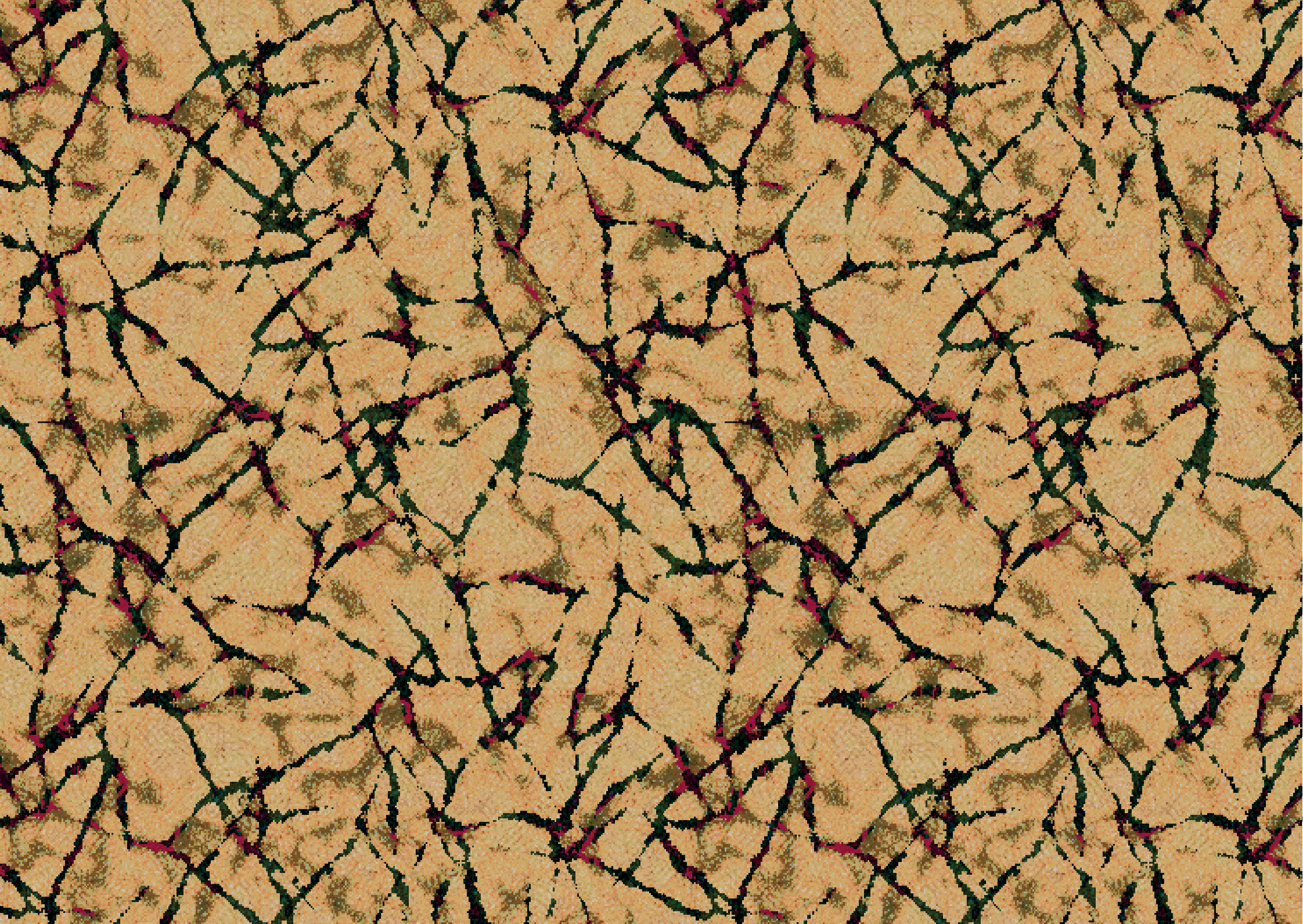

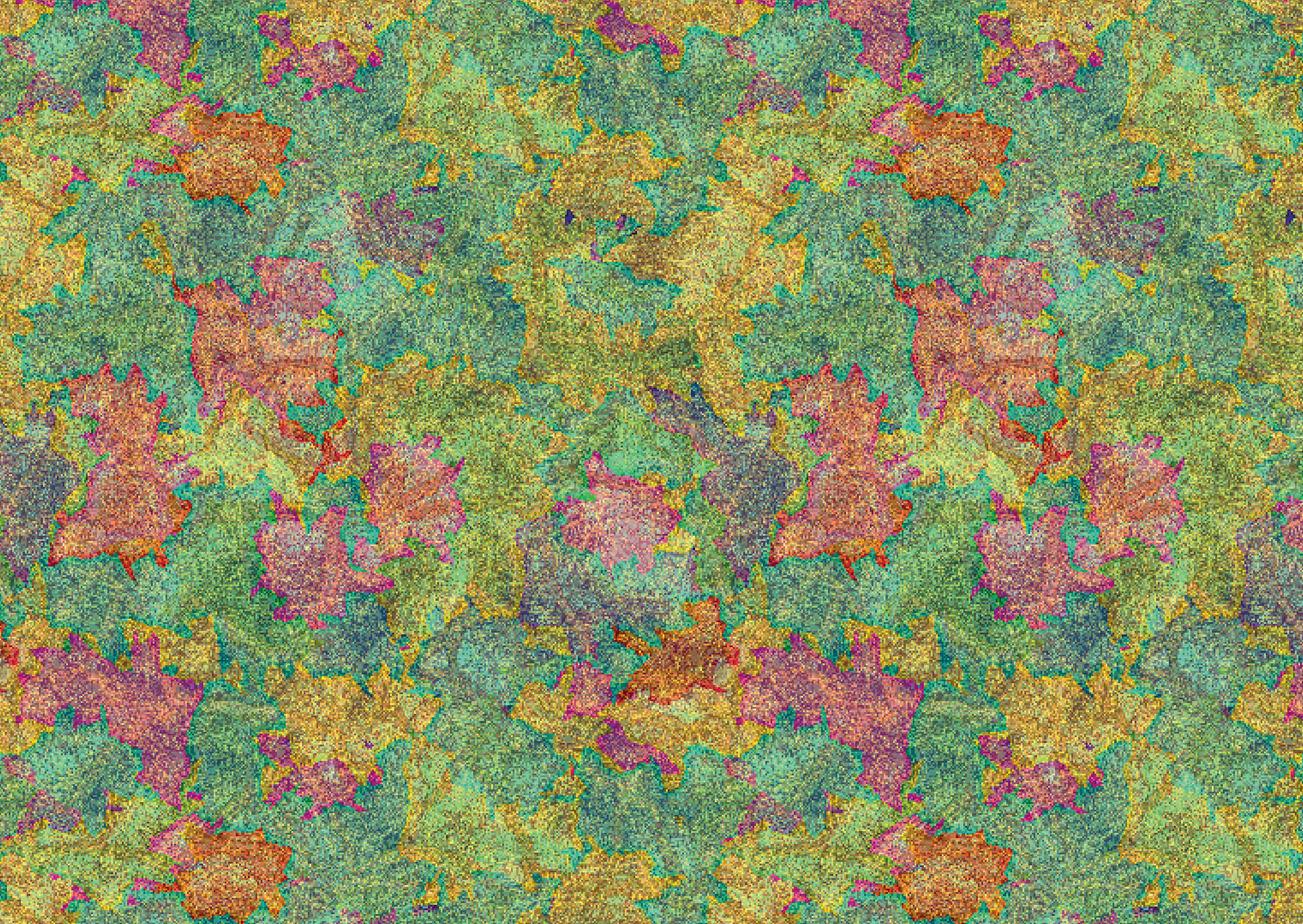

CODE

De Main Event Loop (pag. 97) is het hart van menig programma, of beter gezegd het centraal zenuwstelsel. In dit cruciale deel van de software wordt constant de muis/cursor en het toetsenbord gevolgd. Is er geklikt? Wanneer? In welk window is dat? Is er dubbel geklikt? Is de muis bewogen? Navenant moet actie worden ondernomen, naar diverse routines gesprongen.

Mijn software omvatte uiteindelijk zo'n 15.000 regels code. In iedere regel is er kans op fouten in de syntax, in de logica, of rekenkundig, al met al is het dus een spannende en interessante onderneming. We denken aan de wet van Murphy..

Daarbij komt wat we ook bij grote (ambtelijke) organisaties zien: die hebben een inherente neiging om uit te dijen, te reorganiseren en zich soms te splitsen of weer samen te voegen.

Evenzo is een programma als een organisme, het is steeds in beweging en in ontwikkeling, nooit is het 'af'. Vijftien jaar lang veranderde mijn software van dag tot dag. En steeds was er de lijst met honderden zaken die moesten worden gecheckt, toegevoegd, verbeterd, sneller gemaakt, van een betere user-interface voorzien, etcetera. Echter, voor ieder item dat werd 'opgelost' kwamen alras een of meer andere zaken weer in de plaats.

Een ander item is de 'elegantie' van je code. Om elegant te schrijven is een goed wiskundig inzicht nodig en daar ontbrak

het me aan, dus legde ik me toe op 'robuust' schrijven. Een voordeel hiervan is dat het na verloop van tijd (in mijn geval járen) nog enigszins duidelijk is wat in elke regel gebeurt - belangrijk als je later iets wilt herschrijven of kopiëren naar een ander deel van het programma. Bij elegant schrijven schuif je formules en logica in elkaar zodat je in één regel code samenbalt waarvoor ik 4 of 5 regels nodig heb. Een nadeel hierbij is dat je dan later de boel weer uit elkaar moet plukken om na te gaan hoe het was bedoeld. Een kwestie van leesbaarheid.

Natuurlijk kun je (móet je) 'commentaar' toevoegen tussen de code maar dat gebeurde niet consequent (te druk met haastig nóg meer schrijven...).

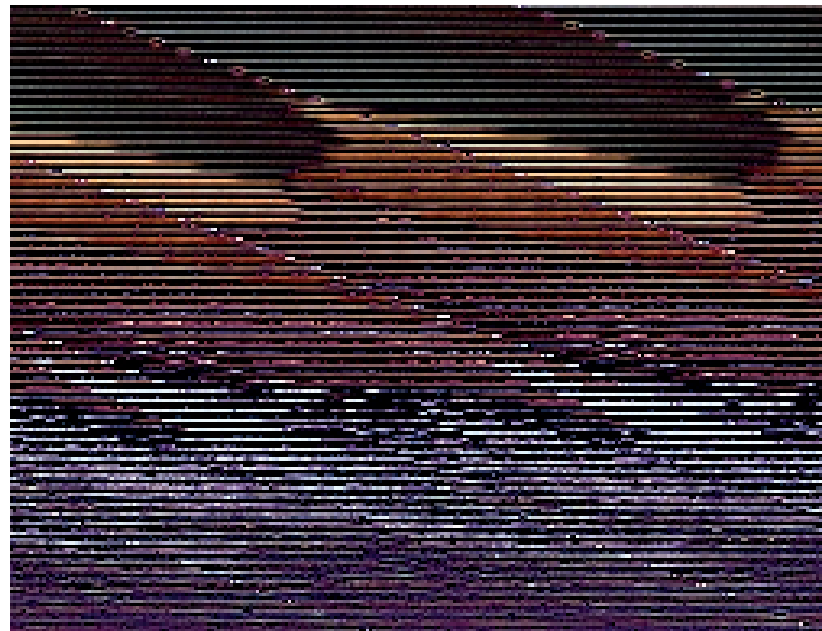
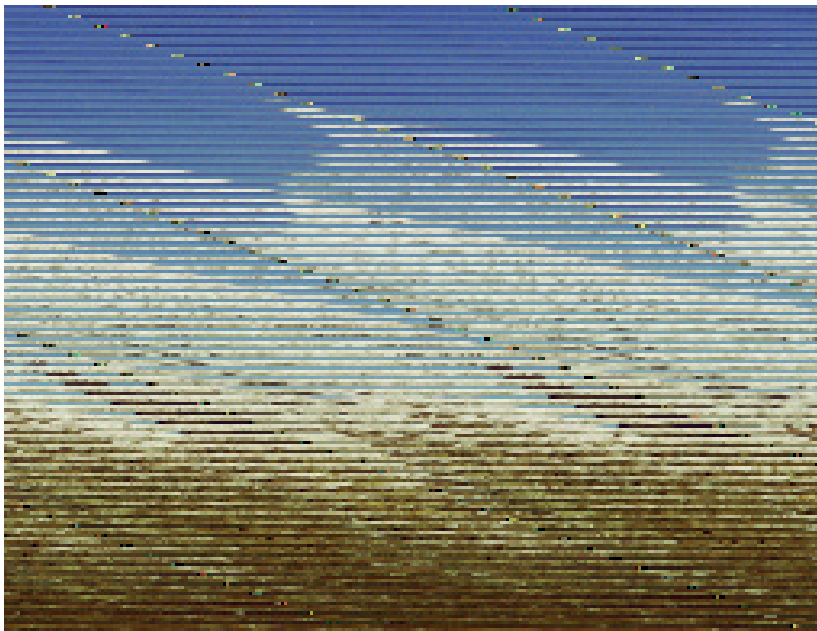
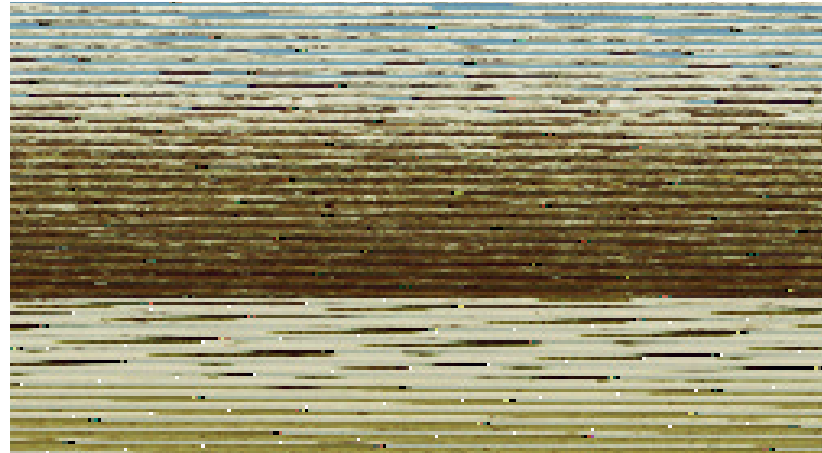

```

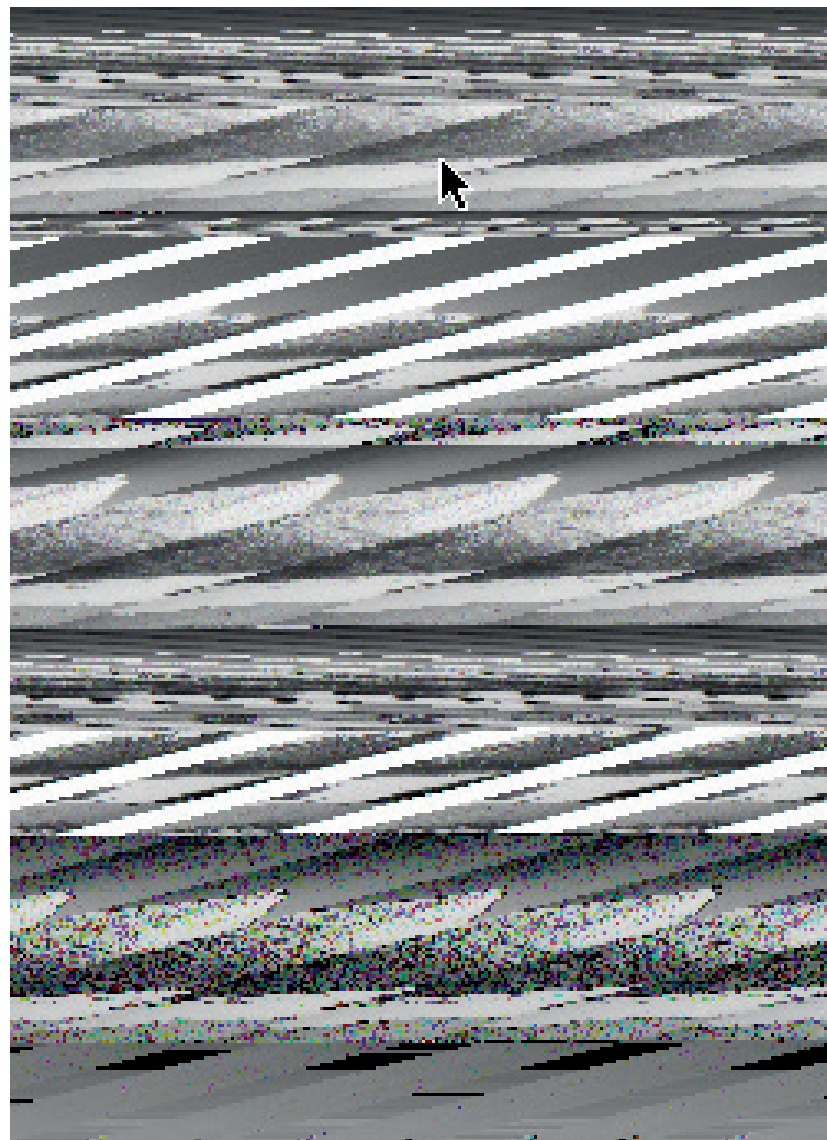
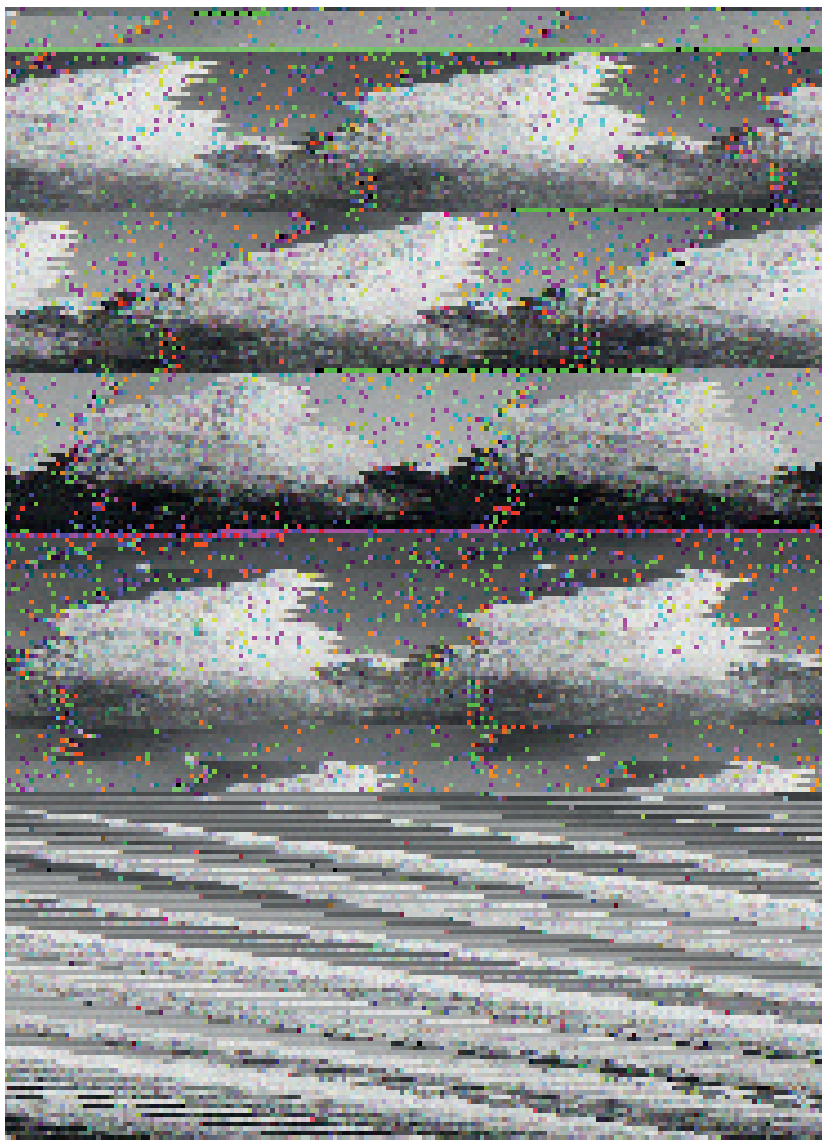
{ ----- MAINBODY ----- }
begin
    FlowStatus.hasMulti:= (NGetTrapAddress($A860, ToolTrap) <> GetTrapAddress($A89F));
    MaxApplZone;
    UnloadSeg(@_datainit);
    Makemoremasters;
    GrowZone := NewHandle(32000);
    MoveHHL(GrowZone);
    HLock(GrowZone);
    SetGrowZone(@FlowGrow);
    {--- crasht hierop      MyMainHdl:=getmaindevice;
    error:=setdepth(MyMainhdl,8,1,1);---}
    initialize;
    setcursor(arrow);
    flushevents(mdownmask,0);
    repeat
        gcursoradjust;
        unloadseg(@initialize);
        unloadseg(@editpolydial);
        unloadseg(@colordialoog);
        unloadseg(@printdialoog);
        unloadseg(@paletdialoog);
        unloadseg(@griddialoog);
        unloadseg(@openfile);
        systemTask;
        if getnextevent(everyevent, myevent) then
            CASE myevent.what OF
                mouseDown:      domousedown;
                updateEvt:      douupdate;
                keyDown, autoKey:  dokeydown;
            { Update offscreen naar mywindow }
            { keyboard event }
            END; { case}
            if runvlag=true then
                begin
                    offscreennaarscherm;
                    cltekenrect:=nettoirect;
                    runpattern(nettoirect,true,dumdial);
                    runvlag:=false;
                { run pattern }
            end;
        until FlowStatus.ExitMainLoop;
    {--- en deze doet niks....--error:=setdepth(MyMainhdl,16,1,1);--}
    ExitToShell;
end.

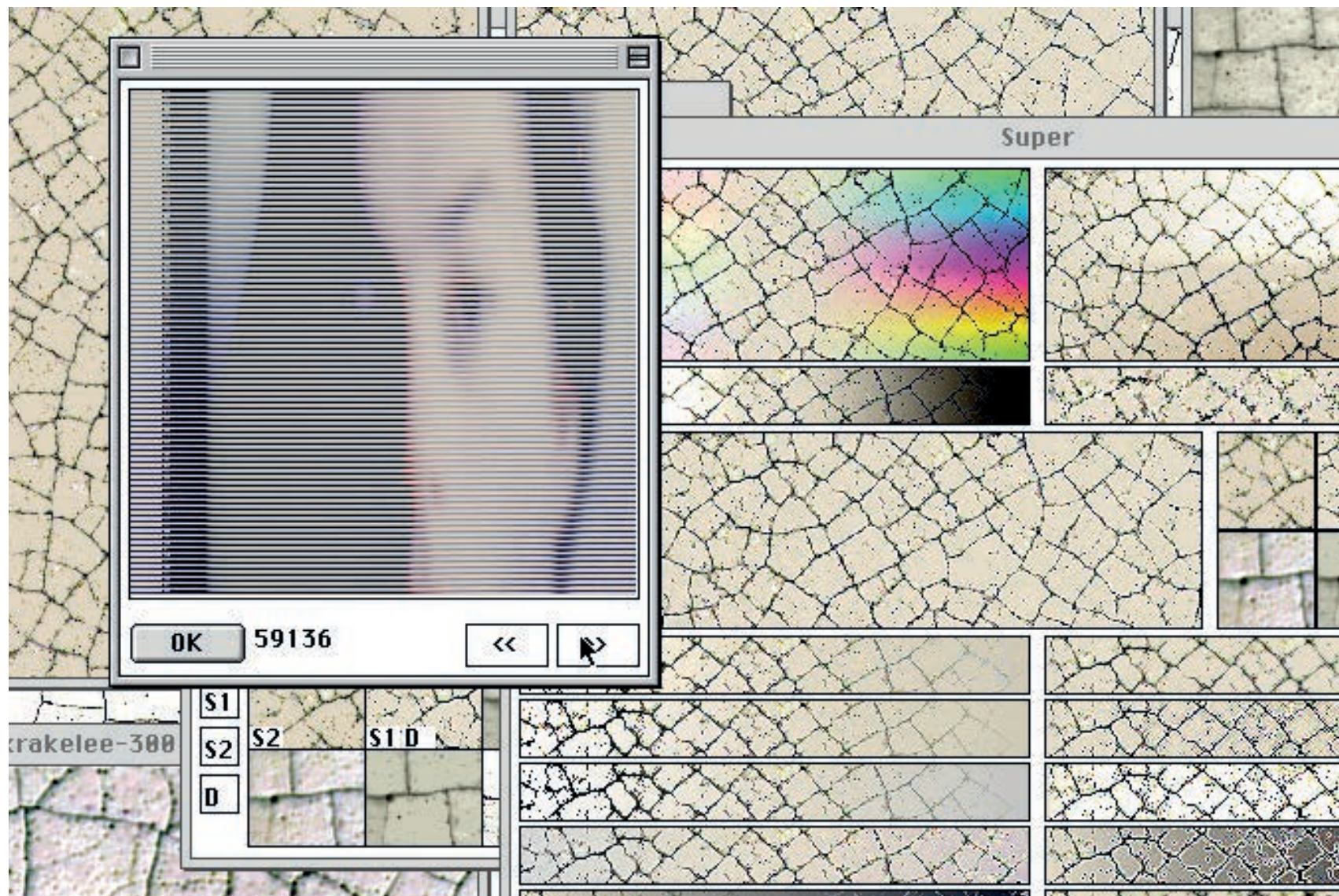
```

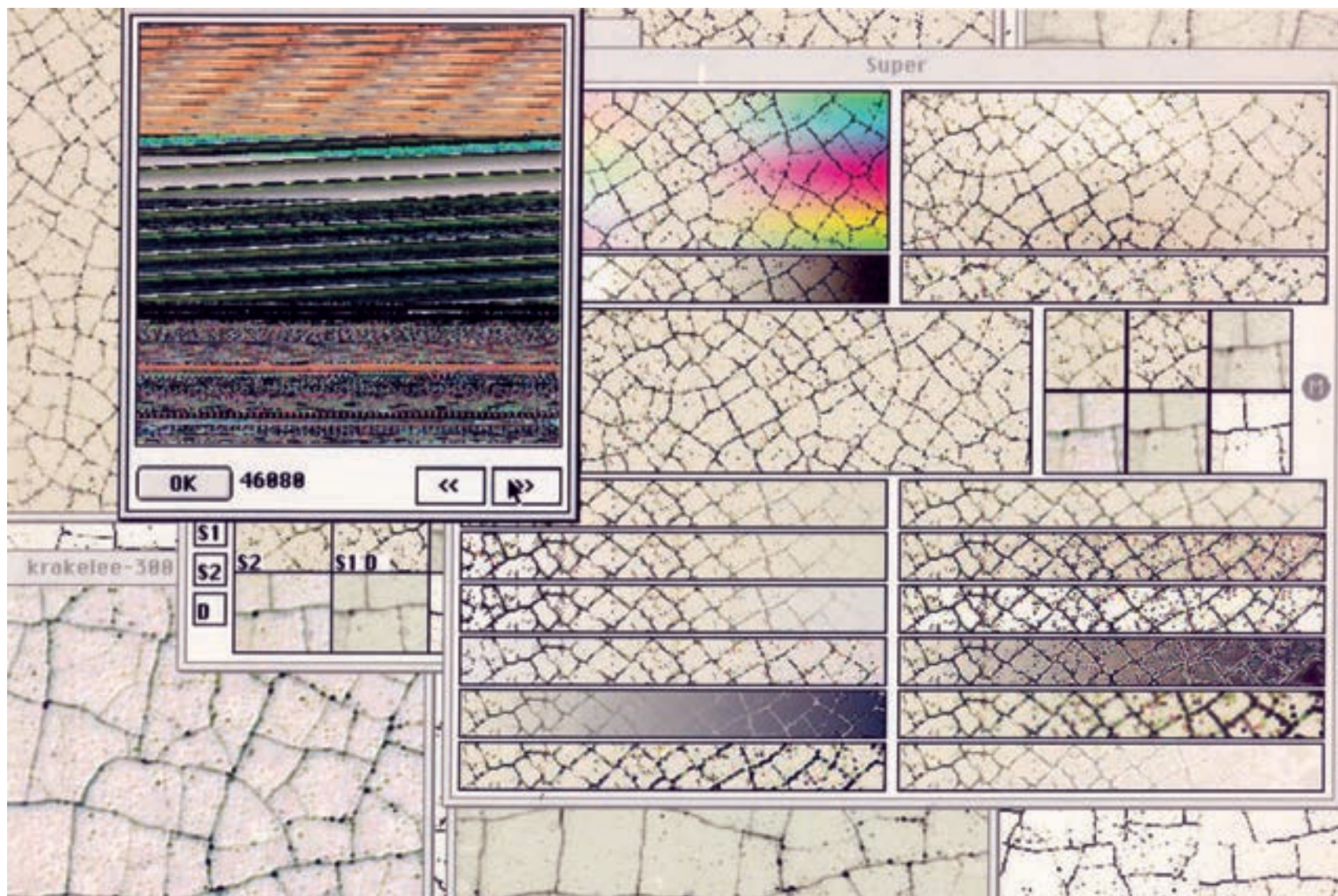
MEMORY

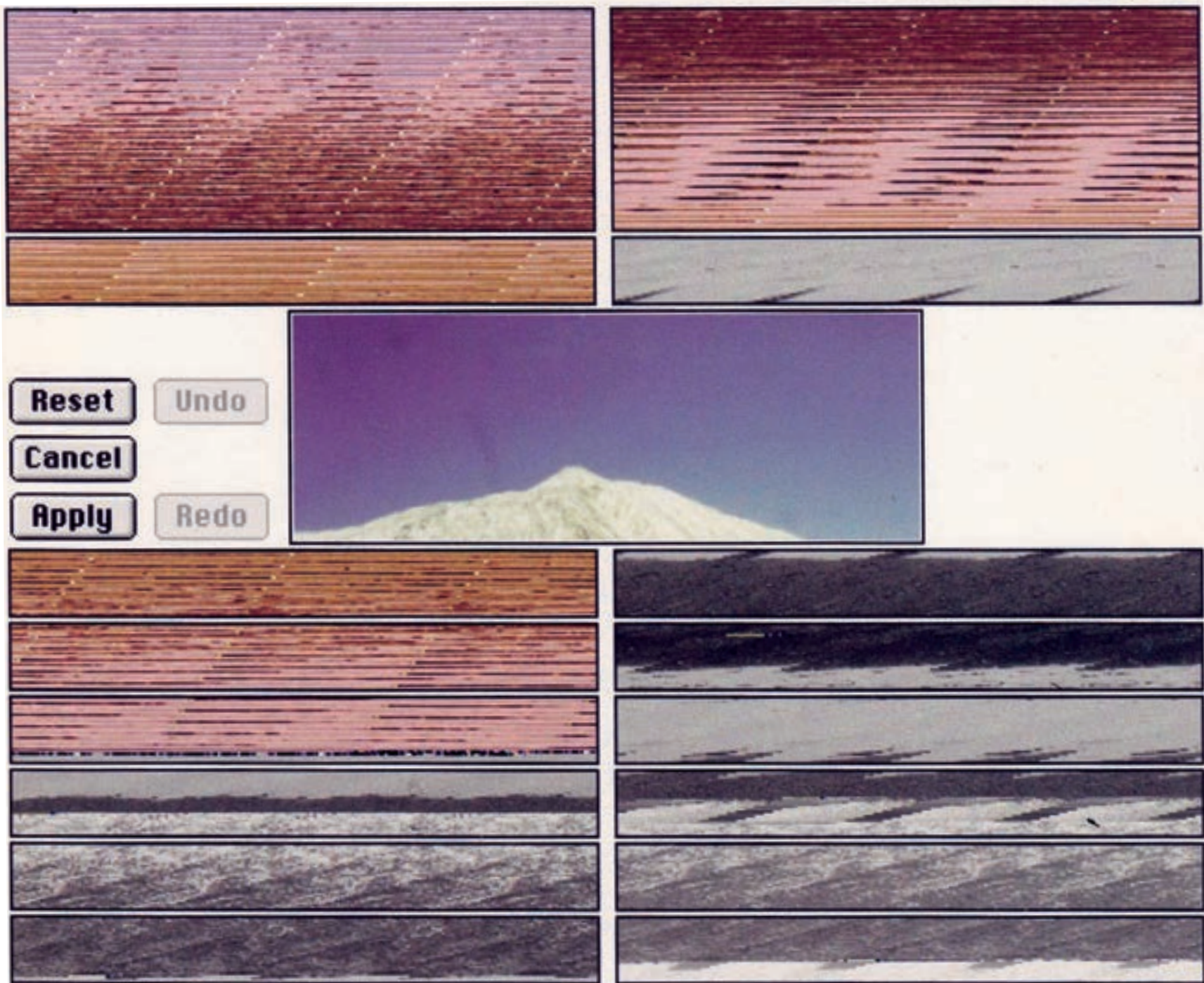
In 2000 vond ik de tijd rijp voor een terugblik in het geheugen. Ik schreef de memory-routines, waarmee ik het geheugen van de computer zou afscannen en ieder geheugenblok zou beschouwen (letterlijk) als een bitmap, een full-color-afbeelding. Dus 4 bytes per pixel (3 voor rood, groen en blauw, 1 ongebruikt). Ik had een aparte dialoog (venster met beeld, knoppen etc.) geschreven waarmee je stapsgewijs door het geheugen kon 'scrollen' en bij iedere stap zag ik de visuele representatie van die stap in een kader in die dialoog (pag. 98-107). Alweer her-interpretatie.

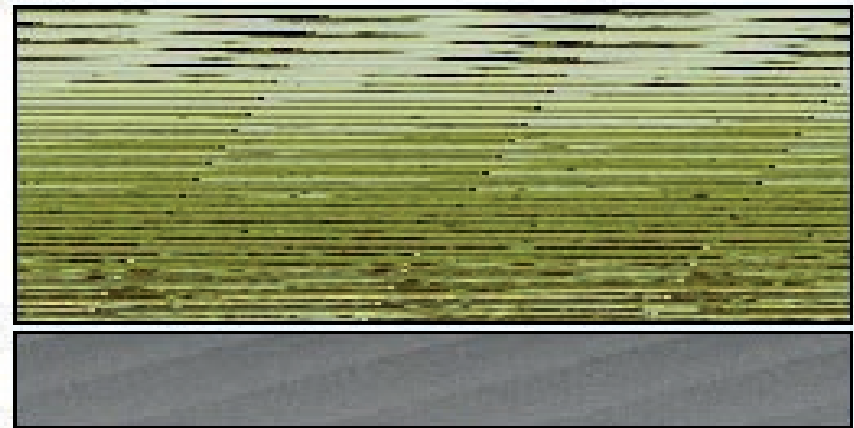
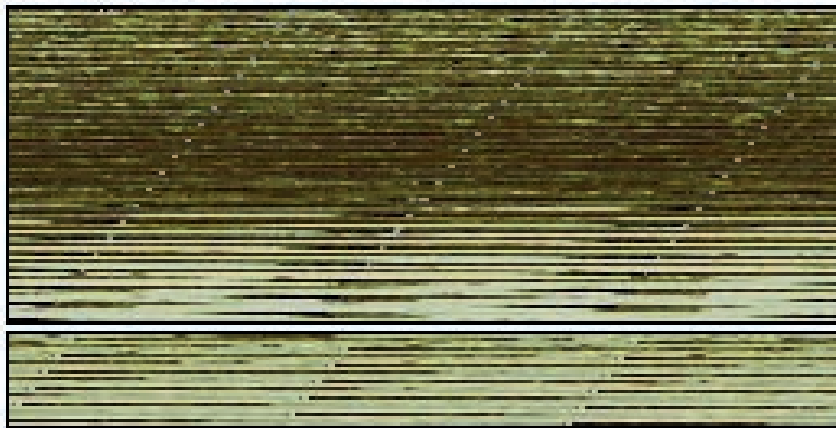

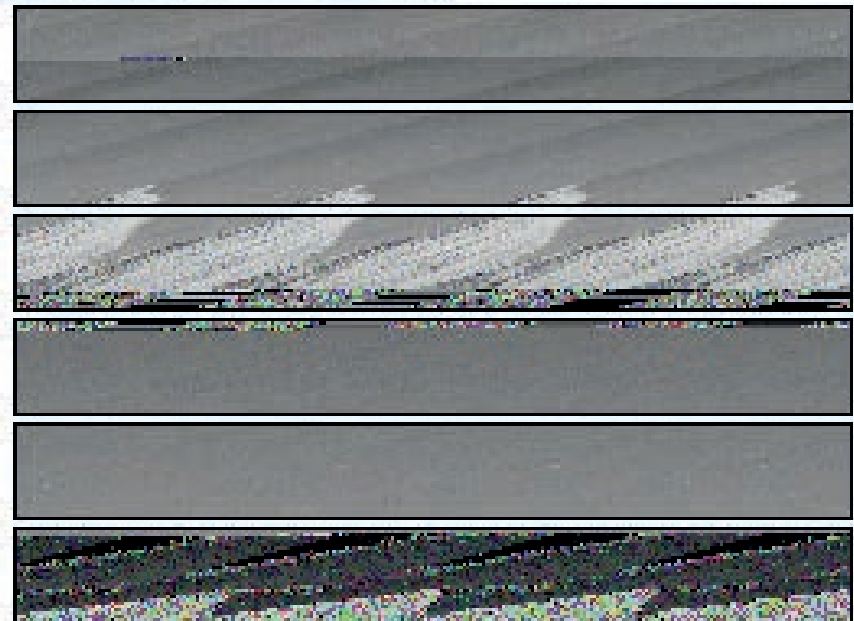
Reset

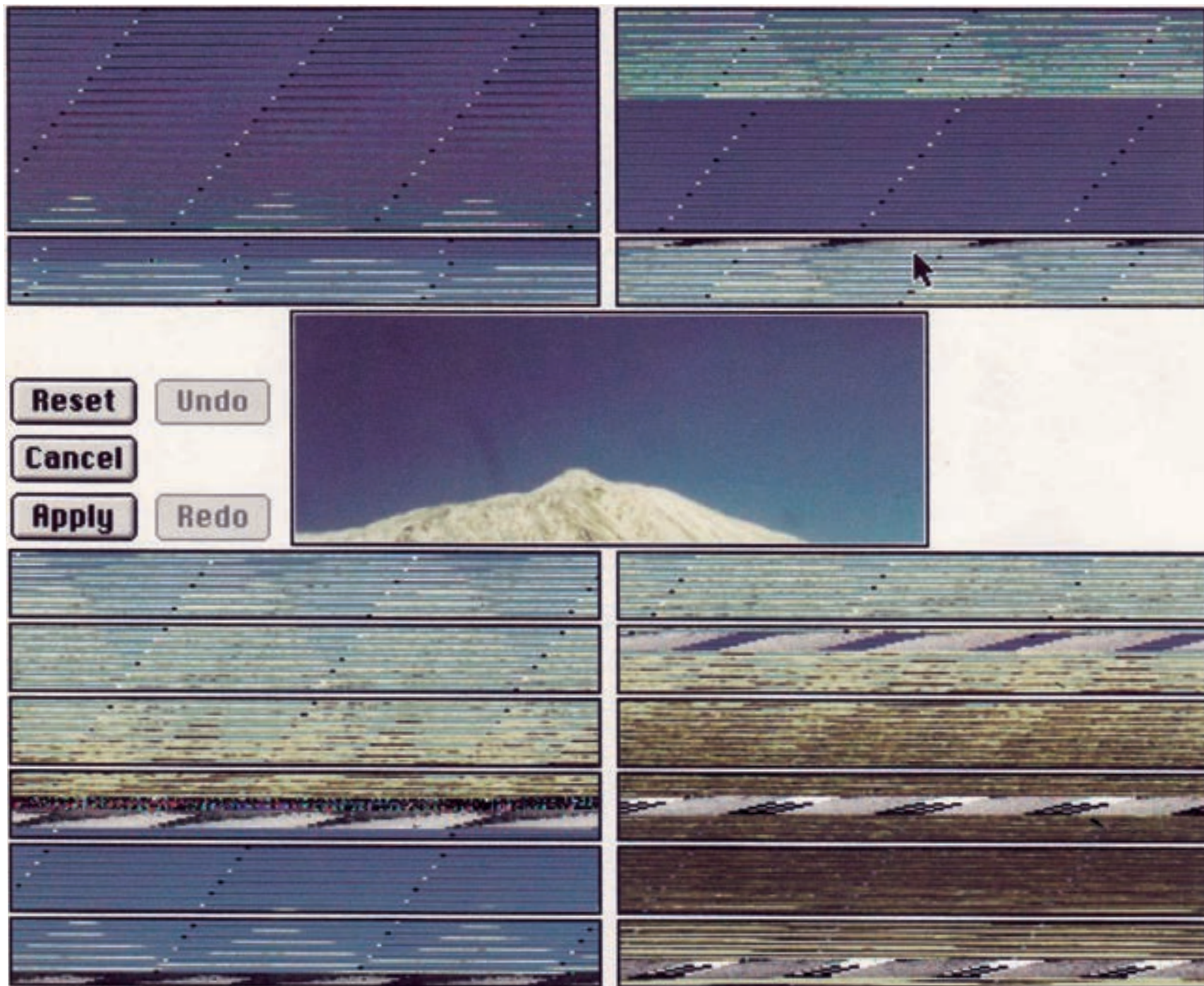
Undo

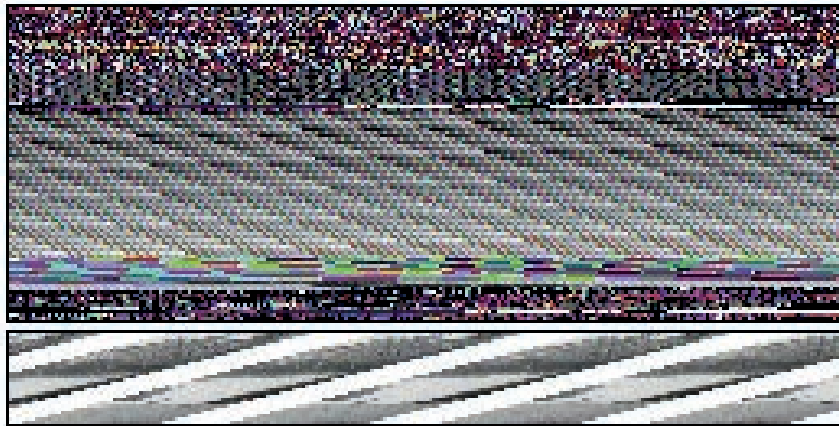
Cancel

Apply

Redo

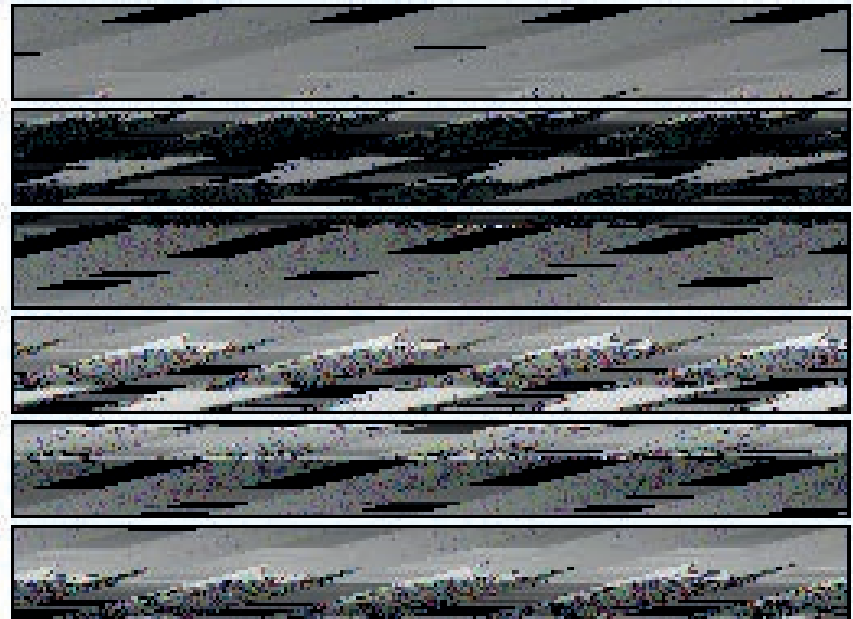
Reset

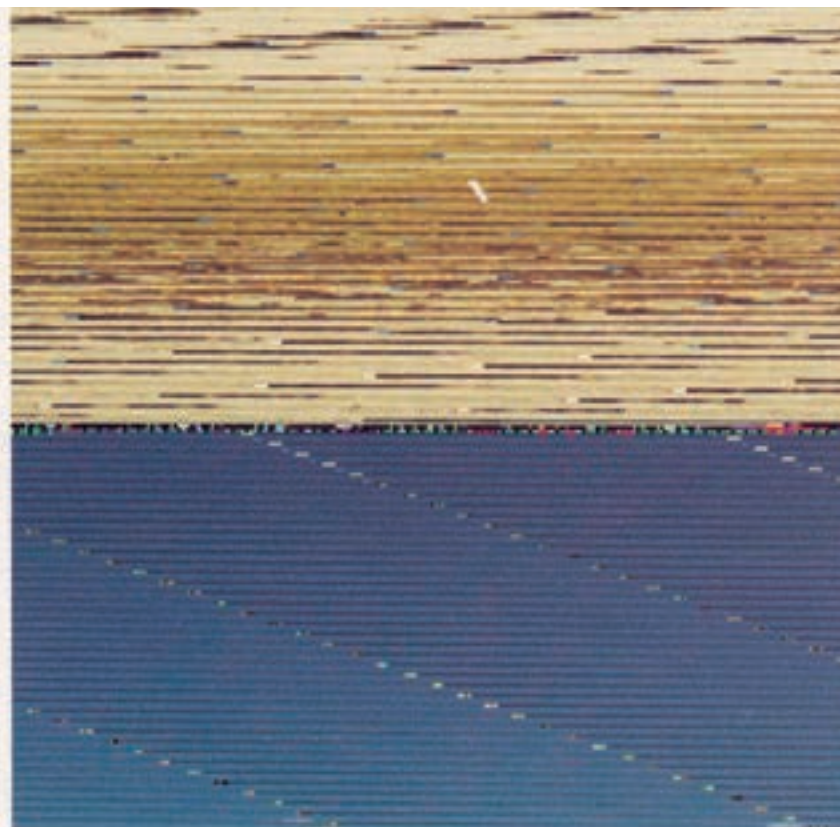
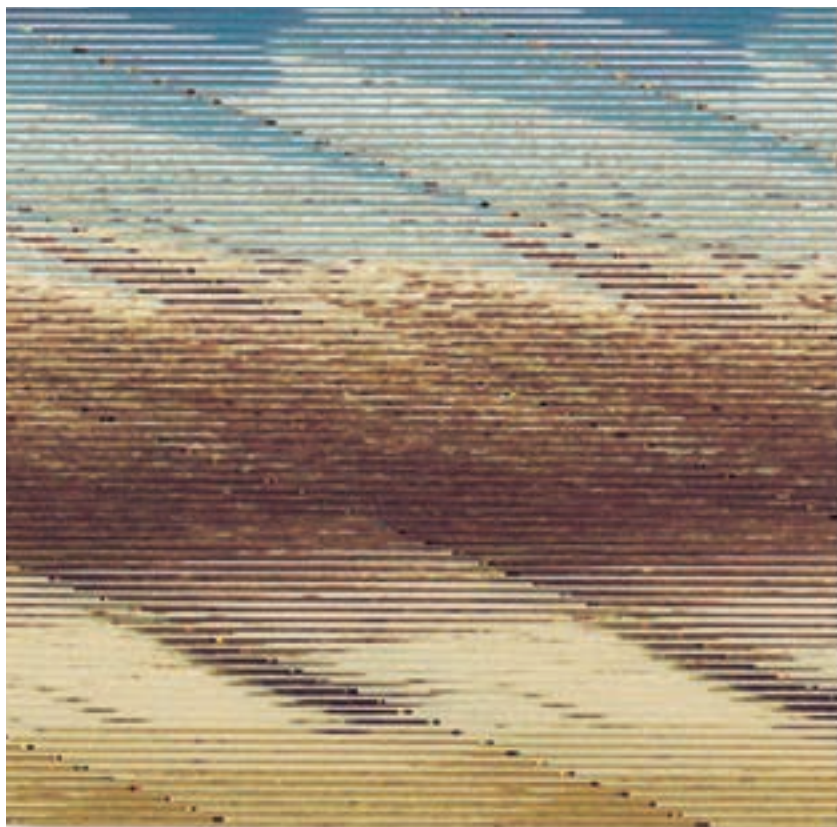
Undo

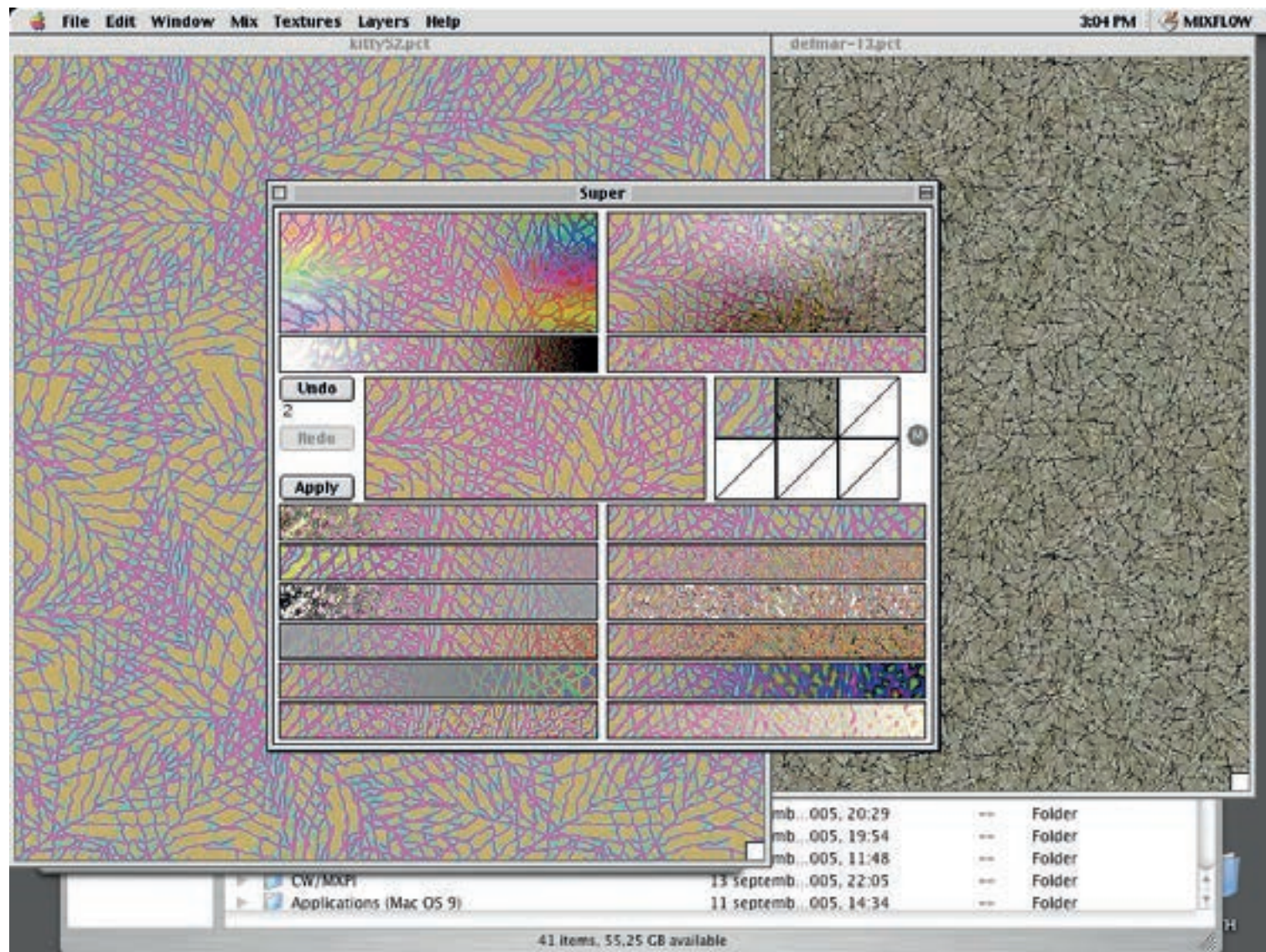
Cancel

Apply

Redo

PIXELS

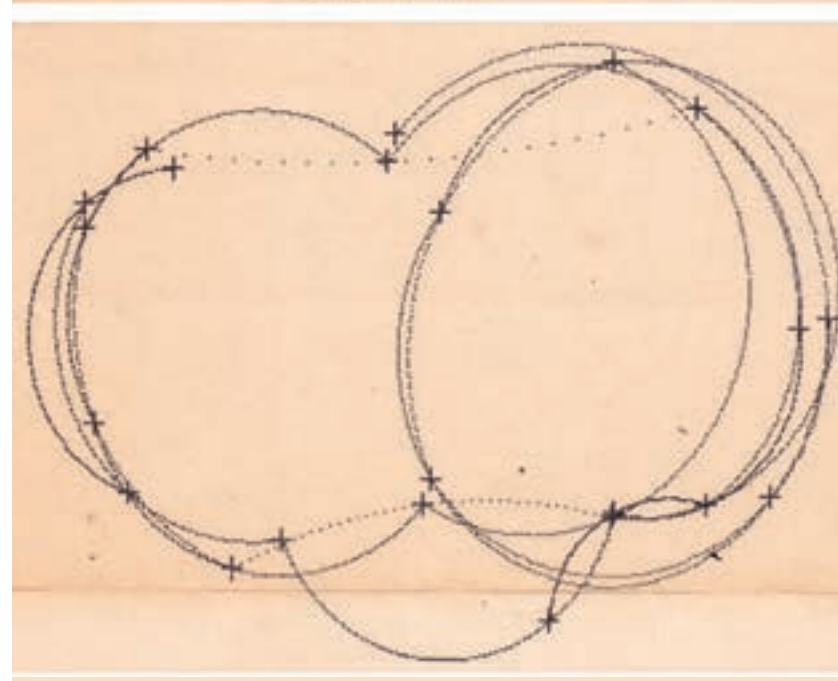
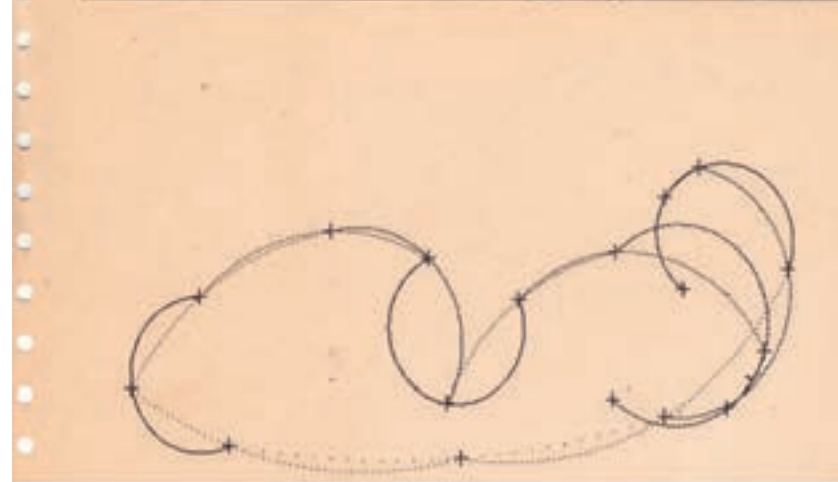
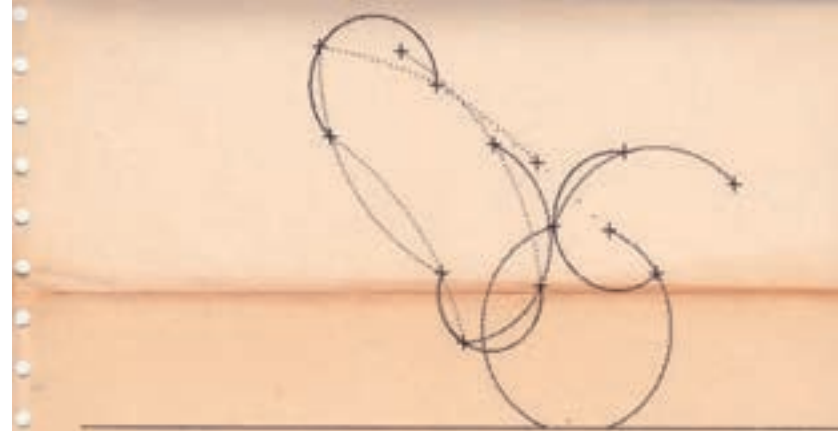
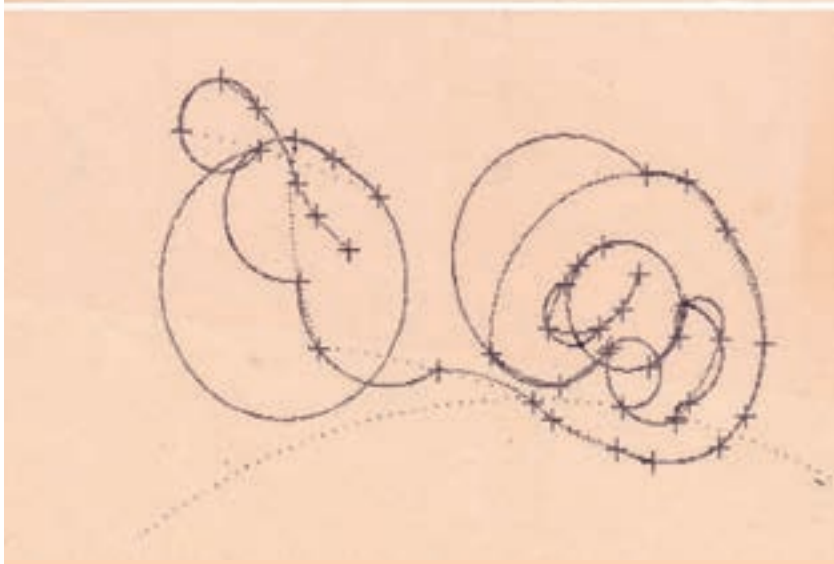
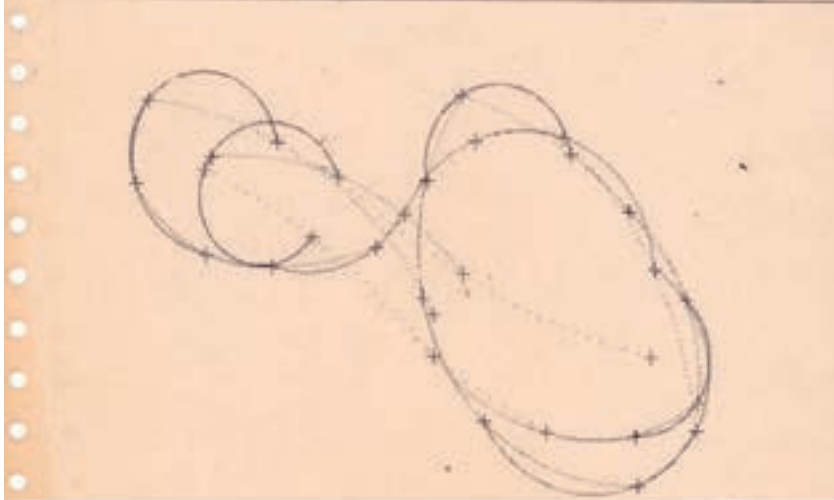
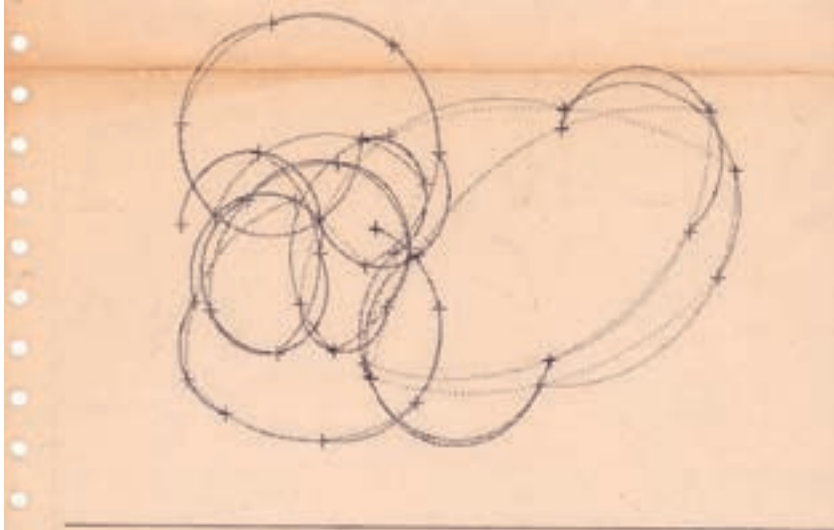
Tsja, die oude matrixprints. Wat laat ik ze graag nog eens door mijn handen gaan. Ik laat ze hier zien als ode aan de matrixprinter. Wat is het kort geleden dat deze bijzondere machine als het toppunt van techniek gold! We kijken erop terug alsof het antieke houtsnedes of lino's zijn, of foto's van onze grootouders. Vertedering, nostalgie en de geur van oud papier verlangen mijn aandacht. Het geratel van de printer, te vergelijken met de herrie van telexmachines uit de jaren 60-70 zoals ik die heb meegemaakt in scheepvaartkantoren, rederijen etc. De schoonheid in het geratel en lawaai van machines. Maken! Doen! Fabriceren! De Pers Laten Draaien!!

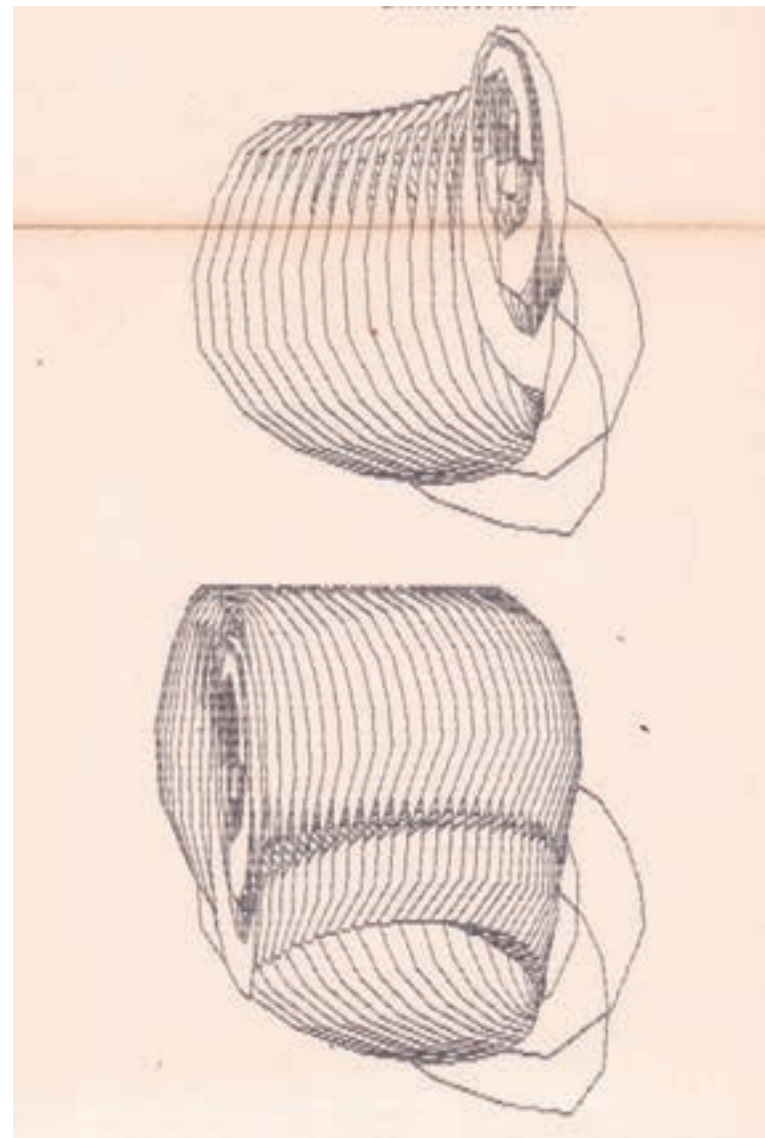
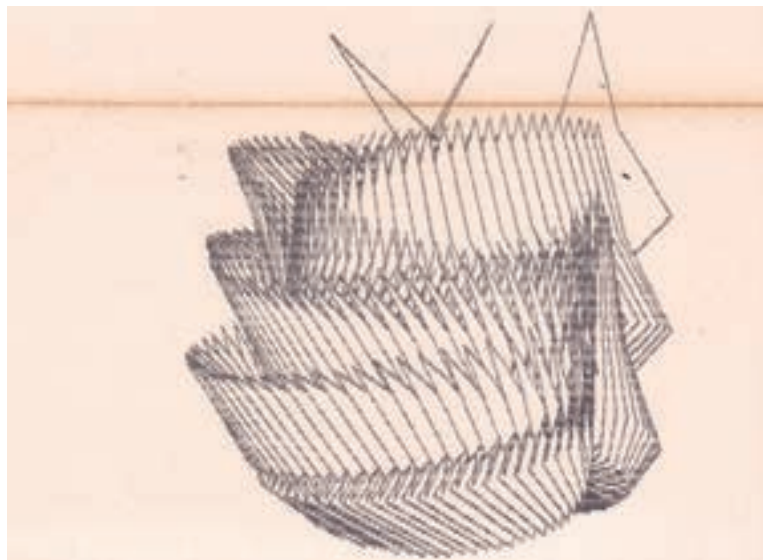
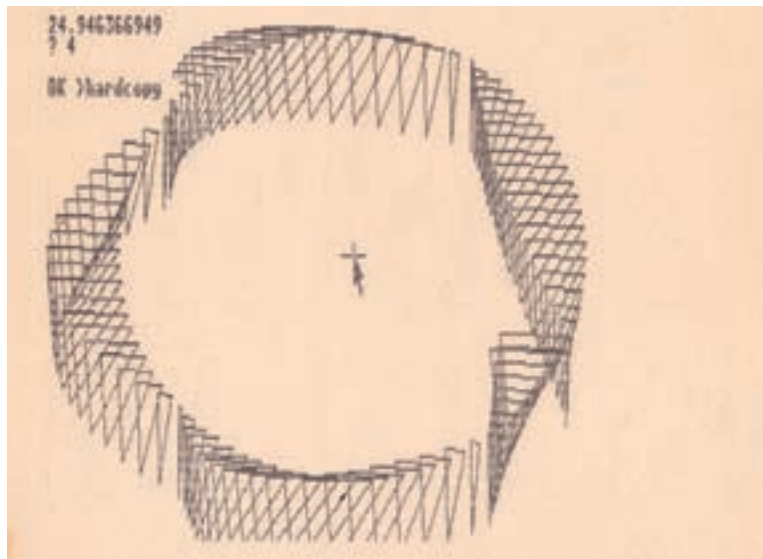

ROTATIE- EN BÉZIER-ROUTINES

Ik vond deze matrixprints in een oude stapel en werd getroffen door de schoonheid van de grafische voorstelling. Ik kan me niet herinneren hoe en waarom ik deze routines schreef. Alleen de voetafdruk blijft. Wellicht had het te maken met mijn onderzoek naar Bézier-curven. Pierre Bézier (1910-1999) was een ingenieur bij Renault en de bedenker van de Bézier-curve, een algoritme (formule) waarmee een vloeiende lijn wordt gemaakt aan de hand van enkele (of vele) uitgangspunten in een tweedimensionaal vlak. Bézier was ook een fervent advocaat van het invoeren van CAD/CAM-technieken maar werd hierin genegeerd door de leiding van Renault. Ik heb zijn formule omgezet in software voor gebruik in de patroongenerators en er zijn mooie testbeelden op de matrixprinter afgedrukt, een ontroerend ballet van pixels (met fouten en al), vind ik zelf. Een eerbetoon aan het verleden (pag. 109-111).

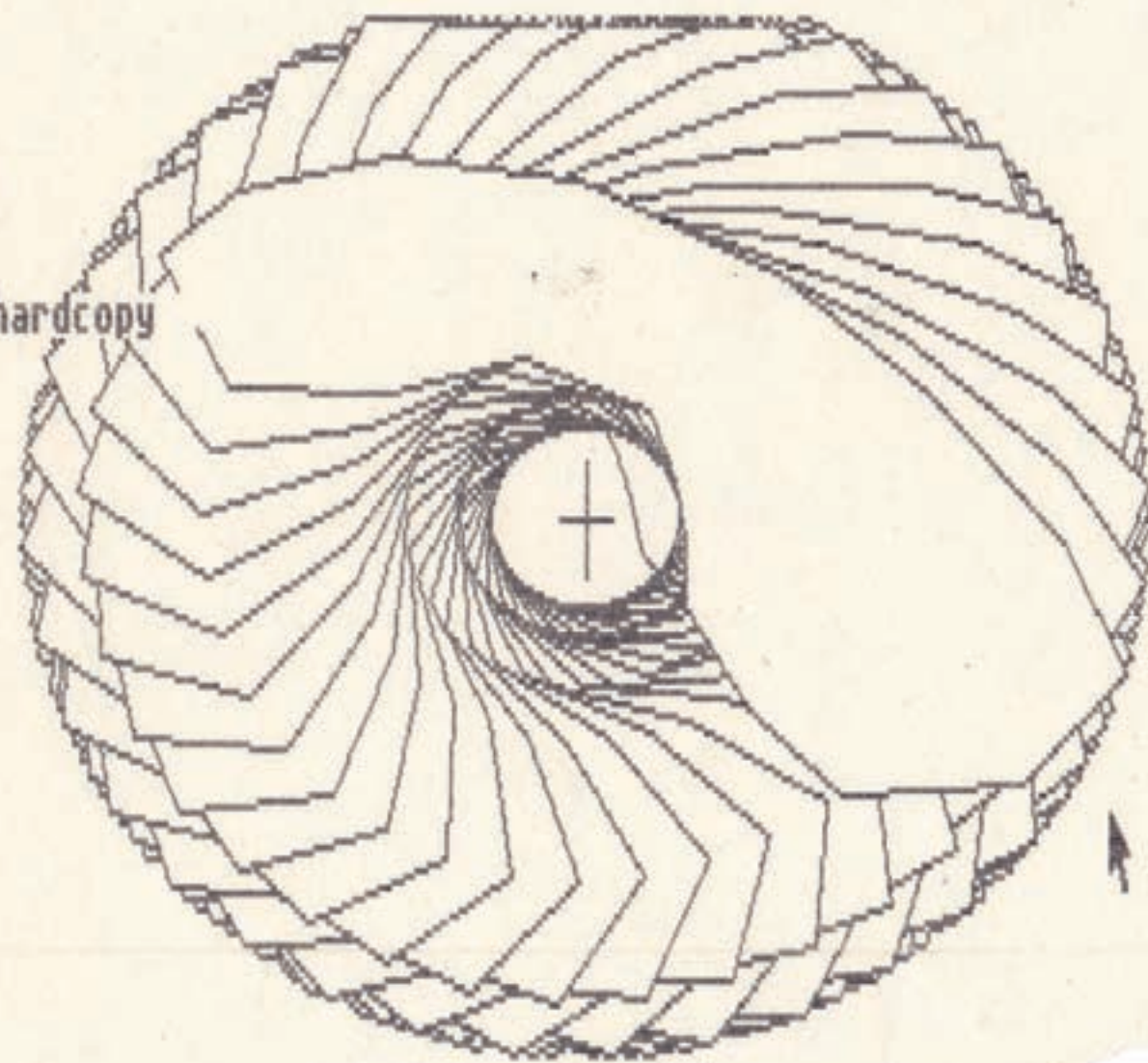
Deze curven zijn te zien in de patterns op pag. 122 RO en 123 RB en LO.

4-4
2-6
2-8
2-10
2-

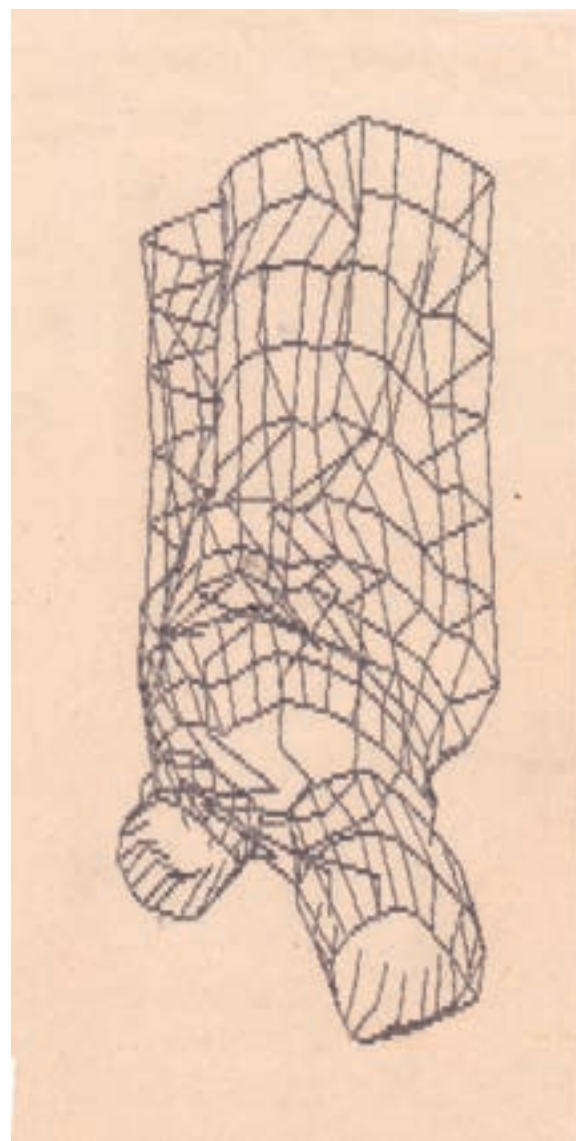
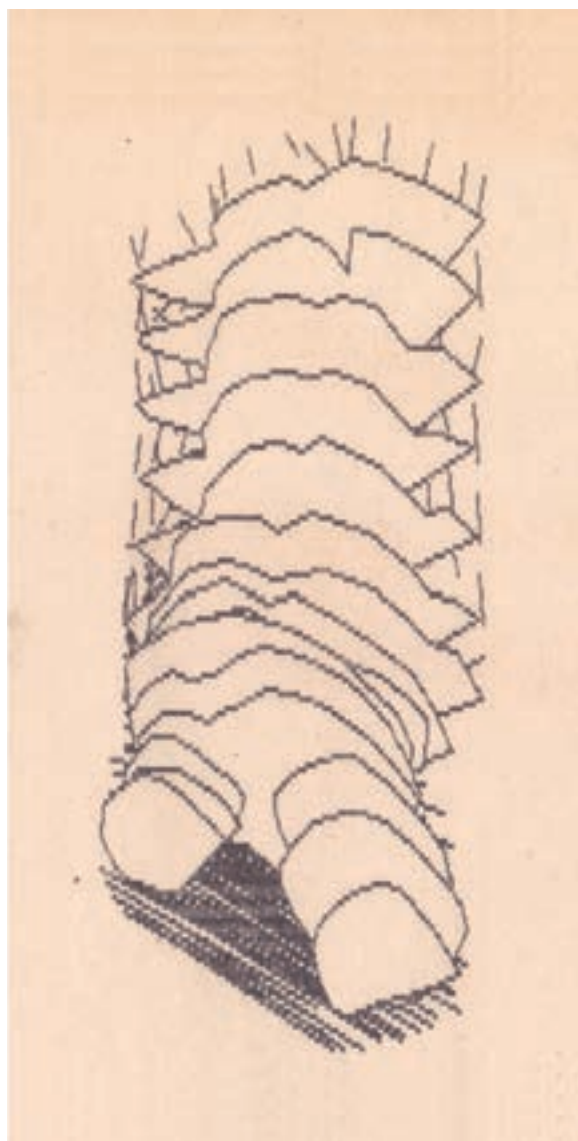
OK >hardcopy

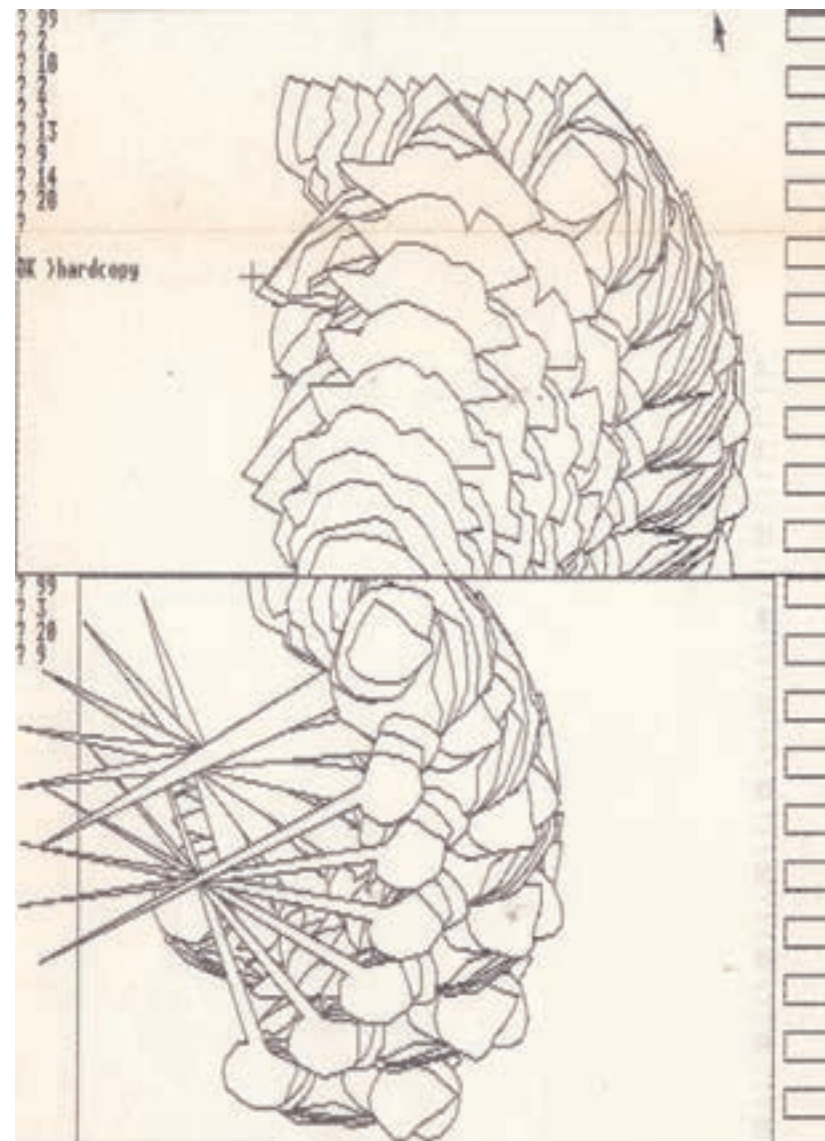
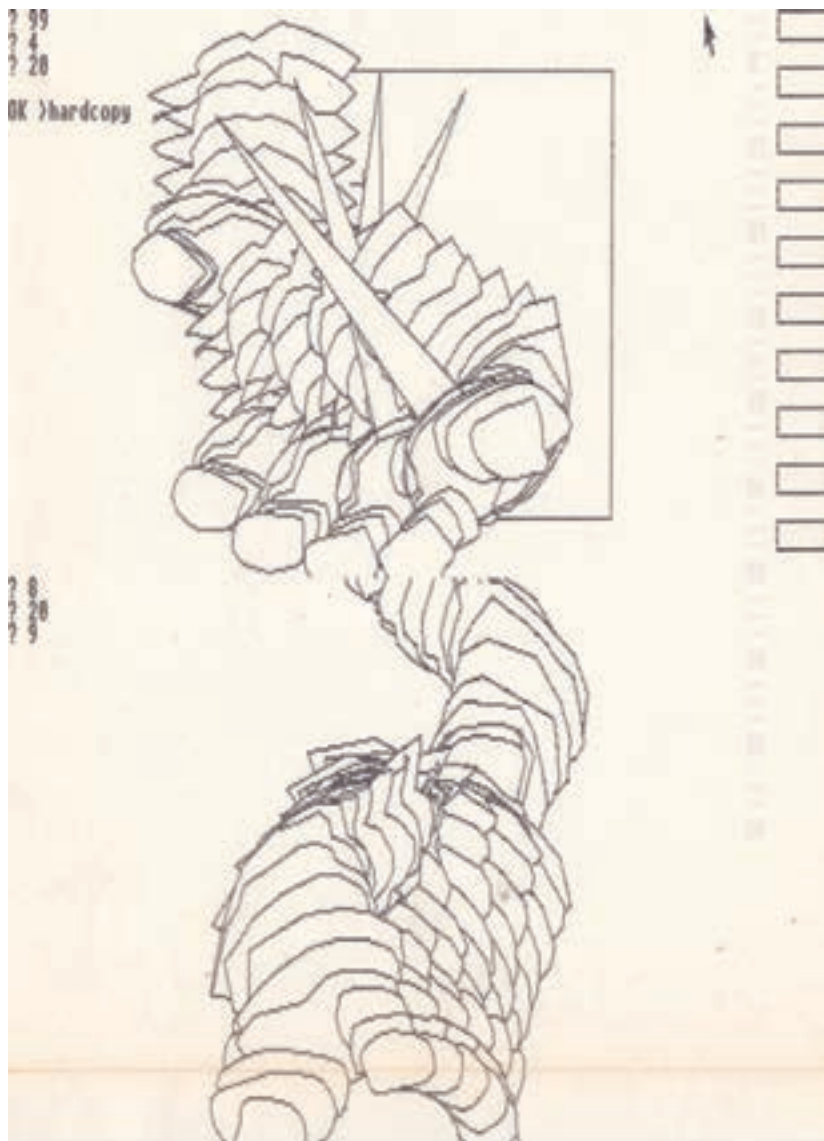

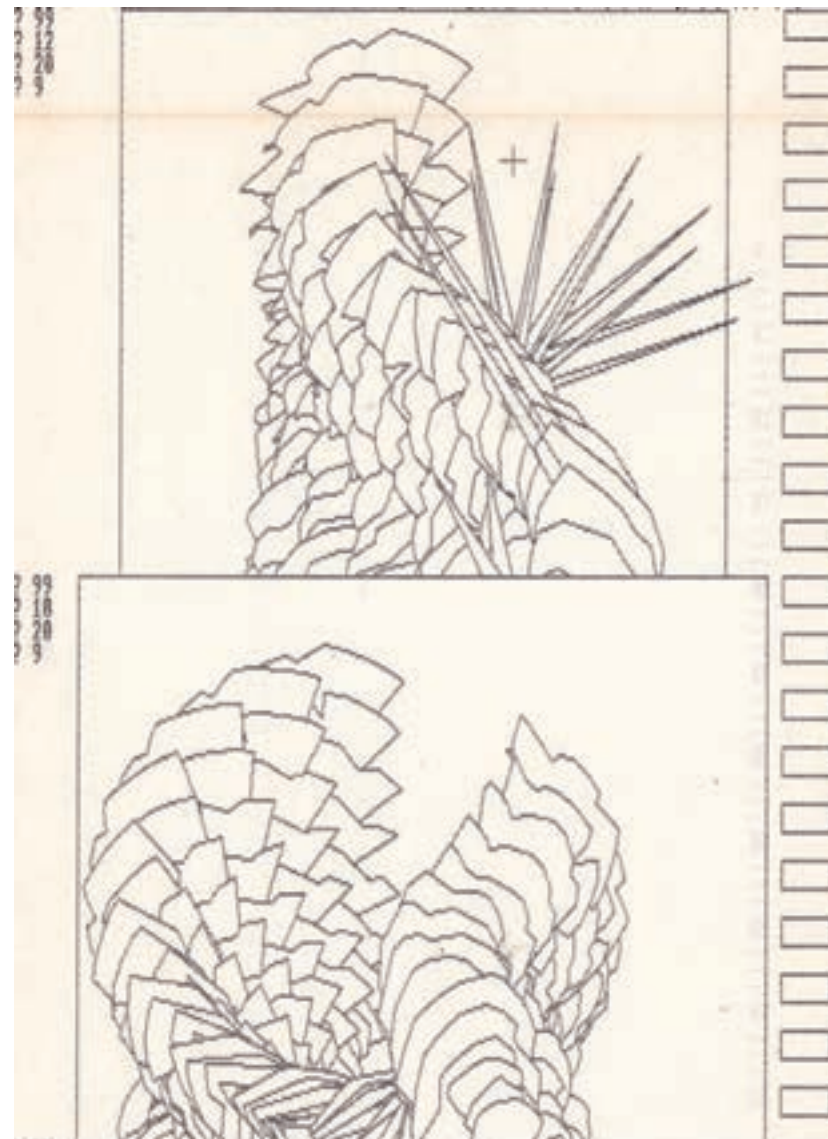
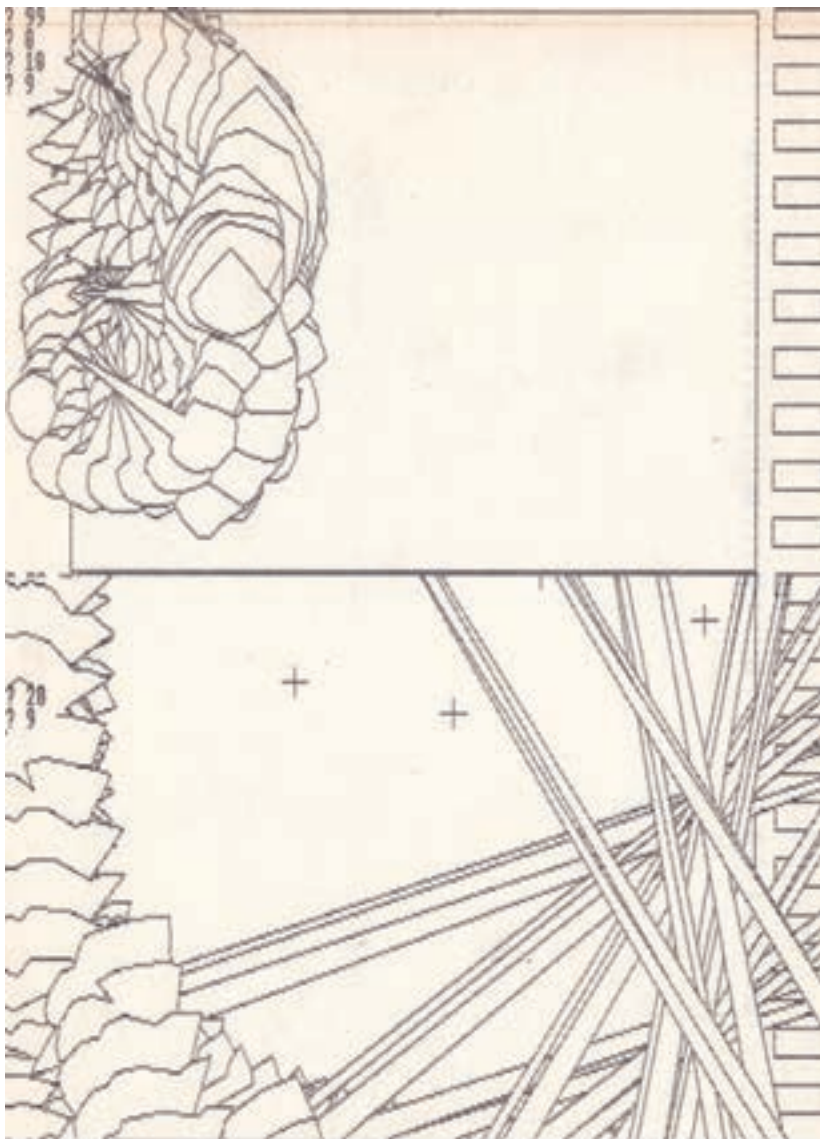
BOOMSTRONK

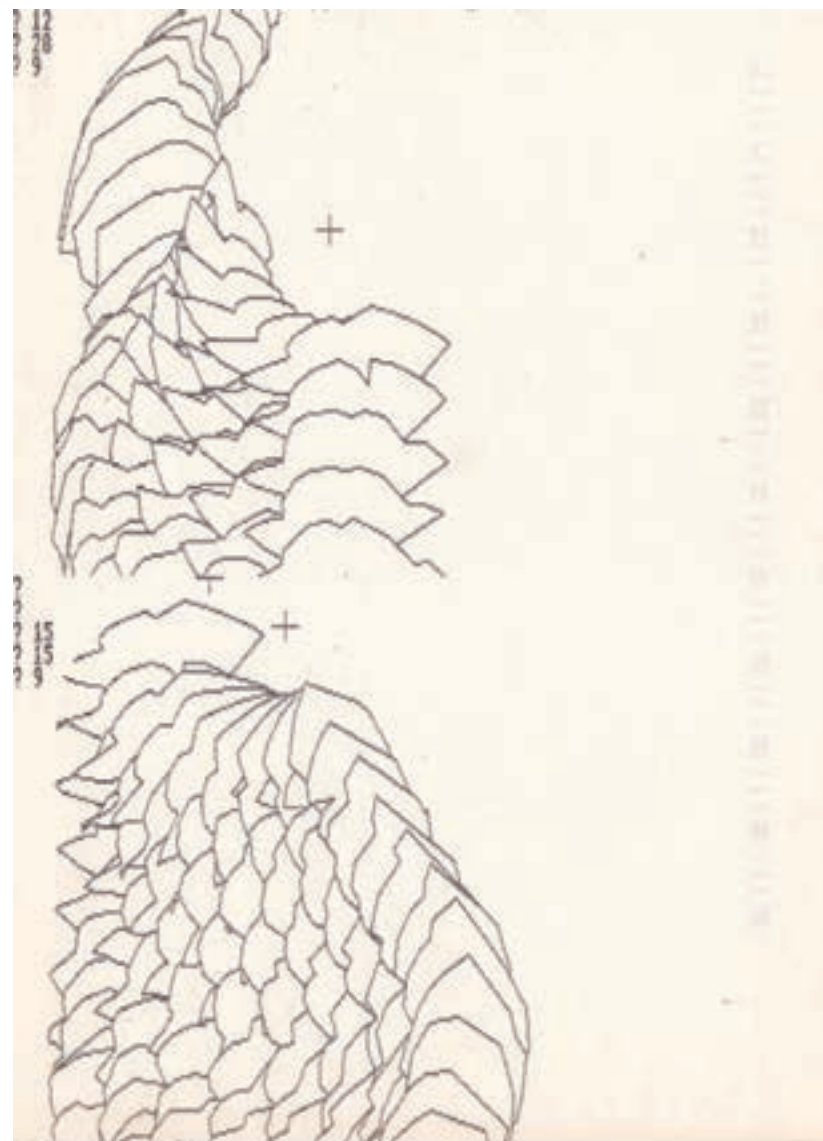
In de uiterwaarden van de Waal vonden Petra Blaisse en Hans Werlemann een boomstronk. Deze stronk werd geloofd en diende als eerste meubelstuk in de 'woonkamer' van het Nederlands Dans Theater. Het was een soort torso met twee beenstompen. Optimistisch besloot ik er een 3-D model van te maken in een speciaal te schrijven programma, nam maten met een rolmaat en voerde de gegevens in, de torso opgedeeld in schijven. En nu wilde ik hem/haar laten roteren. Door mijn gebrekkige kennis van de wiskunde en goniometrie ging het weleens mis, zoals blijkt uit beelden van een fout in de software waardoor de Venus van Milo rondwentelt als een omvallende dinosaurus met vervaarlijke stekels (pag. 114-117). Ook in fouten kan soms schoonheid schuilen. Rechts zie je soms een soort zelfgemaakte 'menubalk' waar ik in kon klikken om actie te ondernemen, het was net voor de Apple-periode (pag. 118-119).

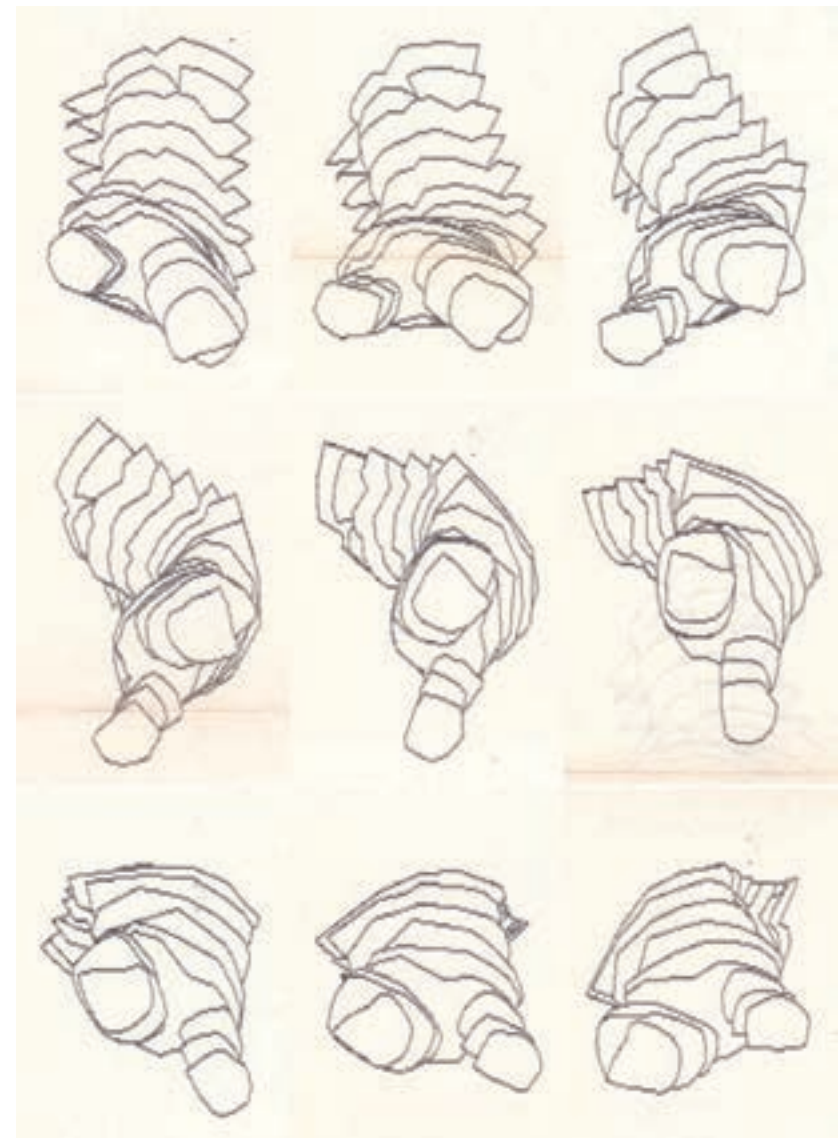

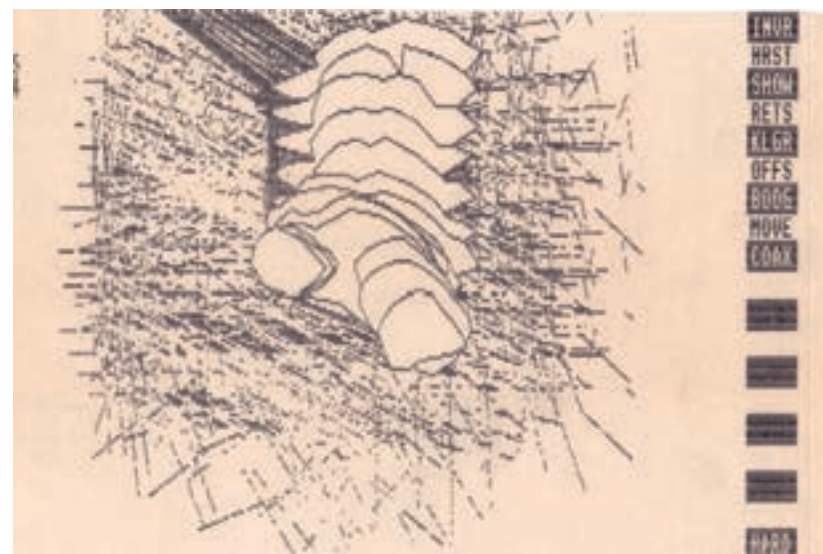
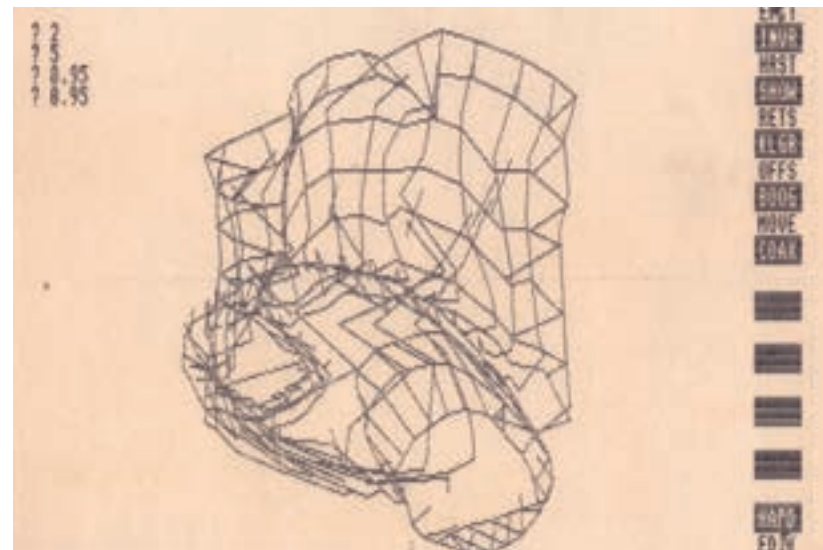

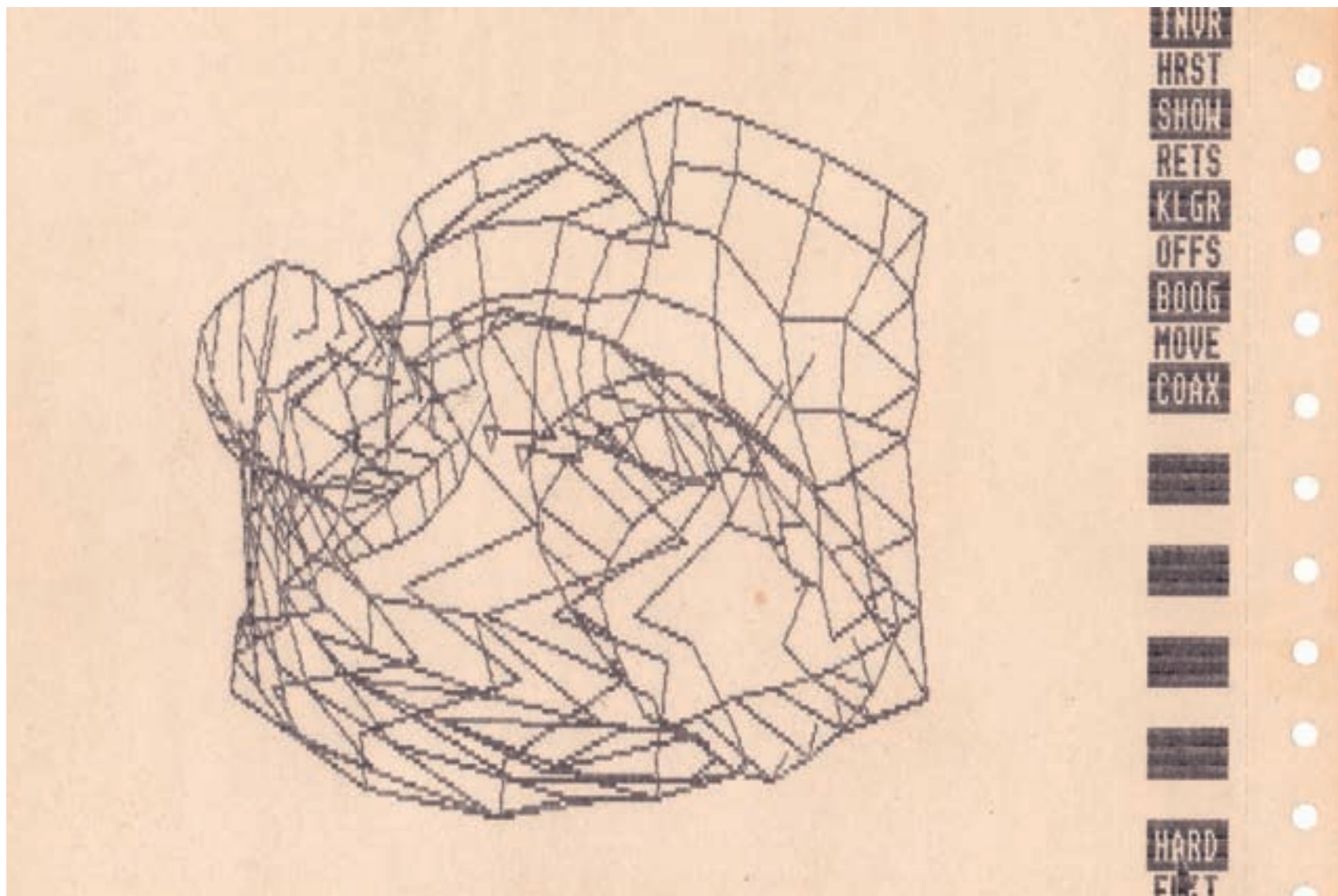

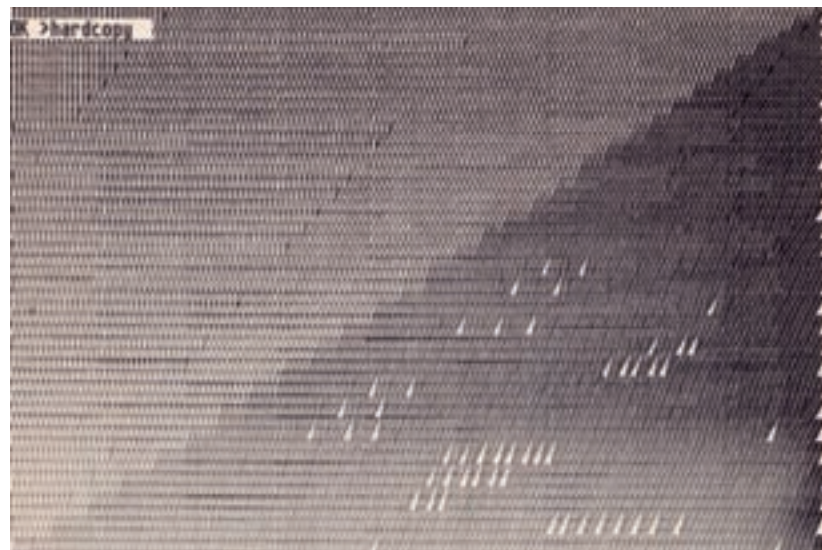
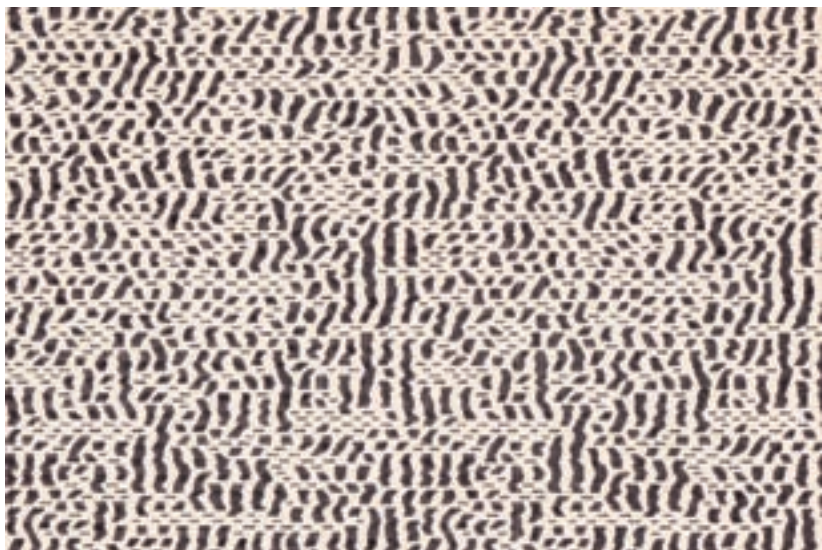

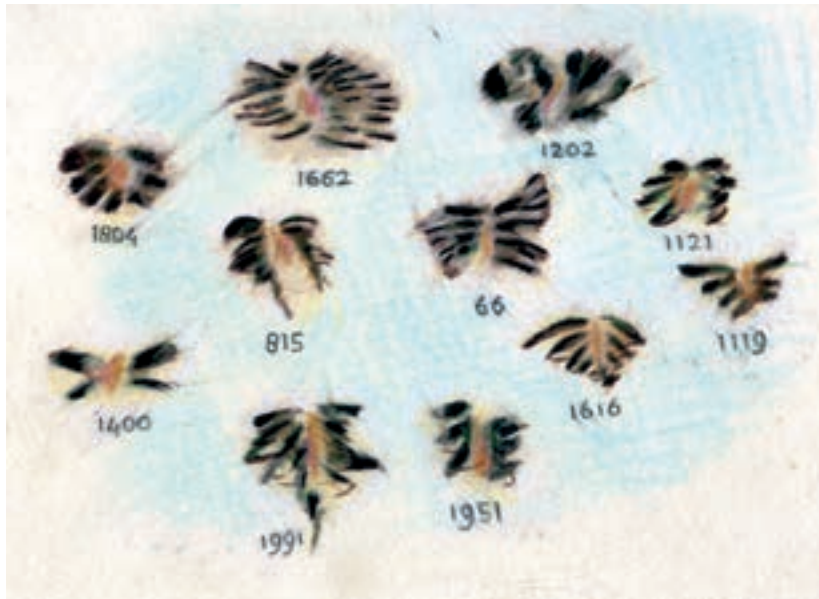

PENCILS

Vrijwel alle tekeningen zijn 'vanzelf' ontstaan. Het hoofd volgde de handen in plaats van andersom. Er was geen 'ontwerp', daar was helemaal geen tijd voor. Voordat ik iets kon bedenken stonden al lijnen op papier.

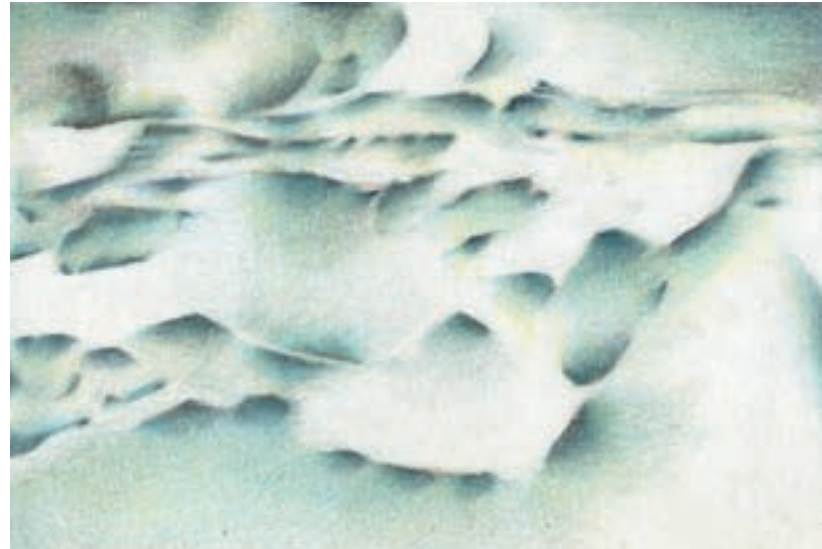
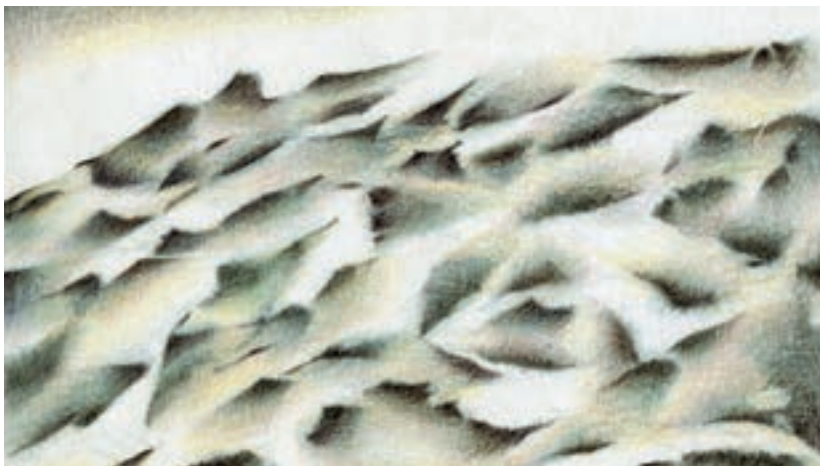
Van schrijvers hoor je weleens dat ze zelf verbaasd zijn over wat hun karakters allemaal meemaken, ook dan is de vinger aan het toetsenbord het hoofd te snel af, neem ik aan. Al met al een onbegrijpelijk mentaal en motoriek proces. Was dit een laatste explosie?

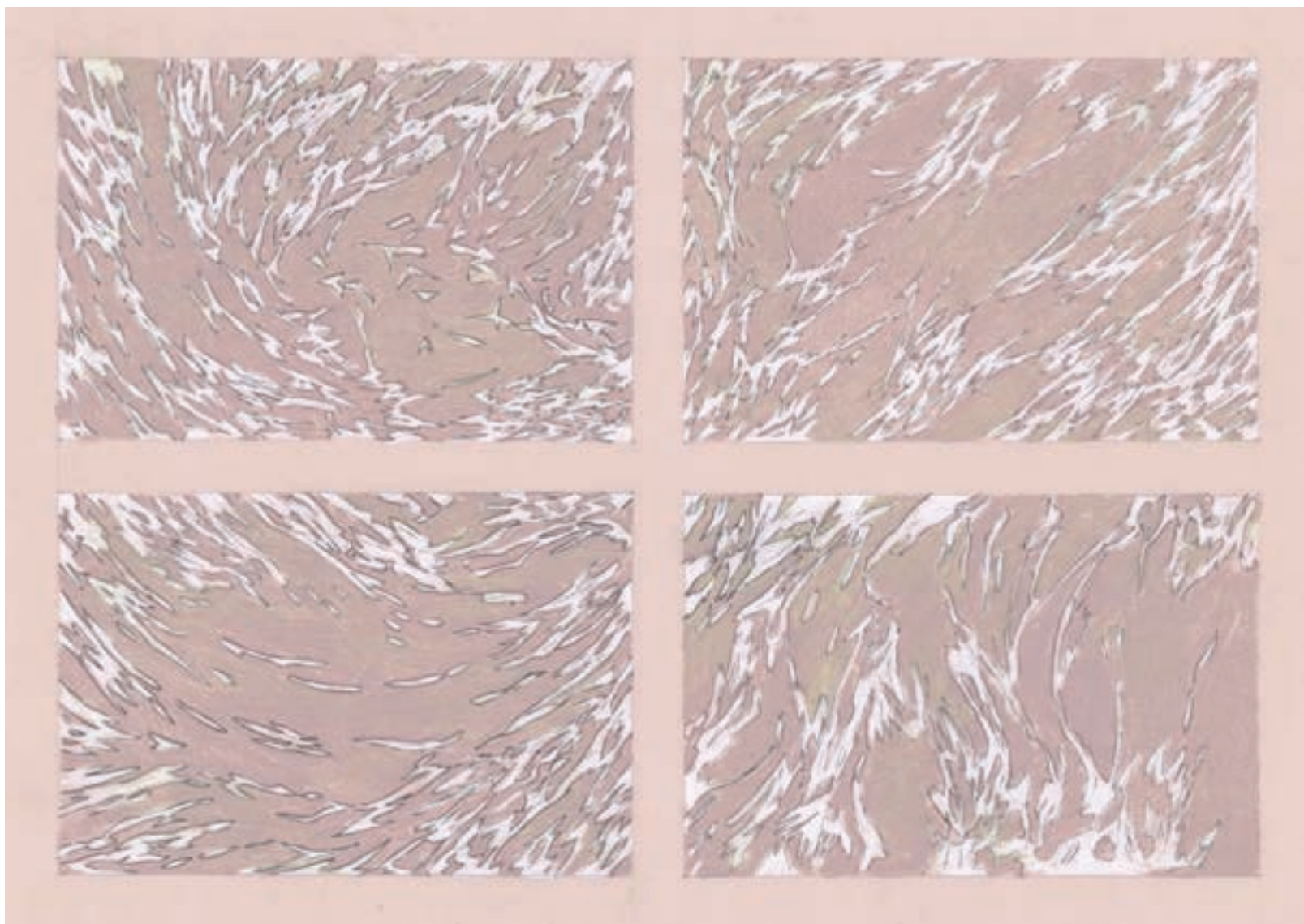
PC 901 INDIGO BLUE	PC 924 CRIMSON RED	PC 947 DARK UMBER	PC 1027 PERDOCK BLUE
PC 902 ULTRAMARINE	PC 925 D	PC 948 SEPIA	PC 1032 PUMPKIN ORANGE
PC 903 TRUE BLUE	PC 926 CAROTINE RED	PC 949 METALLIC SILVER	PC 1034 GOLDENROD
PC 904 LT. CERULEAN BLUE	PC 927 LIGHT PEACH	PC 950 METALLIC GOLD	PC 1051 WARM GREY 20%
PC 905 AQUAMARINE	PC 928 BLUSH PINK	PC 956 LILAC	PC 1054 WARM GREY 50%
PC 906 COPENHAGEN BLUE	PC 929 PINK	PC 959 CHARTREUSE	PC 1056 WARM GREY 70%
PC 907 PERDOCK GREEN	PC 930 MAGENTA	PC 992 LIGHT AQUA	PC 1060 COOL GREY 20%
PC 908 DARK GREEN	PC 931 DARK PURPLE	PC 994 PROCESS RED	PC 1061 COOL GREY 30%
PC 909 GRASS GREEN	PC 932 VIOLET	PC 995 MULBERRY	PC 1063 COOL GREY 50%
PC 910 TRUE GREEN	PC 933 VIOLET BLUE	PC 997 BEIGE	PC 1065 COOL GREY 70%
PC 911 OLIVE GREEN	PC 934 LAVENDER	PC 1002 YELLOWED ORANGE	PC 1069 FRENCH GREY 20%
PC 912 APPLE GREEN	PC 935 BLACK	PC 1003 SPANISH ORANGE	PC 1072 FRENCH GREY 50%
PC 913 SPRING GREEN	PC 937 TUSCAN RED	PC 1004 YELLOW OCHRE	PC 1074 FRENCH GREY 70%
PC 914 CREAM	PC 938 WHITE	PC 1005 LIMEPEEL	PC 1083 PUTTY BEIGE
PC 915 LEMON YELLOW	PC 939 PEACH	PC 1006 PARROT GREEN	PC 1084 GINGER ROOT
PC 916 CANARY YELLOW	PC 940 SAND	PC 1007 IMPERIAL VIOLET	PC 1086 SKY BLUE LIGHT
PC 917 SUNBURST YELLOW	PC 941 LIGHT UMBER	PC 1008 PARMA VIOLET	PC 1089 PALE SAFF
PC 918 ORANGE	PC 942 YELLOW OCHRE	PC 1011 DECO YELLOW	PC 1020 CELADON GREEN
PC 919 NON-MONO BLUE	PC 943 BURNT OCHRE	PC 1014 DECO PINK	PC 1059 COOL GREY 10%
PC 921 PALE VERMILION	PC 944 TERACOTTA	PC 1021 JADE GREEN	PC 1050 WARM GREY 10%
PC 922 POPPY RED	PC 945 SIENNA BROWN	PC 1100 EGGSHELL	PC 1056 WARM GREY 70%
PC 923 SCARLET LAKE	PC 946 DARK BROWN	PC 1099 ESPRESSO	PC 1067 COOL GREY 90%

WATER- EN ANDERE PATRONEN

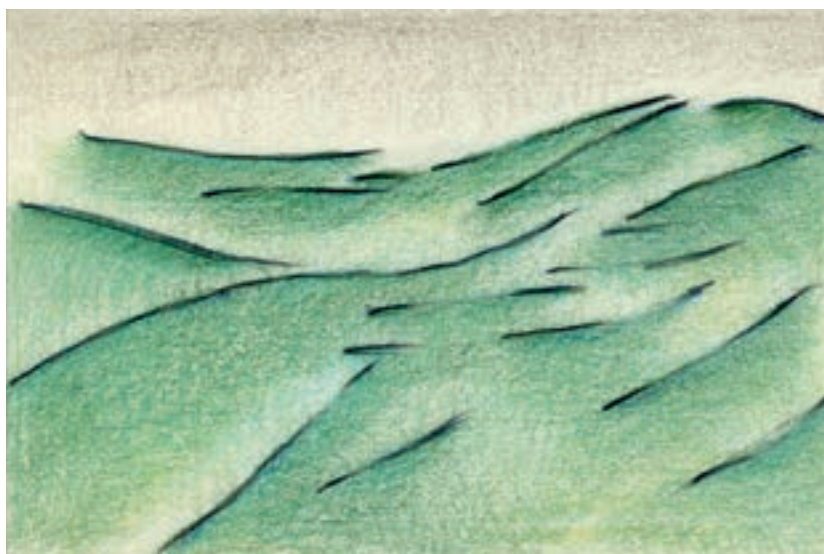
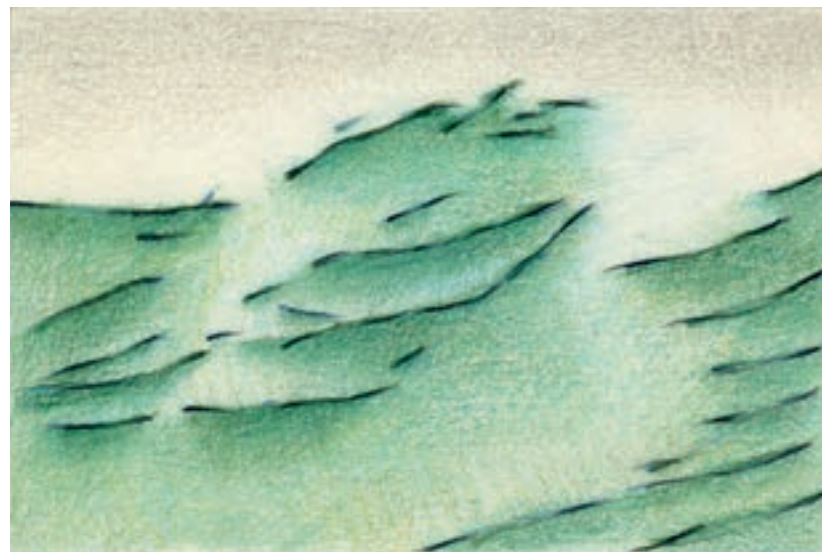
Het is 2020, vanuit mijn huis kijk ik op het water van de Maas en zie de eindeloos veranderende golfpatronen. Pas nu begrijp ik hoe dat wellicht mijn tekeningen heeft beïnvloed. De golven zijn altijd anders, iedere microseconde uniek (en soms lijken ze zelfs een 'betekenis' te hebben). Wind, stroming en scheepvaart werken als een eindeloze patroongenerator, als een logaritme met vele random-variabelen. Interessant is overigens dat atmosferische ruis een tamelijk ideale bron voor randomgetallen is, beter zelfs dan de veiling-uitslagen van de bloemenveiligen in Aalsmeer en Naaldwijk, die ook wel gebruikt worden. Die atmosferische ruis verdient nadere aandacht, dunkt me. Ik stel me iets voor in de sfeer van de zeefdruk op pag. 278....

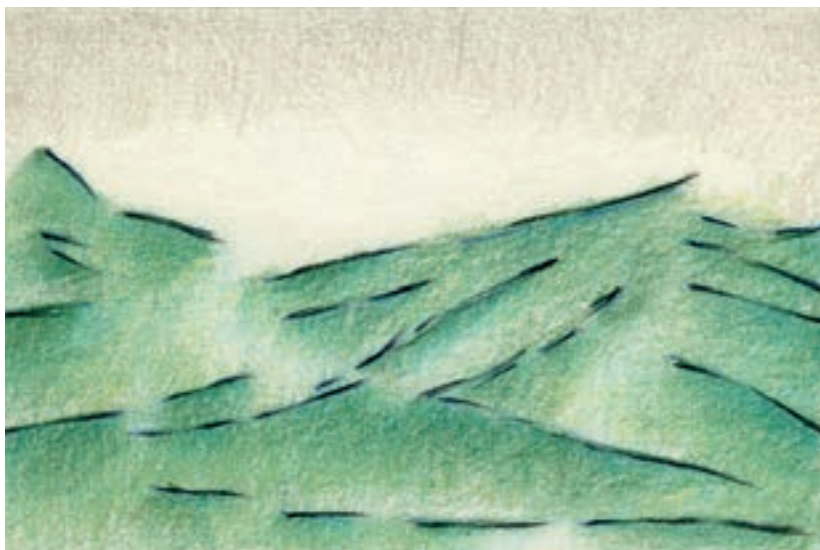

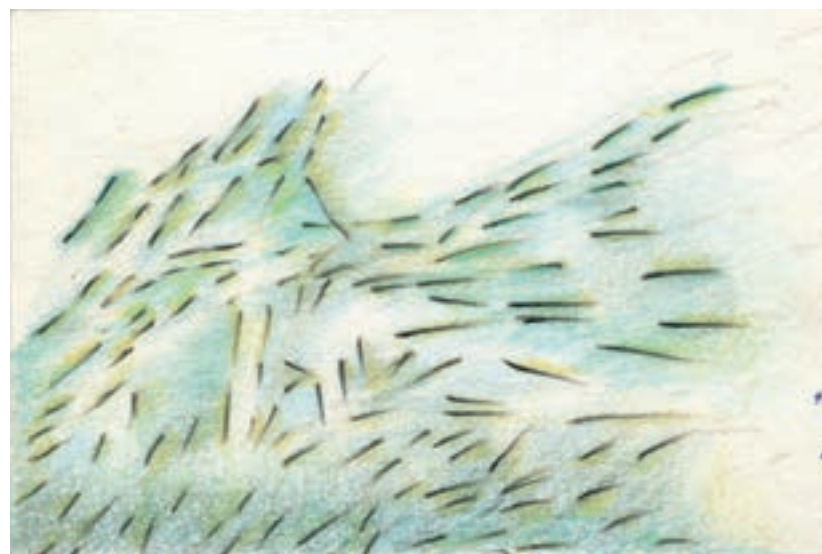
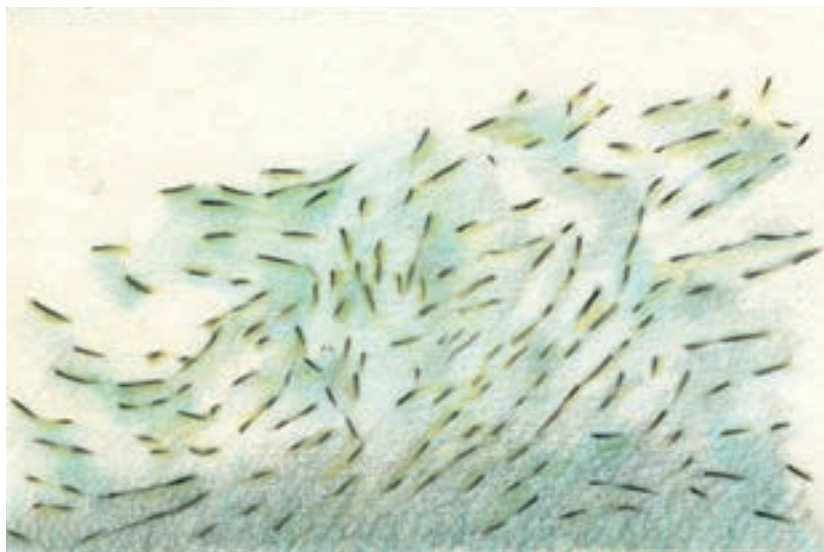

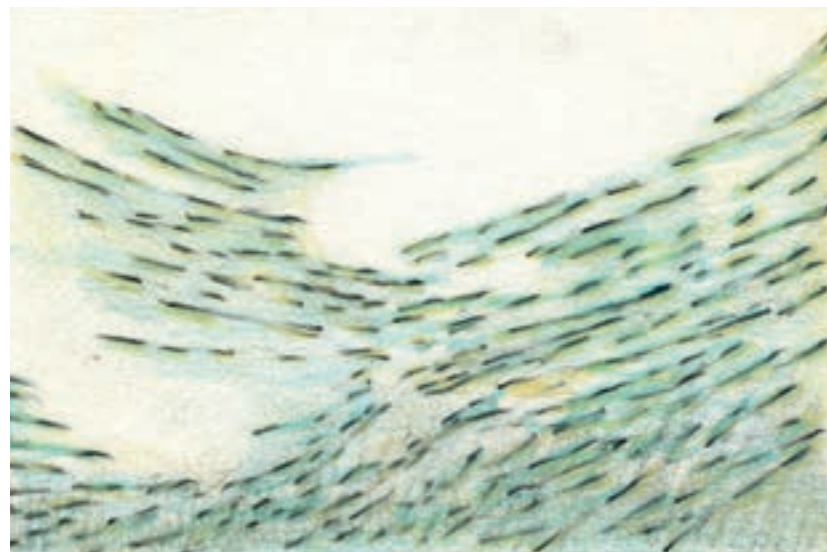

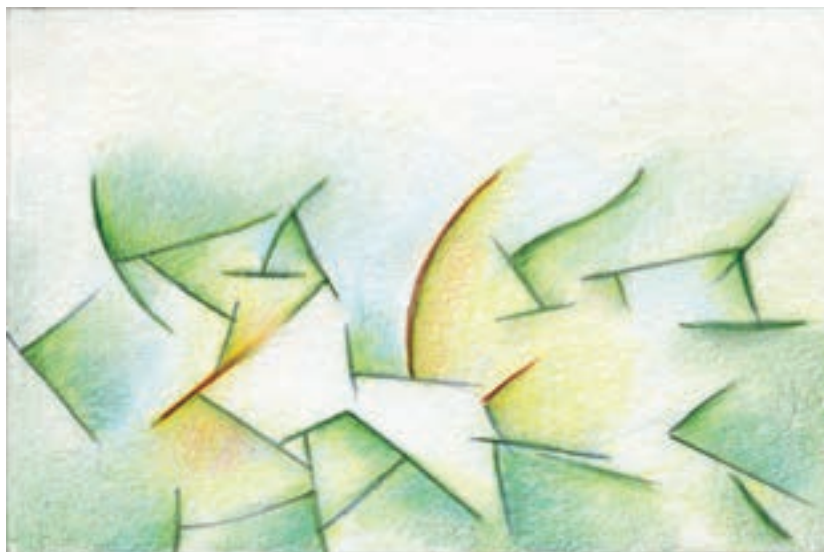

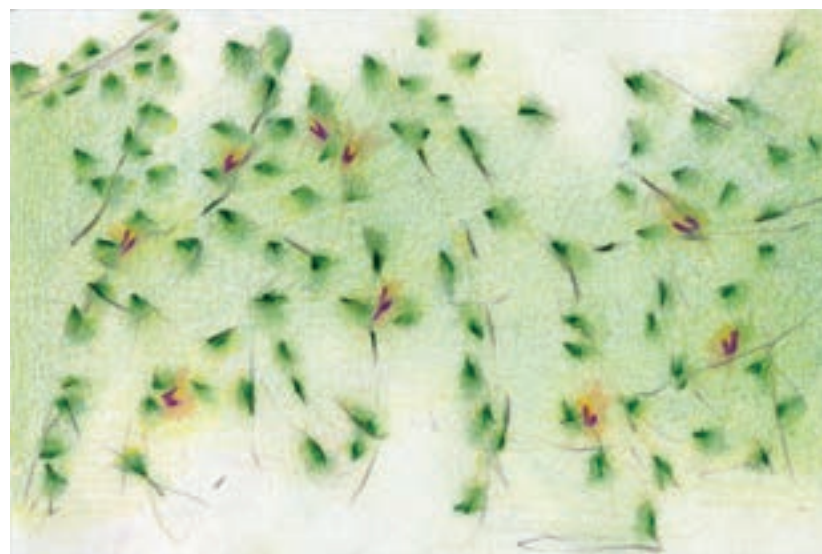
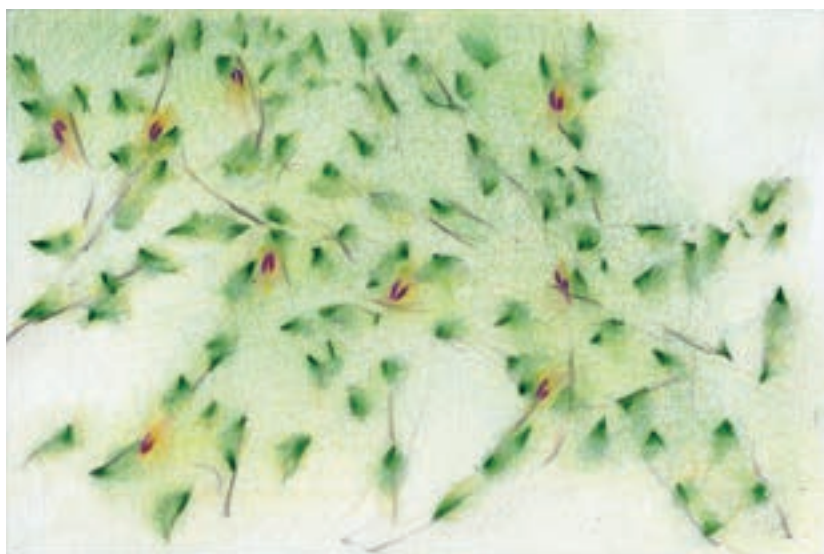

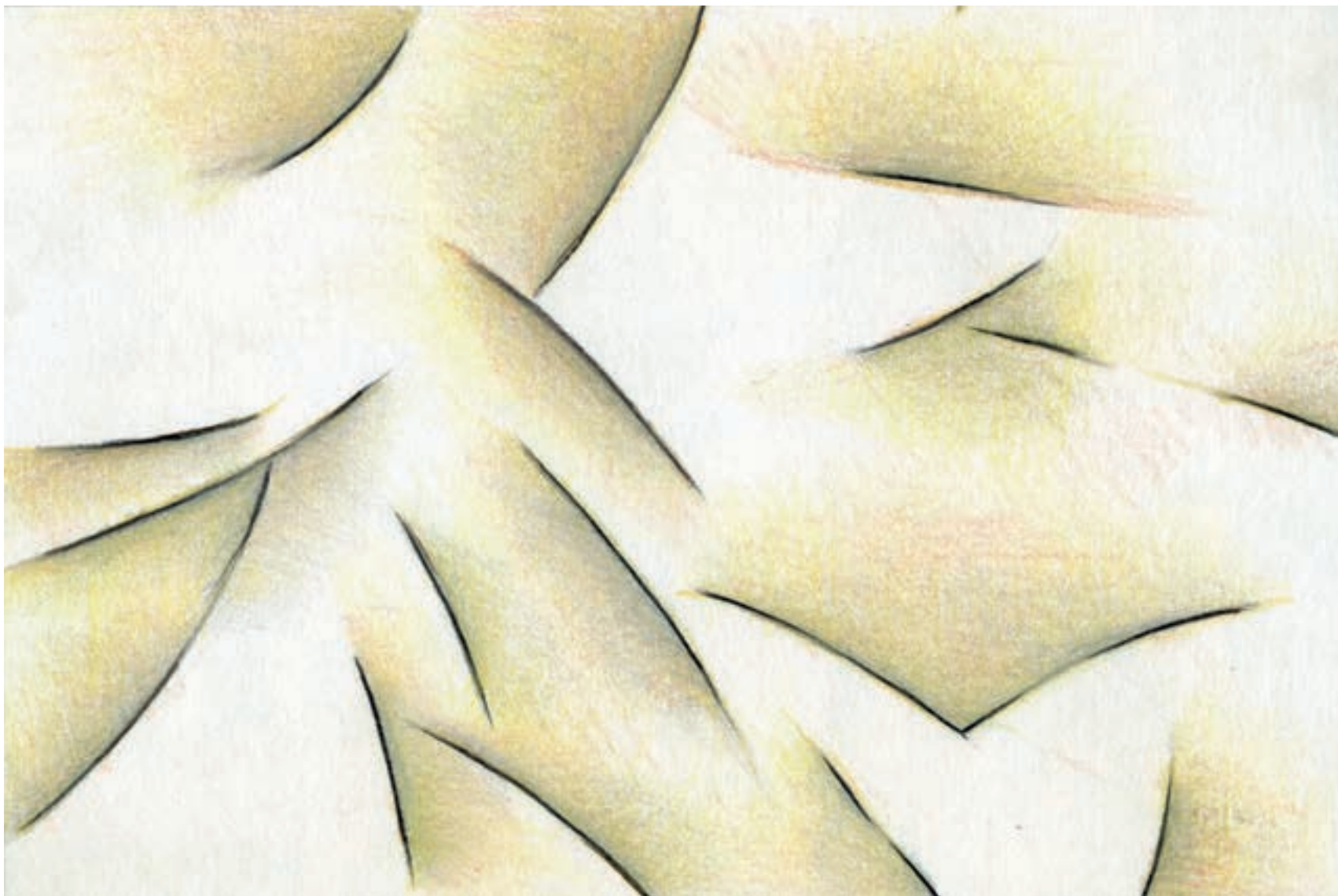

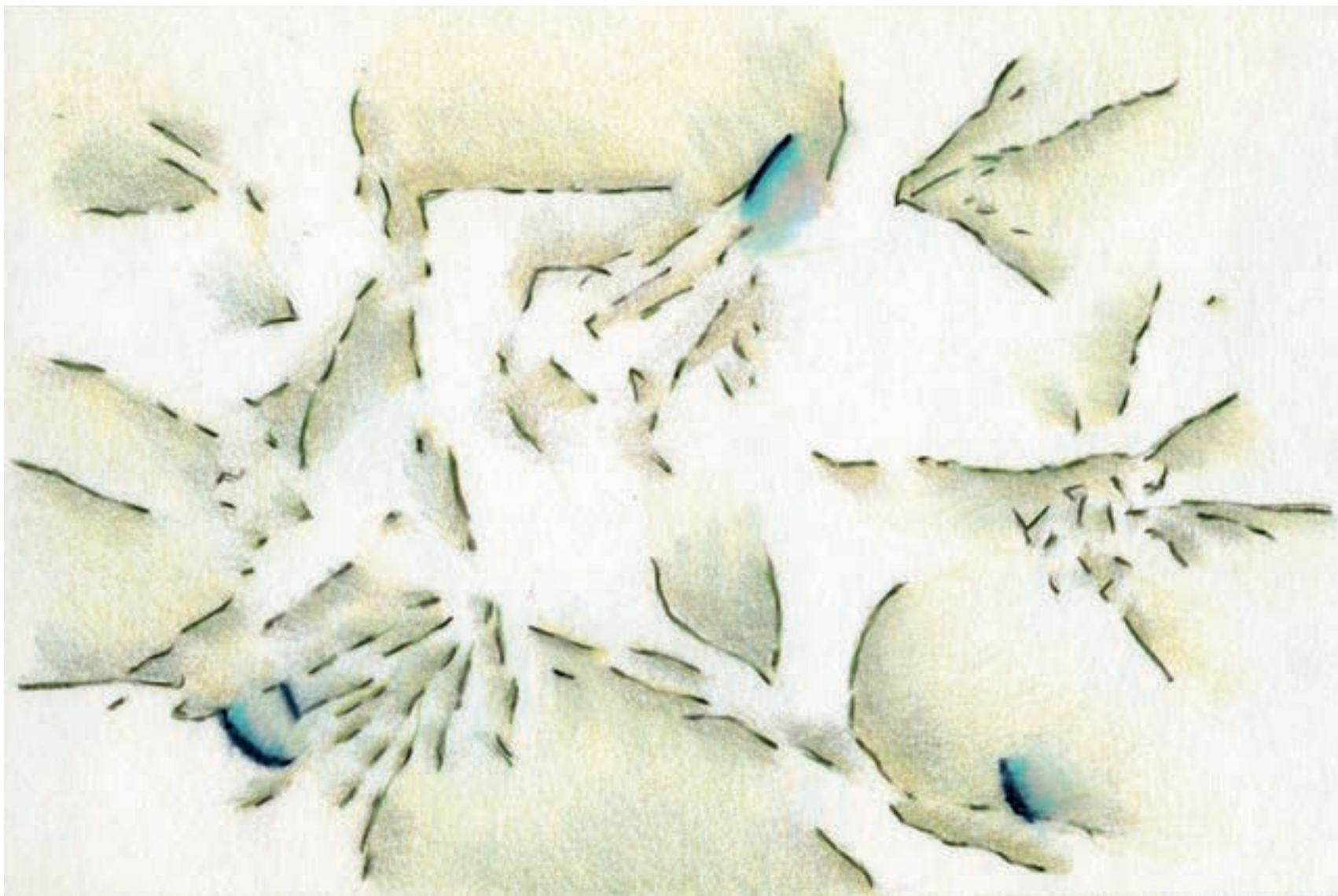

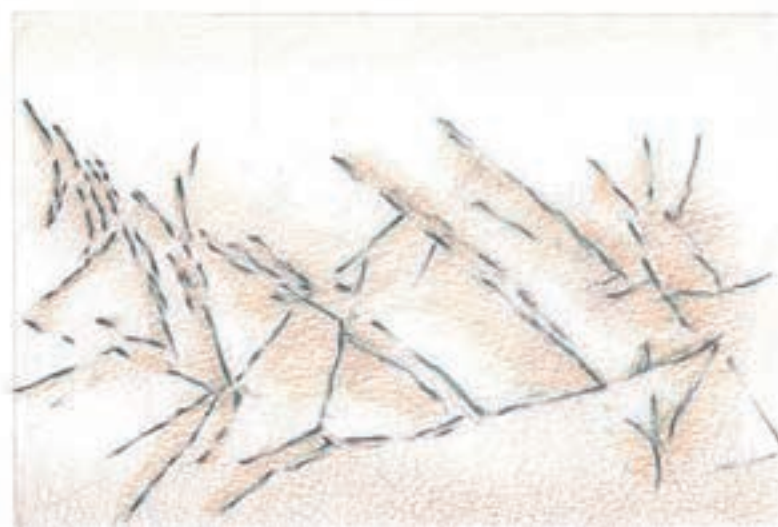

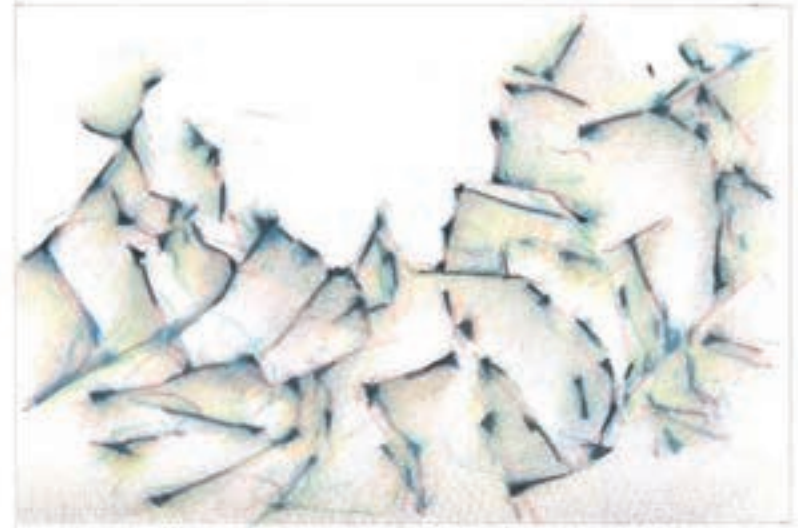
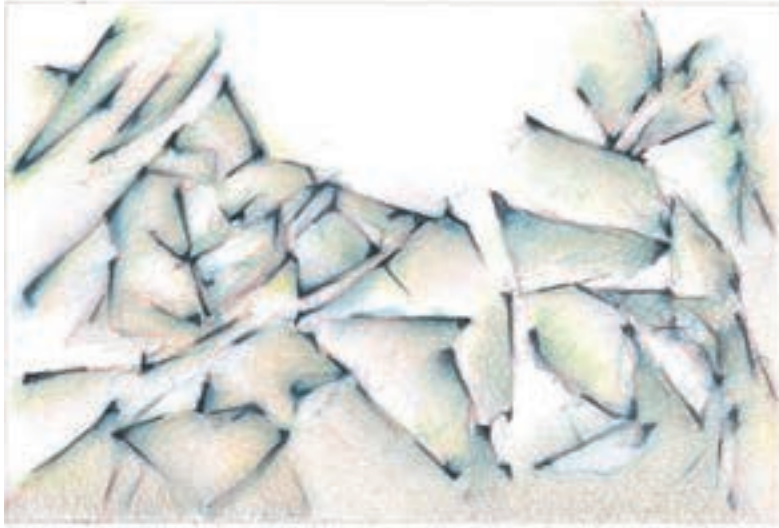

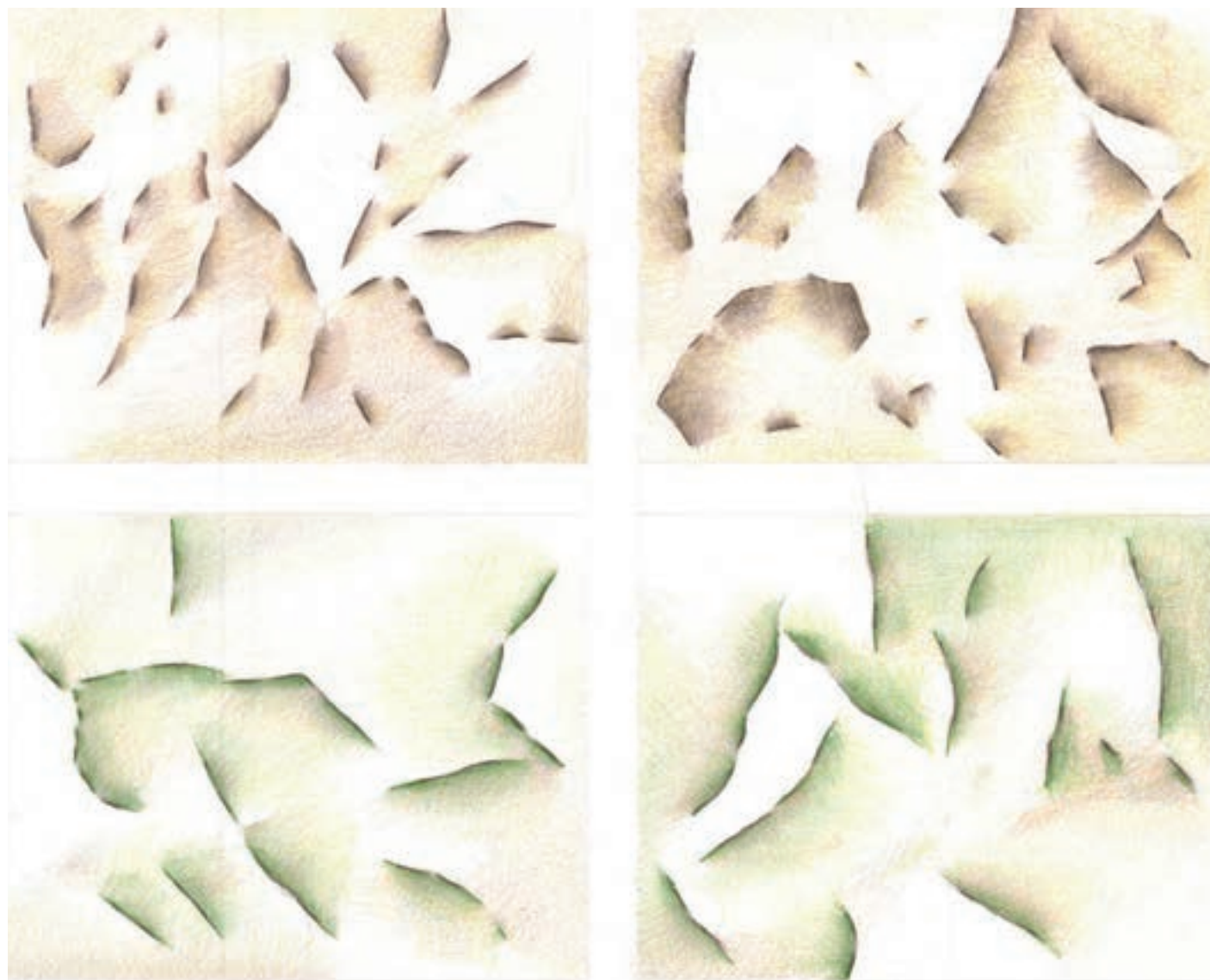

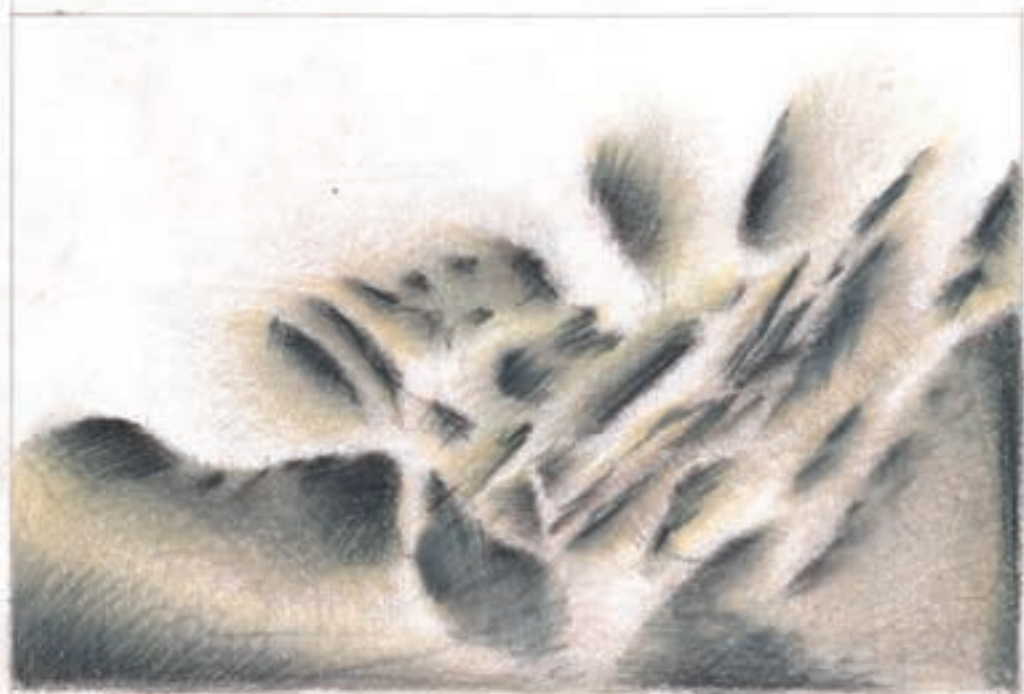

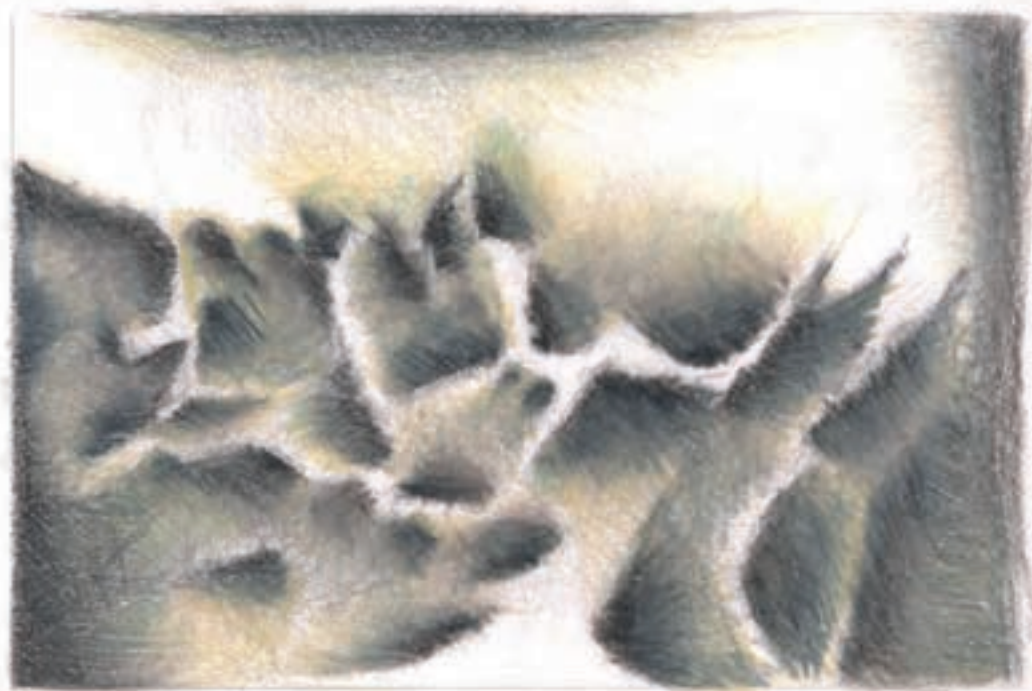

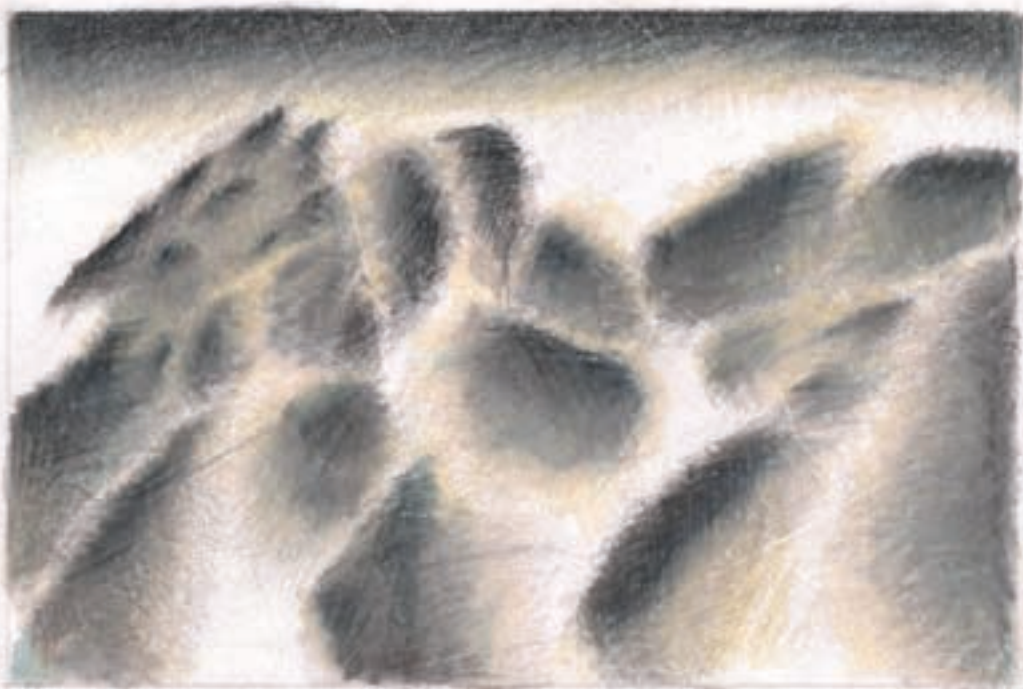
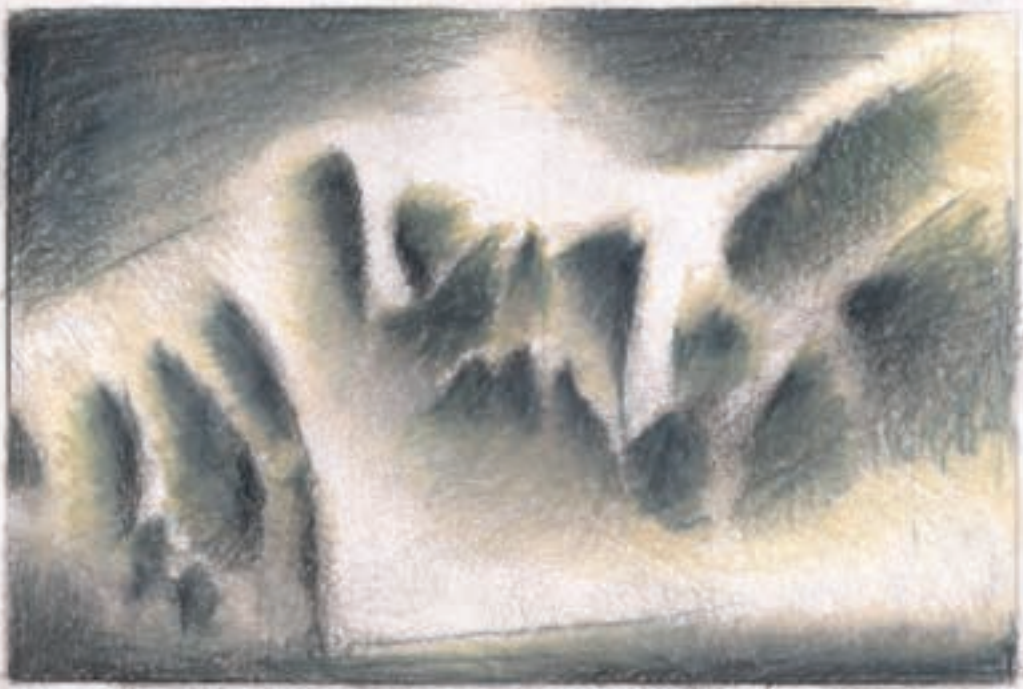

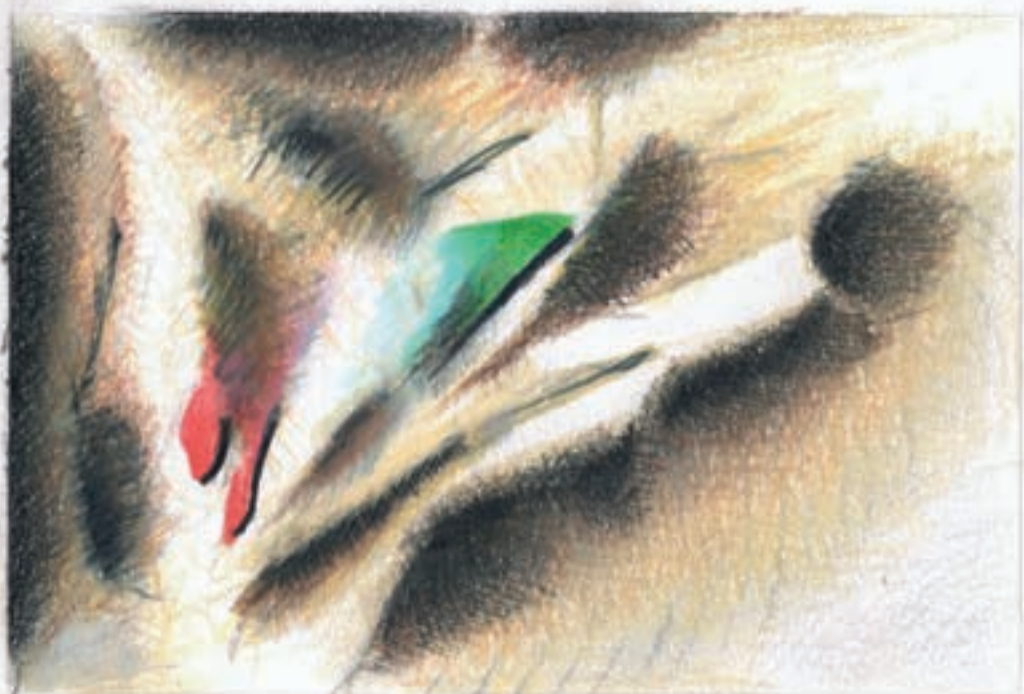

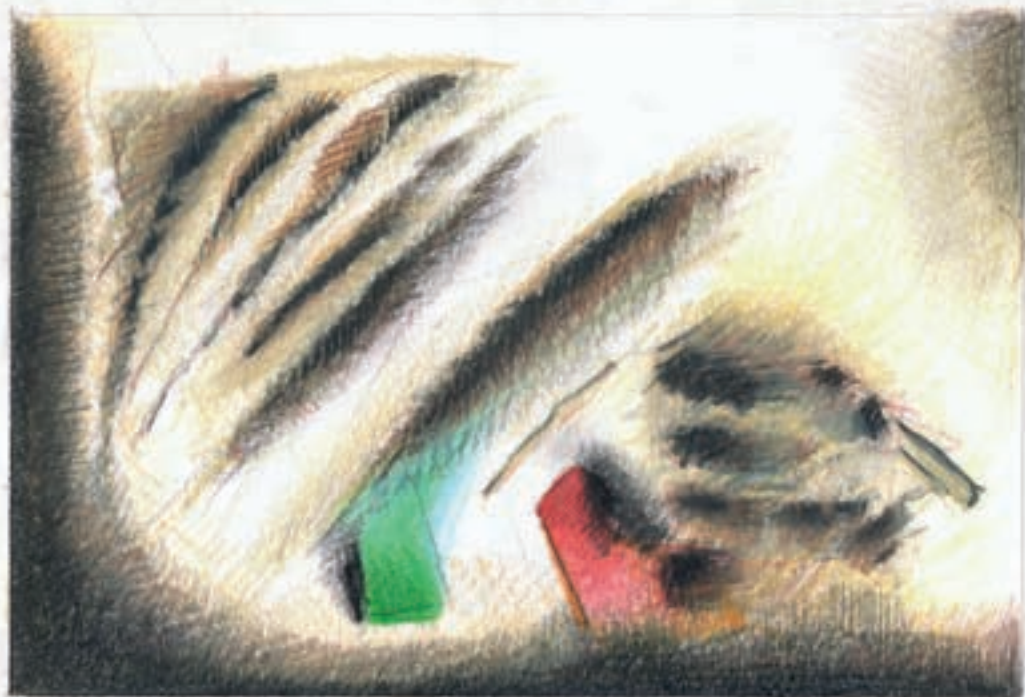

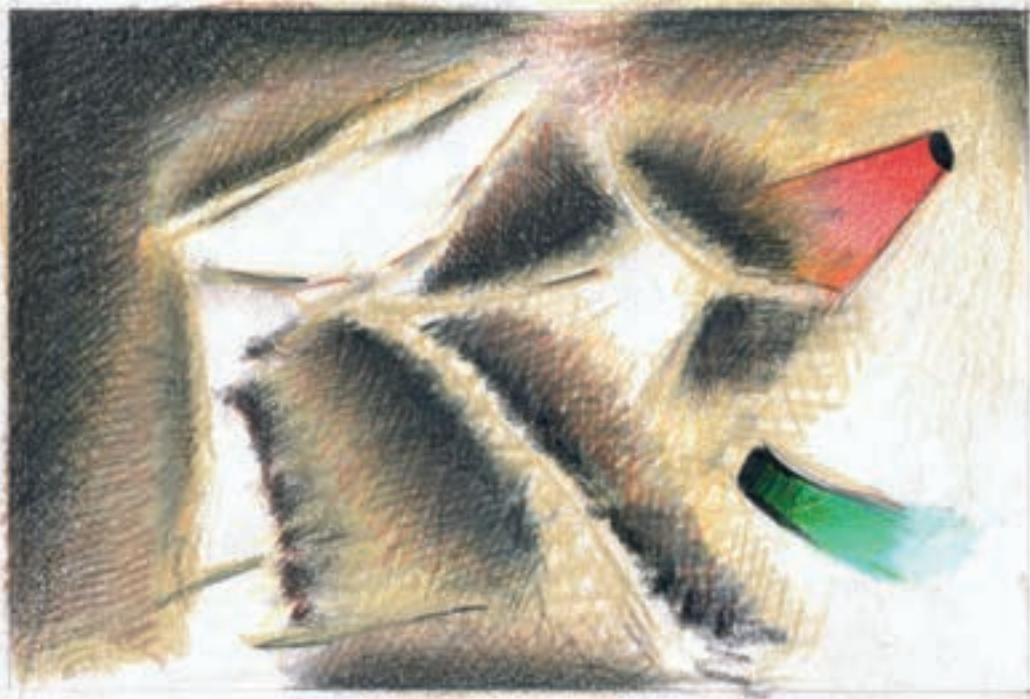

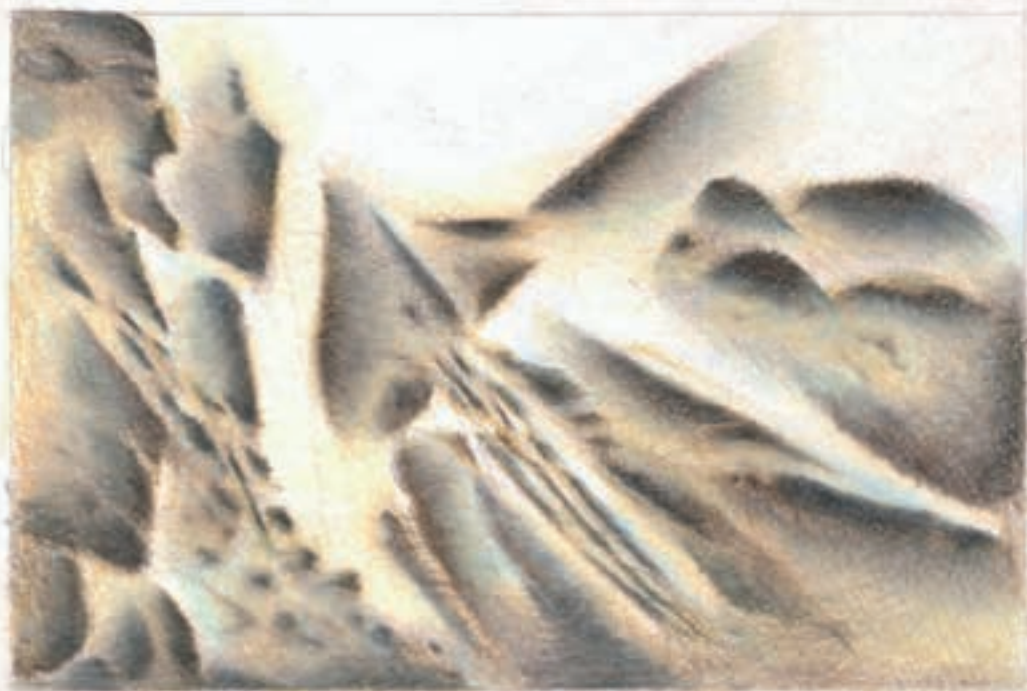

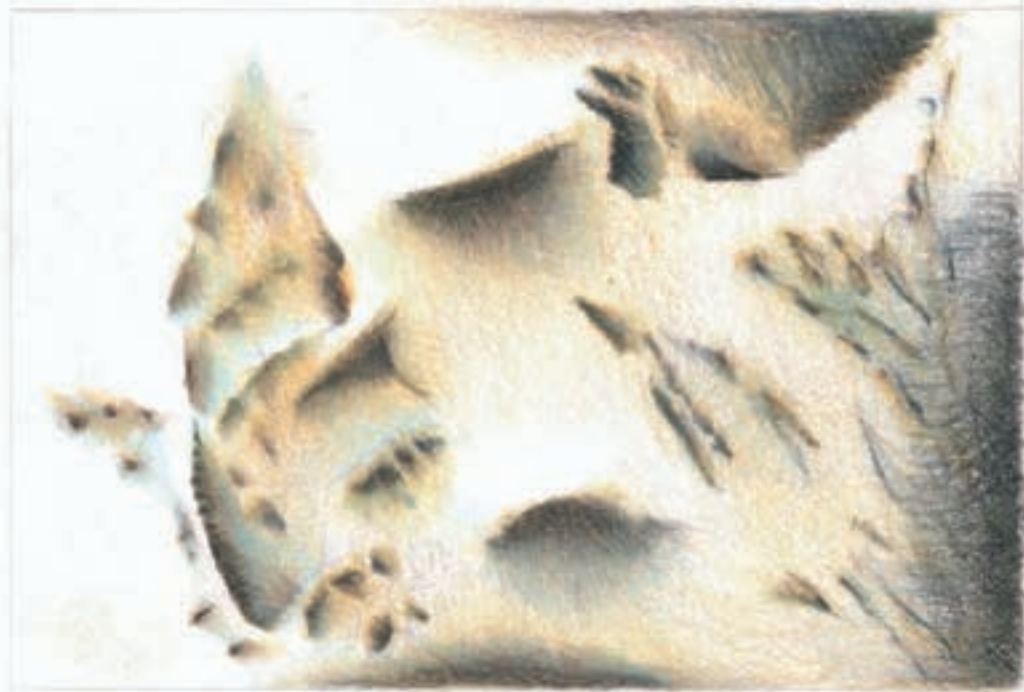

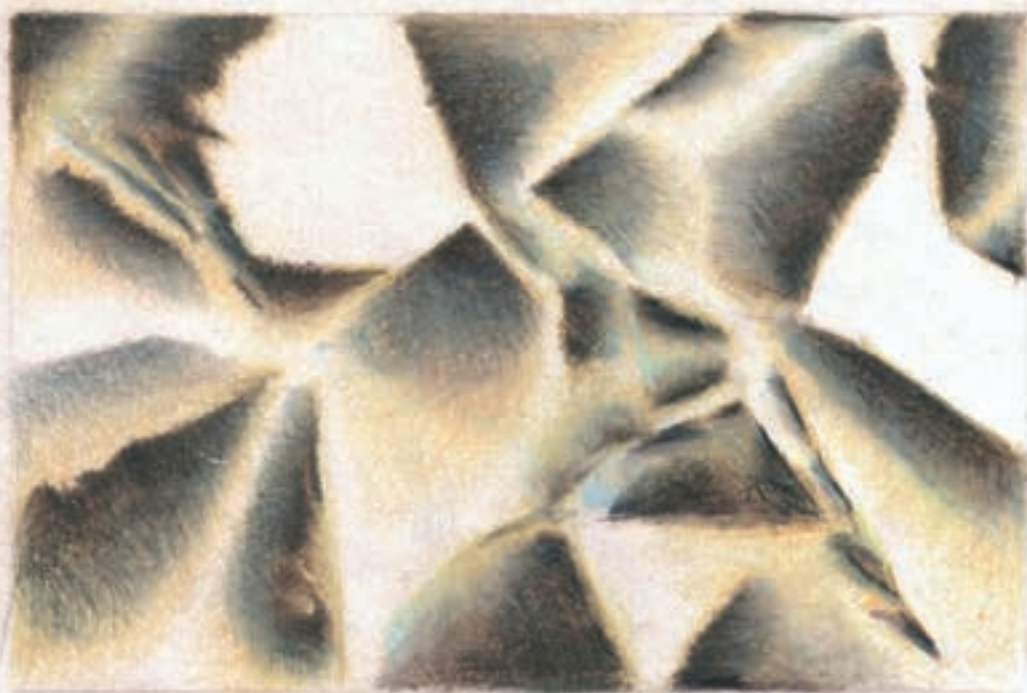
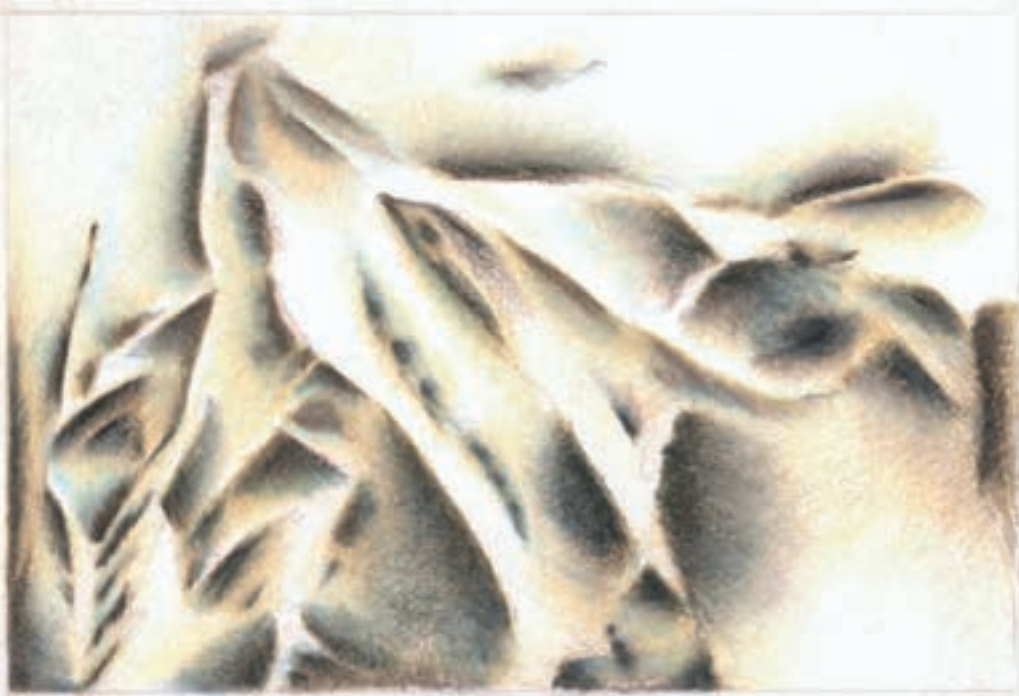

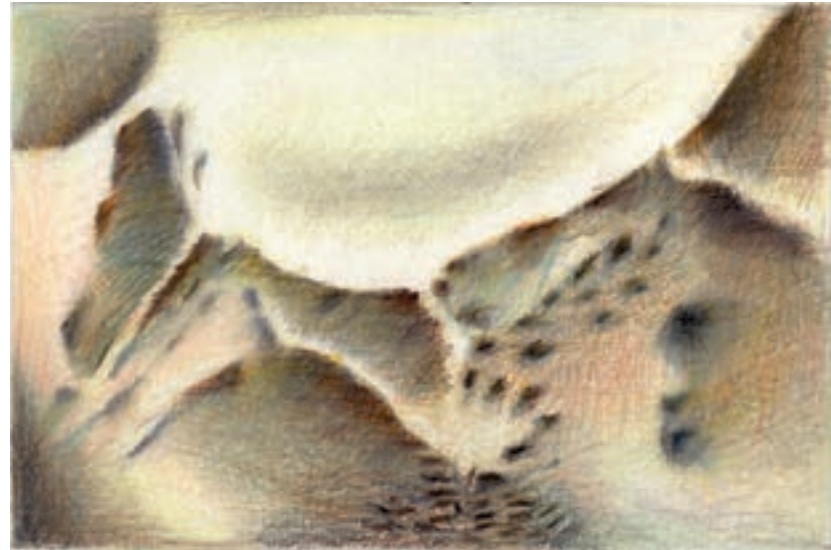

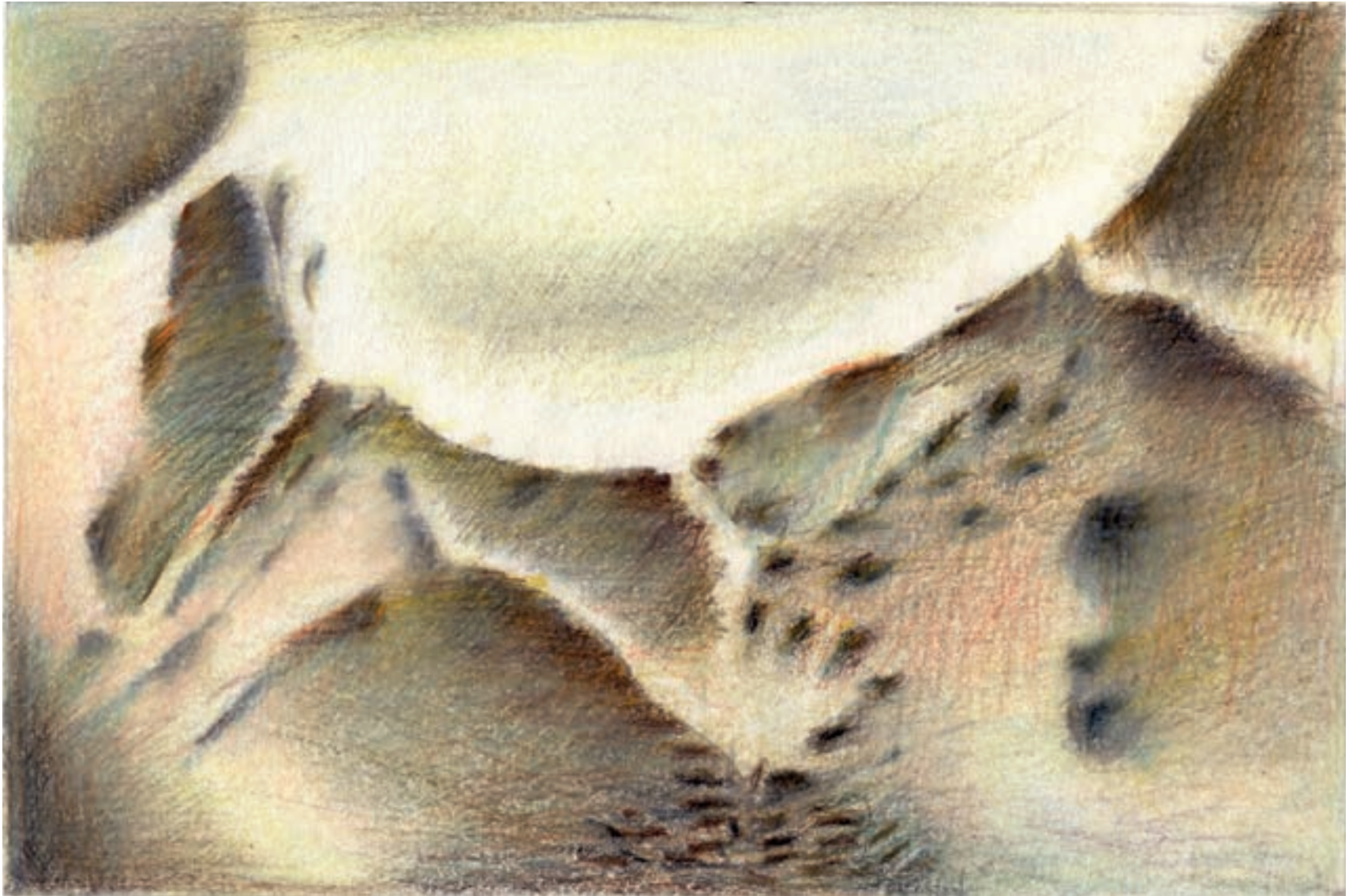

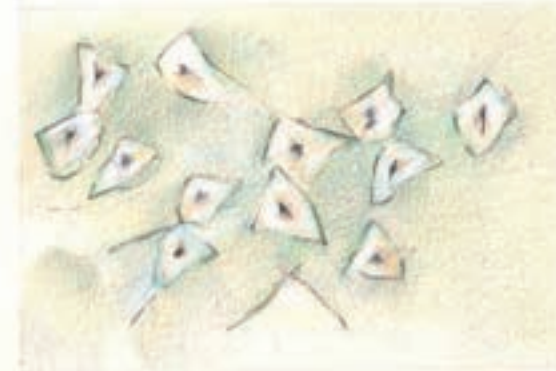
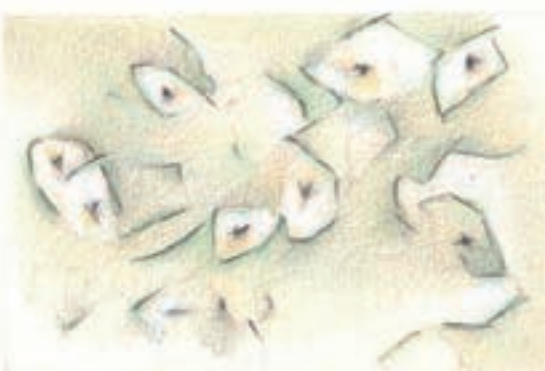

INSECTEN

De insecten (pag. 174-211) hebben niet altijd het juiste aantal pootjes, maar zijn daarom niet minder charmant. De beestjes zijn een stripverhaal van mogelijke varianten, soms als hiërogliefen van Egyptische prinsessen. Ze zijn in een korte uitbarsting ontstaan in kleine notitieboekjes, in enkele dagen zijn ze allemaal uit hun eitje gekropen dankzij mijn potloden, warme adem en work-frenzy. De beestjes lijken vaak haastig te lopen, zoals ze ook heel snel zijn getekend. Voordat ik ook maar iets kon bedenken was het potlood al bezig en ging razend zijn eigen gang. De insecten waren bij het tekenen mijn speel-partners, zoals wanneer je met je hond op het strand rent of een stevige partij tennis speelt. Verbaasd en verrukt zag ik dat er allerlei vreemde, stekelige wezentjes ontstonden. In plaats van insecten hadden het evengoed noten, bloemknoppen, schelpen of krabben kunnen zijn, het is allemaal even mooi. Ik hoop en verwacht dat deze dierkens ergens in een nog niet ontdekt maagdelijk oerwoud rondkruipen. Ze hebben min of meer random-titels gekregen, ik zag woorden die me bevielen in de Petit Larousse van 1951, mijn geboortjaar. Het vreemde is dat de titels dan achteraf lijken te kloppen, dat het welhaast passend is. Het moet in een hoogmoedige bui zijn geweest toen ik besloot om wat eigen schepsels aan de schepping toe te voegen, maar ik had niet veel tijd om na te denken. Et voila, ze zijn er!

ARONDELLE

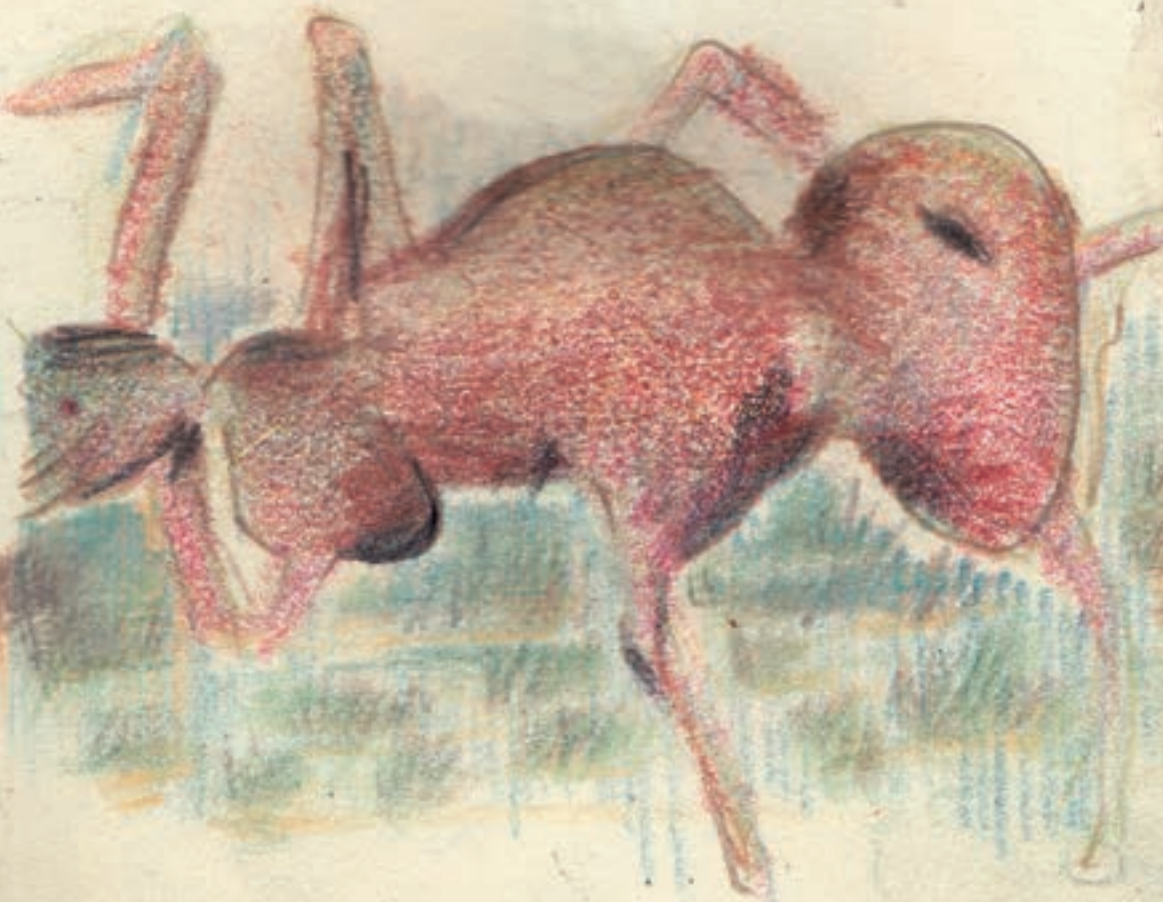

IN EVER DARKEN COLOURS...

ASSERTIF

- COPY -

(APPHRODITE)

BLANCHET

BOURDER

33B

VERDE

CAPRICORNE

CARABINIER

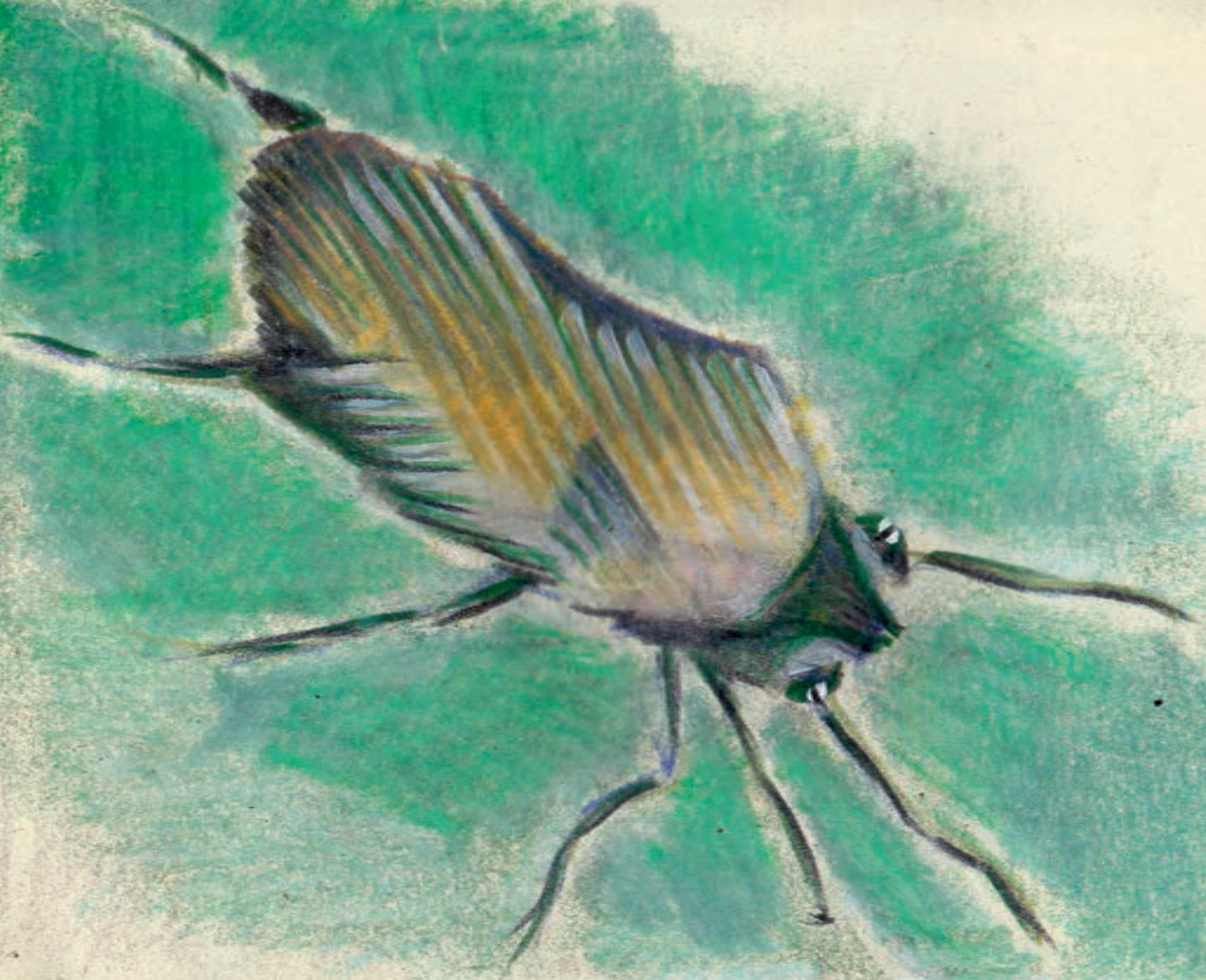

ACCEPTERDICT

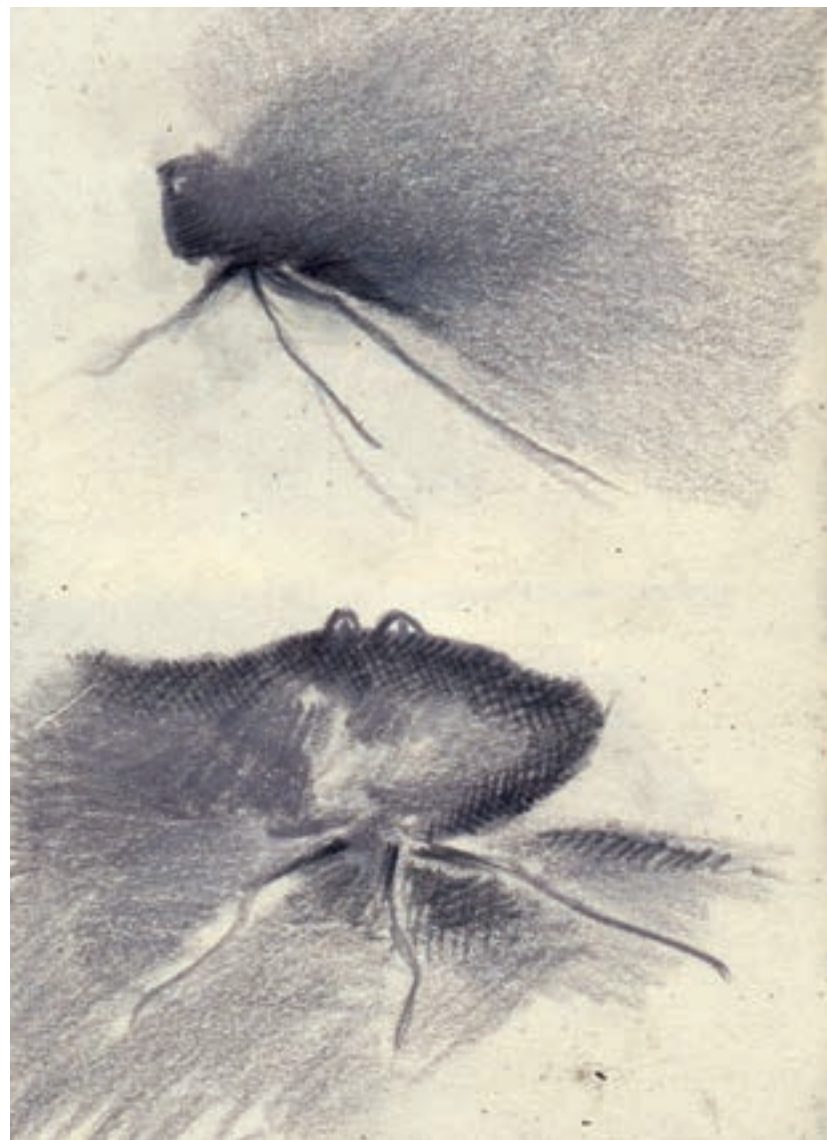
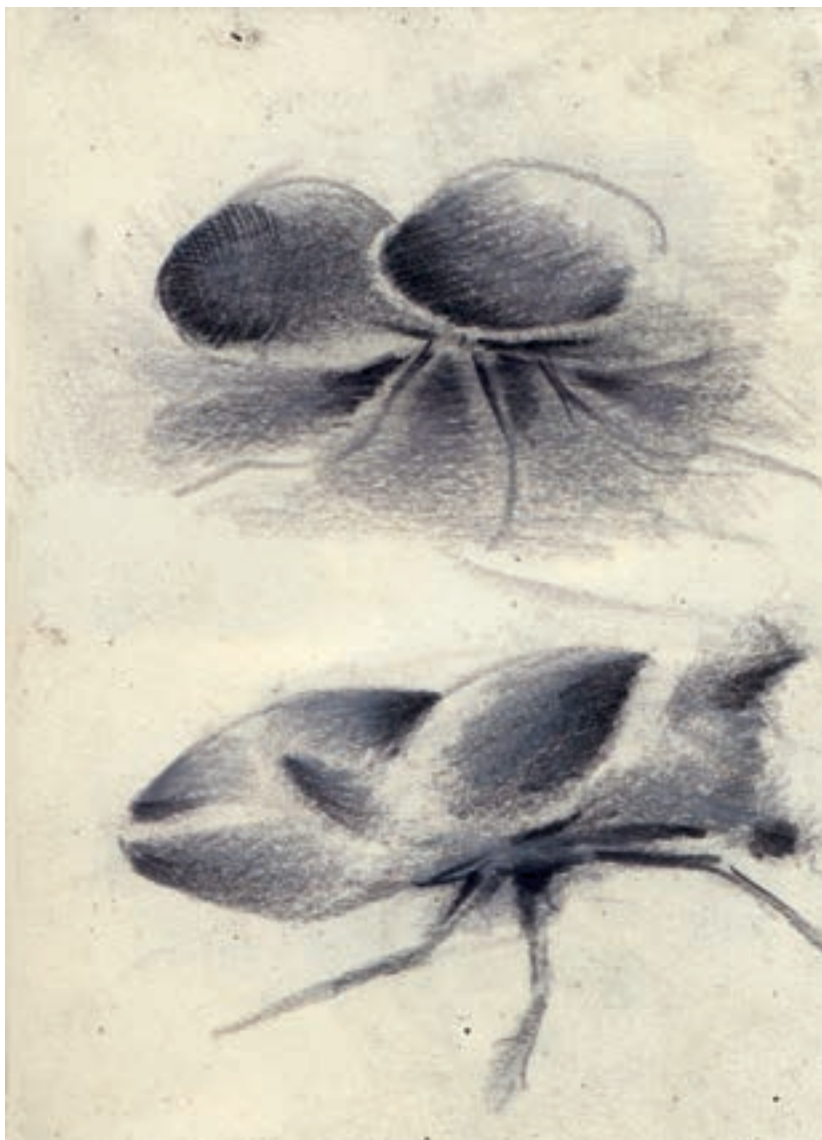

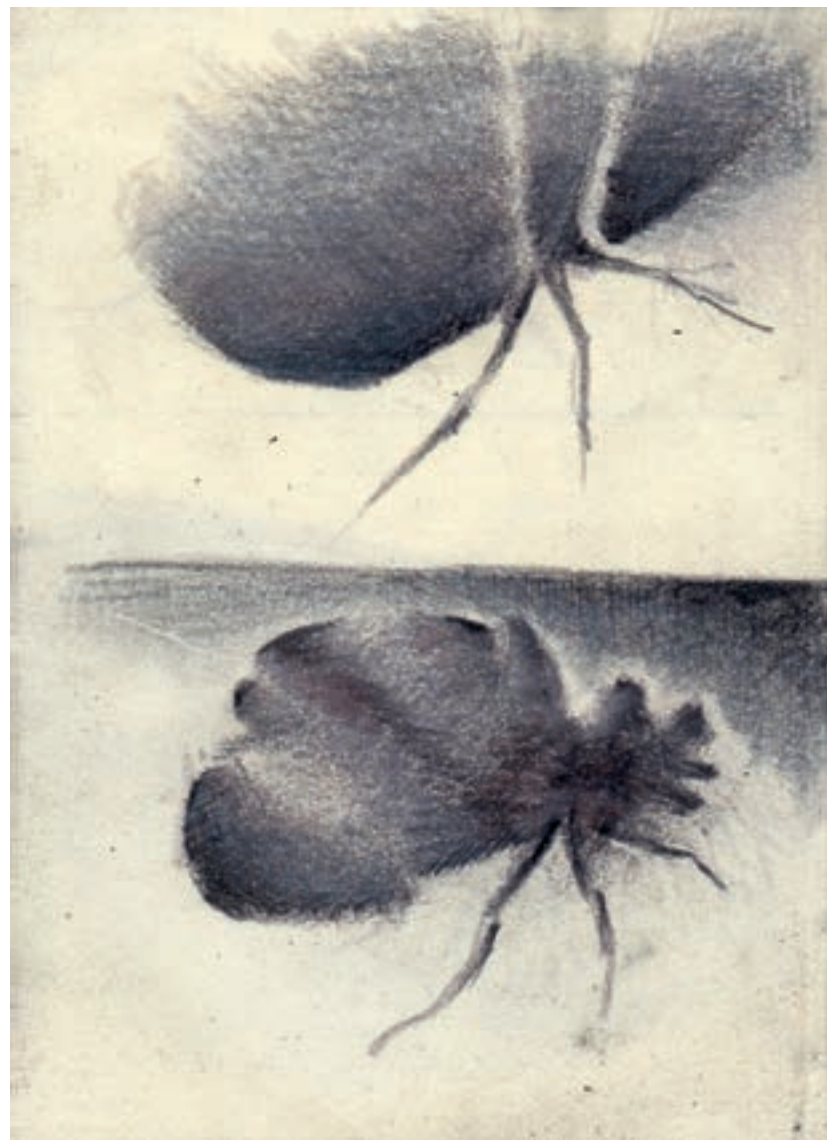

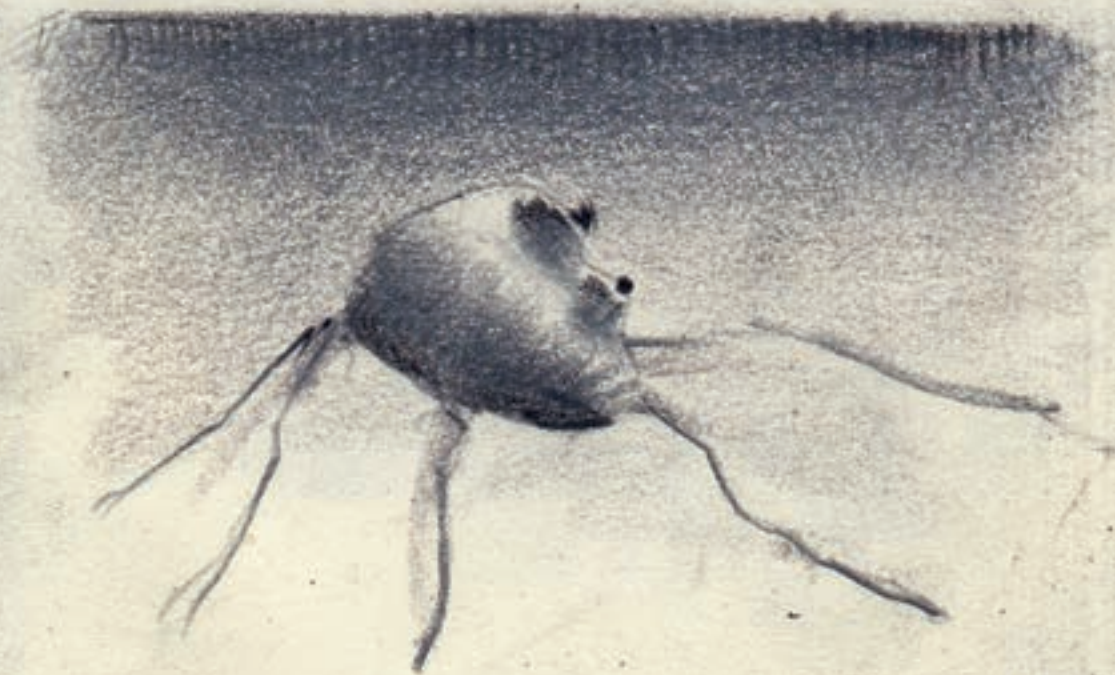
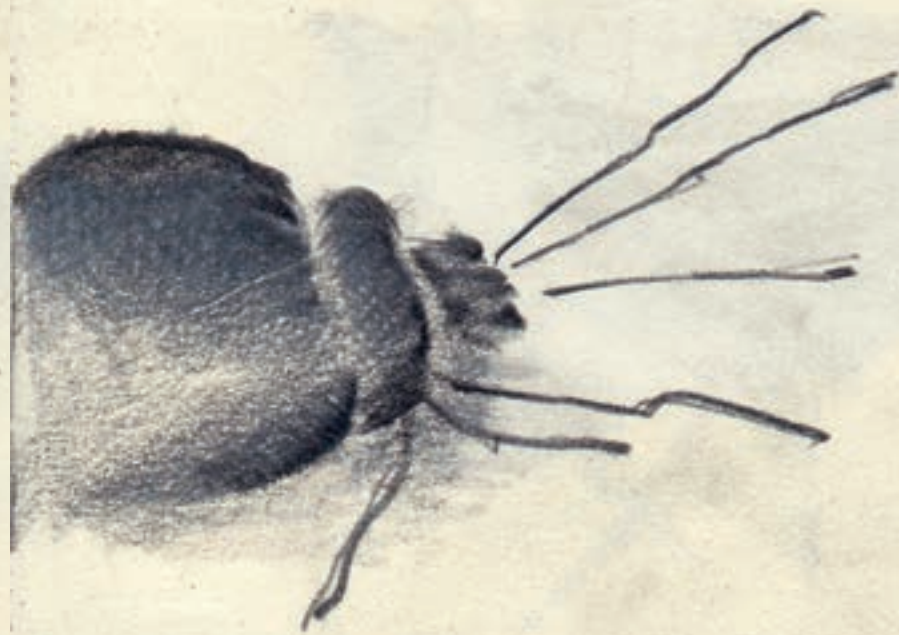

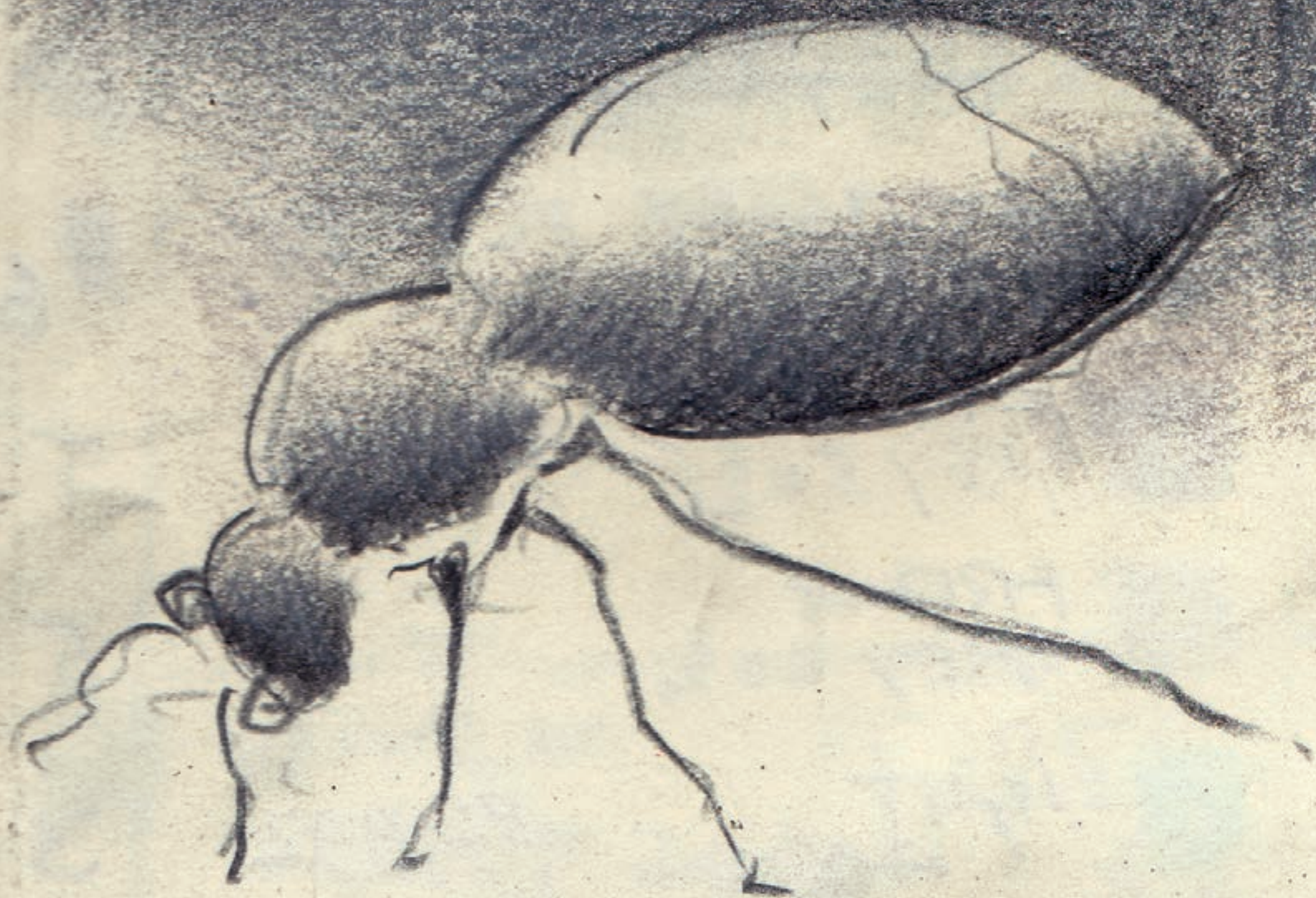

51-01-50

07-12-15

SLOOTHOPEN

Toen ik eens in het najaar met mijn bejaarde moeder een ritje maakte door de Krimpenerwaard zag ik de hopen riet en andere planten die landbouwers uit de sloten opdreggen en op de kant kiepen. We reden natuurlijk niet te hard en ik kon goed zien hoe mooi ze waren, zowel bij tegenlicht als licht mee. Ik noemde ze 'sloothopen', ik had geen camera bij me, maar ben ze niet vergeten. Ik besloot hun eenvoudige schoonheid vast te leggen, of eigenlijk was het geen besluit: het gebeurde gewoon. Betekenis geven aan het schijnbaar betekenisloze. Ik had nog een flinke stapel mooi papier liggen en had juist de allerbeste kleurpotloden ontdekt. Die

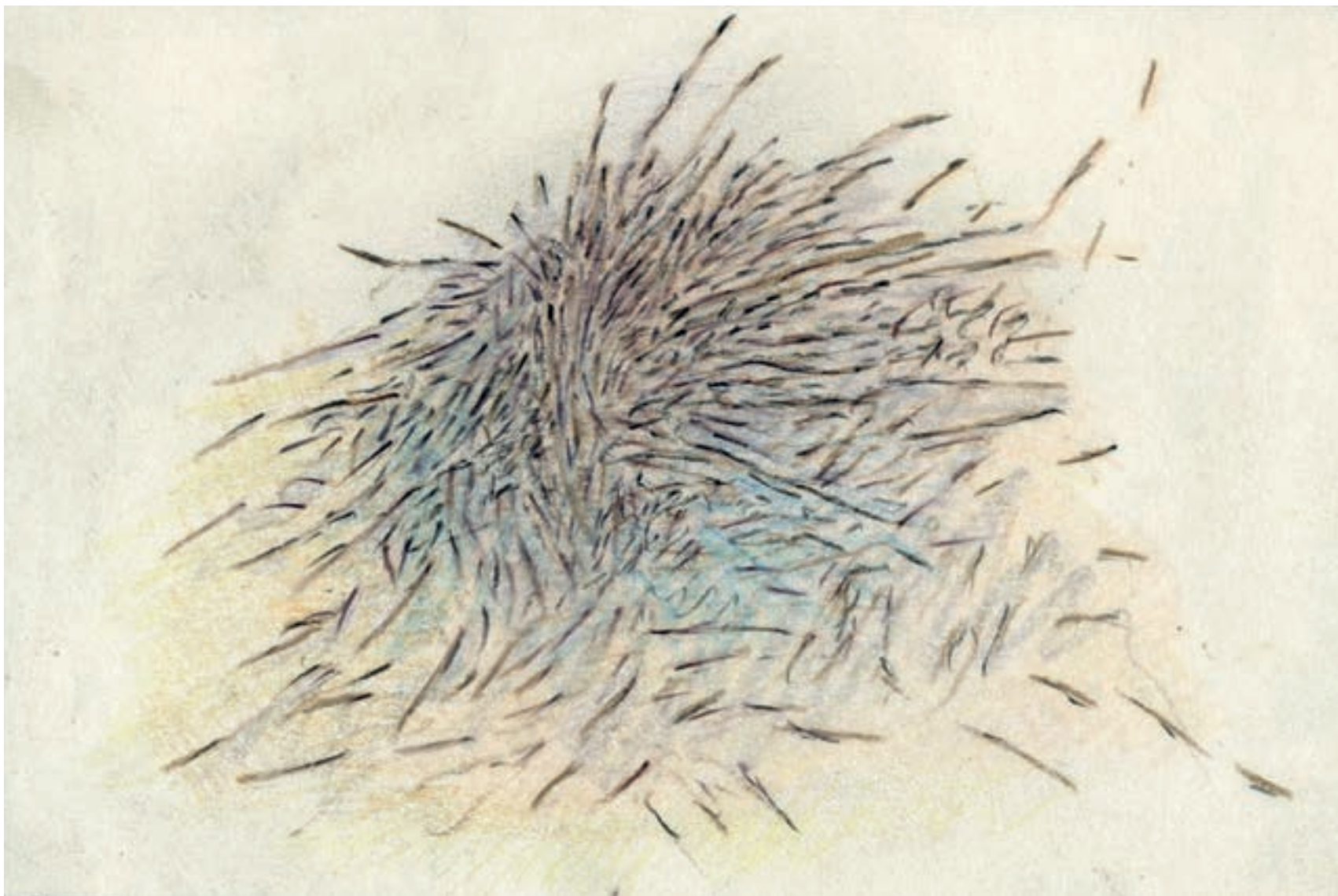
combinatie zette een teken-frenzy in gang van eind 2015 tot begin 2017. De pure aanwezigheid van goed materiaal zette me in gang, en niet zo'n beetje. Kennelijk was de de tijd rijp (pag. 212-223).

Aansluitend hierop is er de serie 'Catalogi', (pag. 224-229). In mijn zoektocht naar bergjes onbeduideld beeldmateriaal stuitte ik op websites van strohandelaren die leveren aan houders van cavia's, marmotten etcetera. Ik weet daardoor nu dus ook welk hooi ik in de kooi moet leggen als mijn cavia verkouden is, of het konijn drachtig. Een wondere wereld van handel in hooi, gedroogd gras, zaagsel en allerlei andere mengsels.

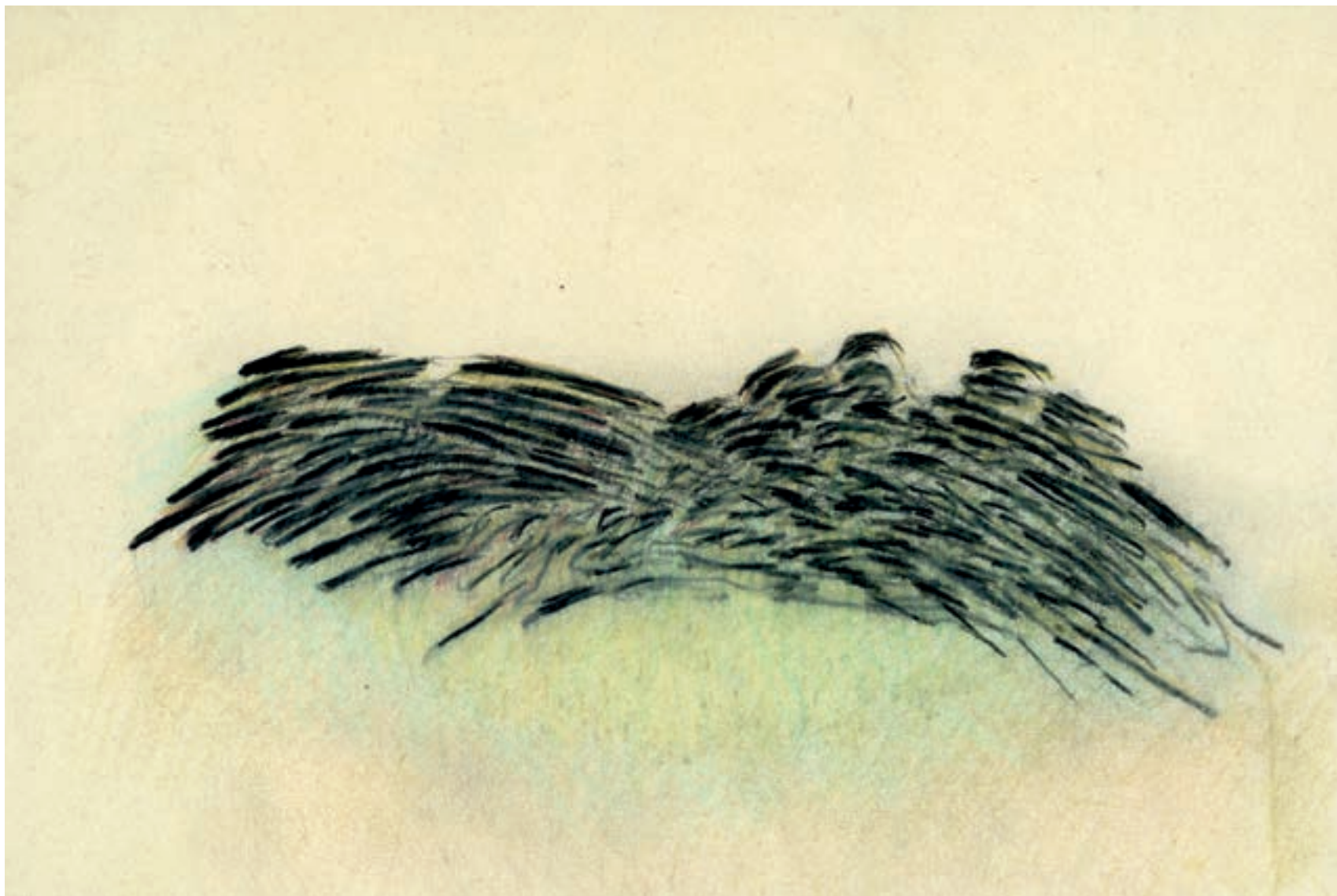

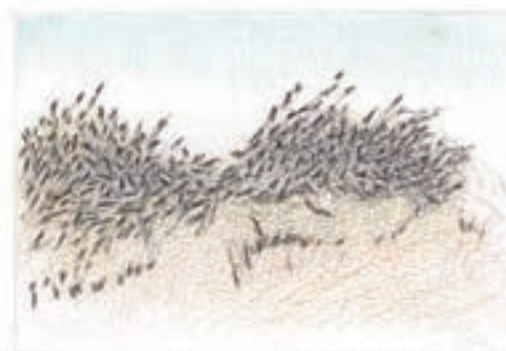
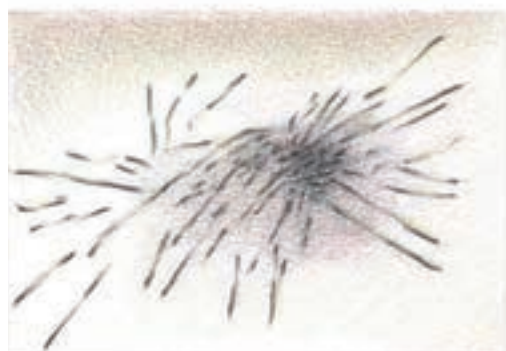
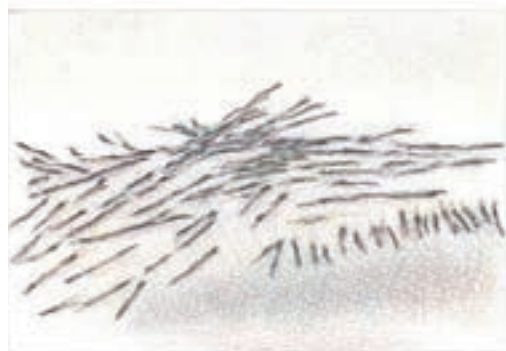

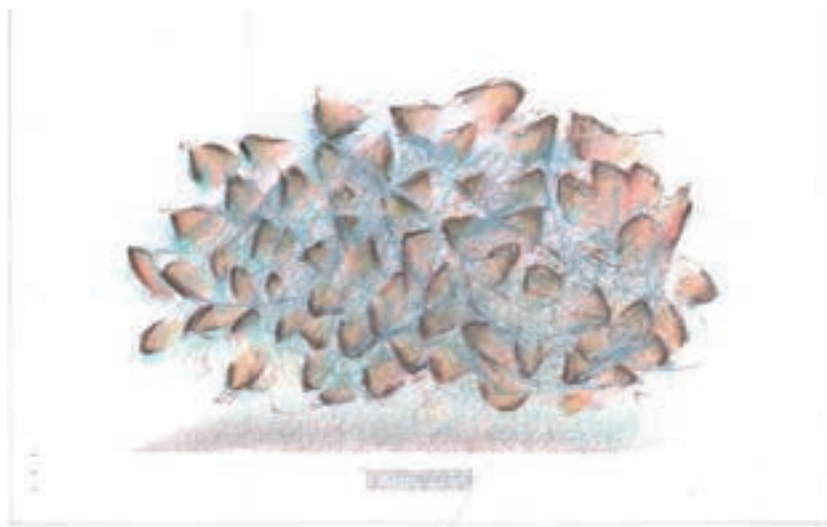

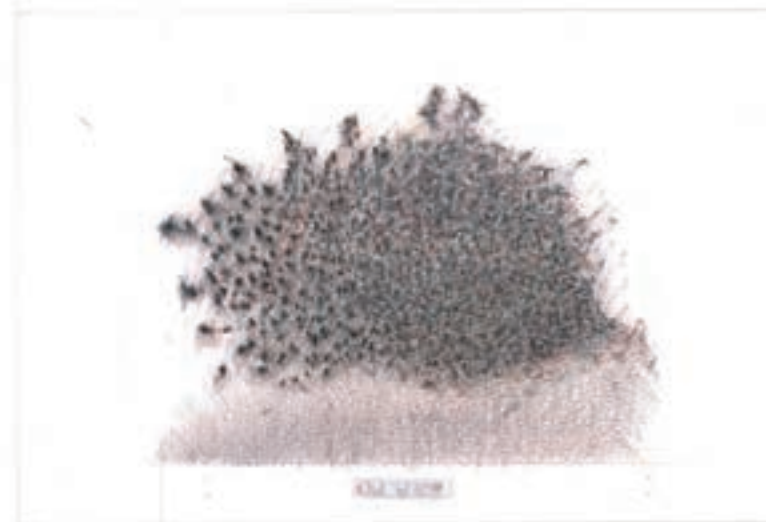

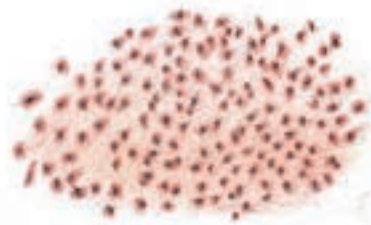

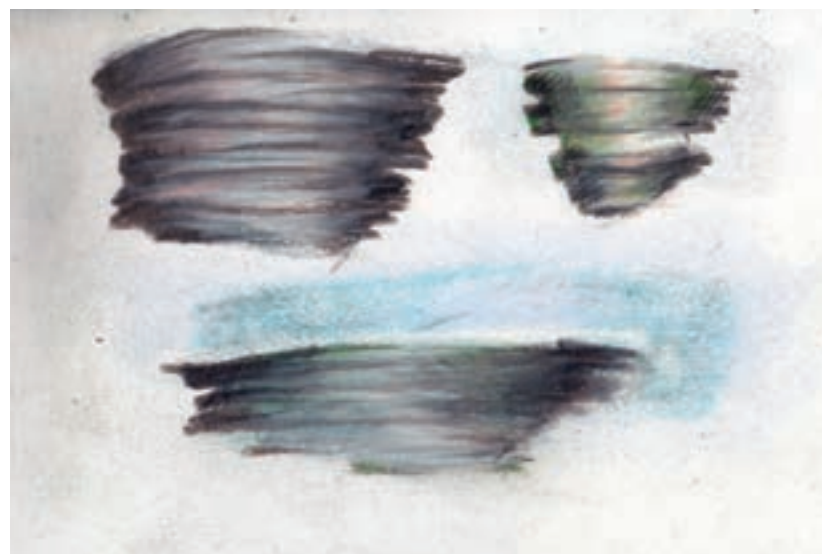

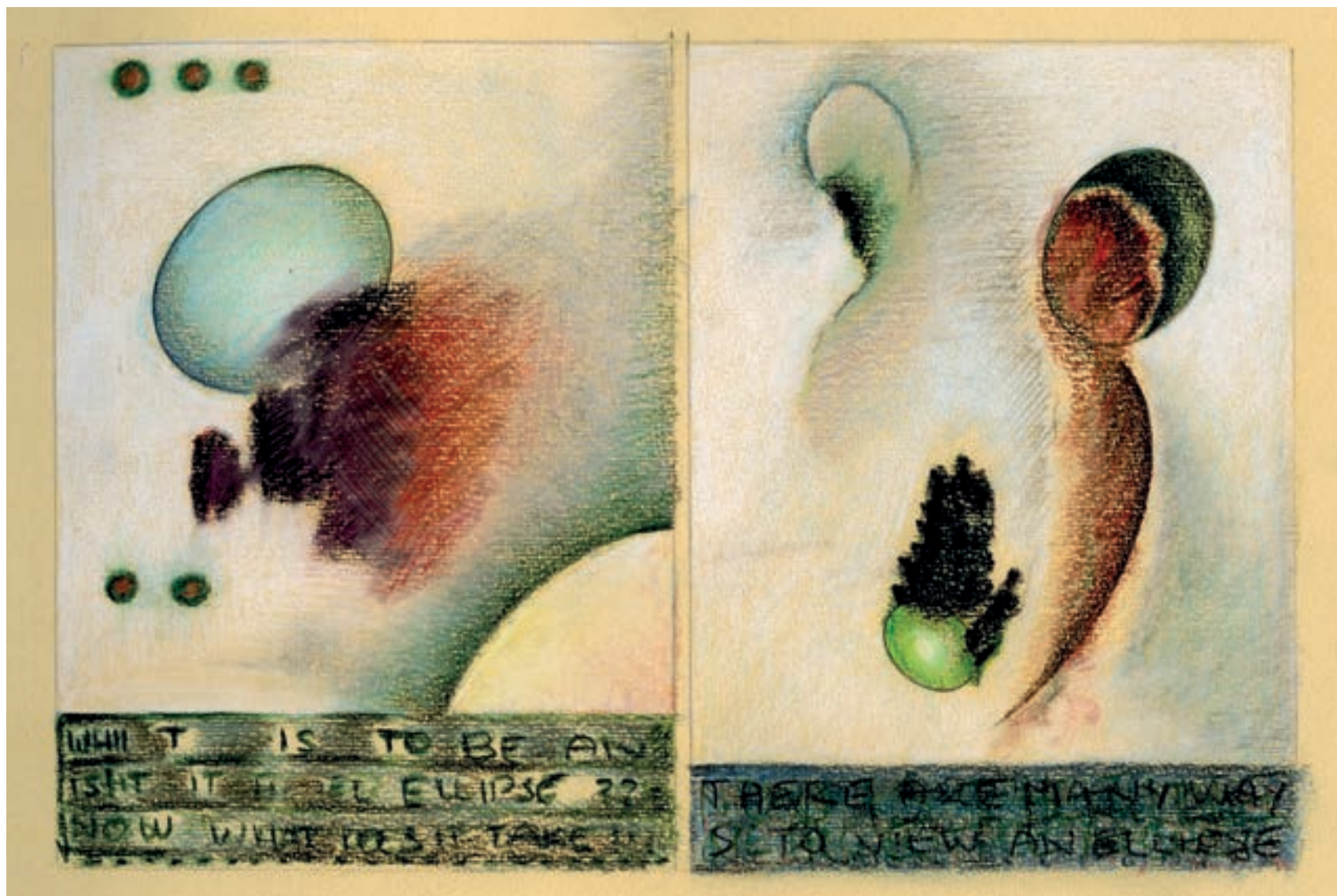

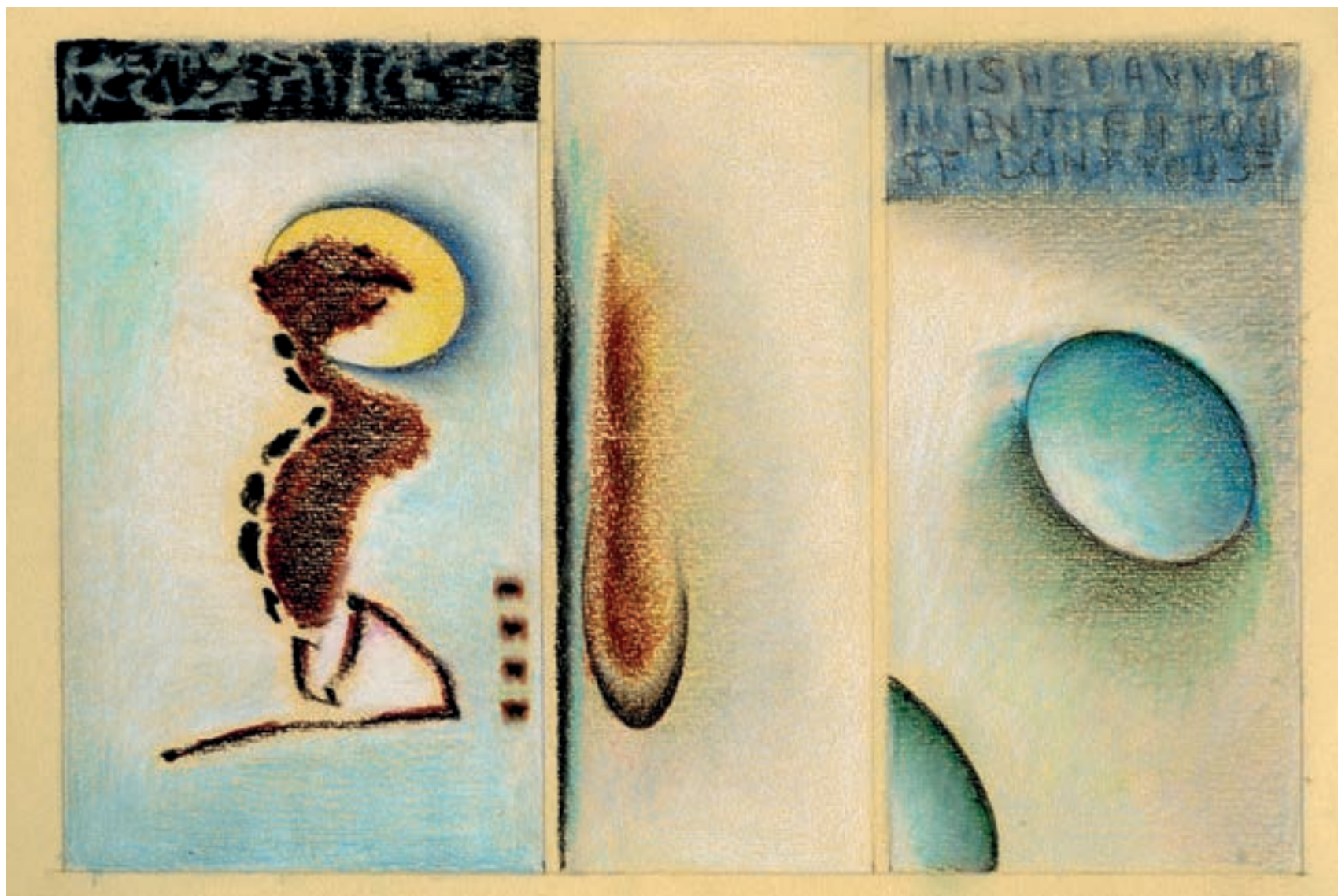

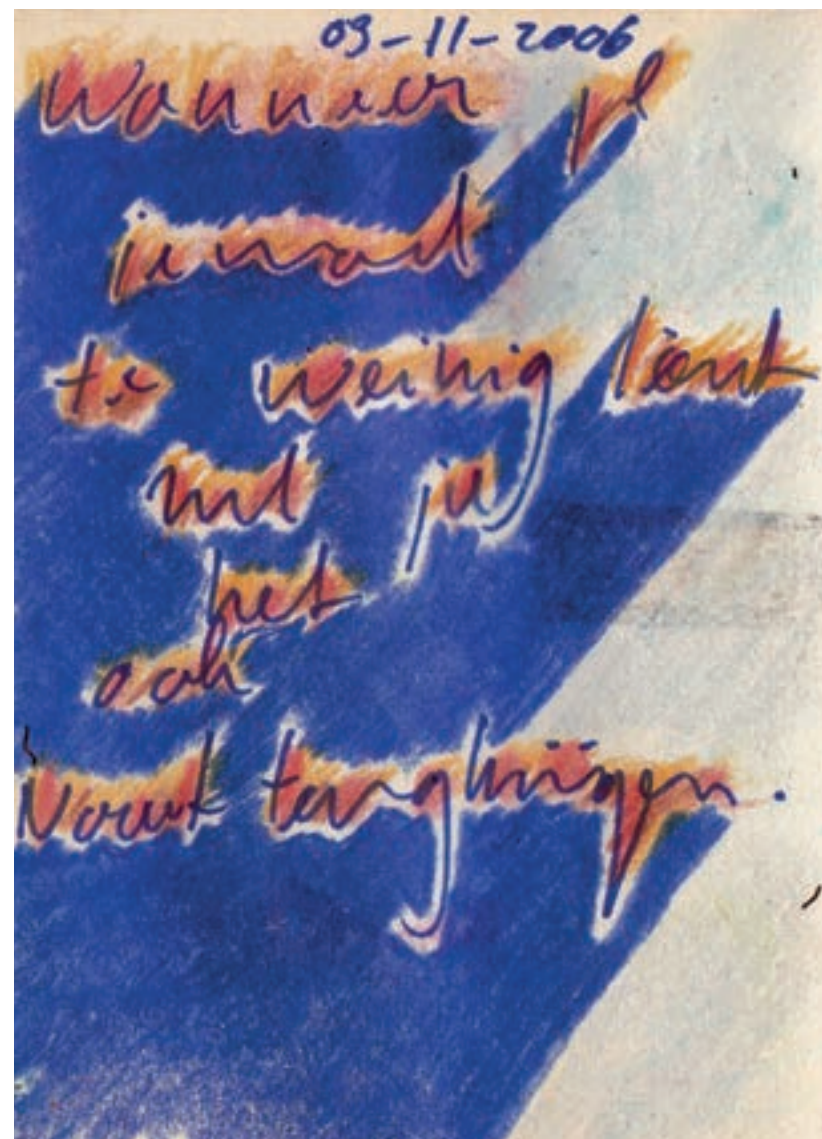

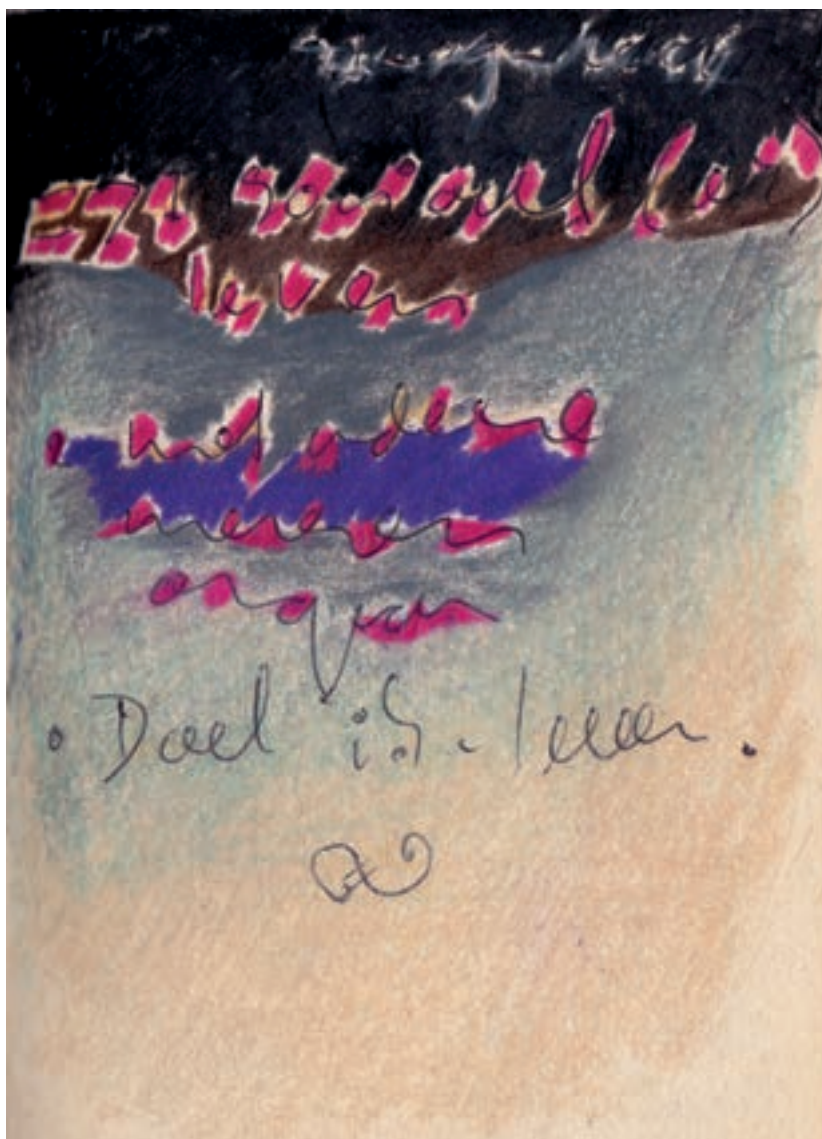
GIJS

Het moet rond 2006 zijn geweest dat Gijs, een vriend uit de buurt die weleens bij me kwam eten, op zekere dag per ongeluk zijn notitieboekje achterliet, waarop ik de vrijheid nam om daarin mijn aanvullingen in kleurpotlood te maken. Ik wist dat hij er nog tientallen had, dus voelde me niet echt bezwaard. Toen heb ik mijn Prismacolors op zijn aantekeningen losgelaten. Ik heb, kortom, zijn aantekeningen gereduceerd tot tekeningen en of ik Gijs daarmee toch tekort heb gedaan blijft de vraag. Ik heb zijn aantekeningen gebruikt als houvast voor een eigen verhaal, dat wellicht synchroon loopt, maar misschien ook in tegenspraak is met de oorspronkelijke boodschap, hoe obscuur die nu ook geworden is. Tekst verandert in beeld zoals geluid soms verandert in muziek, of andersom. We denken aan de Franse Symbolisten... (pag. 236-251).

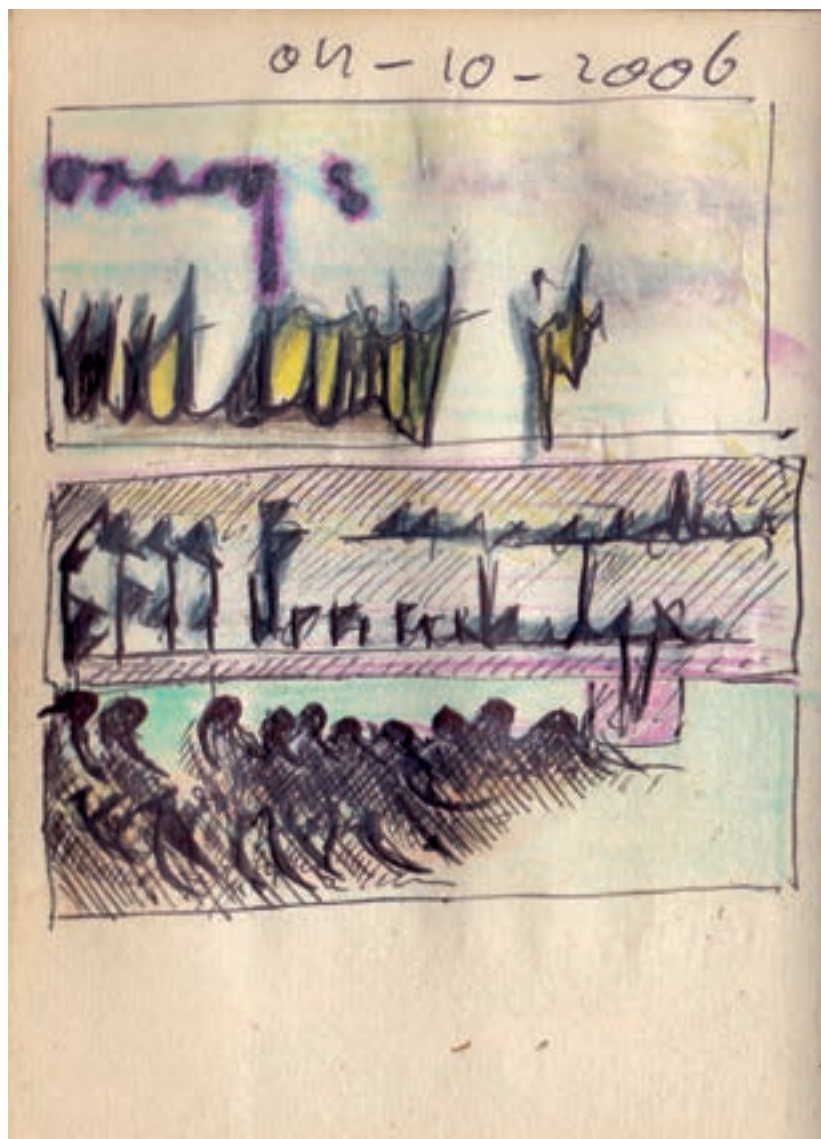

6-10-2006

Ant. Lang & Co. Boston

6-10-2006

Not in school experience
overly good results
in logics.

246

Universal.
Wet in ancient times

It may be
 It may be
 It may be
 It may be

On the yellow and black
 The white and black
 On the yellow and black
 The white and black

o Basis Seat
 o

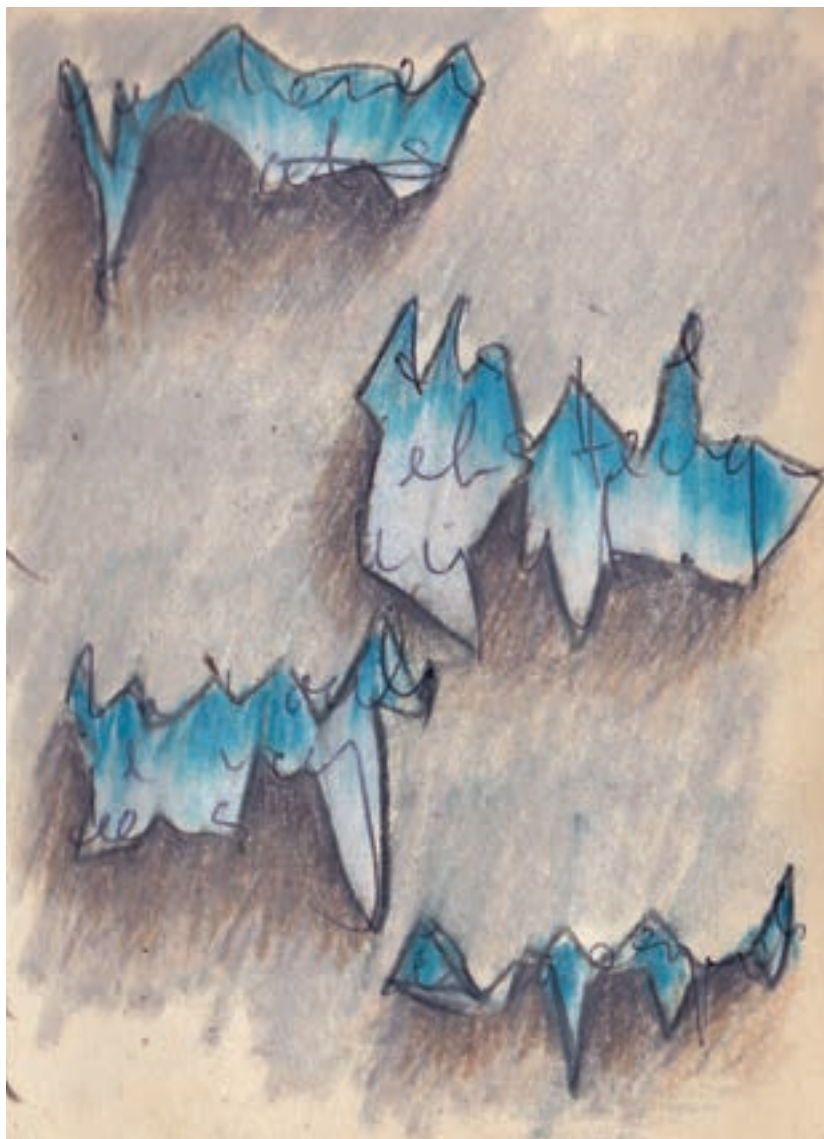
o Fun & Curvy

* Grande hat.

Bas: (Lander)

• ~~Wohnwagen~~ € 35
 • ~~Wohnwagen~~ € 10 x 30
 • ~~Wohnwagen~~ € 7 x 30
 • ~~Wohnwagen~~ € 6 x 30
 • ~~Wohnwagen~~ € 5 x 30
 • ~~Wohnwagen~~ € 4 x 30
 • ~~Wohnwagen~~ € 3 x 30
 • ~~Wohnwagen~~ € 2 x 30
 • ~~Wohnwagen~~ € 1 x 30

TEKST-SCHETSEN

Hier (pag. 252-271) een serie 'affiche-achtige' schetsjes, meest op basis van woorden-sets en met 'Spielereien' van taal en context.

- (pag. 252) Een zelfportret ?
- (pag. 254) 'Dust in the Air Suspended marks the Place where a Story Ended' was de poëtische titel van een elpee van Dick Heckstall-Smith.
- (pag. 257) M.P.M. Knippen was mijn collega bij Sperry Rand, een lange, dunne man met lange, dunne vingers. Hij vertelde ons over beslissingstabellen, hexadecimaal staartdelen en het verschil tussen de locals en de globals.
- (pag. 257) 'Le but de cette rubrique cinématographique est de vous communiquer'. Op een nacht uit de bioscoop onderweg naar huis vond ik op straat een stukje 16-mm film, pakweg 30 beeldjes, met deze tekst. Hij past naadloos bij de teksten op de schutbladen van dit boek.
- (pag. 260) Easy Come, Easy Go wordt onderstreept door een minder romantische quote van mijn buurman James.
- (pag. 262) Happyface was de naam die we bedachten voor de meest populaire ober op de terrasjes van Vaison-la-Romaine. Deze man, met flinke bochel en heel dikke brillenglazen, stal met zijn charmes de harten van de hele goegemeente, de dames voorop.
- (pag. 266) TRAPPED ! Hoe ik bij de naam 'Nobility Staircase' kwam is me een raadsel. Het klinkt als een slaven-naam.
- (pag. 268) Maus (of Maus Imp) is een naam die ik in de zeefdruk-tijd weleens gebruikte (o.a. te zien in de rand van het Palais Schaumburg-affiche (pag. 292).

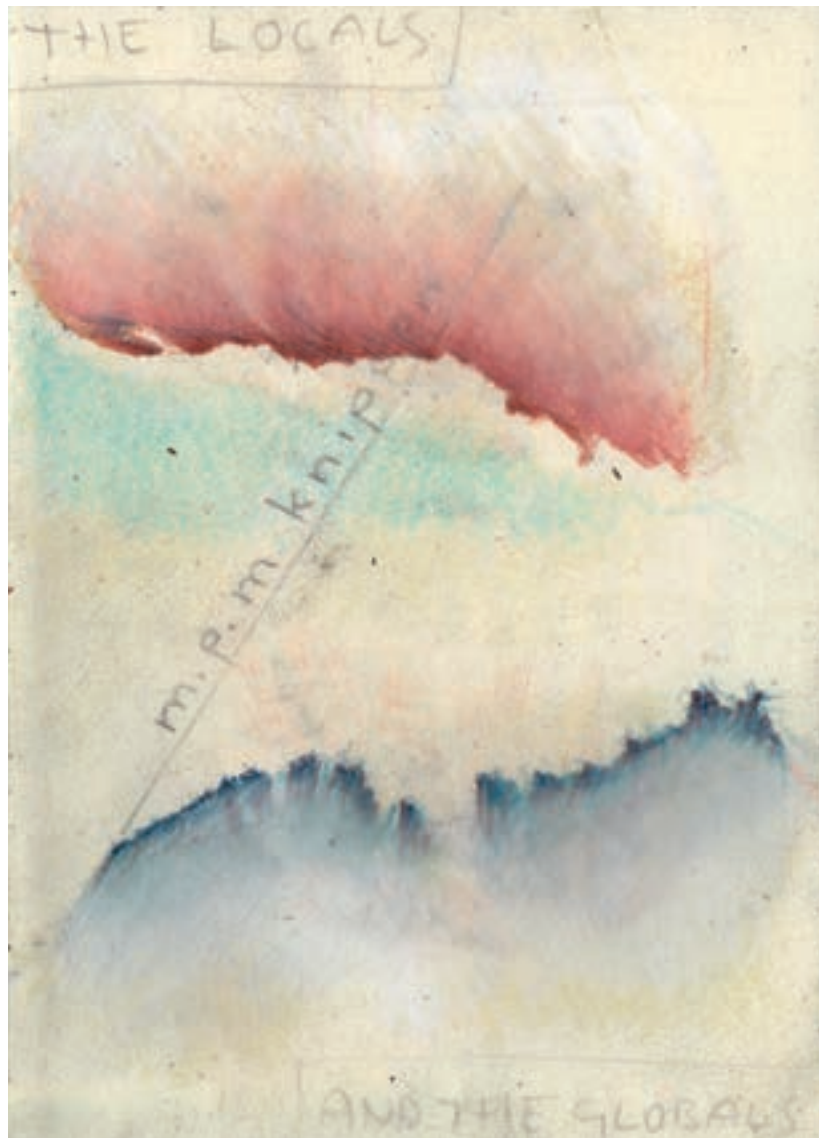

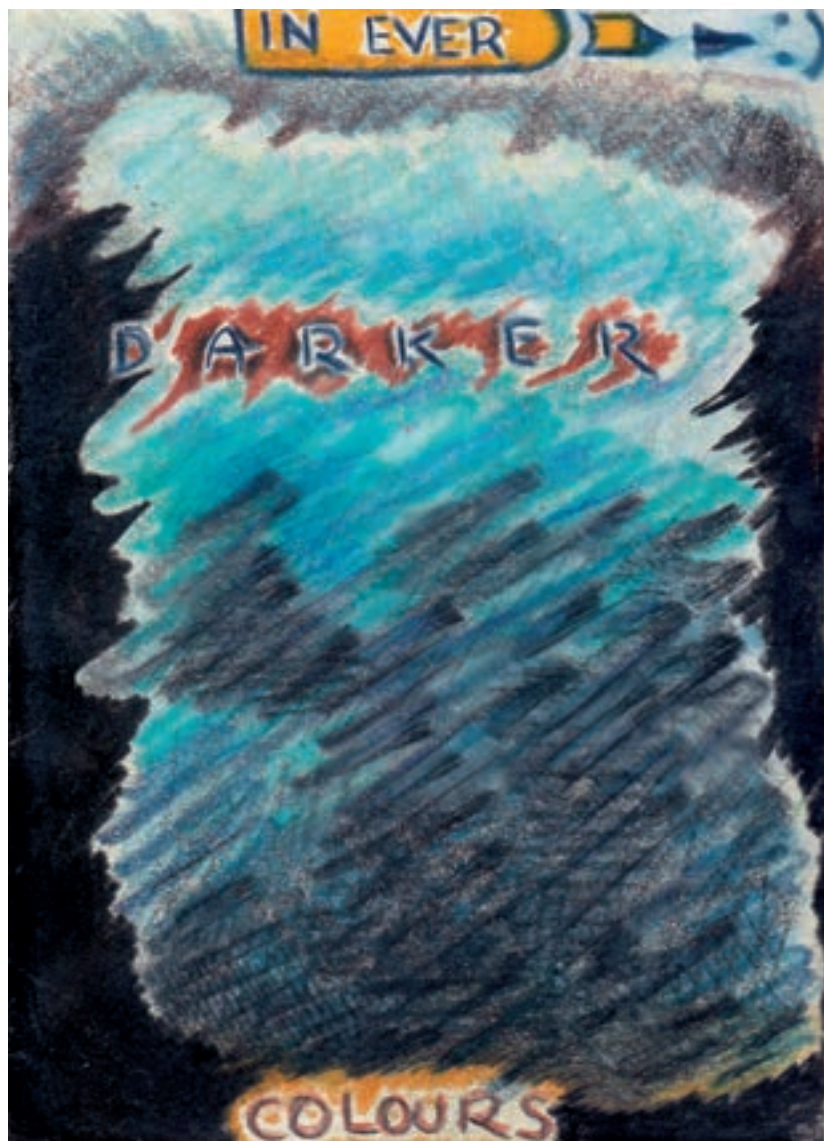

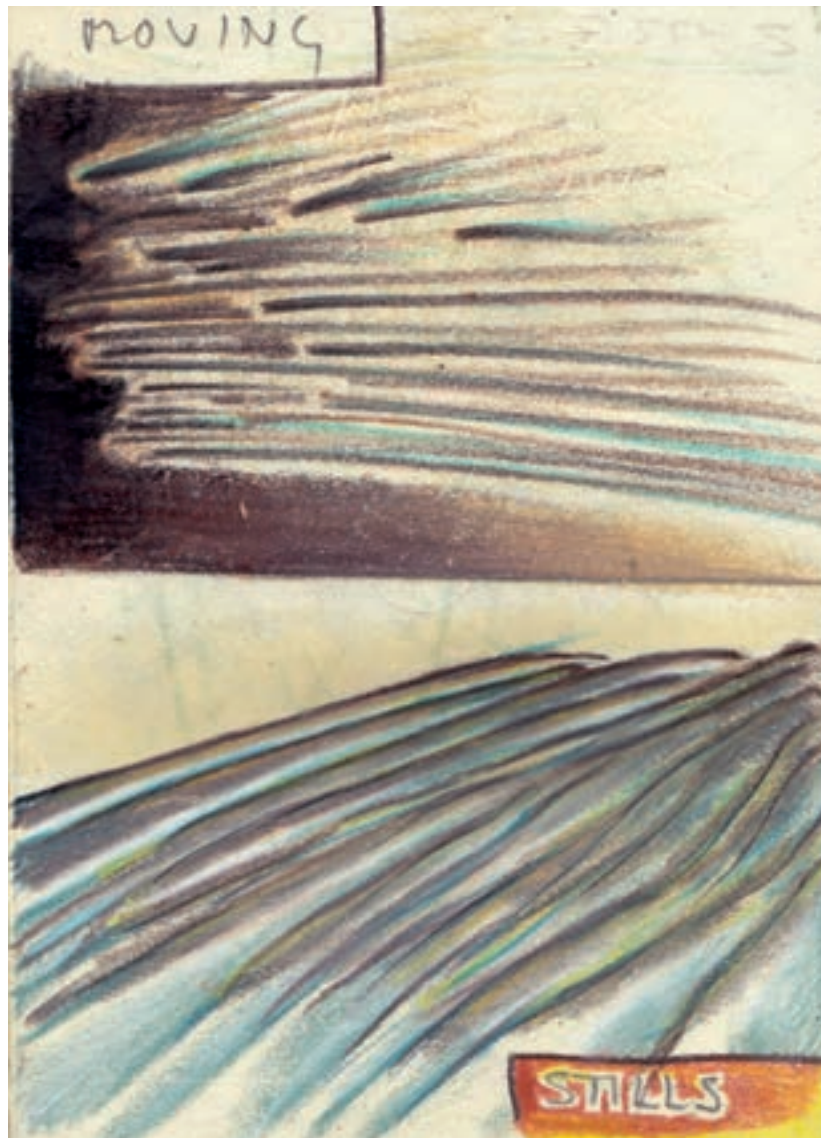

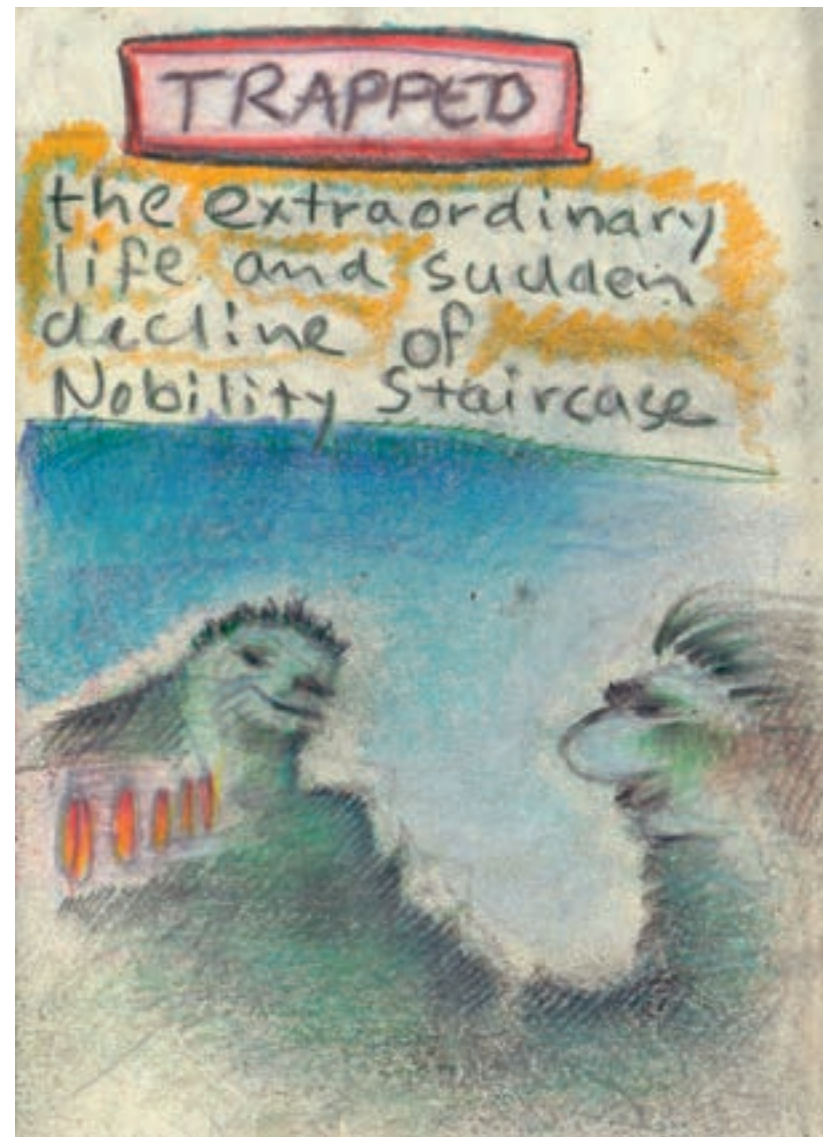

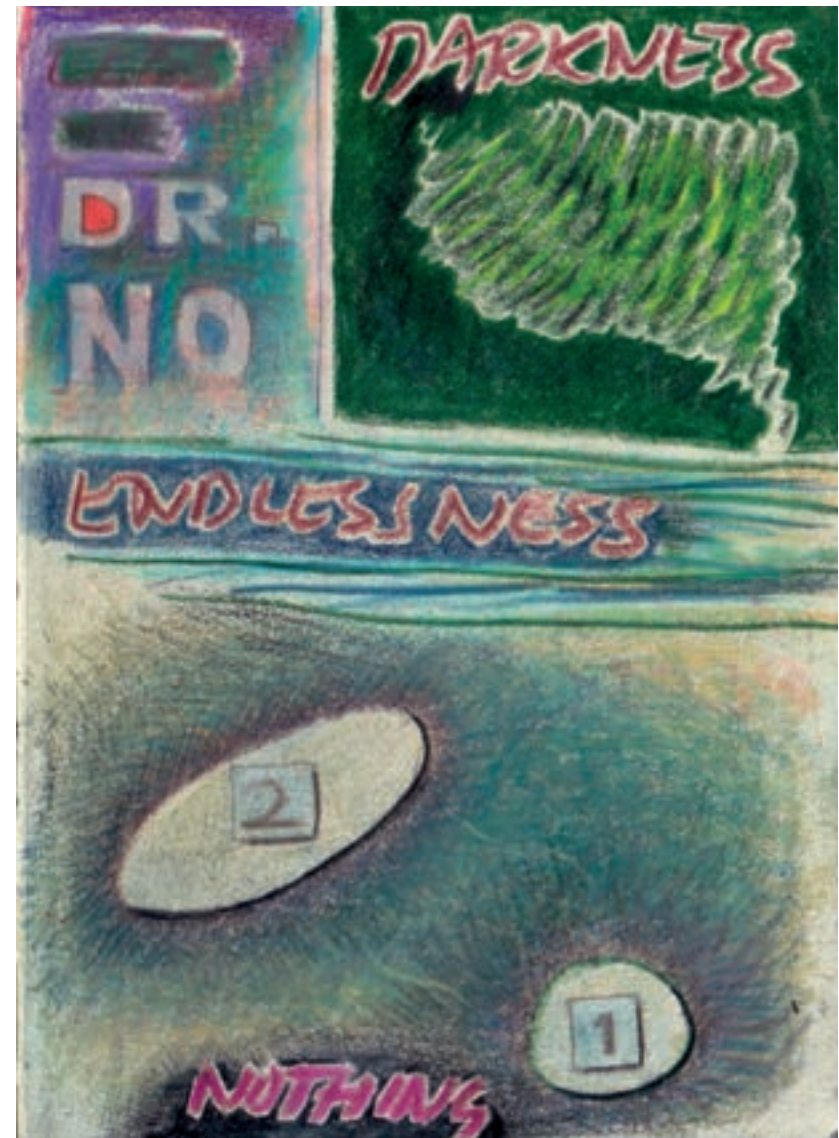
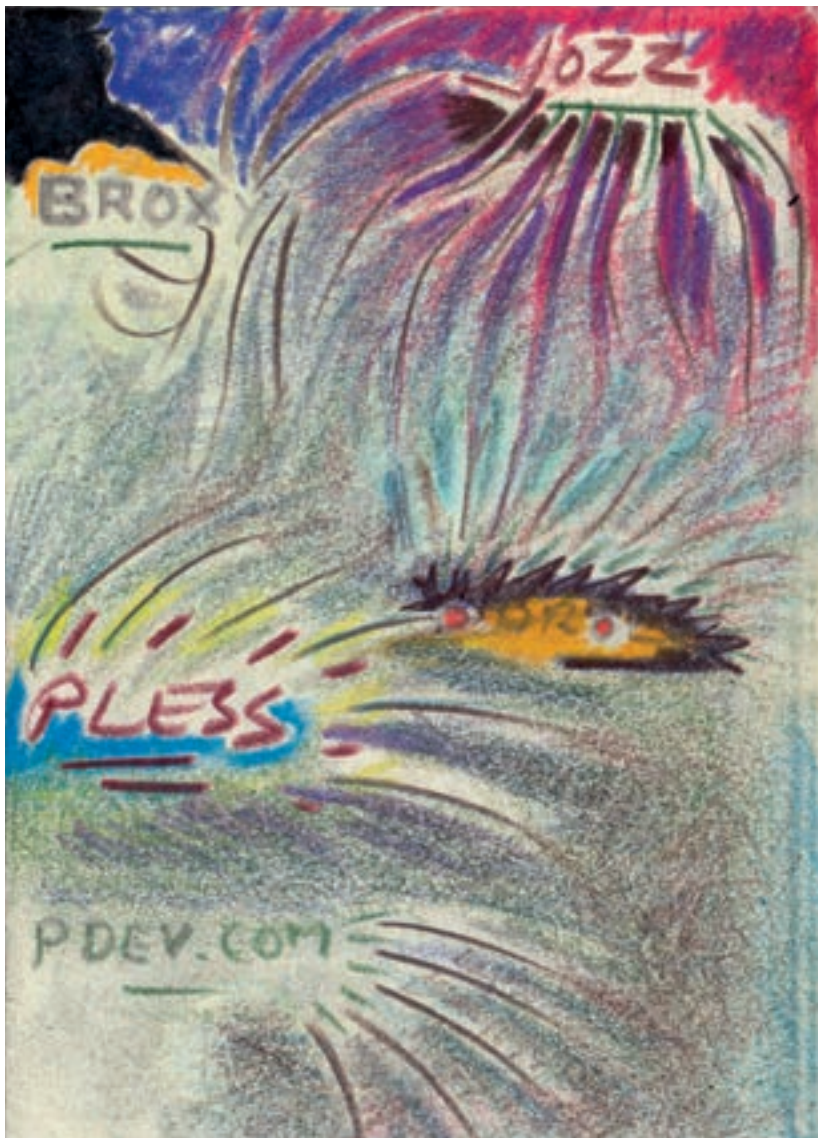

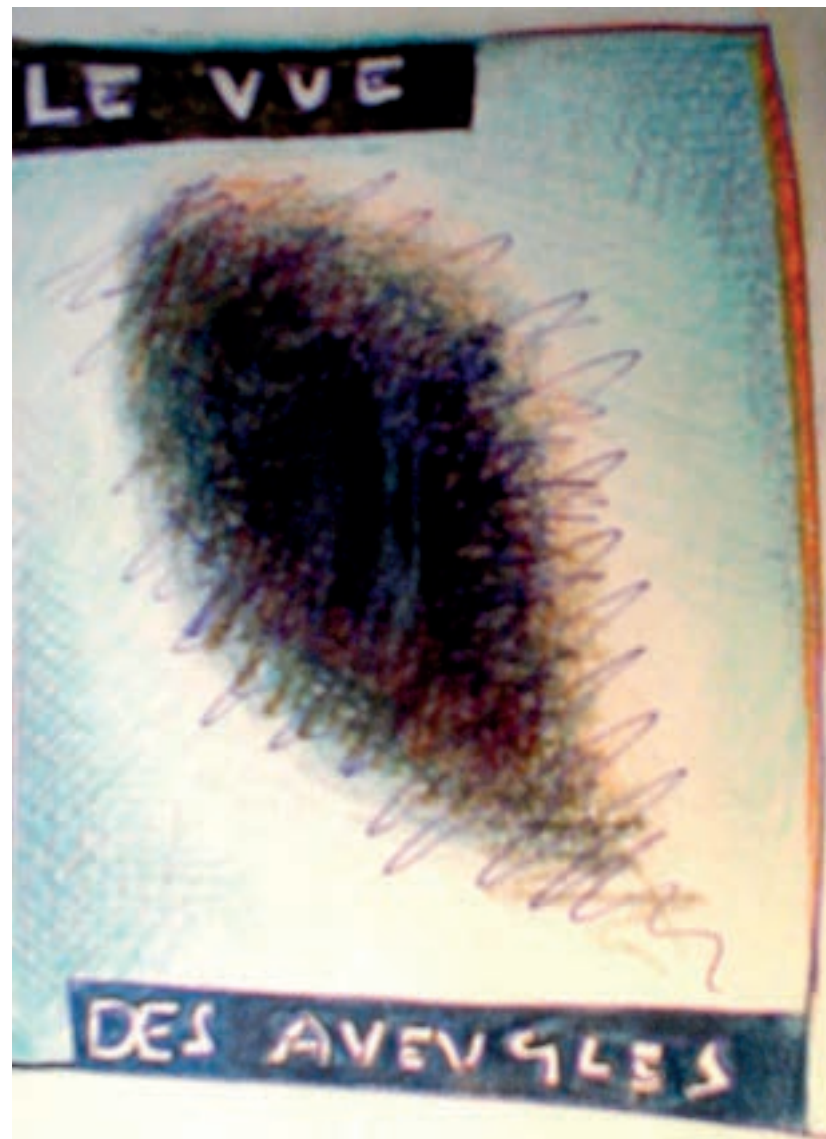
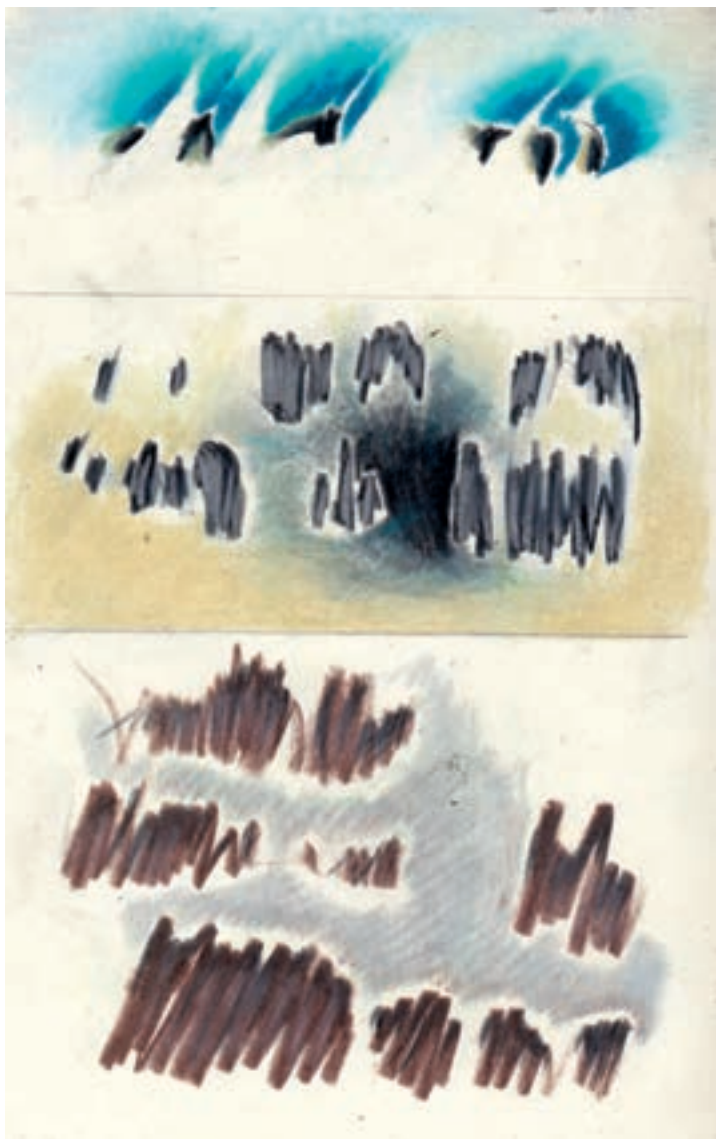

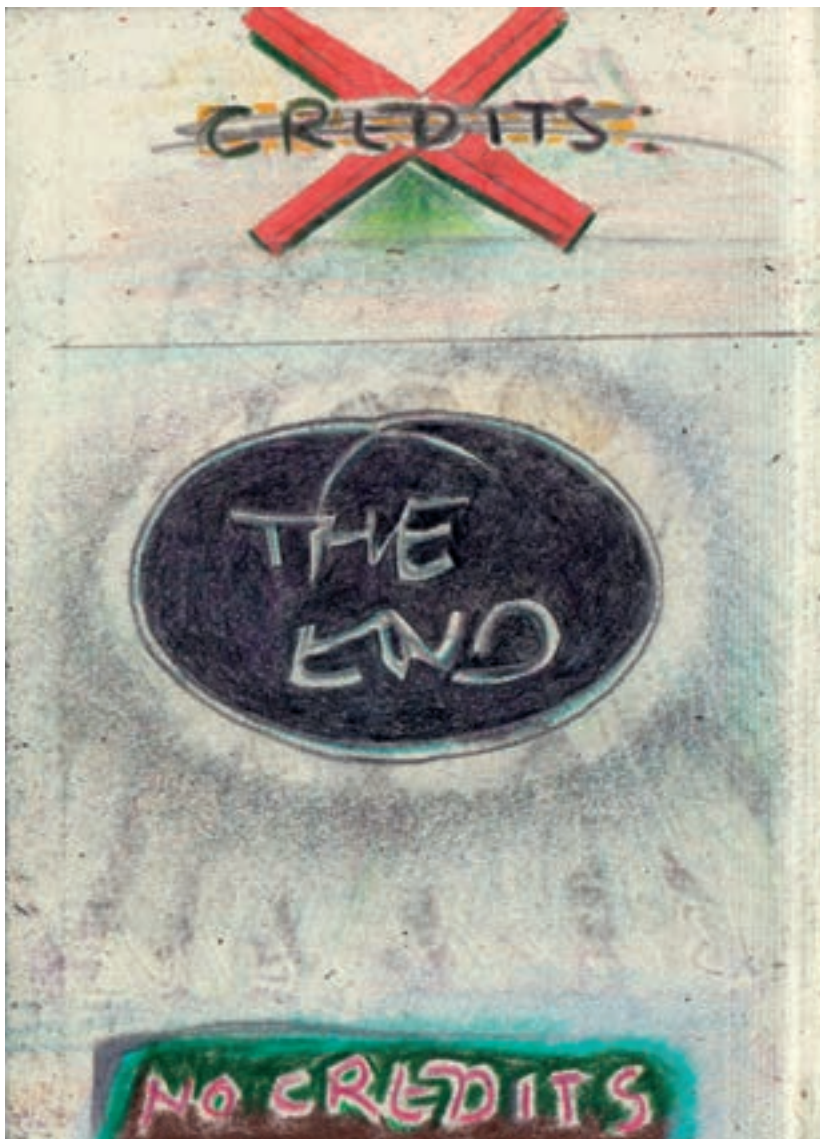

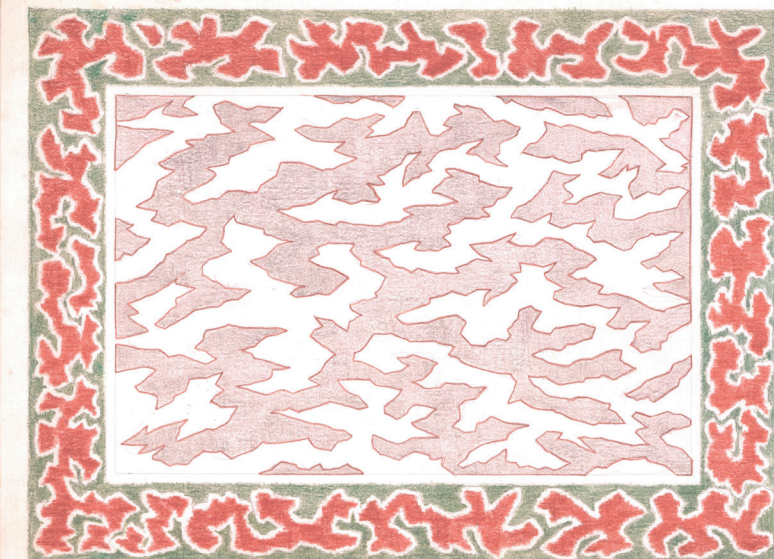
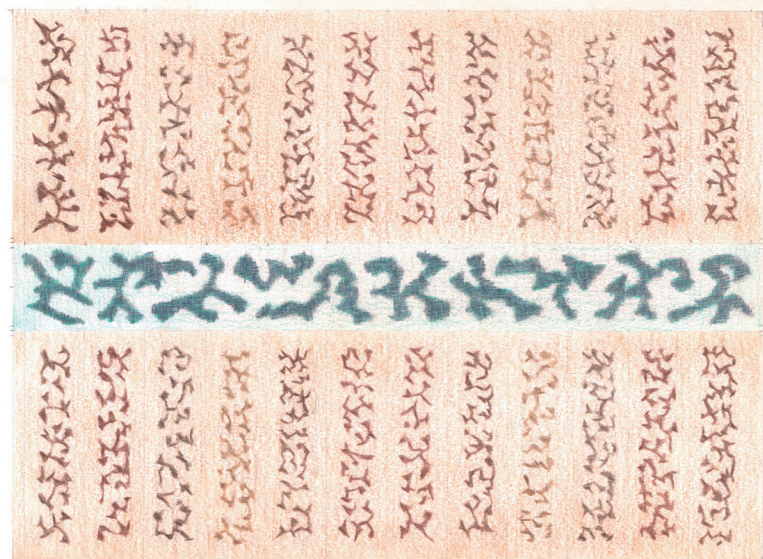
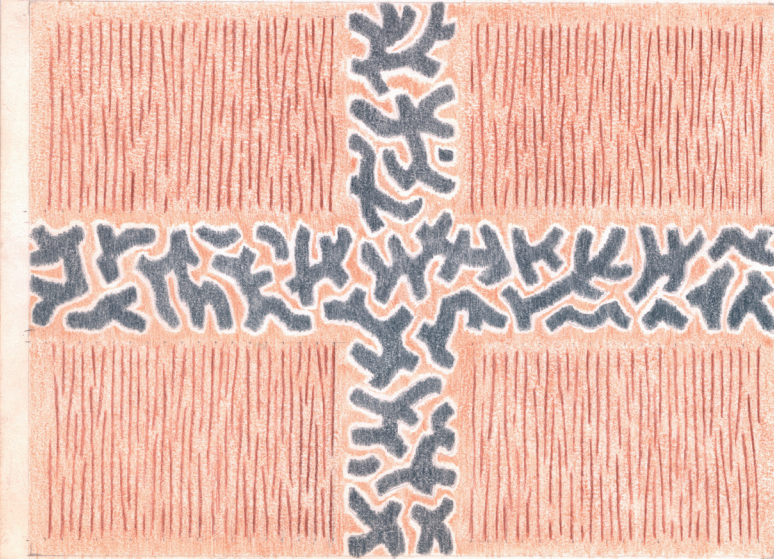
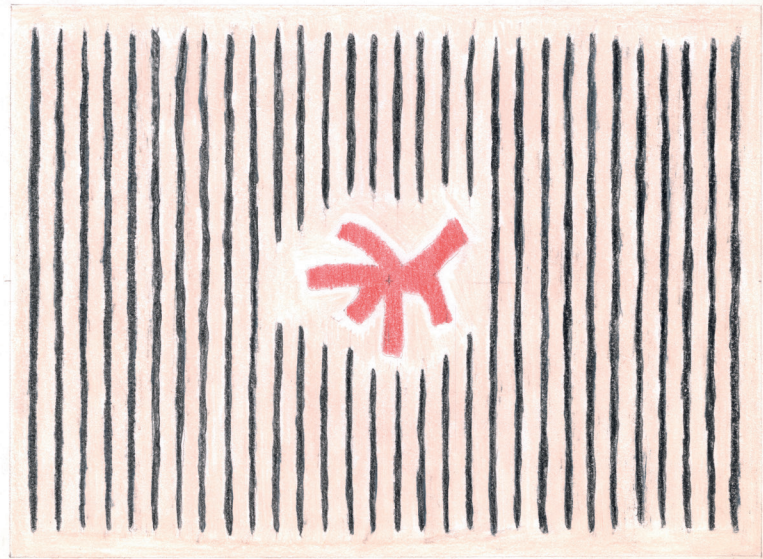

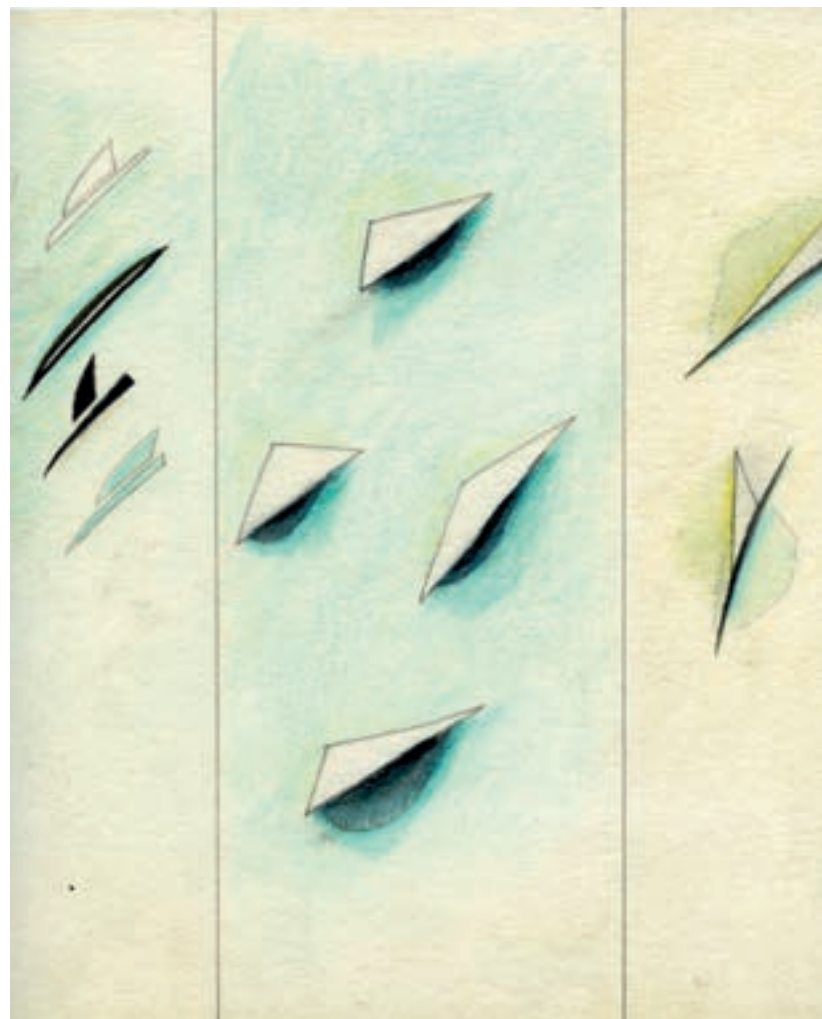
EXIT

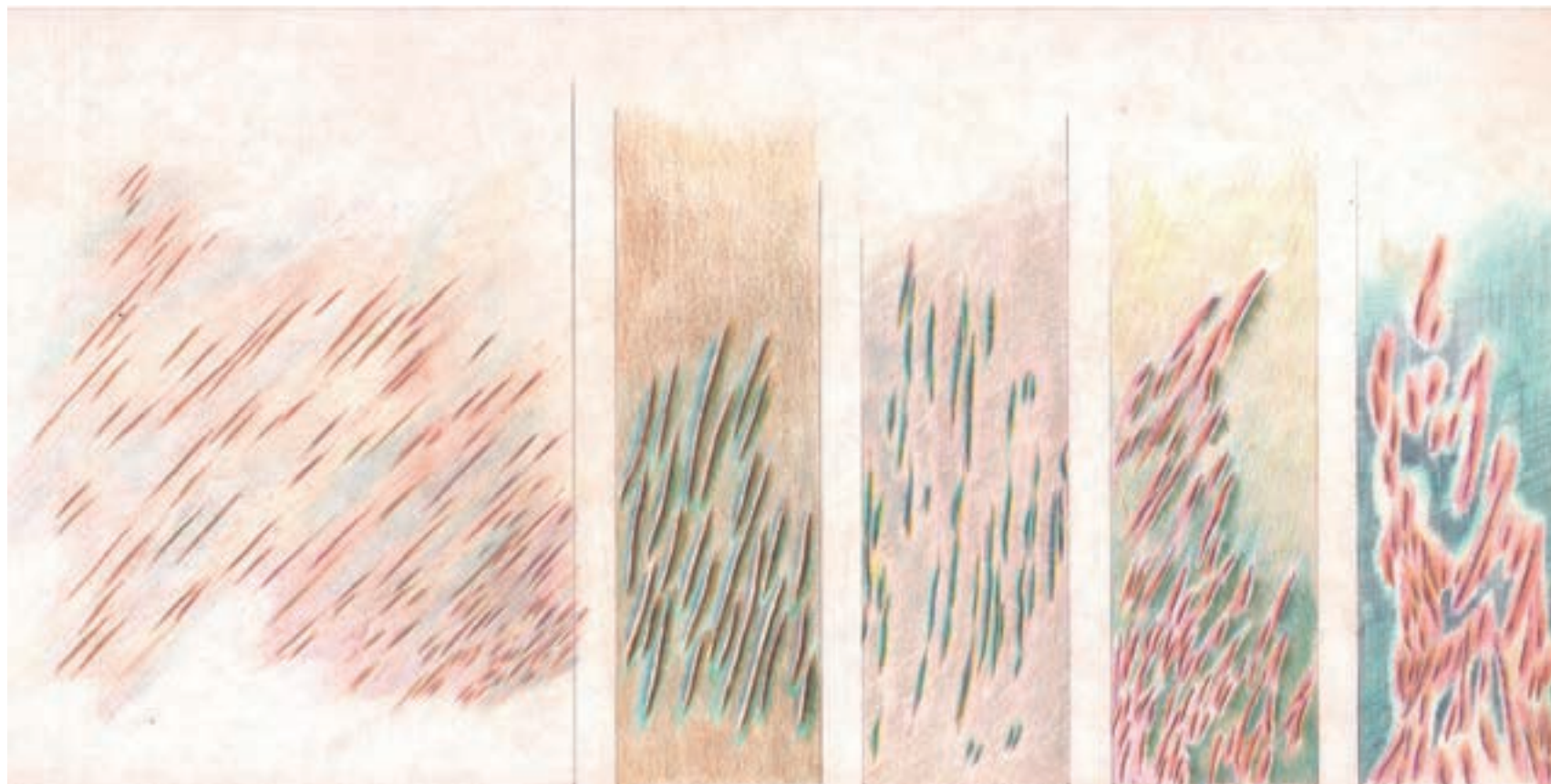

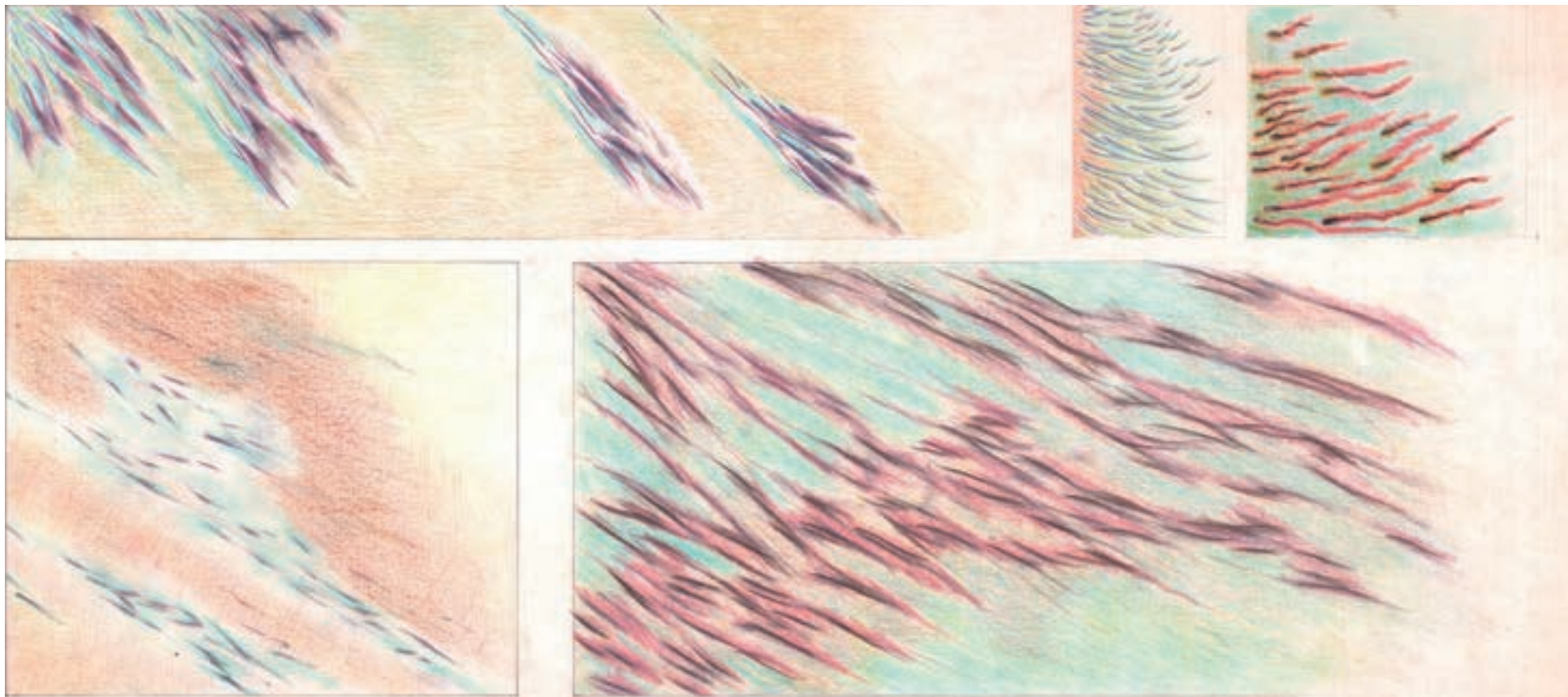

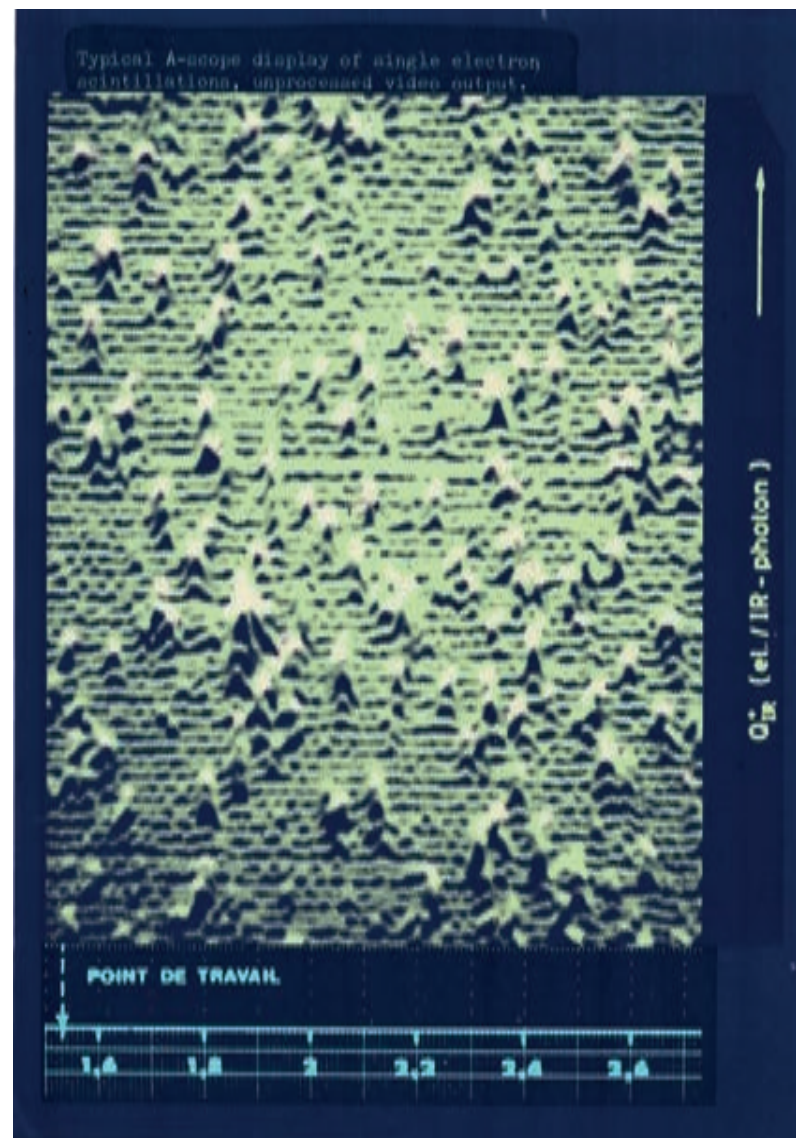

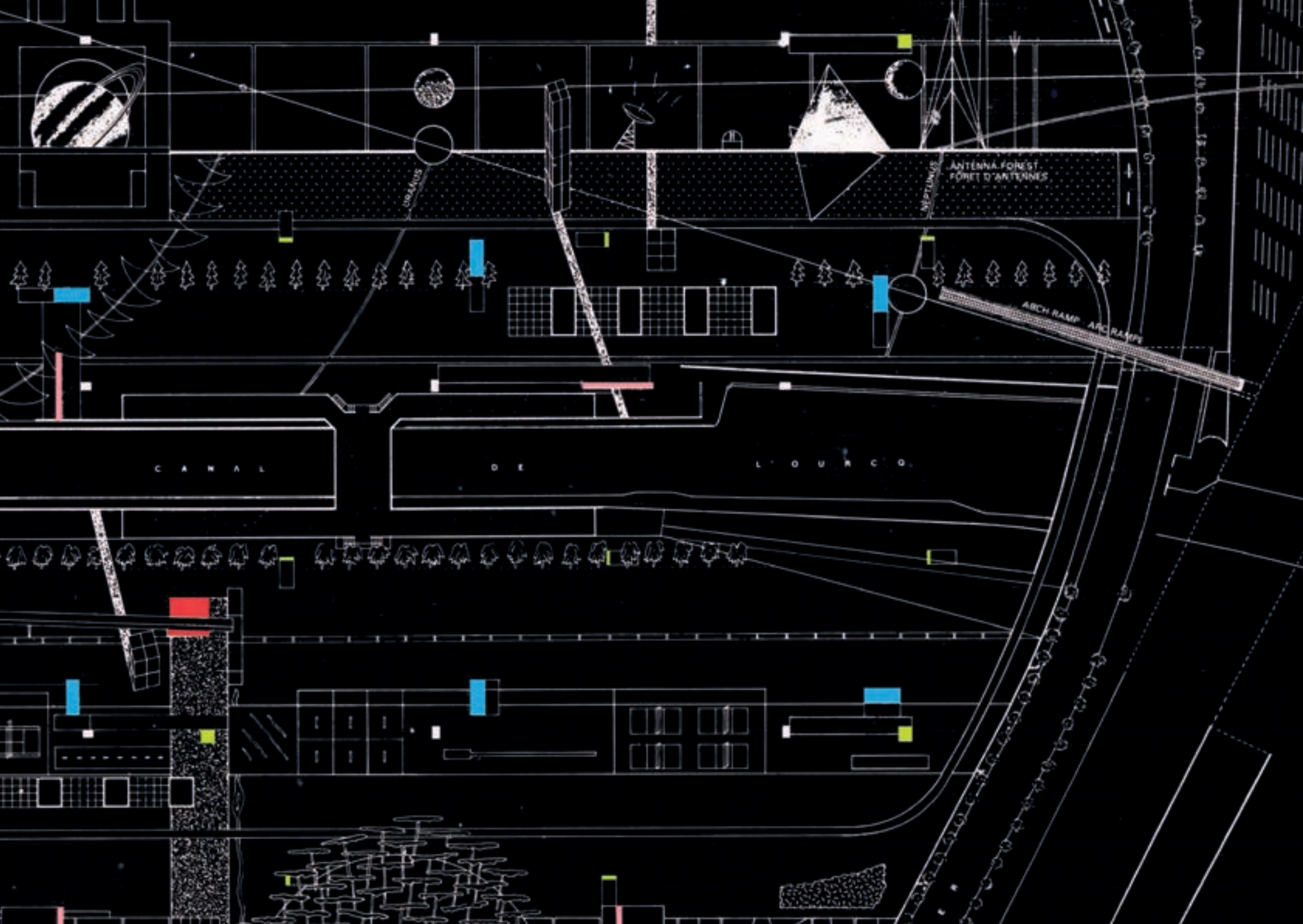

PRINTS

Zeefdruk is een mooi en eenvoudig drukproces, een stencil-procédé. Het beeld is aangebracht op een strak gespannen gaas (meestal polyester) met een sjabloon met open en dichte gedeelten, die respectievelijk de inkt wel en niet doorlaten. Het sjabloon maak je door UV-gevoelige sjabloonfolie in contact te belichten met grafische vlakfilm, onder vacuüm en belicht met UV-lampen. Het sjabloon wordt nat op het gaas opgebracht en gedroogd. Het gaas met beeld wordt vlak boven het papier geplaatst en van inkt voorzien, waarna je de inkt met een rakel door de zeef heen op het papier aanbrengt. Je kan op vrijwel ieder vlak materiaal drukken (van papier en plastic tot metaal en glas), je kan een lekkere dikke inktlaag aanbrengen en heerlijk met dikke fluorescerende inkt, vernis en dergelijke werken. De enige beperking is dat heel fijne details niet gedrukt kunnen worden, dit in verband met de bedrading van het gaas (max 200 draden/cm) en de beperkingen van het sjabloon. Vandaar de grove rasters in veel drukken. Geen echt nadeel, dunkt me. Zeefdruk stond wel bekend als de 5 dollar business, omdat je met weinig investeringen al kan beginnen met drukken. Het is een Japanse uitvinding. De Japanners gebruikten paardenharen als gaas (ik vermoed de manen, want je hebt wel wat lengte nodig). De oplosmiddel-dampen nam ik voor lief. Hoe meer ventilatie, des te sneller droogde mijn sjabloon in, en dat was niet goed voor de kwaliteit van de druk. Soms echter liet ik het sjabloon expres indrogen voor effect (pag. 312-315).

HAL4 EN ANDERE AFFICHES

Het drukken van de Hal4 affiches ging erg fijn. Lekker snel ook, soms moest het in twee dagen klaar zijn. Evan liet me altijd volkomen vrij, soms wel met de beperking dat het deze keer echt heel goedkoop moest. Soms kreeg ik wat beeldmateriaal over de band. Daar mochten we (Alan en ik) mee doen wat we wilden en dat deden we ook, of soms juist niet. Dat werkte heel soepel en heeft het nodige opgeleverd. De mooiste van deze affiches zijn van de hand van Alan Turnbull, de latere Alan David-Tu. Werken met Alan was een bijzondere ervaring. Alan was een Schot en hij liet me iets zien waarvan ik denk dat het het 'Schotse karakter' was. Misschien een schijnbeeld. Ooit noemde ik hem eens per ongeluk Engelsman en werd direct fijntjes gecorrigeerd. Affiches drukte ik meestal op Houtvrij Wit Offset, een neutrale papiersoort, altijd in allerlei maten verkrijgbaar, betrouwbaar en stabiel. Vergelijk het met een Volkswagen Golf of zo. De posters werden meestal gedrukt in oplagen van plm. 100 tot 200 exemplaren met Naz-Dar zeefdrukinkt (Amerikaans).

Naz-Dar is Roemeens voor 'Goedemorgen'.

Even aandacht voor:

- Factory Records (pag. 282). Alan was met mij op zoek naar een bepaald soort "industrial green", zoals hij het noemde. Uiteindelijk was hij tevreden met de gemengde drukinkt en ik dus ook. Alan was een meester.
- Captain Beefheart (pag. 283). Dan was er natuurlijk het Beefheart-affiche, Alan koos hiervoor beeldmateriaal uit een Soviet-drukwerk over een kalkoenenfarm, Reagan

werd president-elect en kwam onderin een hoek. Als ik me goed herinner heb ik de kleurseparatie voor deze full-color gemaakt met een zelfgemaakte kop met filters en koeling, die ik bovenop mijn DeVere 4 x 5" vergroter plaatste. Met panchromatische film, dus alles uiteraard in volkomen duister. Alles moest klaarliggen en op de tast vindbaar zijn. Spannend!

- The Cure (pag. 284). Het zeer fijne affiche van The Cure, waarvoor Alan grafiekpapier van het DWL-bedrijf als ondergrond gebruikte, met irisdruk van zilver naar rose.
- The Human League (pag. 285). Nog zo'n knaller van Alan.
- The Meteors (pag. 287). Niet het mooiste affiche, maar waarschijnlijk wel het vreemdste drukwerk die ik ooit maakte. Hans en ik stonden in de doka en hadden nog steeds geen ontwerp. We besloten de letters met ontwikkelvloeistof op de film te tekenen, sprenkelen en zo is het beeld ontstaan. Het werd een aardige kliederboel.
- De 'dubbelposters' (pag. 290-291). Twee affiches op 1 vel papier, soms (in het geval van Wirtschaftswunder/Birthday Party) wel los te snijden, maar in het geval van Modern English/Lavvi Ebbel niet, omdat het Hal4 logo maar op één van de delen vermeld is. Hiermee is dit affiche-duo een soort Siamese tweeling geworden.
- Palais Schaumburg (pag. 292). Bij de poster voor Palais Schaumburg gebruikte ik een foto van een heel andere groep (was het Isaac Hayes?) maar dan wel weer negatief gedrukt om het verschil goed te maken.
- Tapper Zukie (pag. 293). Affiche met foto van Shirley Khoebal en eerdere affiches aan de muur.
- Alan Vega (pag. 295). Dit ontwerp van Alan heb ik altijd verbluffend gevonden, in zijn kracht en eenvoud.

HITTEGOLF
FEESTEN
PRESENTEERT
VRIJDAG 1 JULI 1983
**MARK STEWART
& THE MAFIA**
»D. J. ALEX ONLY SOLO
+ PLENTY BEAUCOUP
SURPRISES TROPICALES
ZAAL OPEN VANAF 21.00 UUR
TOEGANG F 7,50 CJP F5,-
U T O P I A
WATERTOREN
KRALINGEN
EINDPUNT TRAM I
WLA! TEL : 010 12 60 31

NEW ORDER

Op de avond van Zaterdag 13 December
 hal 4 9uur New Order + Minny Pops
 voorverkoop Rotterdams Nieuwsblad - f15
 hal 4 Utopia Honingerdijk Rotterdam

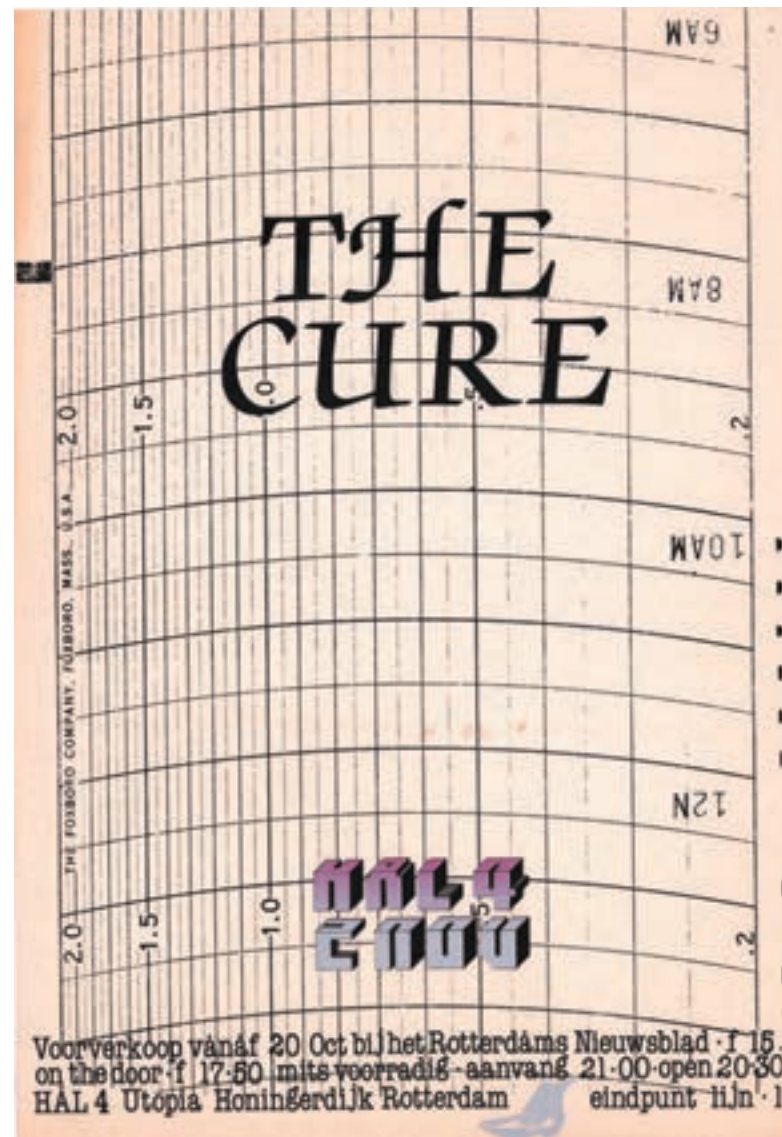
Hal 4

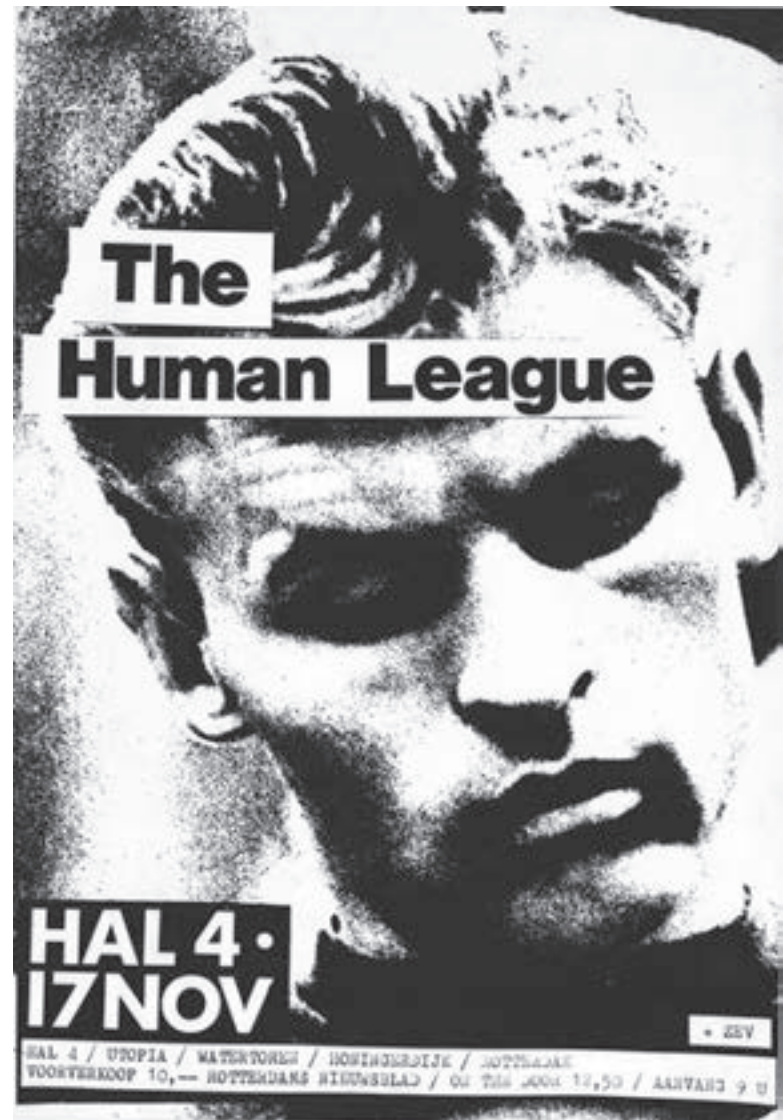

CAPTAIN BEEFHEART

Voorverkoop vanaf 20 Oct bij het Rotterdams Nieuwsblad - f 15
 op the door - f 17.50 mits voorradig - aanvang 21-00 open 20-30
 HAL 4 Utopia Honingerdijk Rotterdam eindpunt lijn - 1

3 NOV

BAUHAUS

IN THE

29 NOV HAL 4 UTOPIA WATERTOREN + **PIERRE + RICK** AANVANG 21.00 + **ZEV**
 HONINGERDIJK EINDPUNT LIJN 1 TOEGANG 12.50

Maandag 14 Februari

hal 4

1 · malig project

met muzikanten uit

**palais
schaumburg**

&

andreas dorau

IN:

**DIE
ZIMMER-
MÄNNER**

LIVE MUSIC ■

AANVANG 20'30 H TOEGANG 10 GULDEN CJP 7'50 GEEN VOOR
 VERKOOP

4
 Hal 4
 EINDPUNT LIJN 1
 IN ROTTERDAM
 SPACE
 SHOWN
 *

UTOPIA

LES LIAISONS DANGEREUSES

extra : DOJOJI
ZONDAG 24 OKT

honingerdijk 245 voorverkoop:
platenmanneke haddock backstreet
18.50 : zaal 110

TEL 030-126031

Vrijdag 11 Feb 82 Toegang 10,-
Aankomst 21.00 uur Voorverkoop 8,50
UITLEEN-DISCOTHEEK
HADDOCK
PLATENMANNEKE'S
Op hoofters extra korting in Voorverkoop

ED DE VOS SEXTET

jeroen goldsteen cunow vibrafoon

geerhard zwiers trombone

herbert de jonge piano

jan willem van der ham altsaxofoon

fred van duynhoven slagwerk

ed de vos kontrabas

16 maart (middag) Witte Theater IJmuiden - 28 maart BIMhuis Amsterdam -
29 maart Vestzaktheater Vlissingen - 30 maart Hyppo Leeuwarden -
5 April Provadya Alkmaar

Moniek Presenteert Elpees Van

OAAO
DUO VAN KEMENADE/
VAN ROSSUM
ED DE VOS TRIO

22 OKT BIMHUIS

Oude Schans 73-77, Amsterdam, Aanvang 21 uur.
OAAO: Rinus Groeneveld; Wiel Coonen; Herbert de Jonge; Chiel Dhont; Hans
Houtman. Ed de Vos Trio: Jan Willem van der Ham; Ed de Vos; Fred van
Duynhoven.

**EINSTURZENDE
NEUBAUTEN**

**ZAT. 5 MRT
HAL 4**

Hal 4 (010-126031), is gelegen naast de watertoren in Kralingen,
Toegang f 10,-. C.J.P.korting f 2,50. Aanvang 21.00 uur. Geen Voor
verkoop. eindpunt lijn1.

woensdag 15 september

MODERN ENGLISH

zondag 26 sept

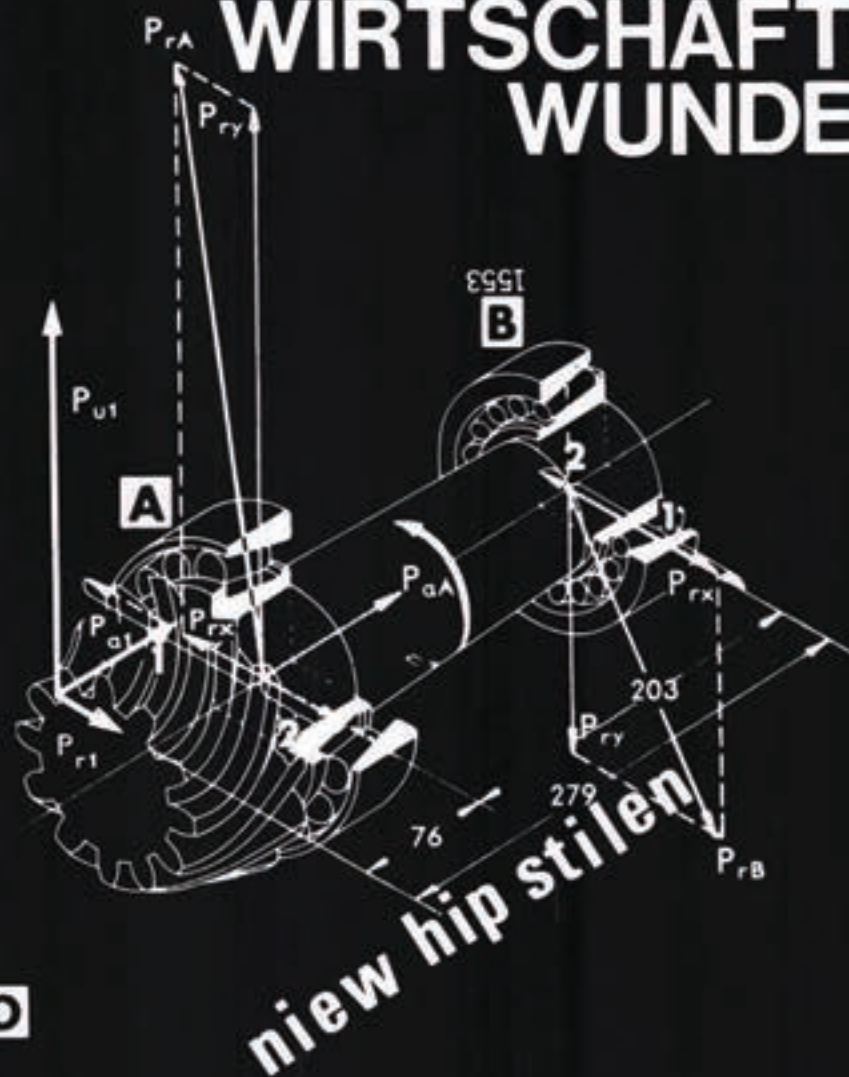
LAVVI EBBEL

+ support

INL4!

10 OKTOBER

WIRTSCHAFTS WUNDER

Lager C

VOORVERKOOP · PLATENMANNEKE · BACKSTREET · HADDOCK
AANVANG 20-30 UUR
HAL 4 WATERTOREN HONINGERDIJK ROTTERDAM

met dank aan het Goethe-instituut

BIRTHDAY party

SUPPORT: HET LAATSTE

VOORVERKOOP · PLATENMANNEKE · BACKSTREET · HADDOCK
AANVANG 20-30 UUR HAL 4 WATERTOREN HONINGERDIJK ROTTERDAM

14 OKT

PALAIS SCHAUMBURG

&
support

Toegang f. 10,-

21 JUNI Hal 4

CULTURE

9-MANS
REGGAE
UIT JAMAICA
MET

JOSEPH HILL

**28
NOV**

WATERTOREN
UTOPIA
EINDPUNT LIJN 1
HONINGERDIJK

**+ SPLIFF TAKES
HIS CHANCE!**

TOEGANG f 20,-
PLATENMANNEKE EN SPLIFF RECORDS

VOORVERKOOP f 17,50 BIJ V.V.V. HADDOCK
AANVANG 20.30

TAPPER ZUKIE

& The Warriors

**HAL 4
Zat 5 Febr**

Toegang f 17,50 aan de zaal, voorverkoop f 15,- bij
Spliff, Haddock, Platenmanneke, Uitleen Disco-
theek, V.V.V. Extra korting CJP f 2,50 Aanvang
20.30 h

NACHT des CHAOS

Sonntag 21 Dezember
Paradiso
Anfang 22.00 Uhr

ein nacht mit new wave - sta-
tanz und experimentale musik
die disc jockeys sind alex und
oscar - weiter amusement und
act in vielen sorten.
eintritt nur mit einladung

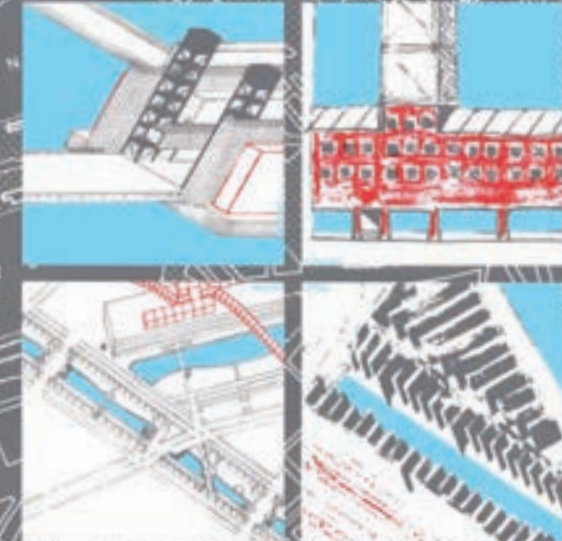
INF. + RESERV. TELNR 3 64 99 8
DI T/M ZA VANAF 14.00 UUR
ZIE OOK DE AIR-FESTIVALKRANT
WO. 8 T/M ZA. 11 DECEMBER
ELKE DAG VANAF 17.00 UUR
IN LANTAREN/VENSTER
GOUVERNESTRAAT 129-133

**ARCHITECTUUR
FESTIVAL**

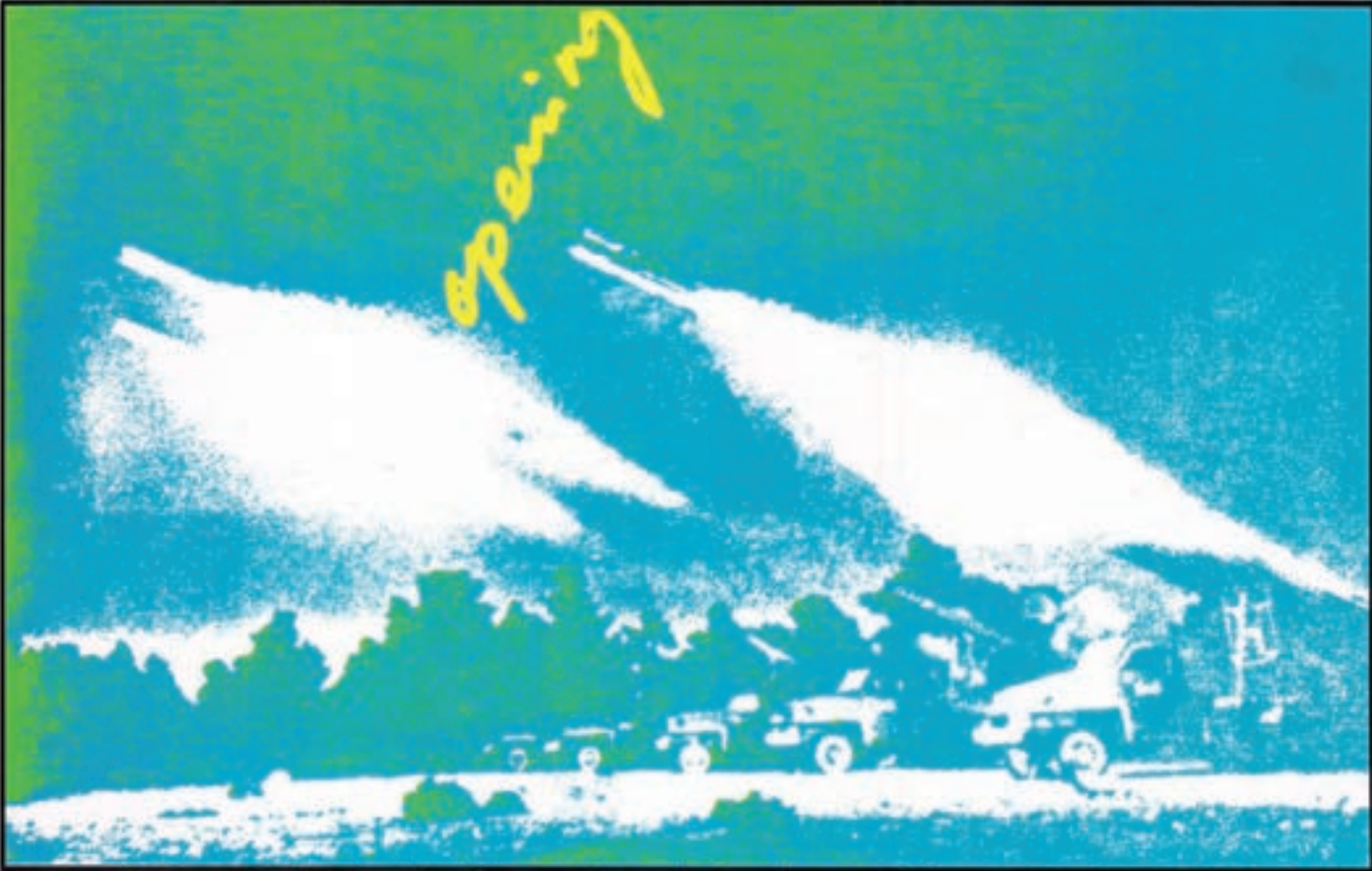
architecture international rotterdam
rotterdamse kunstlichting

EXHIBITION
27 NOV. T/M 18 DEC.
4 DESIGNS FOR
**DE
KOP
VAN ZUID**

**ARCHITECTURE INTERNATIONAL ROTTERDAM
ROTTERDAMSE KUNSTSTICHTING**
IN HET CENTRUM BEELDZIJN KUNST, NIEUWE BINNENWEG 75, ROTTERDAM
OPENINGSTIJDEN: DI. VAN 11-17.00 U. VR. WOND. 10.00-21.00 U. ZS. 13.00-17.00 U.

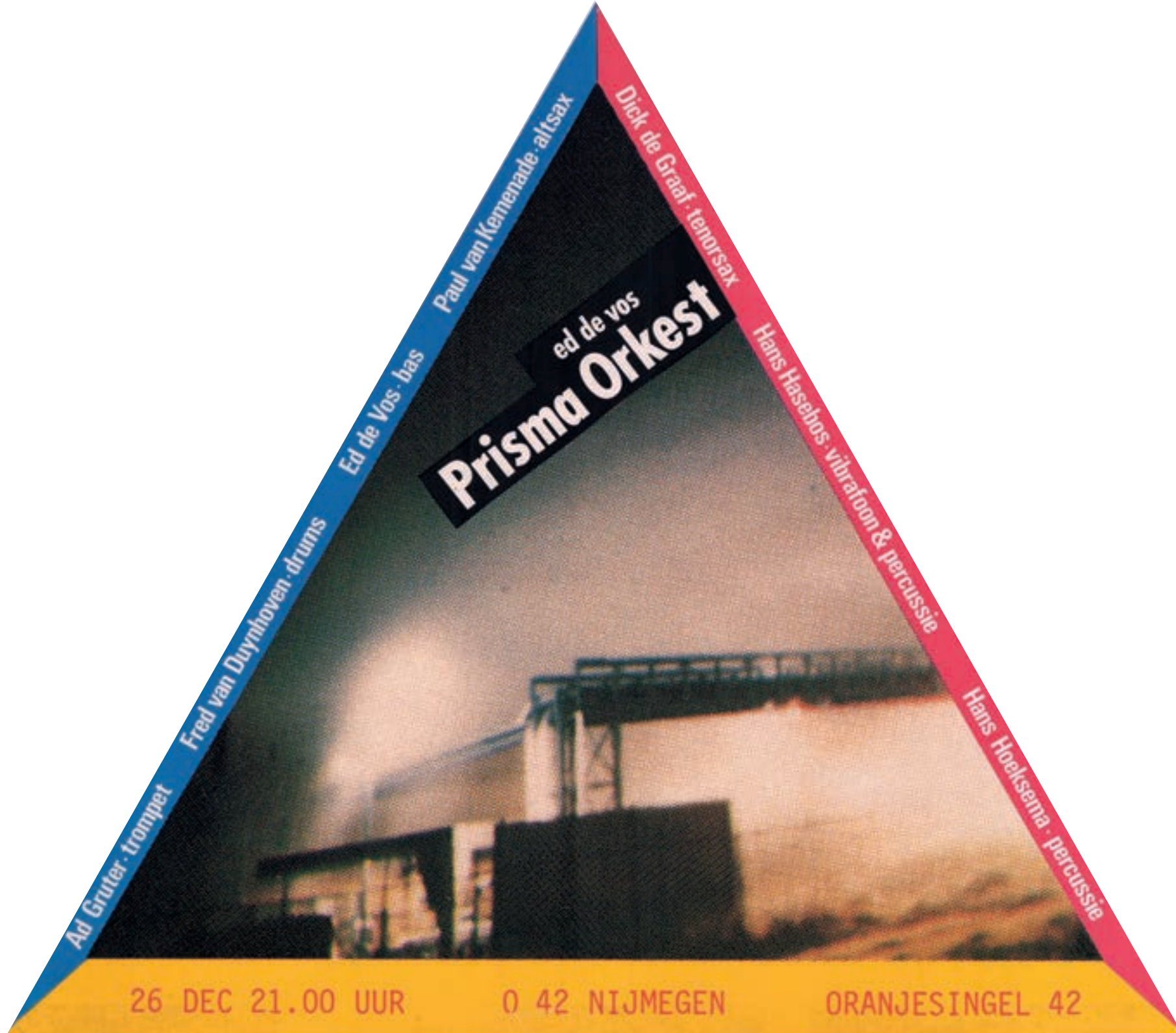

BOMBARDON

KORTE KALKHAVEN 3 DORDRECHT · TEL. 078-132582

	WO. 5 AUG. 21 U. JAZZ · BAREND PETERSEN MET O.A. MARK LEWIS + PIERRE LEBLANC	DO. 6 AUG. 21 U. R&R · WICKED LADIES	VR. 7 AUG. 21 U. LEO KELLEY	ZA. 8 AUG. REGGAE · COMMUNICATION	ZO. 9 AUG. 21 U. JULES DEELDER
---	---	---	-----------------------------------	---	---

26 DEC 21.00 UUR

0 42 NIJMEGEN

ORANJESINGEL 42

SEQUEL

dnsresearch

COMPUTERMENU'S

Rond 1985 had ik veel werk aan het in zeefdruk produceren van de toenmalige 'computermenu's' (hiernaast een exemplaar voor een grote Finse scheepswerf, Wärtsilä). In plaats van een beeldscherm met muis, menu's e.d. was er een voorloper van de latere tablet, een horizontaal vlak dat met een speciale pen aangetikt kan worden. Op dit scherm geplaatst lag dan een 'template', ingedeeld in, en bedrukt met, allerlei instructies en symbolen waarop met de pen geklikt kon worden. Het onderliggende grid reageerde op de aanraking met de pen en nam actie afhankelijk van waar in het grid is geklikt.

Uiterste precisie was vereist bij bedrukken, snijden en stansen van het materiaal (mat polycarbonaat, 375 micron dik, naar schatting 2/3 van een gewone pinpas).

Ook van de bedrukking werd qua detail het uiterste gevergd, een instructie moest perfect weergegeven worden. Ik gebruikte hiervoor een fijn polyestergaas (150 draden/cm) en een mix van PVC-inkt en oplosmiddelen om het sjabloon goed open te houden en zo min mogelijk ventilatie. Zo ging dat toen, met milieu en gezondheid, maar het resultaat was wel zeefdruk in optima forma.

Deze stroom opdrachten hield abrupt op toen goede, grote beeldschermen en software met cursor/muis etc. beschikbaar kwamen. Dat is immers veel flexibeler te onderhouden, uit te breiden, etc. vergeleken met duur drukwerk, logistieke risico's etc. Niet lang daarna besloot ik me op iets anders te richten: ik had juist mijn eerste computer gekocht, een Sperry Personal PC!

De volgende jaren maakte ik weer menu's, ditmaal om op mijn eigen beeldscherm te werken, in mijn eigen programma's.

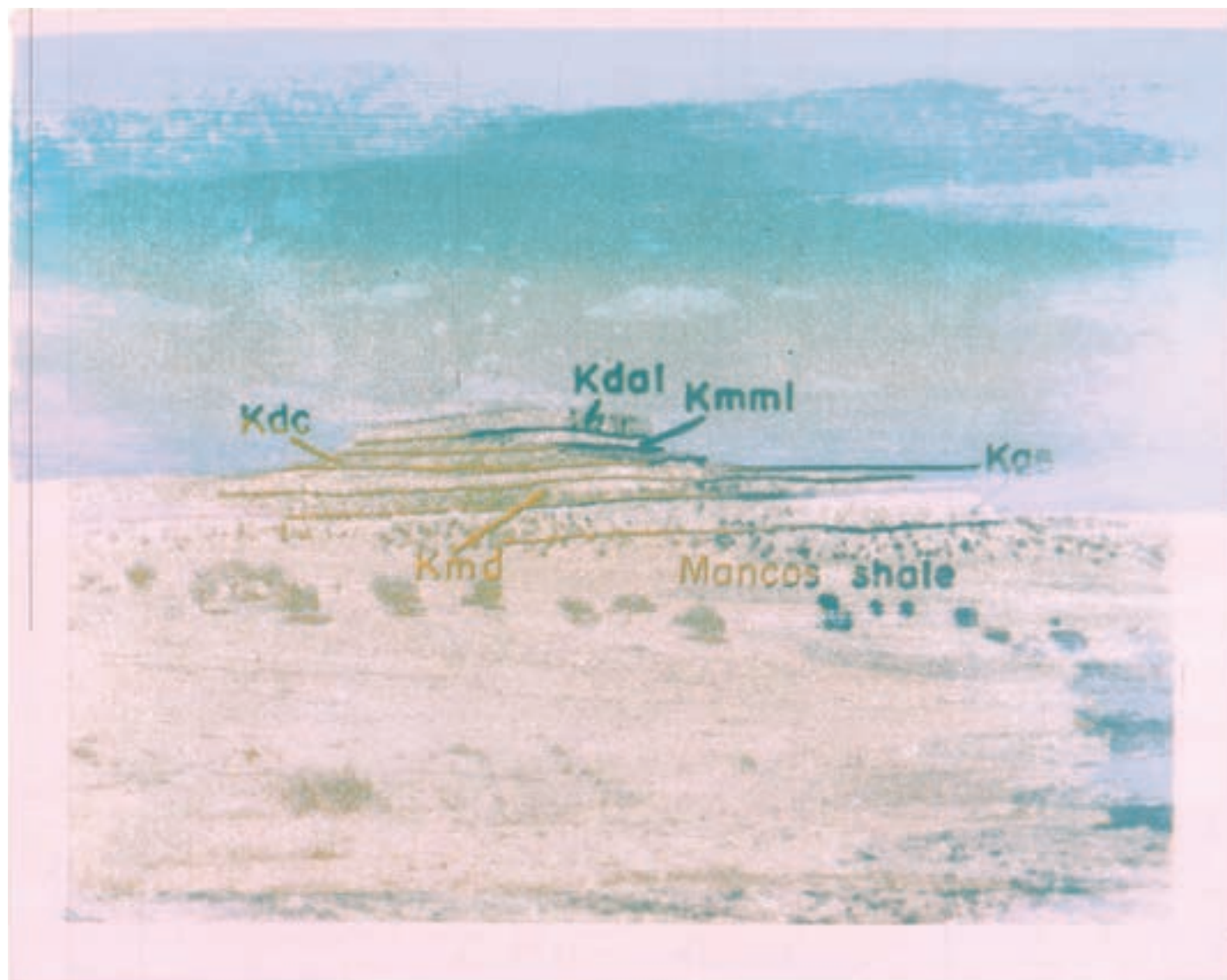
EXPERIMENTEN EN ANDERE PRINTS

Naast het drukken van affiches en allerlei 'commerciële' opdrachten was ik geregeld bezig met mijn 'eigen' drukken. Alles stond immers klaar om te beginnen en vanaf 1982 had ik naast de drukkerij een doka van 5 x 8 meter met daarin de gigantische Klimsch Kartograph, een reprocamera uit de late jaren '60 van wel vijf meter lang en met een modellenbord van 160 x 120. 'De Locomotief' noemden we hem, hij is veel en dankbaar gebruikt. Voor de liefhebber: we hebben hem nog!! Beeldmateriaal voor de experimenten kwam uit allerlei bronnen, meest waren het gerasterde foto's. Vaak werkte ik in halftone-inkt (zoals gebruikt in full-colordruk) en wisselde ik de inkten per sjabloon of gebruikte negatiefbeelden. Internet bestond nog niet, maar ik zong mijn eigen lied.

- Scintillations, een vroeg voorbeeld (ca. 1975) van de interesse voor pixels en screens.
- Parc de la Villette, vanwege de fijne details kan ik slechts een detail laten zien. PVC-inkt op ivoorkarton.
- Mancos Shale, beeld uit een geologieboek, uitgegeven door een oliemaatschappij.
- Greenpeace, kleinbeelddia van een TV-scherm, kleuren gesepareerd en in plm. 48 kleurvarianties geprint.
- Park, drie varianties op een foto van onbekende herkomst.
- Test, een krantenfoto van gekantelde spoorwagens. Wordt er met schuim gespoten?
- Index of South Georgia, zeer verrukt door de uitgebreide

catalogus van de Londense kaartenhandel Edward Stanford kon ik het niet laten om ermee te knippen en plakken. En drukken natuurlijk. Op pag. 314 een druk met zeer dik vernis - na ruim 40 jaar ruikt hij nog steeds zachtjes naar olie.

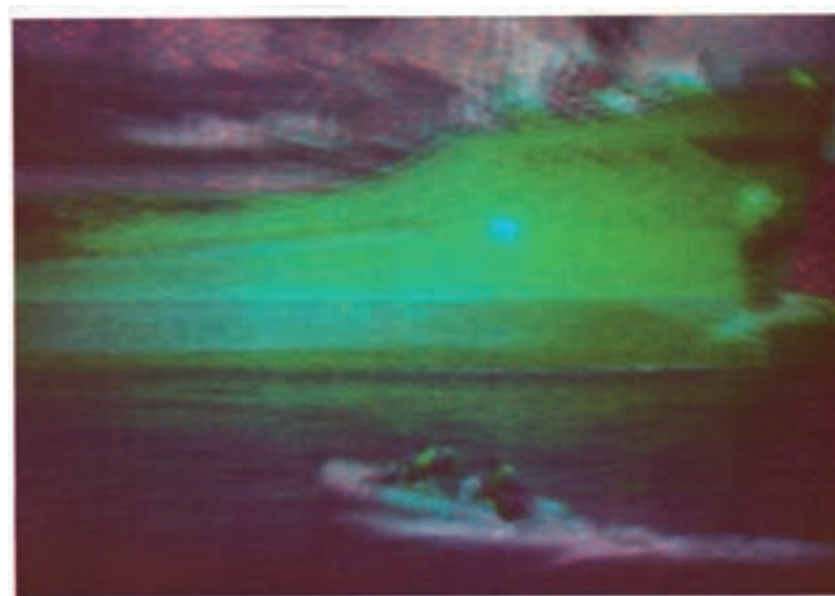
- Havenloods, een rasterfoto uit het huis-aan-huisblad, zwart-wit (nep-) full-color gemaakt met als kers op de taart een dikke, dekkende laag wit met het negatiefbeeld als laatste druk.
- Sadat, een klaagzang op de situatie in het Midden-Oosten.
- Gezagvoerder Kim, de onfortuinlijke gezagvoerder van Korean Airlines die per abuis de Sovjet-Unie binnenvloog en prompt werd neergehaald.
- Hef, de voet van de Hefbrug, polaroid. Let op het horizontaal-verticale raster in de zwart-witprint. Zulke rasters werden geregeld gebruikt in krantenreclames voor koffie, thee en tabak in de jaren 70-80, waarschijnlijk omdat ze 'handwerk' (houtsnede, lino) lijken te imiteren. De hang naar 'ambachtelijk' is niet van vandaag of gisteren.
- Alexis, hier geldt eigenlijk hetzelfde verhaal als bij de eerder genoemde 'Greenpeace'-drukken.
- Willemstoren, het Utopische plan om een deel van de te slopen Oude Willemsbrug overeind te zetten. Uiteraard naar een tekening van OMA.
- Sjef van Oekel, een nogal eenvoudige opdracht van bureau Neutelings.
- Maquette Stadsontwikkeling, zeefdruk van een dia van een aangelichte maquette, een project van Hans Werleermann.
- Sequel Convertor, een affiche voor een dans / licht / electronica / geluid-project met Alan Turnbull als tovenaars met het beeld.
- Ruud Vincent, op de piano in Tom-Tom-café.

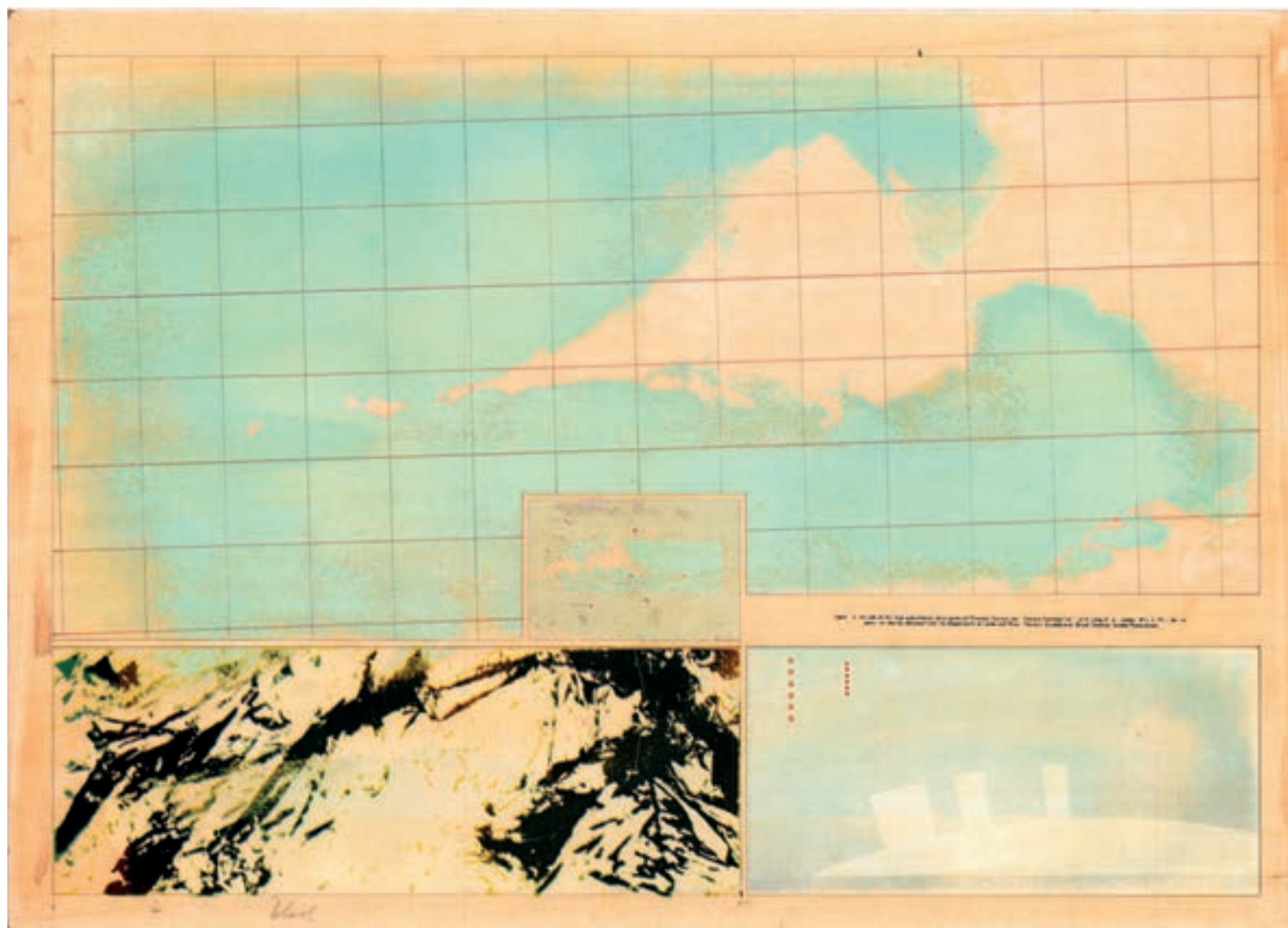

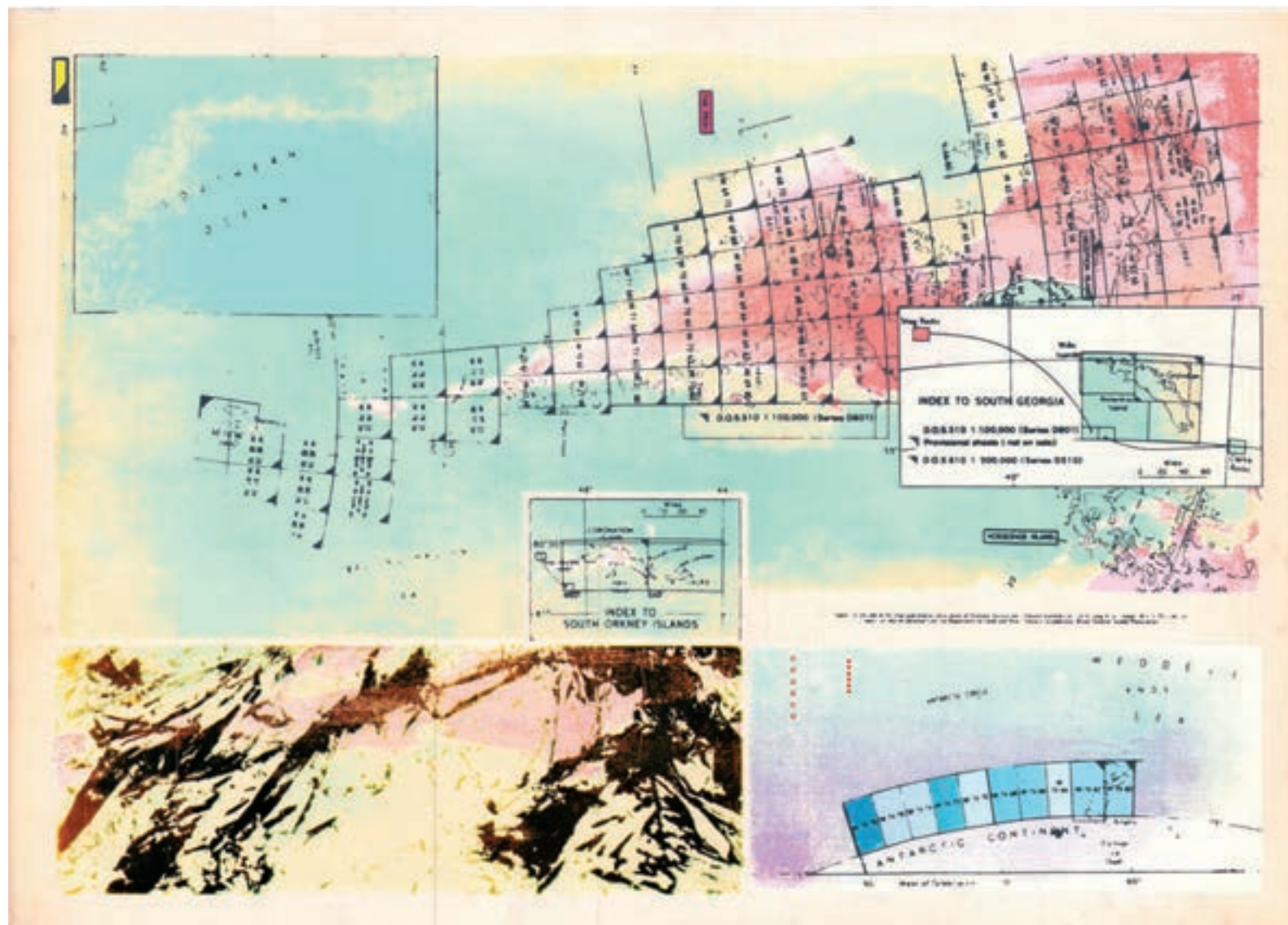

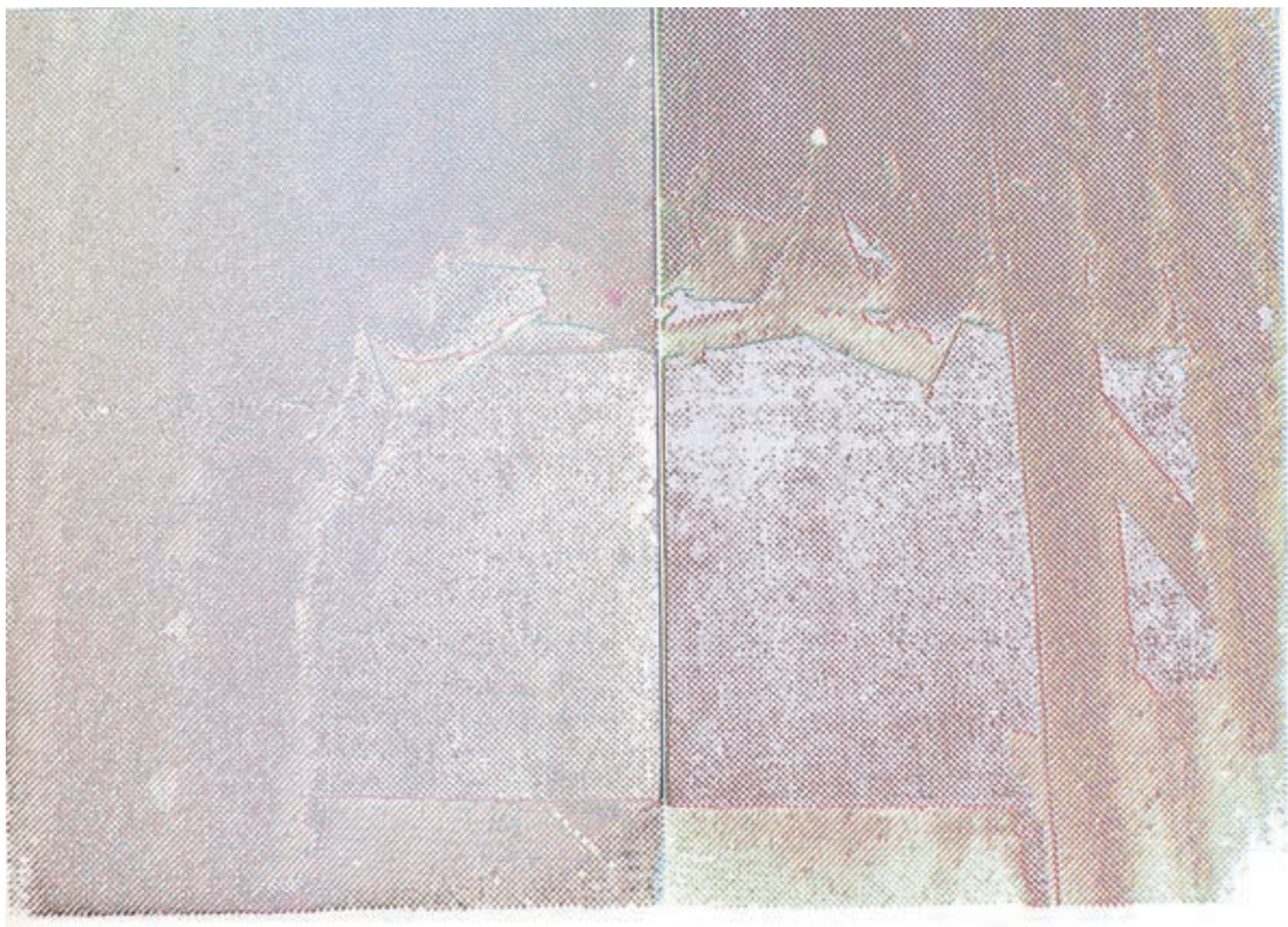

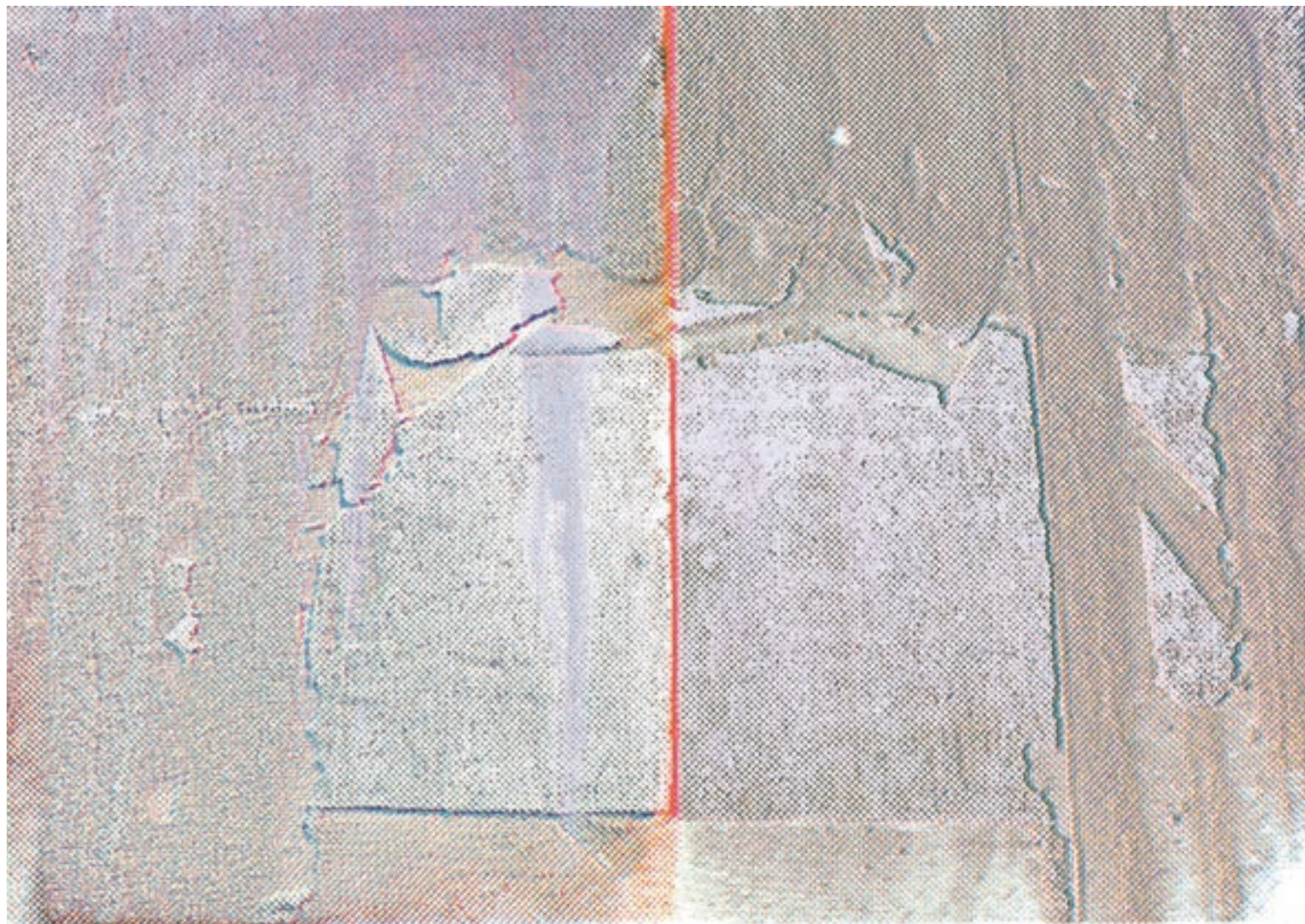

President Sadat begeleidt zijn rede voor het Egyptische parlement met felle gebaren.

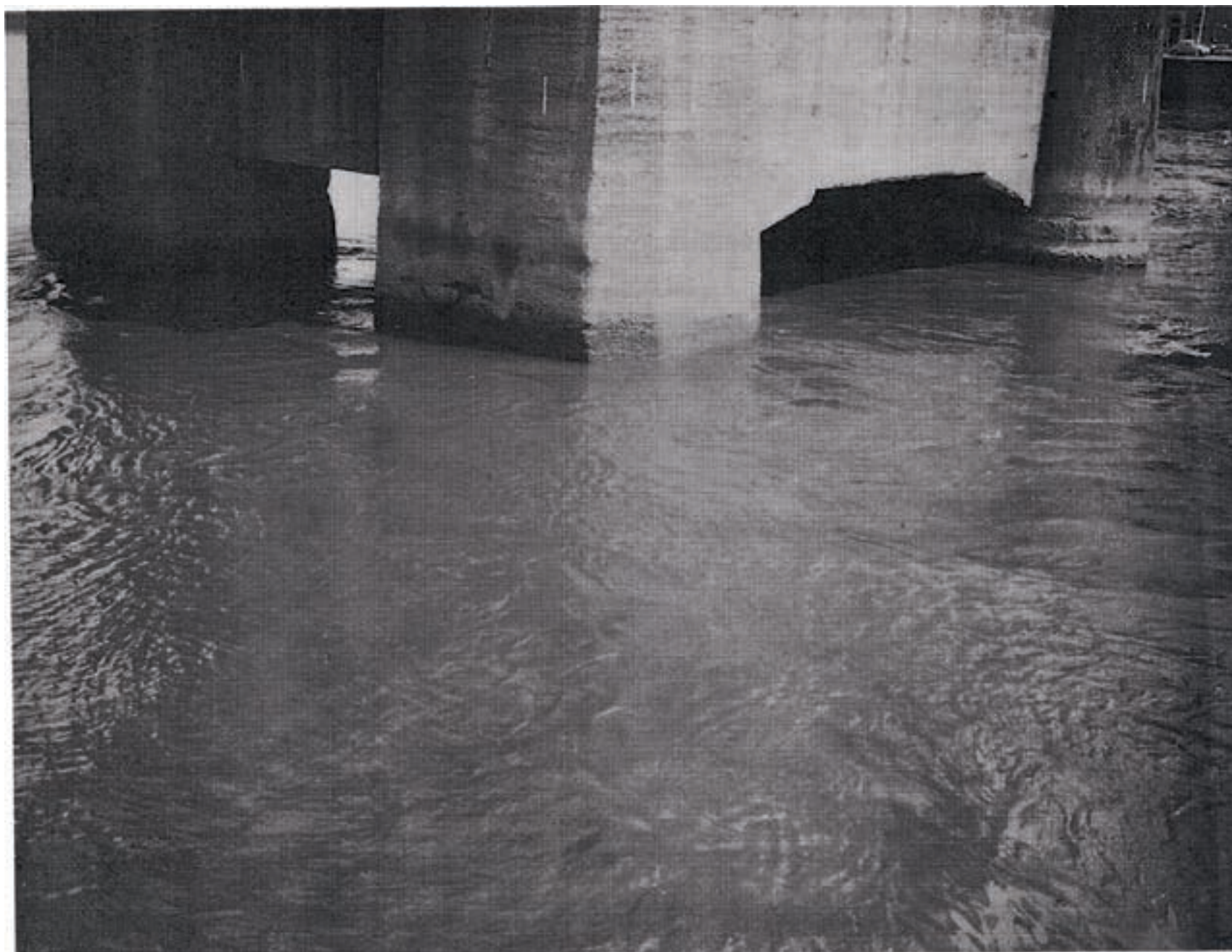

President Sadat begeleidt zijn rede voor het Egyptische parlement met felle gebaren.

GEZAGVOERDER KIM

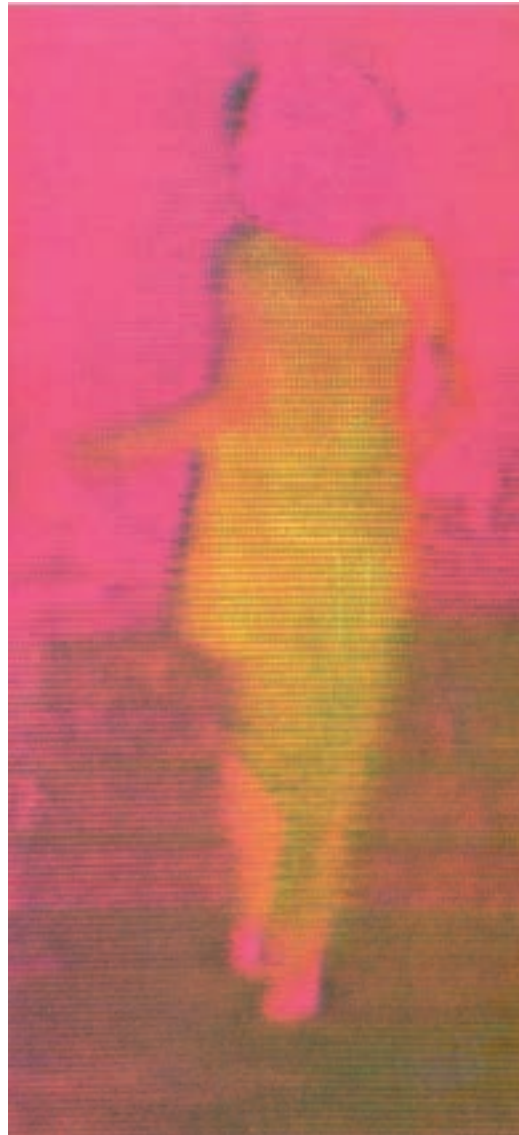

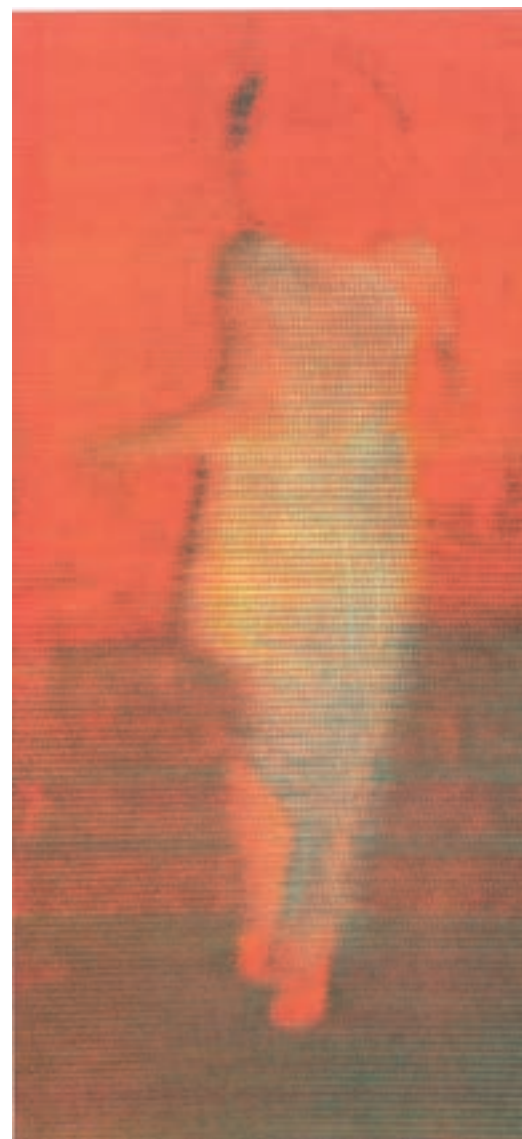
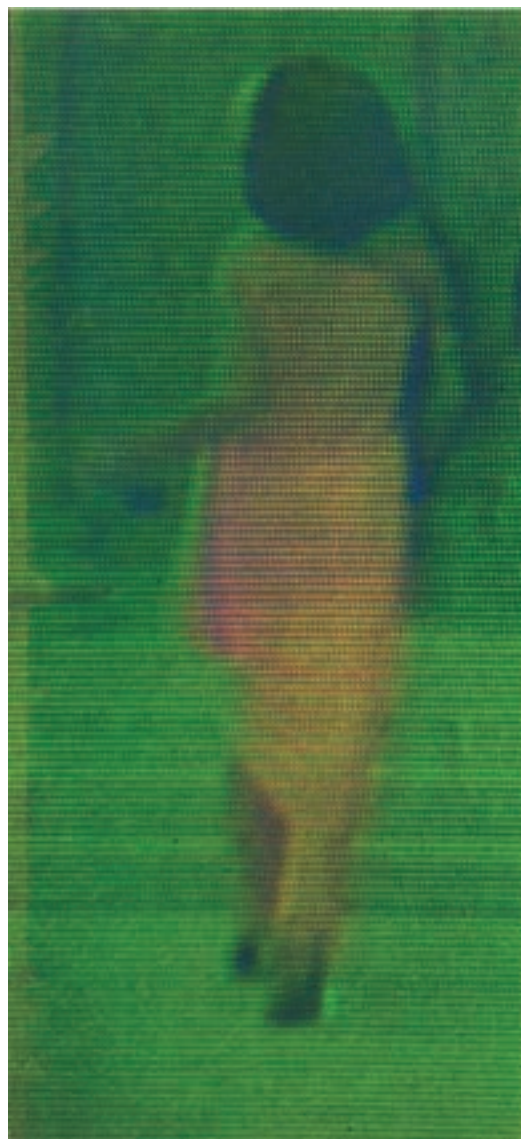

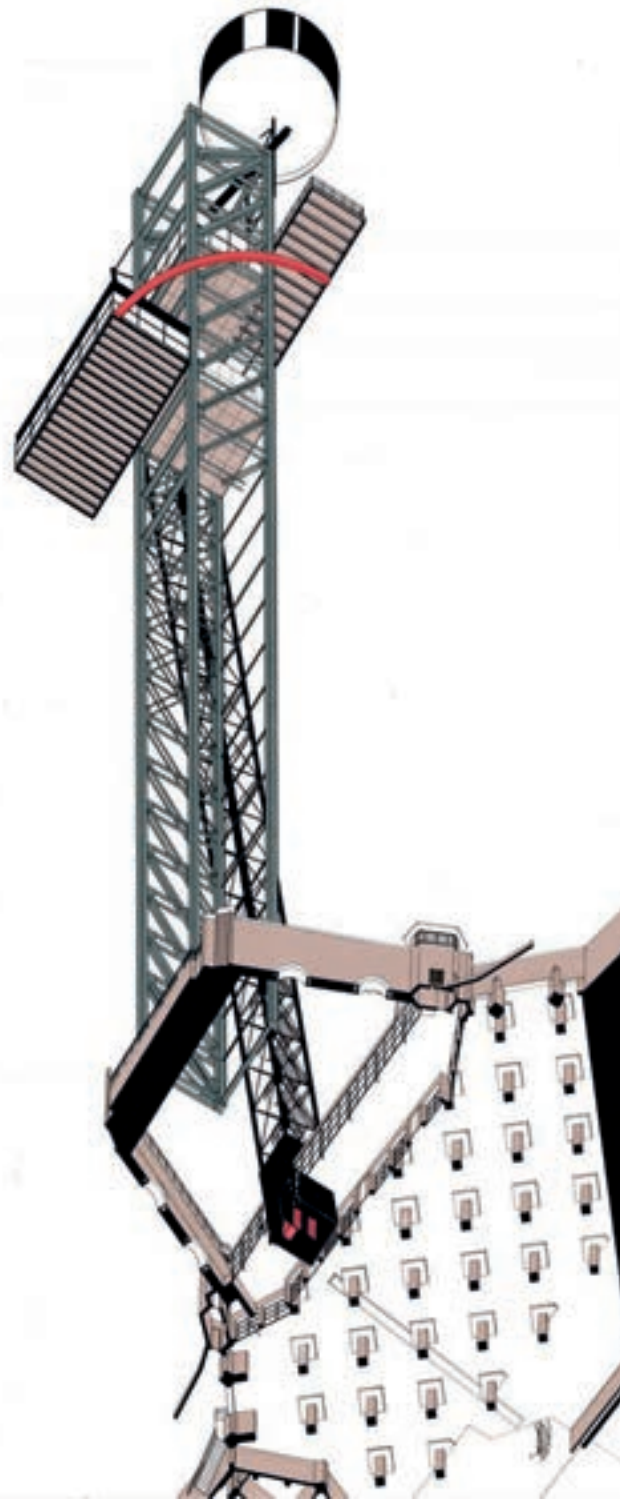

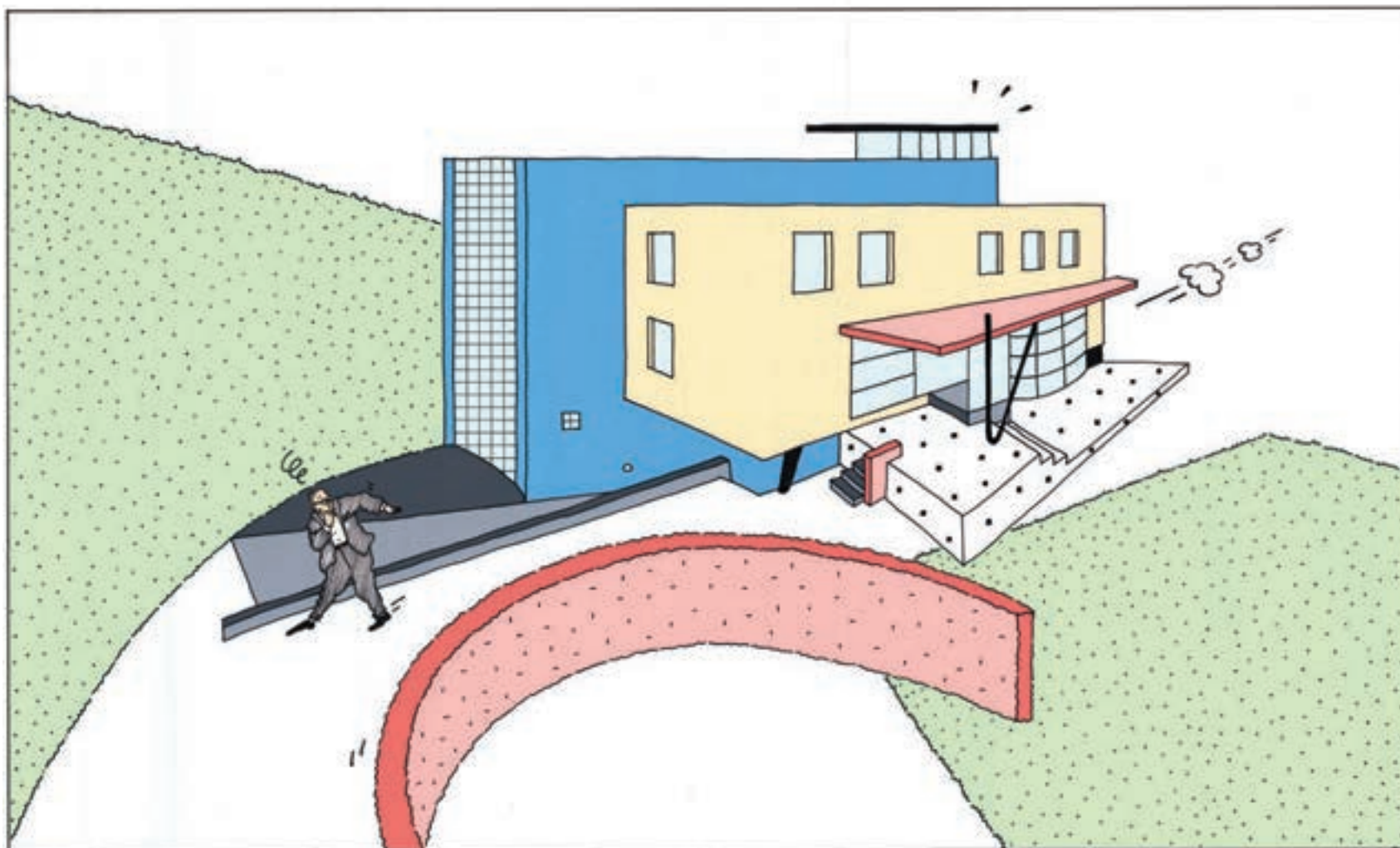

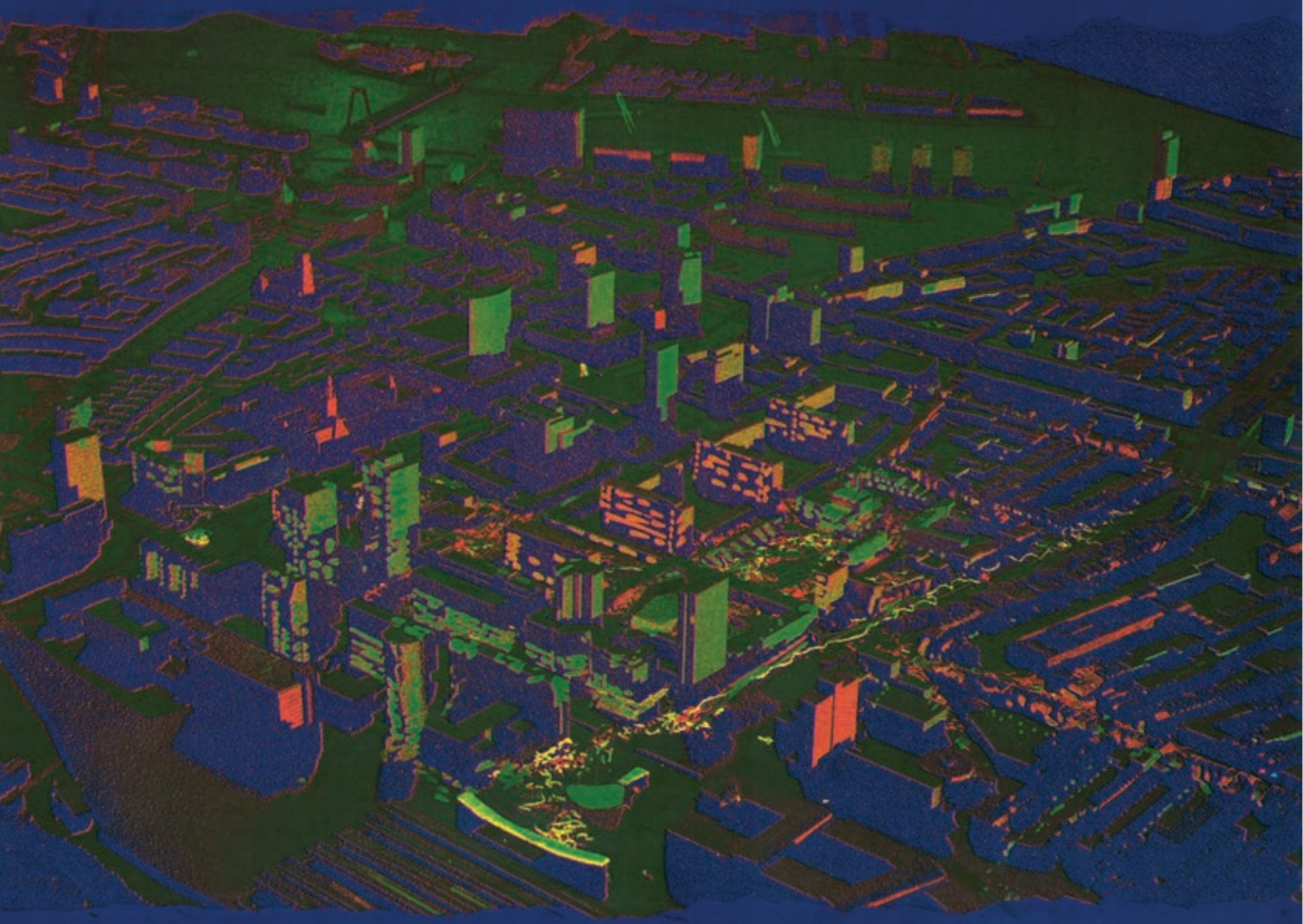

CONSERVERING

Nadat ik in 2001 de mogelijkheden om patronen te genereren flink had uitgemolken (binnen mijn beperkingen), was het weer tijd voor mijn handen (ook 'timing' is erg belangrijk voor mens en dier).

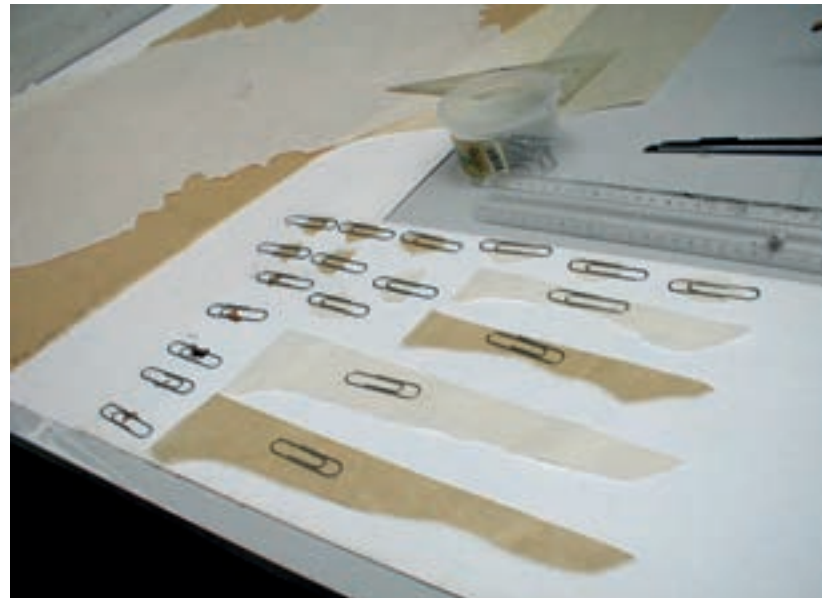
In 2001 verliet ik dus de software om nu affiches te gaan conserveren. Lithos, en dan vooral oude filmaffiches.

Die hebben vaak een rotleven gehad, ze zijn van hot naar her gesjouwd, op allerlei manieren gevouwen geweest en in de vitrine of waar dan ook bevestigd met nietjes, punaises, tape, zelfs met kauwgum en wat al niet. Veelal zijn er scheuren en andere schade. We knappen ze op!

Het atelier was ingericht voor het verwerken van affiches tot 120x160 cm., maar soms kwamen grotere objecten binnen, zoals het Hindustaanse affiche 'Daughter of Sinbad', bestaande uit vier delen, tezamen op karton geplakt. Om de vier delen los te maken werd een tijdelijk bad gemaakt van 2x3 meter (pag. 344). Het loshalen van het achtergeplakte karton in bad was een delicaat karweitje. Vervolgens werden de delen afzonderlijk gerepareerd, gedoubleerd en gevlakt (pag. 345). Van breekbare oude dames weer mooie strakke meiden maken, dat was het Leitmotiv, als ik weer stond kromgebogen over die kneuzen, met lijm, vouwbeen en stukjes Japans papier.

Hans Werlemann heeft dat weleens behoorlijk goed gefilmd.

Hoofd en handen zijn een mooi stel.

MILITAIR GEZAG.

De Luitenant-Generaal, Commandant van het Veldleger,
het militair gezag uitoefenende in de provinciën Noord-
Brabant, Limburg en Gelderland ten Zuiden van de Waal.

Landelijke Verordening artikel 22 der wet van 22 Mei 1890, n. 100.

BESLUIT

voor de gemeente

te stellen de vereigende verordening

ARTIKEL 1.

De verkoop van sterke drank, bij hoeveelheden kleiner dan 40 deeltjes is verboden.
De overtredding van deze bepaling zal door den Kantonnementscommandant de toegang tot het huis,
waar de overtredding geschiedde, gedurende 8 achtereen volgende dagen voor het publiek verboden worden,
overeenkomstig de straffen, wettelijk op deze overtredding gesteld.

De verkoop van sterke drank, bij hoeveelheden van minstens 40 deeltjes is toegestaan AAN HEN,
DE STERKEN DRANK UITSLIETEND BIJ DE PLAAT VERKOPEN, onder de volgende voorwaarden:

- a. dat geen verkoop zal plaats hebben aan of voor militairen;
- b. dat de verkoop alleen zal plaats hebben op werkdagen van den morgen 6 uur tot 12 uur 's middags;
- c. dat de verkoop alleen zal plaats hebben in gestoten ruten, flesschen, kassen of kransen;
- d. dat de wettelijke vooruitschrijven voor het vervoer van, het, van bedoeld sterke drank, aan-
teuing moeten worden opgevolgd.

Als niet nakomen van een of meer dezer bepalingen, wordt de hier verordende bestraffing naar den
overtredder ingetrokken, overeenkomstig de straffen, wettelijk op deze overtredding gesteld.

ARTIKEL 2.

Alle kaffeehuizen, receptieve en daarmee gelijk te stellen beschikkingen zullen des avonds na het uur
voor het publiek gesloten zijn.

Bij overtredding van deze bepaling zal door den Kantonnementscommandant de toegang tot het huis,
waar de overtredding geschiedde, gedurende 8 achtereen volgende dagen voor het publiek verboden worden,
overeenkomstig de straffen, wettelijk op deze overtredding gesteld.

In bijzondere gevallen kan door den bevoegde bevoegde Officier van later alomtegenwoordig worden toeges-
taan, hetzij in het algemeen, hetzij voor enkele beschikkingen in het bijzonder.

ARTIKEL 3.

Overtredding van de in de artikelen 1 en 2 gegeven vooruitschrijven, wordt gestraft met boeten van
ten hoogste één maand of geboeten van ten hoogste driehonderd gulden.

ARTIKEL 4.

Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging.

De afkondiging geschiedt door aanspraak in de gemeente, ten plaatse waar zulke van gemeentelijke
gebruikelijk is, bevoegde opdracht gegeven aan den Burgemeester door het militair gezag of door de mili-
taire autoriteit, hetzij met de uitroeping van de door gemeentelijk gezag gegeven bevelen.

ARTIKEL 5.

Met het bevel tot de uitroeping dezer verordening zijn bevelen de ambtenaren, vermeld in art. 5 Wet-
boek van Bestuurverordening, de gemeenteraden en de directoren der gemeentelijke politie.

Aldus vastgesteld door het Militair Gezag tevens bekend op 6 November 1914.

De Commandant van het Veldleger.

RIJLMAN.

En te plaatsen tegenswoordig artikel 4
dezer verordening, afkondiging geschiedt
op 17 November 1914 te

De Burgemeester.

MILITAIR GEZAG.

De Luitenant-Generaal, Commandant van het Veldleger,
het militair gezag uitoefenende in de provinciën Noord-
Brabant, Limburg en Gelderland ten Zuiden van de Waal.

Landelijke Verordening artikel 22 der wet van 22 Mei 1890, n. 100.

BESLUIT

voor de gemeente

te stellen de vereigende verordening

ARTIKEL 1.

De verkoop van sterke drank, bij hoeveelheden kleiner dan 40 deeltjes is verboden.
Bij overtredding van deze bepaling zal door den Kantonnementscommandant de toegang tot het huis,
waar de overtredding geschiedde, gedurende 8 achtereen volgende dagen voor het publiek verboden worden,
overeenkomstig de straffen, wettelijk op deze overtredding gesteld.

De verkoop van sterke drank, bij hoeveelheden van minstens 40 deeltjes is toegestaan AAN HEN,
DE STERKEN DRANK UITSLIETEND BIJ DE PLAAT VERKOPEN, onder de volgende voorwaarden:

- a. dat geen verkoop zal plaats hebben aan of voor militairen;
- b. dat de verkoop alleen zal plaats hebben op werkdagen van den morgen 6 uur tot 12 uur 's middags;
- c. dat de verkoop alleen zal plaats hebben in gestoten ruten, flesschen, kassen of kransen;
- d. dat de wettelijke vooruitschrijven voor het vervoer van, het, van bedoeld sterke drank, aan-
teuing moeten worden opgevolgd.

Bij niet nakomen van een of meer dezer bepalingen, wordt de hier verordende bestraffing naar den
overtredder ingetrokken, overeenkomstig de straffen, wettelijk op deze overtredding gesteld.

ARTIKEL 2.

Alle kaffeehuizen, receptieve en daarmee gelijk te stellen beschikkingen zullen des avonds na het uur
voor het publiek gesloten zijn.

Bij overtredding van deze bepaling zal door den Kantonnementscommandant de toegang tot het huis,
waar de overtredding geschiedde, gedurende 8 achtereen volgende dagen voor het publiek verboden worden,
overeenkomstig de straffen, wettelijk op deze overtredding gesteld.

In bijzondere gevallen kan door den bevoegde bevoegde Officier van later alomtegenwoordig worden toeges-
taan, hetzij in het algemeen, hetzij voor enkele beschikkingen in het bijzonder.

ARTIKEL 3.

Overtredding van de in de artikelen 1 en 2 gegeven vooruitschrijven, wordt gestraft met boeten van
ten hoogste één maand of geboeten van ten hoogste driehonderd gulden.

ARTIKEL 4.

Deze verordening treedt in werking op den dag harer afkondiging.

De afkondiging geschiedt door aanspraak in de gemeente, ten plaatse waar zulke van gemeentelijke
gebruikelijk is, bevoegde opdracht gegeven aan den Burgemeester door het militair gezag of door de mili-
taire autoriteit, hetzij met de uitroeping van de door gemeentelijk gezag gegeven bevelen.

ARTIKEL 5.

Met het bevel tot de uitroeping dezer verordening zijn bevelen de ambtenaren, vermeld in art. 5 Wet-
boek van Bestuurverordening, de gemeenteraden en de directoren der gemeentelijke politie.

Aldus vastgesteld door het Militair Gezag tevens bekend op 6 November 1914.

De Commandant van het Veldleger.

RIJLMAN.

En te plaatsen tegenswoordig artikel 4
dezer verordening, afkondiging geschiedt
op 17 November 1914 te

De Burgemeester.

Starland Productions
PRESENTS

NADIRA as

Daughter of SINBAD

سیند باد کی بیٹی
सिंदबाद की बेटी

JAIRAJ
PRAN
KAMAL

S.N. TRIPATHI
MAQBOOL
DOUGLAS
K E N N Y
HEERA SAWANT
JEEVAN KALA
TIWARI
MARUTI

DIRECTED BY... **Rafilal** MUSIC... **Chitragupta** PRODUCED BY... **H.Khera**

DE SPUITMACHINE

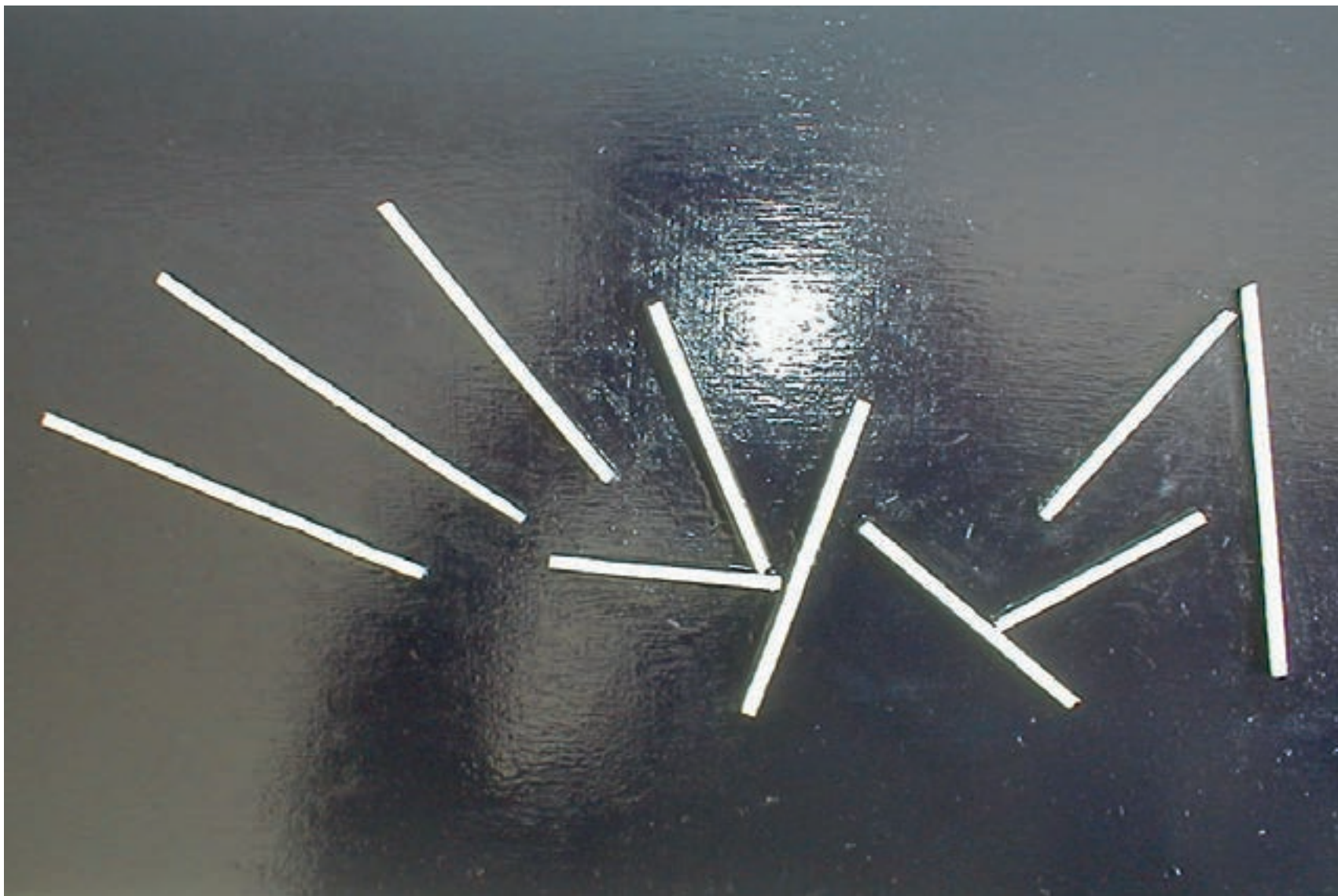
Rond de tijd dat ik mijn zeefdrukwerk afsloot bedachten enkele burens (Haiko Dragstra en James Rubery) en ik dat het mogelijk moest zijn een groot-formaat printmachine te maken die als een kleuren-matrixprinter punt voor punt afbeeldingen zou kunnen spuiten. Het idee was raak en misschien niet geheel toevallig was rond deze tijd ook Theo Jansen actief met zijn spuitmachine, waarmee hij performance-achtige voorstellingen gaf. Hoewel Theo's apparaat op andere ideeën was geschoeid was er dus alom het idee om met digitaal beeld te komen en liefst ook nog groot.

Het concept was goed, de tijd was rijp, maar het ontbrak ons aan een duidelijk (stappen-) plan, aan kapitaal en aan kennis en kunde. Wellicht ontbrak het vooral aan richting, koers, een einddoel. En vergeet de juiste contacten niet. We kwamen niet veel verder dan een proefopstelling (hiernaast).

Natuurlijk waren Theo en wij niet de enigen. Ondertussen was men in Engeland (Magnascan o.i.d.), de VS (Vutek en anderen), Israël (Scitex) en Japan (Dainippon) ook al druk bezig met hetzelfde concept. Groot-formaat printen is inmiddels vrijwel vervolmaakt en dagelijks zien we het resultaat: enorme komkommers, tomaten en aubergines die over onze snelwegen rijden. Jammer dat ons project verzandde en fijn dat het toch gelukt is!

Niet lang daarna kreeg ik mijn eigen software-meccanodoos, een geluidloze rivier met oneindig veel vertakkingen en minstens zo meeslepend als een tastbare machine met klikkende relais en sissende spuiten. Hoewel ik die natuurlijk ook graag had willen meemaken...

INDEX VAN DE ILLUSTRATIES

Maten zijn in centimeters, horizontaal x verticaal, meestal afgerond en soms geschat

Ontwerpers anders dan yours truly staan in *cursief*

Schutbladen Gouache naar Flow-pattern (detail), 100 x 70

- 4 Roget's Thesaurus
- 5 Zandverzamelaar bij haar collectie
- 7 Met Haiko bezig met het bedrukken van glasplaten voor Lintas, *foto: Hans Werlemann*
- 7 De graficus aan een werktafel, *foto: Hans Werlemann*
- 9 Uitlaten in een Thaise winkel, 40 x 43, olie op papier
- 10 Libya, 148 x 100, acryl op canvas
- 11 Grimmia, 100 x 70, acryl op canvas
- 12 Narita, 60 x 50, acryl op canvas
- 13 Campbell, 150 x 100, acryl op canvas
- 14 Flakes, 150 x 110, acryl op canvas
- 15 Tenerife, 200 x 100, acryl op canvas
- 16 Der Bürgenstock, 153 x 98, acryl op canvas
- 17 Erika, 136 x 108, acryl op board
- 18 Kims, 23 x 32, acryl op triplex
- 19 X-15, 140 x 112, acryl op laken op board
- 20 Thanat, 25 x 34, olie op papier
- 20 Innocentius, 17 x 22, olie op papier
- 21 Hughes, 120 x 120 cm, acryl op canvas
- 22 Sunset, 150 x 80, acryl op canvas
- 23 Screendots, 120 x 100, acryl op canvas
- 25 Bezig met het uitgutsen van de bijenwas-cirkel
- 26 De graficus met een blanco cirkel
- 27 Cirkel met een pattern uit het 'Tiger'-programma, doorsnee 250, acryl op paneel
- 28 Cirkel met foto van Doina en Plan Delta-maquette, doorsnee 250, belicht en ontwikkeld fotogevoelig paneel, *Hans Werlemann*
- 29 Cirkel met duindoorn en vlinder, doorsnee 250, acryl op paneel
- 30 Stars & Stripes, 16 x 23, circa 1973, gouache op papier
- 31 Ontwerp voor een affiche voor vintage-winkel, 20 x 14, gouache op papier
- 32-33 Ontwerpen voor affiches Hal4, 21 x 16, gouaches op papier

34	Ontwerp platenhoes Ed de Vos Kwartet, 15 x 14, gouache op papier
35	Het ontwerp van pag. 34 uitgevoerd in offset, 31 x 31
36-38	Gouaches op papier, circa 1975
39	Ontwerp voor een schilderij, 33 x 23, gouache op papier
40-41	Ontwerp voor zeefdrukken, 45 x 16, gouache op papier
42-45	Gouaches op papier, circa 1975
46	Gouache op papier, 24 x 24, circa 1995
47	Gouache op papier, 25 x 25, circa 1975
50-53	Patterns uit Flow, 24 x 14, beeldschermafdrukken op fotopapier met de reprocamera
54	Pattern Nanda48, 400 x 400 pixels, ook te zien op de wand op pag. 56-57
55	Pattern Nanda50, 400 x 400 pixels, ook gebruikt in Chiel's trappenhuis, pag. 59
56-57	Muur in de Kunsthal met pattern Nanda48, ca. 2500 x 500, 1995
58	Pattern uit Tiger
59	Trappenhuis Chiel met pattern Nanda50
60-73	Kleurpatterns uit het programma 'Flow', 400 x 400 pixels (herhaald)
74-83	Zwart-wit patterns uit 'Flow', 400 x 400 pixels
84-91	Kleurpatterns uit 'Flow', 400 x 400 pixels
92	Aansluiting van identieke patronen in 'tegels', ieder 400 x 400 pixels
93-95	Kleurpatterns uit 'Flow', 400 x 400 pixels
97	Code van de Main Event Loop uit het programma 'Flow'
98-107	Screenshots uit de Memory-routines, soms zichtbaar gemaakt via andere (tijdelijk omgebouwde) dialogen
108-125	Matrixprints vanuit de Atari, code in GFA-Basic
126	Pencil, 10 x 15, circa 2016
126	Pencil, 21 x 15, circa 2016
127	Kleurpalet van de Prismacolor-potloden
128-131	Pencils, 22,5 x 15
132-139	Pencils, 15 x 10
140-141	Pencils, 24 x 17
142-173	Pencils, 22,5 x 15
174-193	Pencils kleur-insecten, 11,5 x 16
194-211	Pencils zwart-wit insecten, 11,5 x 16
212-223	Pencils sloothopen, meest 22,5 x 15
224-228	Pencils catalogi, 24 x 16
229	Pencil van 12 samples, 45 x 30
230	Contouren, 50 x 35

- 231 Pencil schaatsters, 47 x 32
- 232-233 Pencils ogen & haar
- 234-235 Pencils ellipsen, 24 x 16
- 236-251 Pencils in boekje van Gijs, 10 x 15, met *Gijs Toner*
- 252-271 Pencils met tekst als mini-affiche, 11,5 x 16
- 272 Pencils, tapijttontwerpen voor Premsele
- 273-277 Pencils
- 278 Scintillations, 42 x 60
- 279 Parc de la Villette (detail), 57 x 73, *Bureau OMA*
- 281 Mark Stewart & the Mafia, 100 x 70, *Chiel van der Stelt*
- 282 Factory Records, 55 x 80, *Alan Turnbull*
- 282 Rotterdam Must Dance, 55 x 80, *Alan Turnbull*
- 283 New Order, 55 x 80, *Alan Turnbull*
- 283 Captain Beefheart, 55 x 80, *Alan Turnbull*
- 284 Creation Rebel, 55 x 80, *Alan Turnbull*
- 284 The Cure, 55 x 80, *Alan Turnbull*
- 285 Rotterdam Must Dance 2, 55 x 80, *Alan Turnbull*
- 285 The Human League, 55 x 80, *Alan Turnbull*
- 286 Bauhaus, 55 x 80, met *Hans Werlemann*
- 286 Die Zimmermänner, 55 x 80
- 287 Les Liaisons Dangereuses, 55 x 80
- 287 The Meteors, 55 x 80, met *Hans Werlemann*
- 288 Ed de Vos Sextet, 50 x 70
- 288 Moniek Presenteert Elpees Van, 50 x 70
- 289 Einstürzende Neubauten, 65 x 43
- 290 Modern English / Lavvi Ebbel, 110 x 80
- 291 Wirtschaftswunder / Birthday Party, 110 x 80
- 292 Palais Schaumburg, 110 x 80
- 293 Culture, 80 x 110
- 293 Tapper Zukie, 80 x 110
- 294 James White, 80 x 110
- 294 Video Hal4, 70 x 100, *Chiel van der Stelt*
- 295 Theatre of Hate, 70 x 100, *Alan Turnbull*
- 295 Alan Vega, 70 x 100, *Alan Turnbull*
- 296 Sunset / Sunrise, 80 x 55, *Alan Turnbull*

- 297 Nacht des Chaos, 80 x 55, *Alan Turnbull*
- 298 Architectuur Festival 1, 70 x 100, *Chiel van der Stelt*
- 298 Architectuur Festival 2, 70 x 100, *Chiel van der Stelt*
- 299 Bombardon, 74 x 60, *Chiel van der Stelt*
- 300 Prisma Orkest 1 en 2, zijden 70
- 301 Prisma Orkest 3, zijden 78
- 302 Sequel Convertor, 70 x 91, *Alan Turnbull*
- 303 Computermenu, zeefdruk op polycarbonaat, 27 x 27
- 305 Mancos Shale, 70 x 50
- 306-309 Greenpeace, 110 x 80 in kleurvarianties
- 310-312 Park, 3 varianties, 70 x 50
- 313 Test, 65 x 50
- 314-315 Index to South Georgia, 70 x 50
- 316-317 Krantenrasters, 70 x 50
- 318-319 Sadat, 70 x 50
- 320-321 Gezagvoerder Kim, 25 x 34
- 322-323 Hefbrug, 103 x 79, zwart en full-color
- 324-329 Alexis, 110 x 80
- 330-333 Alexis, 35,5 x 77
- 334 Willemstoren, 52 x 103, *Bureau OMA*
- 335 Sjef van Oekel, 66 x 40, *Bureau Neutelings*
- 336 Maquettefoto Stadsontwikkeling, 110 x 80, *Hans Werlemann*
- 337 Ruud aan de piano in Tom-Tom Café, 107 x 66
- 338 Beschadigd tekst-affiche
- 338 In te zetten papierdelen liggen klaar voor het conserveren van een affiche
- 339 Tekst-affiche voor en na conservering
- 340 Affiche 'Oud's Kinawijn' met losse delen
- 341 Affiche 'Oud's Kinawijn' geconserveerd
- 342 Voor het Filmmuseum geconserveerde affiches
- 343 Zwaar beschadigd affiche
- 344 Tijdelijk bad van 200 x 300 om affiche te weken, *foto Peter de Vette*
- 345 Het affiche van pag. 344. De vier delen (digitaal) geassembleerd
- 346 Met James bij een proefopstelling van de spuitmachine, *foto Hans Werlemann (8 x 10")*
- 347 De graficus maakt een foto van lucifers

Links:

Over mijn werk als conservator van affiches:

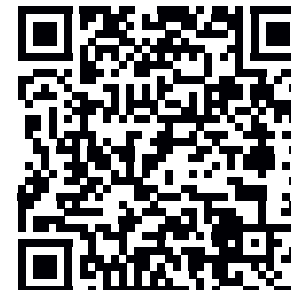
<http://www.hansvindentol.nl>

Voor contact met de graficus:

hansvindentol@zonnet.nl

De context waarbinnen ik 40 jaar werkte, de Vereniging Utopia:

<https://www.utopia-rotterdam.nl>

Video's:

Een 3-delige film van Hans Werlemann over het handwerk van conservering:

Video's Handwerk 2003

<https://vimeo.com/315488826>

<https://vimeo.com/316530169>

<https://vimeo.com/315623019>

Colofon:

ISBN 978909033323

© Hans van den Tol, 2020

Vormgeving: Peter de Vette, Hans van den Tol

Productie: Peter de Vette

Drukwerk: Drukwerkconsultancy

Oplage: 60

Papier: 120 grs Biotop

Lettertipe: Copperplate, Eurostile en Swift

Uitgeverij Utopia

Watertorenweg 180

3063 HA Rotterdam

info@utopia-rotterdam.nl

ISBN 978-90-90-33323-6

9 789090 333236